

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

11 juillet 2005

PROJET DE LOI

modifiant la législation relative à la protection de la jeunesse et à la prise en charge des mineurs ayant commis un fait qualifié infraction

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse en ce qui concerne le placement des mineurs

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la Protection de la jeunesse

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse en vue de l'instauration d'un modèle de type sanctionnel

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MME **Hilde CLAES**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

11 juli 2005

WETSONTWERP

tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, wat de plaatsing van minderjarigen betreft

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, met het oog op de introductie van een sanctiemodel

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Hilde CLAES**

Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag/

Composition de la commission à la date du dépôt du rapport :

Voorzitter / Président : Alfons Borginon

A. — Titulaires / Vaste leden :

VLD Alfons Borginon, Claude Marinower, Martine Taelman
PS Valérie Déom, Eric Massin, André Perpète
MR Alain Courtois, Olivier Maingain, Jean-Pierre Malmendier
sp.a-spirit Hilde Claes, Walter Muls, Guy Swennen
CD&V Jo Vandeurzen, Tony Van Parys
Vlaams Belang Bart Laeremans, Bert Schoofs
cdH Melchior Wathelet

B. — Suppléants / Plaatsvervangers :

Guido De Padt, Stef Goris, Guy Hove, Sabien Lahaye-Battheu
Alisson De Clercq, Thierry Giet, Karine Lalieux, Jean-Claude Maene
Anne Barzin, Eric Libert, Marie-Christine Marghem, Charles Michel
Anne-Marie Baeke, Stijn Bex, Dylan Casaer, Greet Van Gool
Liesbeth Van der Auwera, Servais Verherstraeten, Carl Devlies
Nancy Caslo, Alexandra Colen, N
Joëlle Milquet, Jean-Jacques Viseur

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

ECOLO Marie Nagy

cdH	: Centre démocrate Humaniste
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	: Front National
MR	: Mouvement Réformateur
N-VA	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
PS	: Parti socialiste
sp.a - spirit	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
Vlaams Belang	: Vlaams Belang
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :	Afkortingen bij de nummering van de publicaties :
DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA : Questions et Réponses écrites	QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN : Séance plénière	PLEN : Plenum
COM : Réunion de commission	COM : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail : publications@laChambre.be	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : publicaties@deKamer.be
---	---

SOMMAIRE

I. Procédure	4
II. Exposé introductif de Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice	4
III. Exposé introductif de M. Tony Van Parys, auteur de la proposition de loi jointe modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse (DOC 51 0288/001)	9
IV. Exposé introductif de M. Melchior Wathelet, auteur de la proposition de loi jointe modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse en ce qui concerne le placement des mineurs (DOC 51 0452/001)	12
V. Exposé introductif de Mme Muriel Gerkens, auteur de la proposition de loi jointe modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse (DOC 51 0099/001)	13
VI. Exposé introductif de Mme Muriel Gerkens, auteur de la proposition de loi jointe modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse (DOC 51 0100/001)	14
VII. Exposé introductif sur la proposition modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse en vue de l'instauration d'un modèle de type sanctionnel (DOC 51 1552/015)	15
VIII. Discussion générale	16
IX. Discussion des articles	66
X. Votes	172
Annexes:	
- Auditions (voir DOC 51 1467/015)	
- Note sur la notion d'autorité parentale (voir DOC 51 1467/015)	

Documents précédents :

Doc 51 1467/ (2004/2005) :

- 001: Projet de loi.
- 002: Avis du conseil supérieur de la justice.
- 003: Remplacement.
- 004 à 011: Amendements.

Voir aussi:

- 013: Texte adopté par la commission (art. 77 de la Constitution)
- 014: Texte adopté par la commission (art. 78 de la Constitution)

Doc 51 0288/ (2003/2004) :

- 001: Proposition de loi de MM. Bourgeois et Van Parys.

Doc 51 0452/ (2003/2004) :

- 001: Proposition de loi de M. Wathelet.

Doc 51 0099/ (S.E. 2003) :

- 001: Proposition de loi de Mme Gerkens.

Doc 51 0100/ (S.E. 2003) :

- 001: Proposition de loi de Mme Gerkens et M. Giet.

Doc 51 1552/ (2004/2005) :

- 001: Proposition de loi de MM. Bacquelaine, Malmendier et Courtois.

INHOUD

I. Procedure	4
II. Inleiding van mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie	4
III. Inleidende uiteenzetting van de heer Tony Van Parys, indiener van het toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 18 april 1965 betreffende de jeugdbescherming (DOC 51 0288/001)	9
IV. Inleidende uiteenzetting van de heer Melchior Wathelet, indiener van het toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, wat de plaatsing van minderjarigen betreft (DOC 51 0452/001)	12
V. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Muriel Gerkens, indienster van het toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming (DOC 51 0099/001)	13
VI. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Muriel Gerkens, indienster van het toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming (DOC 51 0100/001)	14
VII. Inleidende uiteenzetting over het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, met het oog op de introductie van een sanctiemodel (DOC 51 1552/015)	15
VIII. Algemene bespreking	16
IX. Artikelsgewijze bespreking	66
X. Stemmingen	172
Bijlagen:	
- Hoorzittingen (zie DOC 51 1467/015)	
- Nota over de notie «ouderlijk gezag» (zie DOC 51 1467/015)	

Voorgaande documenten :

Doc 51 1467/ (2004/2005) :

- 001: Wetsontwerp.
- 002: Advies van de Hoge raad voor de justitie.
- 003: Ter vervanging.
- 004 tot 011: Amendementen.

Zie ook

- 013: Tekst aangenomen door de commissie (art. 77 van de Grondwet)
- 014: Tekst aangenomen door de commissie (art. 78 van de Grondwet)

Doc 51 0288/ (2003/2004) :

- 001: Wetsvoorstel van de heren Bourgeois en Van Parys.

Doc 51 0452/ (2003/2004) :

- 001: Wetsvoorstel van de heer Wathelet.

Doc 51 0099/ (B.Z. 2003) :

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Gerkens.

Doc 51 0100/ (B.Z. 2003) :

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Gerkens en de heer Giet.

Doc 51 1552/ (2004/2005) :

- 001: Wetsvoorstel van de heren Bacquelaine, Malmendier en Courtois.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné le présent projet de loi au cours de ses réunions des 12 et 26 janvier, 2 février, 1er, 8, 15, 22, 28, 29 juin et 5 et 7 juillet 2005.

I. — PROCÉDURE

Suite à l'avis du Conseil d'État, (DOC 51 01467/001, p. 90) la commission décide de scinder le projet de loi en deux parties.

Les articles 5 à 7, 9, 13 à 15, 17, 20, 24, 26, 28 à 30, 46 et 47, et une partie de l'article 48 seront traités conformément l'article 78 de la Constitution. Deux textes adoptés seront donc rédigés.

II. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME LAURETTE ONKELINX, MINISTRE DE LA JUSTICE

Il est indéniable que la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, qui est une loi généreuse, doit être réformée.

Ainsi, l'accord du gouvernement fédéral du 9 juillet 2003 prévoyait de moderniser la loi du 8 avril 1965 afin d'apporter une réponse adéquate à la délinquance juvénile et ce, « *dans un souci d'assurer une meilleure protection des jeunes et de leur accorder toutes les chances et toute l'aide pour s'intégrer dans notre société exigeante. Ce nouveau droit de la jeunesse prévoira en outre des mesures sanctionnelles pour les jeunes délinquants à l'égard desquels ces mesures constituent le seul instrument pour protéger notre société contre leurs activités criminelles* ».

L'intention n'est pas de révolutionner les choses. Il ne s'agit donc pas d'une refonte totale de la loi de 1965 mais, au contraire, de tenir compte de l'évolution de la société et des faits de délinquance commis par les mineurs. C'est pourquoi, comme l'a écrit le professeur Kellens, tout en « *préservant une perspective traditionnelle des mesures éducatives, tournées vers l'avenir* », le projet de loi s'est inspiré des différents projets, avant-projets et propositions de loi élaborées sur cette matière lors des législations précédentes. Il a également été soumis à l'examen des professionnels actifs sur le terrain qui ont communiqué leurs remarques et éventuelles propositions.

Ce projet a également été longuement examiné et discuté avec les Communautés et Régions dans le ca-

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergaderingen van 12 en 16 januari, 2 februari, 1, 8, 15, 22, 28, 29 juni en 5 en 7 juli 2005.

I. — PROCEDURE

Ingevolge het advies van de Raad van State beslist de commissie het wetsontwerp in twee delen te splitsen.

De artikelen 5 tot 7, 9, 13 tot 15, 17, 20, 24, 26, 28 tot 30, 46 en 47, en een gedeelte van artikel 48 zullen worden behandeld conform artikel 78 van de Grondwet. Blijgevolg zullen twee aangenomen teksten worden gereedgeerd.

II. — INLEIDING VAN MEVROUW LAURETTE ONKELINX, MINISTER VAN JUSTITIE

Het kan niet worden ontkend dat de wet van 8 april 1965 tot wijziging van de jeugdbescherming – die overigens een grootmoedige wet is – hervormd moet worden.

Het akkoord van de federale Regering van 9 juli 2003 voorzag in de modernisering van de wet van 8 april 1965 om een geschikt antwoord te bieden op misdadige feiten die door jongeren werden gepleegd en dit, « *met het oog op een betere bescherming van en het geven van meer kansen en hulp aan jongeren om zich in te passen in onze veeleisende samenleving. Daarnaast zal dit nieuwe jeugdrecht voorzien in een sanctionering van misdadige jongeren tegen wie dit het enige middel is om onze maatschappij tegen hun criminele activiteiten te beschermen.* »

Het is niet de bedoeling om radicale veranderingen door te voeren. Het gaat niet om een volledige herbronning van de wet van 1965- integendeel - maar, het gaat erom rekening te houden met de evolutie van de maatschappij en met de misdadige feiten die door jongeren worden begaan. Om die reden is het ontwerp geïnspireerd op verschillende ontwerpen, voorontwerpen, en wetsvoorstellen die tijdens vorige legislaturen zijn ontwikkeld in de geest zoals Professor Kellens het omschreef « *met behoud van een traditioneel perspectief van de educatieve middelen gericht naar de toekomst* ». Het is eveneens voor onderzoek voorgelegd aan professionele terreinactoren die hun opmerkingen en eventuele voorstellen hebben meegedeeld.

Dit wetsontwerp werd uitgebreid besproken met de Gemeenschappen en Gewesten tijdens het officieel over-

dre de la concertation officielle organisée conformément au prescrit de la loi spéciale du 8 août 1980 des réformes institutionnelles. Un réel dialogue a permis des confrontations et des échanges constructifs.

Il y eut un peu plus de vingt heures de réunion intensive entre les cabinets concernés, accompagnés d'un représentant de leur administration respective. Le projet a encore été adapté afin de rencontrer au maximum les demandes des Communautés et ce, en tenant compte des différentes sensibilités à l'œuvre.

Le projet de loi vise donc à consacrer légalement certaines pratiques et, tout en maintenant les valeurs éducatives du système protectionnel actuel, il entend compléter celui-ci en mettant l'accent sur la responsabilisation du jeune et la prise en compte de la victime. Ainsi, aux côtés de mesures s'inscrivant dans un modèle réparateur, le projet établit des critères et des garanties juridiques qui font dire à certains que nous allons vers un droit sanctionnel, d'autres regrettent que la réforme reste trop protectionnelle. Or, protéger les mineurs qui transgressent la norme ne signifie pas faire preuve de laxisme. Il s'agit de développer leur droit fondamental à l'éducation et d'assurer une prévention contre la récidive.

Le gouvernement n'est dès lors pas favorable à la mise sur pied d'une stricte tarification criminelle; même associée à des garanties juridiques. Toutefois, la Ministre est intimement convaincue que la sanction fait partie de l'éducation et de la prévention. Un jeune doit prendre conscience de ses actes, faire l'apprentissage des règles de vie en société et des responsabilités qu'il est amené à prendre. C'est ce difficile équilibre que le projet de loi entend réaliser.

Les réponses de la société à des faits de délinquance commis par un mineur, doivent être éducatives, préventives, rapides et efficaces et ce, quelle que soit la situation de danger.

Certains comportements délictueux et dangereux peuvent trouver leur enracinement dans le contexte familial. Bien sûr, il n'y a pas lieu de stigmatiser des parents parfois dépassés par leurs enfants. Ceux-ci ne sont pas visés et bénéficient souvent d'une aide mise en œuvre par les Communautés. Par contre, des dispositions doivent être prises à l'égard des parents qui manifestent un désintérêt caractérisé pour les faits de délinquance commis par leur enfant.

lag dat plaatsvond zoals bepaald in de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Een echte dialoog heeft ervoor gezorgd dat op een constructieve manier meningen werden uitgewisseld.

Er werd iets meer dan twintig uur intens vergaderd tussen de betrokken kabinetten, vergezeld door een vertegenwoordiger van hun respectievelijke administratie. Het ontwerp werd nog aangepast, teneinde maximaal tegemoet te komen aan de verzoeken van de Gemeenschappen en dit rekening houdend met de verschillende gevoeligheden die hierbij spelen.

Het wetsontwerp beoogt dus bepaalde praktijken wettelijk tot regel te verheffen en wenst, met behoud van de educatieve waarden van het huidige beschermende systeem, dit systeem te vervolledigen door de nadruk te leggen op de responsabilisering van de jongere en aandacht voor het slachtoffer. Naast de maatregelen die passen binnen een herstelmodel, legt het ontwerp criteria en rechtswaarborgen vast, waardoor sommigen beweren dat wij naar een bestraffend recht neigen, terwijl anderen betreuren dat de hervorming te beschermend blijft. Minderjarigen beschermen die de norm overschrijden, betekent evenwel niet dat men blijk geeft van laksheid. Het gaat erom hun fundamenteel recht op opvoeding verder te ontwikkelen en te waarborgen dat er preventief opgetreden wordt om recidive te voorkomen.

De regering is derhalve geen voorstander van het opzetten van een strikte criminele tarifiering; zelfs niet indien deze zou samengaan met rechtswaarborgen. De Minister is er echter innig van overtuigd dat de sanctie deel uitmaakt van de opvoeding en van de preventie. Een jongere moet zich bewust worden van zijn daden, hij moet de leefregels van de maatschappij aanleren en weten welke verantwoordelijkheid hij moet nemen. Het ontwerp wil dit moeilijke evenwicht realiseren.

De antwoorden van de maatschappij op misdadige feiten die door een minderjarige werden gepleegd moeten educatief, preventief, snel en doeltreffend zijn in iedere gevaarlijke situatie.

Misdadig en gevaarlijk gedrag kan soms zijn oorsprong vinden in de familiesituatie. Het gaat er niet om ouders te stigmatiseren met kinderen die hen soms boven het hoofd groeien. Zij zijn niet het mikpunt van kritiek en krijgen vaak hulp ter beschikking via de Gemeenschappen. De bepalingen moeten genomen ten aanzien van ouders die een duidelijke gebrek aan belangstelling betonen voor de misdadige feiten die hun kind heeft begaan.

La ministre donne ensuite un aperçu des lignes de force du projet de loi :

– Donner une base légale aux nouvelles compétences attribuées au Procureur du Roi et élargir l'éventail des mesures mis à la disposition du juge de la jeunesse.

À titre illustratif:

– Le Procureur du Roi sera obligé de *consigner* la possibilité d'une orientation vers une médiation et de motiver sa décision d'orienter ou non le dossier vers cette médiation.

– les mesures de prestations éducative ou philanthropique seront remplacées par des prestations éducatives et d'intérêt général. Cette nouvelle appellation n'est pas anodine. En effet, les prestations doivent revêtir tant un caractère d'intérêt général c'est-à-dire apporter une réparation au dommage causé à la société par le fait commis, qu'un caractère éducatif c'est-à-dire avoir du sens par rapport à la situation personnelle du jeune concerné. Des collaborations avec la Protection civile ou dans le cadre d'opérations humanitaires de la Défense nationale pourront être développées ultérieurement à cet effet.

– Les mesures réparatrices que sont la médiation et la concertation restauratrice en groupe.

– L'accompagnement éducatif intensif et l'encadrement individualisé d'un éducateur référent dépendant d'un service organisé ou agréé et subventionné par les Communautés.

– Le placement sous surveillance auprès d'une organisation proposant l'encadrement d'une prestation positive consistant soit en une formation, soit en la participation d'une activité organisée.

La réforme permettra au mineur de se responsabiliser par rapport au fait commis : la possibilité qui est donné au jeune de présenter au Juge de la Jeunesse un projet écrit de mesures qu'il s'engage à respecter.

– Une série de dispositions favorisent *l'objectivation des décisions* du tribunal et octroie *des garanties juridiques* notamment en cas de placement dans une institution publique de la protection de la jeunesse en régime ouvert ou fermé. Le juge devra prendre en compte une liste de critères. Il s'indique, en effet, de se poser la question de savoir en quoi une mesure est plus profitable au mineur qu'une autre. Citons parmi les critères possibles : la personnalité du mineur, son degré de maturité, son cadre de vie, l'existence évidemment de moyens de traitement ou de programmes d'éducation,

De minister geeft vervolgens een overzicht van de krachtlijnen van het wetsontwerp:

– Een wettelijke basis geven aan de nieuwe bevoegdheden van de Procureur des Konings en de waaier aan maatregelen waarover de jeugdrechter beschikt uitbreiden.

Als voorbeeld:

– De procureur des Konings zal verplicht zijn om de mogelijkheid van een oriëntatie naar een bemiddeling *op schrift te stellen* en zijn beslissing om het dossier al dan niet naar deze bemiddeling te oriënteren te motiveren.

– De maatregelen die bestaan in opvoedende of filantropische prestaties zullen worden vervangen door prestaties van opvoedende aard en van algemeen nut. Deze nieuwe benaming is niet onbeduidend. De prestaties moeten immers zowel van algemeen nut zijn, namelijk tot herstel leiden van de schade die de maatschappij heeft geleden door het begane feit, als een opvoedend karakter hebben, namelijk zinvol zijn in verhouding tot de persoonlijke situatie van de betrokken jongere. Hier toe kan later samenwerking worden ontwikkeld met de Burgerbescherming of met Landsverdediging in het kader van humanitaire operaties.

– De herstelmaatregelen zijn de bemiddeling en het herstelgericht groepsoverleg.

– De intensieve educatieve begeleiding en de individuele omkadering door een referentieopvoeder afhankelijk van een dienst die georganiseerd of erkend en gesubsidieerd is door de Gemeenschappen.

– De plaatsing onder toezicht bij een organisatie die de omkadering voorstelt van een positieve prestatie, die hetzij uit een opleiding, hetzij uit de deelname aan een georganiseerde activiteit bestaat.

De hervorming zal toelaten een minderjarige voor zijn verantwoordelijkheid te plaatsen ten overstaan van de gepleegde feiten: de mogelijkheid die de jongere krijgt om voor de Jeugdrechter een geschreven project te presenteren van maatregelen waartoe hij zich verbindt.

– Een aantal bepalingen werken *de objectivering van de beslissingen* in de hand van de rechtbank en verleent meer *rechtszekerheid* in geval van plaatsing in een open of gesloten opvoedingsafdeling. De rechter zal rekening moeten houden met een lijst van criteria. Hij zal zich moeten afvragen waarom de ene maatregel beter is voor de jongere in kwestie dan de andere. Laten we enkele mogelijke criteria opsommen: de persoonlijkheid van de minderjarige, zijn maturiteitsgraad, zijn leefmilieu, uiteraard eveneens het bestaan van behandelingswijzen en opvoedkundige trajectwerking, de vroeger

les mesures prises antérieurement et le comportement du mineur durant l'exécution de celle-ci, la gravité des faits, les circonstances dans lesquelles ces faits ont été commis, les dommages subis par les victimes et les conséquences qui en ont résulté, etc. Lorsqu'il prendra sa décision, le juge devra prendre en compte l'ensemble de ces critères et non pas quelques-uns d'entre eux.

La durée du placement en IPPJ est bien sûr une mesure éducative et de protection, mais ne nions pas qu'il s'agit également d'une mesure de contrainte importante entraînant une privation de liberté. Le magistrat devra décider d'une durée maximum qui ne pourra être dépassée que pour des motifs exceptionnels liés à la mauvaise conduite persistante du jeune *et* à son comportement dangereux pour lui-même ou pour autrui. La mesure de placement dans une IPPJ en régime ouvert ou fermé devra être réexaminée au maximum tous les six mois.

Enfin le projet de loi vise à objectiver les situations pouvant donner lieu à ces placements en IPPJ et de les réserver aux situations présentant un caractère grave. C'est pourquoi une disposition (l'article 37, § 2^{quater}) limite l'accès aux IPPJ aux jeunes qui ont commis des faits qui seraient susceptibles d'entraîner certaines peines s'ils avaient été commis par des personnes majeures. Ces seuils de peines sont différents selon que le régime envisagé concerne le régime éducatif ouvert ou fermé.

Il s'agit donc de conditions d'admission. Il ne convient pas dans le cadre de ce discours introductif d'énumérer de manière exhaustive ces conditions d'admission. Je soulignerai donc seulement que la mesure de placement en IPPJ en régime éducatif ouvert restera réservée, sauf circonstances très exceptionnelles, aux mineurs de plus de 12 ans.

Par contre, et cela est nouveau, le placement en régime éducatif fermé est limité aux jeunes de 14 ans. Le placement de jeunes de moins de 14 ans (entre 12 et 14 ans plus précisément) sera possible de manière dérogatoire et dans des circonstances très exceptionnelles.

Donner des droits supplémentaires aux parents et les responsabiliser est un objectif prioritaire. Ainsi, le projet rend dorénavant obligatoire la présence des parents au stade provisoire. Rappelons que la convocation des parents n'est, à l'heure actuelle, qu'une faculté offerte au juge de la jeunesse.

genomen maatregelen en het gedrag van de minderjarige tijdens de tenuitvoerlegging daarvan, de ernst van de feiten, de omstandigheden waarin ze zijn gepleegd, de schade veroorzaakt aan de slachtoffers en de gevolgen die eruit zijn voortgevloeid, enz. Bij het nemen van zijn beslissing, zal de rechter rekening moeten houden met al deze criteria en niet slechts met enkele ervan.

De duur van de plaatsing in een open of een gesloten opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling is uiteraard een educatieve en beschermende maatregel, maar we kunnen niet ontkennen dat het ook om een belangrijke dwangmaatregel gaat die met vrijheidsberoving gepaard gaat. De magistrat zal een maximumduur moeten bepalen die slechts om uitzonderlijke redenen in verband met het aanhoudend wangedrag van de jongere *en* met voor hemzelf of voor anderen gevaarlijk gedrag kan worden overschreden. De plaatsingsmaatregel zal voor het verstrijken van een termijn van zes maanden opnieuw worden onderzocht.

Ten slotte is het wetsontwerp er ook op gericht om de situaties te objectiveren die aanleiding kunnen geven tot die plaatsingen in een gemeenschapsinstelling en om ze enkel toe te passen in ernstige situaties. Om die reden beperkt een bepaling (artikel zevenendertig 37, § 2^{quater}) de toegang tot een open opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling voor jongeren die feiten gepleegd hebben die tot bepaalde straffen zouden leiden mochten ze door meerderjarige personen zijn gepleegd. Die strafdrempels verschillen al naargelang er een plaatsing in open of een gesloten opvoedingsafdeling overwogen wordt.

Het gaat dus om toegangsvoorwaarden. Het is niet aan de orde om in deze inleidende toespraak deze toegangsvoorwaarden uitgebreid op te sommen. Ik zal er dus enkel op wijzen dat de maatregel tot plaatsing in een open opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling – behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden – zal voorbehouden zijn aan jongeren van ouder dan 12 jaar.

Maar de plaatsing in een gesloten opvoedingsafdeling daarentegen – en dat is nieuw – beperkt zich tot jongeren van 14 jaar. De plaatsing van de jongere van *minder dan 14 jaar* (meer bepaald tussen 12 en 14 jaar) zal met een vrijstelling mogelijk zijn en in zeer uitzonderlijke omstandigheden.

Bijkomende rechten toekennen aan de ouders en hen responsabiliseren is één van de voornaamste doelstellingen. Zo is volgens het ontwerp de aanwezigheid van de ouders in het voorlopig stadium wettelijk vereist. Denken we eraan dat dit thans slechts een mogelijkheid is die aan de jeugdrechter wordt geboden.

À côté de ces mesures octroyant des droits supplémentaires aux parents, certaines pourront être prises à l'égard des parents démissionnaires et manifestant un désintérêt caractérisé à l'égard des faits délictueux commis par leurs enfants. Ces parents, par leur absence de réaction, détériorent davantage la situation de leurs enfants. En cas de non-comparution sans motif valable, l'article 51 est modifié en vue de permettre au tribunal de condamner ces parents à une amende de cent cinquante euros. Cette disposition existait déjà, ce qui est nouveau c'est de prévoir l'imposition d'un stage parental. Il s'agit d'une sanction appliquée aux parents et qui constituera une réponse bien sûr essentiellement sanctionnelle.

Mais il est évident qu'une telle réponse entraîne également un caractère d'aide et d'assistance et aura des effets sur l'enfant. Il est indéniable que si le stage parental est réalisé, il bénéficiera, *in fine*, au jeune concerné. Cette mesure n'entend, bien entendu, pas empiéter sur la compétence des Communautés en matière d'aide et de protection de la jeunesse ; un accord de coopération devra être conclu afin de permettre une approche adaptée et transversale de ces situations.

L'adaptation de la procédure de dessaisissement.

Nous sommes tous d'accord pour dire que le dessaisissement constitue un aveu d'échec du système spécifique aux mineurs. Lorsque le tribunal constate que les mesures de protection de la jeunesse sont inadéquates face au jeune qui lui est déféré, le renvoi vers le système pénal peut être envisagé. Nous sommes tous d'accord pour dire que ce renvoi n'est pas une solution idéale en soi, et que tout doit être mis en œuvre pour diminuer le nombre de dessaisissement. Il y a cependant lieu de souligner qu'aujourd'hui déjà ces procédures de dessaisissement sont un fait exceptionnel auxquelles les juges ne recourent pas facilement. Toutefois, lorsqu'une procédure de dessaisissement doit avoir lieu, ces jeunes ont le droit de savoir, dans un délai raisonnable, par quelle juridiction ils seront jugés. C'est pourquoi le projet de loi prévoit de raccourcir les délais relatifs à la procédure en dessaisissement. Le projet de loi prévoit également qu'une fois la décision de dessaisissement prise par le tribunal de la jeunesse, les faits commis par les jeunes dessaisés seront jugés par des chambres spécialisées créées au sein des tribunaux correctionnels et des cours d'appel. Enfin, il est également prévu que si le jeune dessaisi doit faire l'objet d'un emprisonnement, il sera placé dans un centre fédéral fermé spécifique pour mineurs, dans lequel un accompagnement particulier sera organisé. Là encore, des accords de coopération

Naast de maatregelen die bijkomende rechten verlenen aan de ouders, zullen er enkele genomen worden ten aanzien van ouders die niet omzien naar hun kinderen of duidelijk onverschillig zijn voor hun gedrag. Door niet te reageren op herhaalde criminele feiten verergeren dergelijke ouders de situatie van hun kinderen. Artikel 51 wordt gewijzigd teneinde de rechtbank de mogelijkheid te bieden ouders die zonder geldige reden – uit onverschilligheid – niet verschijnen, te veroordelen tot het betalen van een geldboete van honderd vijftig euro. Deze bepaling bestond al maar wat nieuw is, is het voorzien in het opleggen van een ouderstage. Het betreft hier een sanctie die wordt toegepast op ouders en die uiteraard een voornamelijk sanctionerend antwoord vormt.

Het is evident dat een dergelijk antwoord ook gepaard zal met hulp en bijstand aan personen en effect zal hebben op het kind. Het valt niet te ontkennen dat als de ouderstage gerealiseerd is, deze *in fine* ten goede komt aan de betrokken jongere. Deze maatregel mag uiteraard de bevoegdheid van de Gemeenschappen inzake jeugdbijstand en jeugdbescherming niet aantasten; een samenwerkingsakkoord zal moeten afgesloten worden om een aangepaste en transversale benadering van deze situaties mogelijk te maken.

De aanpassing van de procedure van uithandengeving

We erkennen allemaal dat het specifieke stelsel van uithandengeving gefaald heeft. Als de rechtbank vaststelt dat de jeugdbeschermingsmaatregelen niet geschikt zijn voor de jongere die voor haar is gebracht, kan de verwijzing naar het strafrechtstelsel worden gedacht. We erkennen allemaal dat de verwijzing op zich geen ideale oplossing is. Er moet dus worden getracht het aantal uithandengevingen te verminderen. Vandaag reeds vinden procedures van uithandengeving slechts uitzonderlijk plaats en de rechters trachten ze te vermijden. Indien toch een procedure van uithandengeving plaatsvindt, hebben de jongeren het recht om binnen een redelijke termijn te weten door welke rechtbank zij zullen worden berecht. In dit kader. Derhalve wordt erin voorzien de termijnen betreffende de procedure van uithandengeving te verkorten. Op dezelfde wijze bepaalt het ontwerp van wet dat, zodra de jeugdrechtbank de beslissing tot uit handen geven heeft genomen, de door de uit handen gegeven jongeren gepleegde feiten worden beoordeeld door bijzondere kamers, ingericht in de correctionele rechtbanken en in de hoven van beroep. Ten slotte is eveneens bepaald dat indien de uit handengegeven jongere opgesloten wordt, hij wordt geplaatst in een specifiek gesloten federaal centrum voor minderjarigen waar educatieve begeleiding wordt georganiseerd. In dit opzicht zou een samenwerkings-

pourraient être conclus avec les Communautés, notamment en ce qui concerne l'aide aux détenus.

La ministre termine son exposé en disant qu'il existe une possibilité pour le tribunal, en cas de mauvaise conduite persistante ou de comportement dangereux du jeune, de prolonger d'office une mesure au-delà de la majorité du jeune ; à savoir jusqu'à 20 ans, comme actuellement.

Le tribunal pourra également ordonner ces mesures jusqu'à l'âge de 23 ans pour des jeunes âgés entre 16 et 18 ans (actuellement la prolongation est possible jusqu'à 20 ans pour des jeunes ayant commis un fait qualifié infraction après 17 ans)

Enfin, le tribunal pourra ordonner par jugement la prolongation d'une mesure de surveillance jusqu'à 23 ans au maximum si un mineur a commis entre 12 et 17 ans un fait de nature à entraîner, si l'intéressé était majeur, une peine de réclusion de plus de 10 ans. Cette possibilité est limitée à des jeunes qui, au moment de la prolongation, sont placés en IPPJ, et qui manifestent une mauvaise conduite persistante ou un comportement dangereux.

La ministre souligne qu'elle sait que cette mesure est controversée et elle ne veut pas éviter le débat. Elle rappelle que l'objectif de prolonger certaines mesures jusqu'à 23 ans s'inscrit dans la volonté de réduire le nombre de dessaisissements. En effet, certains magistrats ont confirmé que s'ils avaient encore eu la possibilité d'organiser un accompagnement pour certains jeunes, ils n'auraient pas eu recours au mécanisme du dessaisissement.

III. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE M. TONY VAN PARYS, AUTEUR DE LA PROPOSITION DE LOI JOINTE MODIFIANT LA LOI DU 8 AVRIL 1965 RELATIVE À LA PROTECTION DE LA JEUNESSE (DOC 51 0288/001).

M. Tony Van Parys (CD&V) explique que sa proposition de loi reprend le texte de la proposition de loi DOC 50 1964/001, et est une copie conforme de ce qui a communément été appelé l'«avant-avant-projet de loi Verwilghen-Maes».

La mise au point d'un droit de la jeunesse équilibré et efficace, et la détermination des mesures adéquates qui doivent être prises à l'égard des mineurs délinquants n'est pas chose aisée. Cette tâche est encore compli-

akkoord kunnen worden gesloten met de gemeenschappen, meer bepaald inzake hulp aan gedetineerden.

De minister sluit haar uiteenzetting af door te vermelden dat de rechtbank de mogelijkheid heeft om, in geval van aanhoudend slecht gedrag of van een gevaarlijke houding van de jongere, ambtshalve de maatregel te verlengen tot na de meerderjarigheid van de jongere, te weten tot de leeftijd van 20 jaar, zoals nu het geval is.

De rechtbank zal eveneens deze maatregelen kunnen bevelen tot de leeftijd van 23 jaar voor de jongeren die tussen 16 en 18 jaar oud zijn (momenteel is de verlenging mogelijk tot 20 jaar voor de jongeren die de leeftijd van 17 jaar bereikten en die een als misdrijf omschreven feit pleegden).

Tot slot zal de rechtbank bij vonnis de verlenging kunnen bevelen van een toezichtsmaatregel tot de maximale leeftijd van 23 jaar, indien de minderjarige tussen zijn 12de en 17de jaar een feit pleegde dat, indien de betrokkene meerderjarig zou zijn, aanleiding zou kunnen geven tot een gevangenisstraf van meer dan 10 jaar. Deze mogelijkheid is beperkt tot de jongeren die, op het moment van de verlenging, in een openbare instelling voor jeugdbescherming zijn geplaatst en die blijf geven van aanhoudend slecht gedrag of een gevaarlijke houding.

De minister onderstreept dat ze weet dat deze maatregel omstreden is en ze wil het debat niet uit de weg gaan. Ze herinnert eraan dat de doelstelling om bepaalde maatregelen te verlengen tot de leeftijd van 23 jaar aansluit op de wil om het aantal uithandengevingen te verminderen. Sommige magistraten hebben inderdaad bevestigd dat, indien ze nog een mogelijkheid hadden om voor bepaalde jongeren een begeleiding te organiseren, zij geen beroep zouden gedaan hebben op het mechanisme van de uithandengeving.

III. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE HEER TONY VAN PARYS, INDIENER VAN HET TOEGEVOEGDE WETSVORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING (DOC 51 0288/001)

De heer Tony Van Parys (CD&V) legt uit dat het door hem ingediende wetsvoorstel de tekst overneemt van wetsvoorstel DOC 50 1964/001, en tevens een afspiegeling is van wat doorgaans het «voor-voorontwerp van wet Verwilghen-Maes» wordt genoemd.

Het is niet eenvoudig een jeugdrecht tot stand te brengen dat evenwichtig én afdoend is, en voorziet in passende maatregelen ten aanzien van minderjarige delinquenten. Zulks wordt nog bemoeilijkt door het opsplitsen

quée par le fait que cette matière fait l'objet d'une répartition des compétences entre l'État fédéral et les communautés. La solution serait, pour le CD&V, que l'ensemble des matières qui ont trait à la protection de la jeunesse soient attribuées aux entités fédérées.

En attendant cependant que la loi spéciale soit modifiée sur ce point, des mesures doivent être prises, afin de trouver des solutions rapides à ce problème.

À cet égard, le grand mérite de la proposition de loi n°288 est sa franchise, dans la mesure où celle-ci prévoit sans détour que les tribunaux de la jeunesse peuvent prendre des mesures de sanction à l'égard des mineurs ayant commis des faits délictueux.

Il s'agit donc de reconnaître que les mineurs doivent être considérés comme responsables de leurs actes, et qu'ils doivent, si certaines conditions sont réunies, pouvoir être sanctionnés.

En cela, la proposition se distingue bien évidemment de la vision actuelle de la protection de la jeunesse, selon laquelle les mineurs ne sont pas réellement responsables de leurs actes, et ne doivent donc que très rarement supporter les conséquences de ceux-ci. Ce modèle a montré ses limites, et n'est plus adapté à la situation actuelle et à l'évolution récente de la criminalité.

Pour reprendre les mots de l'exposé des motifs de l'«avant-avant projet de loi Verwilghen-Maes», «*Le modèle protectionnel a déçu, pas uniquement en raison de l'ambiguïté de ses objectifs, de la malhonnêteté de son langage et du caractère discrétionnaire des compétences attribuées avec des garanties juridiques à la traîne. Il fait également montre d'impuissance à l'égard des délinquants récalcitrants pour lesquels des exceptions sont jugées nécessaires, comme le dessaisissement*».

La proposition de loi a donc pour objectif de fournir une réponse effective aux comportements délictueux des mineurs.

Les mesures prises à l'égard de ces mineurs devront bien entendu comporter plusieurs éléments (curatifs, de protection, d'accompagnement pédagogique), mais ne devront en aucun cas exclure l'élément de sanction et de responsabilisation.

La deuxième caractéristique de la proposition de loi est de limiter les possibilités de dessaisissement aux mineurs qui ont atteint leur majorité au moment où leur affaire passe devant le tribunal.

van de bevoegdheden terzake tussen de federale Staat en de gemeenschappen. Voor de CD&V zou het vraagstuk kunnen worden opgelost door de bevoegdheid voor alle aangelegenheden inzake de jeugdbescherming toe te wijzen aan de deelentiteiten.

In afwachting dat de bijzondere wet op dat punt wordt gewijzigd, moeten evenwel maatregelen worden genomen om de knelpunten snel weg te werken.

In dat opzicht heeft wetsvoorstel DOC 51 0288/001 de grote verdienste doortastend te zijn, in zoverre het onomwonden bepaalt dat de jeugdrechtbanken sancties kunnen opleggen aan de minderjarigen die strafbare feiten hebben gepleegd.

Het is dus de bedoeling te erkennen dat de minderjarigen moeten worden beschouwd als individuen die verantwoordelijk zijn voor hun daden, en dat zij, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, moeten kunnen worden bestraft.

Op dat punt wijkt het wetsvoorstel uiteraard af van de huidige visie op de jeugdbescherming, die ervan uitgaat dat de minderjarigen niet werkelijk verantwoordelijk zijn voor hun daden, zodat zij uiterst zelden de gevolgen daarvan moeten dragen. De praktijk heeft echter aangetoond dat het beschermingsmodel beperkingen heeft; bovendien is het niet meer aangepast aan de huidige toestand, noch aan de recente ontwikkeling van de criminaliteit.

De memorie van toelichting van het «voor-voorontwerp van wet Verwilghen-Maes» stelt dienaangaande het volgende: «*Het beschermingsmodel heeft ontgoocheld, niet alleen wegens de dubbelzinnigheid in zijn doelstellingen, de oneerlijkheid van zijn voorstelling, het discretionaire van de gegeven bevoegdheden met verminderde rechtswaarborgen. Het geeft ook blijk van onmacht tegenover persisterende delinquenten waardoor uitzonderingen nodig worden geacht, zoals de uithandengeving.*».

Dit wetsvoorstel beoogt derhalve een afdoend antwoord te geven op de strafbare gedragsvormen van minderjarigen.

Hoewel de maatregelen ten aanzien van die minderjarigen vanzelfsprekend verschillende aspecten moeten omvatten (bijsturing, bescherming, opvoedkundige begeleiding), mogen zij in geen geval de aspecten «sanctie» en «responsabilisering» terzijde laten.

Het tweede kenmerk van dit wetsvoorstel ligt in de beperking van de mogelijkheden tot uithandengeving in het geval van minderjarigen die de meerderjarigheid hebben bereikt op het ogenblik dat hun zaak door de rechtbank in behandeling wordt genomen.

Il s'agit là d'une différence fondamentale avec le projet présenté par Mme Onkelinx, ministre de la Justice.

Il s'agit donc de considérer que les mineurs ont droit à un juge spécifique – le juge de la jeunesse – habilité à prendre des décisions individualisées à leur égard. Le dessaisissement doit donc rester l'exception.

La proposition de loi prévoit aussi que la personne qui décide de mesures provisoires ne peut être la même que celle qui se prononce sur le fond, comme c'est d'ailleurs le cas pour les affaires criminelles impliquant des majeurs.

Un juge de la jeunesse serait donc compétent pour ces mesures provisoires. Les mesures prises suite à l'examen au fond de l'affaire (comme des sanctions) seraient, elles, décidées par le tribunal de la jeunesse lui-même. Enfin, pour les décisions éventuelles de dessaisissement, ce serait le tribunal de la jeunesse élargi qui déciderait de renvoyer l'affaire devant le procureur du Roi aux fins de poursuite devant les juridictions de droit commun.

Enfin, la proposition de loi prévoit l'institution de «juges de la jeunesse de l'application», chargés de suivre l'exécution des mesures prises à l'égard du mineur. Ce juge de la jeunesse pourra ainsi, si les circonstances l'exigent, supprimer, modifier, maintenir ou suspendre les mesures au fond ou les sanctions et les peines.

Cette claire répartition des compétences permettrait un large choix de mesures à l'égard du mineur.

Ainsi, par exemple, le tribunal de la jeunesse peut décider d'une réprimande, de la suspension du prononcé, du placement en résidence dans un service thérapeutique en matière de drogue ou dans un service pédopsychiatrique.

En ce qui concerne les sanctions, le tribunal de la jeunesse aurait la possibilité d'imposer au mineur l'exécution d'un travail au service de la communauté, le paiement d'une amende ou le séjour, limité ou permanent, dans un établissement fermé.

Il faut encore préciser que cette proposition, déposée le 15 octobre 2003, devra être adaptée suite à l'important arrêt de la Cour d'arbitrage du 16 décembre 2003, qui a notamment jugé que l'autorité fédérale n'est pas compétente pour les infrastructures dans lesquelles les mesures prises à l'égard des mineurs sont exécutées.

Op dat punt verschilt dit wetsvoorstel wezenlijk van het wetsontwerp dat de minister van Justitie heeft ingediend.

Het wetsvoorstel gaat er derhalve van uit dat de minderjarigen recht hebben op een specifieke rechter – de jeugdrechter –, die bevoegd is om op hen toegesneden beslissingen te nemen. De zaak mag dus slechts in uitzonderlijke gevallen uit handen worden gegeven.

Het wetsvoorstel bepaalt tevens dat de persoon die beslist over voorlopige maatregelen niet de persoon mag zijn die zich uitspreekt over de grond van de zaak, net als dat trouwens het geval is voor de criminele aangelegenheden waarin meerderjarigen zijn betrokken.

Die voorlopige maatregelen zouden derhalve ressorteren onder de bevoegdheid van de jeugdrechter. De maatregelen die na onderzoek van de grond van de zaak worden genomen (zoals sancties), zouden worden opgelegd door de jeugdrechtbank. De beslissing over een eventuele uithandengeving ten slotte ligt bij de uitgebreide jeugdrechtbank, die de zaak kan doorverwijzen naar de procureur des Konings, opdat de zaak bij de gemeenschappelijke strafrechten aanhangig kan worden gemaakt.

Tot slot voorziet het wetsvoorstel in het instellen van «uitvoeringsjeugdrechters», die belast zijn met het opvolgen van de uitvoering van de ten aanzien van de minderjarige genomen maatregelen. Indien de omstandigheden zulks vereisen, kan die jeugdrechter aldus de maatregelen ten gronde, de sancties en de straffen opheffen, wijzigen, behouden of opschorten.

Die duidelijke opdeling van de bevoegdheden zou ertoe leiden dat, wanneer wordt opgetreden tegen de minderjarige, uit tal van maatregelen kan worden gekozen.

Zo kan bijvoorbeeld de jeugdrechtbank beslissen de uitspraak op te schorten, de betrokkene te berispen dan wel hem residentieel te plaatsen in een therapeutische dienst voor drugsbehandeling, of in een dienst voor jeugdpsychiatrie.

Inzake sancties zou de jeugdrechtbank de minderjarige gemeenschapsdienst of een geldboete kunnen opleggen, of zou zij hem, voor een beperkte tijd dan wel blijvend, in een gesloten instelling kunnen plaatsen.

Voorts moet worden gepreciseerd dat dit wetsvoorstel, dat op 15 oktober 2003 is ingediend, zal moeten worden aangepast aan het belangrijke arrest dat het Arbitragehof op 16 december 2003 heeft gewezen. In dat arrest heeft het Hof met name geoordeeld dat de federale overheid niet bevoegd is voor de infrastructuur die wordt aangewend om de ten aanzien van minderjarigen genomen maatregelen uit te voeren.

Cet arrêt devrait donc entraîner la disparition de l'institution d'Everberg, du moins sous sa forme actuelle.

IV. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE M. MELCHIOR WATHELET, AUTEUR DE LA PROPOSITION DE LOI JOINTE MODIFIANT LA LOI DU 8 AVRIL 1965 RELATIVE À LA PROTECTION DE LA JEUNESSE EN CE QUI CONCERNE LE PLACEMENT DES MINEURS (DOC 51 452/001).

M. Melchior Wathelet (cdH) explique que la proposition de loi a deux objectifs:

1) contraindre les juges à motiver, de manière claire et précise, dans leurs décisions tant au fond qu'au provisoire, les causes du placement et les conditions de retour du mineur chez lui.

Les parents et les enfants comprendraient ainsi mieux les raisons du placement, et seraient informés des mesures à prendre et des comportements à adopter afin de favoriser le retour de l'enfant dans son milieu familial.

Une telle inscription dans le jugement ou l'ordonnance du président permettrait en outre un vrai débat lors de l'audience au cours de laquelle une mesure provisoire est confirmée en une mesure au fond et lors de l'audience de révision annuelle.

2) ériger le maintien de l'union des frères et sœurs lors d'un placement en véritable principe. Même si des exceptions peuvent être prévues (notamment lorsqu'il y va de l'intérêt des enfants concernés), il faudra donc que les frères et sœurs ne soient pas séparés en cas de placement.

Op grond van dat arrest zou de instelling van Everberg, althans in haar huidige vorm, dus moeten verdwijnen.

IV.— INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE HEER MELCHIOR WATHELET, INDIENER VAN HET TOEGEVOEGDE WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING, WAT DE PLAATSING VAN MINDERJARIGEN BETREFT (DOC 51 452/001)

De heer Melchior Wathelet (cdH) legt uit dat de doelstelling van dit wetsvoorstel tweeledig is:

1) rechters verplichten om in hun beslissingen, zowel ten gronde als inzake voorlopige maatregelen, duidelijk en concreet de redenen voor de plaatsing, alsook de voorwaarden waaronder de minderjarige naar huis kan terugkeren, toe te lichten.

Aldus zouden zowel de ouders als de kinderen beter begrijpen waarom het kind is geplaatst, en zouden zij op de hoogte zijn van de maatregelen die zij moeten nemen en het van hen geëiste gedrag om de terugkeer van het kind in het gezin te bespoedigen.

Bovendien maakt de vermelding van de voorwaarden in het vonnis of de beschikking van de voorzitter een echt debat mogelijk tijdens de terechtzitting waarin een voorlopige maatregel wordt omgezet in een maatregel ten gronde, alsook tijdens de jaarlijkse terechtzitting van herziening;

2) het behoud van de band tussen broers en zussen bij een plaatsing tot principe verheffen. Hoewel uitzonderingen mogelijk blijven (meer bepaald wanneer het belang van de betrokken kinderen op het spel staat), mogen broers en zussen bij een plaatsing derhalve niet worden gescheiden.

V. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME MURIEL GERKENS, AUTEUR DE LA PROPOSITION DE LOI JOINTE MODIFIANT LA LOI DU 8 AVRIL 1965 RELATIVE À LA PROTECTION DE LA JEUNESSE (DOC 51 0099/001)

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) explique que sa proposition de loi vise à améliorer la loi de 1965 en adoptant les mesures suivantes:

– Inscrire explicitement, dans la loi de 1965, les principes directeurs du droit international relatif à l'administration de la justice des mineurs;

– limiter le pouvoir discrétionnaire du juge de la jeunesse par la consécration d'une exigence de motivation substantielle et renforcée des décisions. Les mesures prises à l'égard du mineur délinquant ne peuvent en effet être prises uniquement en fonction de la gravité de l'acte, et doivent prendre en compte la situation personnelle du mineur concerné (position sociale, situation de la famille, dommages causés, efforts éventuels pour indemniser la victime, etc.). Autrement dit, le principe de la «proportionnalité» objective doit être dépassé au profit d'une logique de «proportionnalité modératrice»;

– restreindre le recours à la privation de liberté par l'imposition de conditions cumulatives. Il s'agit ici aussi de traduire l'exigence de proportionnalité, qui suppose que plus la mesure prive le mineur de liberté, plus les conditions de sa légalité doivent être renforcées. Toutefois, en cas d'urgence ou d'extrême gravité des faits commis, la proposition de loi consacre une dispense partielle et temporaire de motivation des mesures de placement en institution publique de protection de la jeunesse. Il s'agit, en effet, de permettre au juge de prendre rapidement la mesure de placement lorsque l'urgence ou la gravité extrême des faits le commande. Il dispose alors de quelques jours pour motiver, après coup, sa décision.

V. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN MEVROUW MURIEL GERKENS, INDIENSTER VAN HET TOEGEVOEGDE WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING (DOC 51 0099/001)

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) legt uit dat het door haar ingediende wetsvoorstel strekt tot verbetering van de wet van 1965, en wel door:

– de richtsnoeren van het internationaal recht in verband met de jeugdrechtsbedeling uitdrukkelijk op te nemen in de wet van 1965;

– de beoordelingsbevoegdheid van de jeugdrechter te beperken door de bekrachtiging van een vereiste om de beslissingen inhoudelijk en omstandiger met redenen te omkleden. Bij het nemen van maatregelen ten aanzien van minderjarige delinquenten mag dus niet alleen rekening worden gehouden met de zwaarte van de daad, maar moet tevens worden gelet op de persoonlijke situatie van de betrokken minderjarige (maatschappelijke positie, gezinstoestand, veroorzaakte schade, eventuele inspanningen om het slachtoffer schadeloos te stellen enzovoort). Het objectieve «evenredigheidsbeginsel» moet dus plaats ruimen voor dat van de «matigende evenredigheid»;

– het beroep op de vrijheidsberoving te beperken door cumulatieve voorwaarden op te leggen. Het is de bedoeling te voldoen aan de evenredigheidsvereiste, waarbij er wordt van uitgegaan dat de mate van vrijheidsberoving recht evenredig is met de voorwaarden voor de wettelijkheid ervan. In geval van dringende noodzaak of bij uiterst zwaarwichtige feiten voorziet het wetsvoorstel weliswaar in een gedeeltelijke en tijdelijke vrijstelling van motivering van de maatregelen tot plaatsing in een overheidsinstelling voor jeugdbescherming. Het opzet is immers de rechter in staat te stellen snel de maatregel tot plaatsing te nemen, indien zulks vereist is op grond van de dringende noodzaak of de extreme zwaarte van de feiten. Hij beschikt dan over enkele dagen om nadien zijn beslissing met redenen te omkleden.

VI. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME MURIEL GERKENS, AUTEUR DE LA PROPOSITION DE LOI JOINTE MODIFIANT LA LOI DU 8 AVRIL 1965 RELATIVE À LA PROTECTION DE LA JEUNESSE (DOC 51 0100/001)

La proposition de loi consacre des mesures alternatives à l'action protectionnelle. Elle confère au procureur du Roi le pouvoir de renoncer à saisir le tribunal de la jeunesse de cette action moyennant la proposition faite au mineur d'effectuer une prestation ou de respecter plusieurs conditions. Parmi les mesures que le procureur du Roi peut proposer au mineur, figure la médiation réparatrice.

Le processus de médiation se fera sous la responsabilité d'un service social. Si cette dernière aboutit à un accord respecté par toutes les parties, elle entraînera l'extinction de l'action protectionnelle, à l'instar de la médiation pénale qui constitue une voie d'extinction de l'action publique.

Le texte de loi élargit également le nombre de conditions que le juge de la jeunesse peut imposer au mineur dans le cadre d'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation. Il introduit de nouvelles conditions parmi lesquelles la médiation réparatrice. Dans ce cadre, la médiation ne constitue plus une mesure alternative à la saisine du tribunal de la jeunesse mais bien, au contraire, une mesure complémentaire à une autre mesure de garde, de préservation ou d'éducation prononcée par le juge ou le tribunal de la jeunesse. Le cumul d'une mesure et d'une condition complémentaire est possible tant au provisoire qu'au fond. S'agissant en particulier de la prestation éducative ou philanthropique, elle ne peut être cumulée à une mesure de garde provisoire que si le mineur y a donné son consentement et s'il a reconnu la matérialité des faits.

Une obligation de motivation substantielle des mesures prises par le juge ou le tribunal de la jeunesse est introduite. Il s'agit ici de renforcer le caractère personnalisé et adéquat des mesures prises à l'égard des mineurs ayant commis un fait qualifié infraction, en obligeant le juge à prendre effectivement une série de critères en considération lorsqu'il se prononce sur le sort du mineur.

VI.— INLEIDENDE UITEENZETTING VAN ME-VROUW MURIEL GERKENS, INDIENSTER VAN HET TOEGEVOEGDE WETSVORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING (DOC 51 0100/001)

Het wetsvoorstel verankert alternatieve voorstellen ter vervanging van de vordering tot bescherming. Het verleent de procureur des Konings de bevoegdheid om ervan af te zien de jeugdrechtbank voor die vordering aan te zoeken; in dat geval wordt de minderjarige voorgesteld een bepaalde prestatie te leveren of verscheidene voorwaarden na te leven. Een van de maatregelen die de procureur des Konings aan de minderjarige kan voorstellen, is de herstelbemiddeling.

Het verloop van de bemiddelingsprocedure zal onder de verantwoordelijkheid van een sociale dienst ressorteren. Zo die bemiddeling leidt tot een door alle partijen nageleefd akkoord, zal zulks, naar analogie van de strafbemiddeling – een middel tot uitdoving van de strafvordering – tot de uitdoving van de vordering tot bescherming leiden.

De wettekst voorziet tevens in meer voorwaarden die de jeugdrechter de minderjarige kan opleggen in het raam van een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding. De tekst stelt een aantal nieuwe voorwaarden in, waaronder de herstelbemiddeling. In dat raam zij gesteld dat de bemiddeling niet langer een alternatieve maatregel is, ter vervanging van de aanhangigmaking van de zaak bij de jeugdrechtbank; het gaat integendeel om een maatregel ter aanvulling van een andere, door de rechter of de jeugdrechtbank uitgesproken maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding. Zowel provisorisch als ten gronde is het samengaan van een maatregel met een aanvullende voorwaarde mogelijk. Het leveren van prestaties van opvoedkundige of filantropische aard in het bijzonder kan alleen samengaan met een voorlopige maatregel van bewaring zo de minderjarige daarmee heeft ingestemd en zo hij de materiële feiten heeft toegegeven.

Er wordt voorzien in de instelling van een verplichting tot grondige inhoudelijke motivering van de door de rechter of de jeugdrechtbank genomen maatregelen. Daarbij ligt het in de bedoeling de maatregelen die werden genomen ten opzichte van de minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, een sterker op de persoon afgestemde en meer efficiënte invulling te geven, door de rechter ertoe te verplichten daadwerkelijk een reeks criteria in aanmerking te nemen wanneer hij zich moet uitspreken over wat er met de minderjarige moet gebeuren.

Une obligation de faire procéder à un rapport évaluatif relatif au mineur est imposée au juge de la jeunesse préalablement au prononcé d'une mesure provisoire.

La proposition pose le principe selon lequel les mineurs privés de liberté doivent être séparés des adultes détenus. Un tempérament est toutefois prévu lorsque la sécurité du mineur ou celles d'autres personnes l'exige. Un avis de privation de liberté du mineur sera désormais communiqué aux personnes qui ont la garde du mineur.

Des conditions complémentaires sont imposées pour le placement du mineur en institution publique de protection de la jeunesse. Ces conditions sont calquées sur les conditions de validité du mandat d'arrêt et de la détention préventive.

L'interdiction actuelle de communiquer les éléments du dossier relatif à la personnalité et au milieu du mineur à la partie civile n'est plus absolue. La proposition de loi confère au juge de la jeunesse la possibilité d'ordonner la communication d'une partie de ces éléments à l'avocat de la partie civile lorsqu'il estime que cette communication est indispensable à l'exercice des droits de la défense de cette partie.

La procédure et les effets du dessaisissement sont modifiés. Il s'agit d'abord d'accélérer la procédure de dessaisissement en imposant des délais pour la communication du rapport de l'examen médico-psychologique du service compétent au juge, du juge au ministère public et pour la citation en vue de dessaisissement. Il s'agit ensuite de donner compétence aux juridictions de droit commun à compter du moment où un mineur a fait l'objet d'une décision de dessaisissement définitive et non plus à compter de la décision définitive de condamnation du mineur par la juridiction de droit commun.

**VII. — EXPOSÉ INTRODUCTIF SUR LA PROPOSITION MODIFIANT LA LOI DU 8 AVRIL 1965 RELATIVE À LA PROTECTION DE LA JEUNESSE EN VUE DE L'INSTAURATION D'UN MODÈLE DE TYPE SANCTIONNEL
(DOC 51 1552/015)**

Il est renvoyé aux développements de la proposition de loi (DOC 51 1552/001 blz. 4-8).

Voor de jeugdrechter geldt tevens de verplichting om, vooraleer hij een voorlopige maatregel uitspreekt, een evaluatieverslag over de minderjarige te laten opstellen.

Het wetsvoorstel poneert dus het principe waarbij de minderjarigen wier vrijheid wordt ontnomen, van de volwassen gedetineerden moeten worden gescheiden. Die maatregel kan evenwel worden afgezwakt zo de veiligheid van de minderjarige of die van andere personen zulks vereist. Voortaan zal een vrijheidsberoving van de minderjarige worden gemeld aan de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben.

Een aantal bijkomende voorwaarden wordt opgelegd voor het plaatsen van de minderjarige in een overheid-sinstelling voor jeugdbescherming. Die voorwaarden zijn een afspiegeling van de voorwaarden inzake de geldigheid van het aanhoudingsbevel en van de voorlopige hechtenis.

Er zou niet langer een absoluut verbod gelden om die elementen uit het dossier die betrekking hebben op de persoonlijkheid en op het milieu van de minderjarige mee te delen aan de burgerlijke partij. Het wetsvoorstel verleent de jeugdrechter de mogelijkheid om te gelasten een deel van die informatie aan de advocaat van de burgerlijke partij mee te delen zo hij van oordeel is dat die informatieverstrekking absoluut noodzakelijk is voor de uitoefening van de rechten van verdediging van die partij.

De procedure inzake de onttrekking alsmede de gevolgen daarvan worden gewijzigd. Daarbij is het eerst en vooral zaak de onttrekkingsprocedure te versnellen. Voor de overzending van het verslag van het psychomedisch onderzoek van de bevoegde dienst aan de rechter en van de rechter aan het openbaar ministerie, alsmede voor de dagvaarding met het oog op de onttrekking, wordt aldus in bepaalde verplicht na te komen termijnen voorzien. Vervolgens ligt het in de bedoeling de gemeenschappelijke rechtscolleges de bevoegdheid te verlenen om de desbetreffende periode te laten ingaan op het tijdstip waarop in verband met een minderjarige een beslissing tot definitieve onttrekking werd genomen, en niet langer op het tijdstip waarop die rechtbank de eindbeslissing tot veroordeling van de minderjarige heeft genomen.

**VII. — INLEIDENDE UITEENZETTING OVER HET WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING, MET HET OOG OP DE INTRODUCTIE VAN EEN SANCTIEMODEL
(DOC 51 1552/015)**

Er wordt verwezen naar de toelichting van het wetsontwerp (DOC 51 1552/001 blz. 4-8).

VIII. — DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Questions et observations des membres

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne que cette matière, à savoir la criminalité juvénile, concerne et intéresse de près une grande partie de la population. A ce sujet, il considère que les différentes dispositions de la loi en projet ne répondent en rien aux attentes de la Flandre, aussi bien du point de vue de l'opinion publique, que de celui des praticiens.

Selon lui, trois problèmes fondamentaux se posent:

- Le juge ne peut prononcer de sanctions;
- Le dessaisissement au profit du tribunal correctionnel s'avère un mécanisme inadéquat;
- Il existe un traitement inégal entre les jeunes délinquants placés, en raison d'un manque de place, dans l'institution fédérale d'Everberg ou dans les institutions communautaires fermées et ceux placés dans les autres institutions des communautés.

En ce qui concerne le premier point, l'intervenant fait remarquer que le projet de loi reprend l'article 37 actuel de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, qui permet au juge de ne prendre que des mesures de garde, de préservation ou d'éducation. La base sur laquelle repose le présent projet est donc la protection de la jeunesse et non pas un droit de sanctions pour les jeunes. Dès lors, la seule possibilité pour sanctionner le jeune, repose sur le dessaisissement du tribunal de la jeunesse, ce qui aboutit à une quasi impunité du délinquant.

Il existe en Flandre un large consensus autour de la volonté de développer un droit de sanctions pour les jeunes, où le juge n'aurait pas à se limiter au prononcé d'une mesure. Il est en effet important que ce dernier puisse prononcer des sanctions adéquates à la nature des faits. Bien qu'il s'agisse de mineurs, ce n'est pas pour autant qu'ils ne doivent prendre leurs responsabilités et assumer leurs actes. Les jeunes d'aujourd'hui sont de plus en plus vite matures et adultes. S'ils doivent bien entendu être protégé en raison de leur âge, il n'en ressort pas moins qu'ils doivent pouvoir être punis lorsque cela s'avère nécessaire. Il convient dès lors de mettre une certaine naïveté de côté et de répondre aux exigences de la société, ainsi que des victimes. Les groupes de jeunes criminels récidivistes existent et l'on ne peut donner l'impression d'être impuissant face à ce problème.

VIII. — ALGEMENE BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer Tony Van Parys (CD&V) wijst erop dat die aangelegenheid, met name de jeugdmisdadigheid, een groot deel van de bevolking aangaat en haar belangstelling wekt. Hij is terzake van oordeel dat de verschillende bepalingen van het wetsontwerp geenszins beantwoorden aan de verwachtingen van Vlaanderen, noch van de publieke opinie, noch van de praktijkmensen.

Volgens hem rijzen drie fundamentele problemen:

- De rechter kan geen sancties uitspreken;
- De uithandengeving ten voordele van de correctionele rechtbank blijkt een onaangepaste regeling te zijn;
- Er is een ongelijke behandeling tussen de jonge delinquenten die als gevolg van plaatsgebrek in de federale instelling van Everberg of in de gesloten gemeenschapsinstellingen worden geplaatst en die welke in andere instellingen worden ondergebracht.

Wat het eerste punt betreft, attendeert de spreker erop dat het wetsontwerp artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming overneemt. Dat artikel maakt het voor de rechter mogelijk alleen maatregelen van bewaring, behoeding of opvoeding te nemen. Het onderhavige wetsontwerp neemt derhalve de jeugdbescherming en niet een jeugdsanctierecht als grondslag. De enige mogelijkheid om een jongere de straffen, berust dus op de onttrekking aan de jeugdrechtbank, en dat leidt ertoe dat de delinquent zo goed als ongestraft blijft.

In Vlaanderen bestaat er een ruime consensus omtrent de totstandkoming van een jeugdsanctierecht, waarbij de rechter zich niet zou moeten beperken tot het uitspreken van een maatregel. Het is immers belangrijk dat de rechter straffen kan opleggen die aansluiten bij de aard van de feiten. Het gaat dan wel om minderjarigen, maar dat belet niet dat ze hun verantwoordelijkheden moeten nemen en moeten instaan voor hun daden. Jongeren zijn almaar sneller rijp en volwassen. Ze moeten weliswaar worden beschermd gelet op hun leeftijd, maar ze moeten niettemin kunnen worden gestraft als zulks nodig blijkt. Men moet dus afstappen van een bepaalde naïviteit en inspelen op de eisen van de samenleving en van de slachtoffers. Er bestaan groepen van recidiverende jonge criminelen en men mag niet de indruk wekken dat men machteloos staat tegenover dat probleem.

Si ce projet ne répond ni aux besoins de la pratique, ni de manière adéquate aux problèmes actuels, il risque également d'avoir de réelles conséquences sur le plan politique. En effet, tant que l'on ne se montre pas capable de maîtriser la criminalité juvénile, de nombreuses personnes continueront à se détourner du monde politique et se tourneront vers les partis d'extrême droite. L'addition sera particulièrement salée ! M. Van Parys appelle dès lors les partis flamands de la majorité à se tourner vers les exigences posées par la population flamande. Il implore par ailleurs le ministre de la Justice, ainsi que les partis francophones à ne pas imposer cette loi en projet à la Flandre, au risque de renforcer une fois de plus la position des partis d'extrême droite. Il comprend tout à fait que la Flandre et la Wallonie aient une différente conception du problème et des solutions à y apporter. Ce n'est toutefois pas pour autant que la vision de l'un devrait primer sur celle de l'autre. Il serait dès lors probablement préférable que chaque communauté, compte tenu des différentes opinions en la matière, puisse régler le problème à sa manière, d'autant plus que la communautarisation d'une telle compétence n'affecte en rien l'unité du pays. Il est par ailleurs essentiel que l'on arrive enfin à une répartition homogène des différentes compétences en la matière. Conformément à l'arrêt du 17 décembre 2003 de la Cour d'arbitrage, l'État fédéral n'est pas compétent pour les infrastructures dans lesquelles les mesures prononcées par le juge doivent être exécutées, ce qui implique que les mesures doivent être appliquées non pas dans des institutions fédérales, mais dans les institutions fermées des communautés. Dans ce cadre, la Cour impose qu'Everberg, qui est une institution fédérale, ferme ses portes.

S'il est important que le juge puisse intervenir de manière répressive, il est également nécessaire de prendre en compte la situation particulière dans laquelle se trouvent les jeunes. Ceux-ci ont des droits propres. Les mesures et sanctions doivent être adaptées à leur personne et doivent être prononcées par le juge de la jeunesse. Dans ce cadre, l'intervenant n'est absolument pas favorable au mécanisme du dessaisissement au profit du tribunal correctionnel. Trois arguments corroborent cet avis: le dessaisissement aboutit à une impunité, le tribunal correctionnel ne peut maîtriser suffisamment le dossier car il ne connaît pas suffisamment les antécédents et la personnalité du jeune en cause et enfin, ces dessaisissement impliquent un flux financier bien plus important du côté des francophones que de celui des néerlandophones.

D'après une étude menée par la VUB (A. NUYTIENS, J. CHRISTIAENS et C. ELIAERTS, *Ernstige*

Dit wetsontwerp beantwoordt niet aan de noden van de praktijk en speelt evenmin op passende wijze in op de huidige problemen, en het dreigt tevens reële gevolgen te hebben op politiek vlak. Zolang men niet in staat blijkt te zijn de jeugdcriminaliteit onder controle te houden, zullen tal van mensen afkerig blijven ten aanzien van de politiek en zullen ze stemmen voor extreemrechtse partijen. De rekening zal gepeperd zijn ! De heer Van Parys roept de Vlaamse partijen van de meerderheid er derhalve toe op rekening te houden met de eisen van de Vlaamse bevolking. Voorts vraagt hij aan de minister van Justitie en aan de Franstalige partijen die wet niet op te leggen aan Vlaanderen, zo niet dreigt men eens te meer de positie van extreemrechts te versterken. Hij begrijpt heel goed dat Vlaanderen en Wallonië een andere opvatting hebben over het probleem en de oplossingen. Daarom moet de visie van de ene nog niet de bovenhand hebben boven die van de andere. Wellicht zou het dus de voorkeur verdienen dat elke gemeenschap, gelet op de uiteenlopende meningen terzake, het probleem op haar manier kan oplossen, te meer omdat de overheveling van een dergelijke bevoegdheid in geen geval de eenheid van het land in het gedrang brengt. Bovendien is het essentieel dat men eindelijk komt tot een homogene verdeling van de verschillende bevoegdheden terzake. Overeenkomstig het arrest van 17 december 2003 van het Arbitragehof is de federale Staat niet bevoegd voor de voorzieningen waarin de door de rechter uitgesproken maatregel ten uitvoer moeten worden gelegd. Dat houdt in dat de uitgesproken maatregelen niet in federale instellingen ten uitvoer moeten worden gelegd, maar in gesloten gemeenschapsinstellingen. In dat kader beveelt het Hof dat Everberg, dat een federale instelling is, zijn deuren sluit.

Het is weliswaar van belang dat de rechter repressief kan optreden, maar het is tevens nodig rekening te houden met de bijzondere situatie van de jongeren. Ze hebben eigen rechten. De maatregelen en sancties moeten aangepast zijn aan hun persoon en moeten worden uitgesproken door de jeugdrechter. In dat verband is de spreker geenszins voorstander van de regeling van uithandengeving ten voordele van de correctionele rechtbank. Hij voert daartoe drie argumenten aan: de uithandengeving leidt tot straffeloosheid, de correctionele rechtbank kan het dossier niet grondig genoeg kennen omdat ze de antecedenten en de persoonlijkheid van de jongere niet kent, en ten slotte impliceren die uithandengevingen een veel grotere geldstroom aan Franstalige dan aan Nederlandstalige kant.

Volgens een onderzoek van de VUB (A. Nuytiens, J. Christiaens en C. Elliarts, *Ernstige jeugddelinquenten*

jeugddelinquenten gestraft ? Pratiijk van de uithandengeving, Academia Press, Gent, 2005, 322) le dessaisissement mène avant tout à une impunité. Selon cette étude, seulement dans 16.5% des cas, le dessaisissement aboutit à un emprisonnement effectif. Ce résultat serait dû à la grande importance qu'accorde le juge à l'âge de l'enfant, ainsi qu'au fait qu'il ne dispose pas d'un dossier suffisamment détaillé, notamment quant à la personnalité du mineur. Il semble également qu'au plus le délinquant est jeune, au moins le jugement aboutit à une sanction. Dès lors, si le juge de la jeunesse ne peut sanctionner un jeune lorsque cela s'avère nécessaire, le dessaisissement ne constitue pas non plus une alternative à ce manque, celui-ci aboutissant trop souvent à une impunité du jeune mis en cause.

Par ailleurs, il ressort clairement du nombre de décisions prononcées que ce sont avant tout les francophones qui ont recours au dessaisissement et en profitent dès lors sur le plan financier. Selon les auteurs, seul 16% des jeunes concernés sont néerlandophones, contre 84% de francophones. La majorité des dossiers ressort donc de la communauté française. Selon les auteurs, cette situation ne peut s'expliquer par une différence de conception entre les deux communautés. Il ressortirait des interviews qui ont été effectuées, que le dessaisissement pourrait être lié au manque de moyens, qui est particulièrement pesant du côté francophone. Il se pourrait donc que ces chiffres importants soient dus à la difficulté du côté francophone d'exécuter les mesures protectrices prononcées par le juge de la jeunesse.

Le dessaisissement aboutit donc d'une part à une impunité injustifiée et d'autre part, à une inégalité entre les communautés. Pourtant, une alternative devrait être envisageable. Pourquoi par exemple ne pas donner la possibilité au juge de la jeunesse d'appliquer lui-même les dispositions du Code pénal dans les cas les plus graves ? Le juge de la jeunesse est quand-même la personne qui maîtrise le mieux le dossier et est dès lors la plus apte à prendre une décision adéquate compte tenu du profil du jeune délinquant. Cette solution serait également plus conforme aux droits de l'enfant tels que consacrés dans la Convention internationale des droits de l'enfant, qui impose que les jeunes fassent l'objet d'un traitement particulier. Un mineur ne peut, quelle que soit sa situation, être jugé de la même manière qu'un adulte.

La troisième conséquence inacceptable du projet de loi concerne le traitement inégal entre les jeunes placés temporairement dans un centre fermé en raison d'un manque de place et les autres. En effet, les jeunes qui

gestraft? Pratiijk van de uithandengeving, Academia Press, Gent, 2005, 322) leide de uithandengeving vooral tot straffeloosheid. Volgens dat onderzoek leide de uithandengeving slechts in 16,5% van de gevallen tot een daadwerkelijke opsluiting in de gevangenis. Dat resultaat zou de wijten zijn aan het grote belang dat de rechter hecht aan de leeftijd van de jongere en aan het feit dat hij niet over een voldoende gedetailleerd dossier beschikt, meer bepaald wat de persoonlijkheid van de minderjarige betreft. Tevens blijkt dat hoe jonger de delinquent is, hoe minder de berechting tot een sanctie leide. Als de jeugdrechter een jongere niet kan straffen als dat nodig blijkt, is de uithandengeving bijgevolg evenmin een alternatief voor die leemte, die al te vaak leide tot een straffeloosheid van de betrokken jongere.

Voorts blijkt duidelijk uit het aantal uitgesproken beslissingen dat vooral Franstaligen gebruik maken van de uithandengeving en er dus financieel voordeel uit halen. Volgens de auteurs zijn slechts 16% van de jongeren Nederlandstaligen tegen 84% Franstaligen. De meeste dossiers vallen dus onder de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap. Volgens de auteurs kan die situatie niet worden verklaard door een verschil in opvatting tussen de twee gemeenschappen. Uit de interviews zou naar voren komen dat de uithandengeving zou kunnen gekoppeld zijn aan het gebrek aan middelen, dat bijzonder groot is aan Franstalige kant. Die aanzienlijke cijfers zouden dus te wijten kunnen zijn aan de moeilijkheden waarmee men aan Franstalige zijde te kampen heeft om uitvoering te verlenen aan de beschermende maatregelen die de rechter heeft uitgesproken.

De uithandengeving leide dus eensdeels tot een ongerechtvaardigde straffeloosheid en anderdeels tot een ongelijkheid tussen de gemeenschappen. Er zou nochtans een alternatief moeten kunnen worden overwogen. Waarom geeft men de jeugdrechter bijvoorbeeld niet de mogelijkheid om in de zwaarste gevallen zelf uitvoering te verlenen aan de bepalingen van het Strafwetboek? De jeugdrechter is toch degene die het dossier het best kent en dus het best geplaatst is om een aangepaste beslissing te nemen rekening houdend met het profiel van de jonge delinquent. Die oplossing zou ook beter aansluiten bij de rechten van het kind zoals ze worden bekrachtigd door het Verdrag inzake de rechten van het kind, naar luid waarvan de jongeren op een bijzondere manier moeten worden behandeld. Een minderjarige mag, ongeacht zijn situatie, niet op dezelfde manier worden berecht als een volwassene.

Het derde onaanvaardbare gevolg van het wetsontwerp betreft de ongelijke behandeling tussen de jongeren die als gevolg van plaatsgebrek tijdelijk in een gesloten instelling worden geplaatst en de anderen. Voor

sont placés dans un centre fermé, que ce soit à Everberg ou dans un centre communautaire fermé, sont soumis à un autre contrôle que les autres. Ainsi, à Everberg, un premier contrôle du juge est effectué au bout de 5 jours, puis une fois tous les mois, alors que dans les autres institutions le contrôle n'est que trimestriel au cours des 6 premiers mois, pour seulement après être effectué mensuellement. De plus, il ressort qu'en 2003, 37% des jeunes placés à Everberg ont quitté cette institution au cours de 5 premiers jours. Un tel contrôle permet donc à une grande partie des jeunes de sortir rapidement, alors que ceux placés dans une institution communautaire n'ont pas une telle possibilité, ce qui représente indéniablement une discrimination.

Compte tenu des différents éléments qui viennent d'être exposés, l'intervenant souligne que le CD&V ne peut soutenir le présent projet de loi.

*
* *

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) n'est pas du tout satisfait du projet présenté par le gouvernement car il n'apporte aucun renforcement dans la lutte contre la délinquance juvénile, voire même l'inverse. En effet, l'exposé des motifs (Doc 51 1467/001, page 6) énonce clairement que le projet en question a pour but de «diminuer le recours à tous types de placement et, à fortiori, à l'enfermement», alors que des plaintes affluent de toutes parts pour dénoncer le manque de mesures répressives de ce type à l'égard des jeunes délinquants. Le Conseil d'État, dans son avis n°37.536/VR/2/V (Doc 51 1467/001, page 93, concernant le commentaire relatif à l'article 4, 5°) a d'ailleurs constaté que l'avant-projet «*limite, ..., la possibilité pour ce tribunal d'ordonner un placement dans une IPPJ en régime éducatif ouvert ou fermé*».

De plus, alors qu'Everberg était au départ conçu comme un centre chargé d'enfermer temporairement des délinquants pour lesquels aucune place n'était disponible en attendant qu'une place se libère dans un centre géré par une Communauté, le membre estime que ce centre remplit un tout autre rôle, à savoir pallier au manque de places en centres fermés. Comble de tout, le projet à l'examen, au lieu de prévoir les capacités supplémentaires requises, restreint au contraire les possibilités d'enfermement, tant en ce qui concerne le centre d'Everberg que les centres gérés par les Communautés.

M. Laeremans estime que depuis de nombreuses années, bien avant que Mme Onkelinx devienne minis-

ter jongeren die in een gesloten instelling worden geplaatst, of het nu om Everberg of om een gemeenschapsinstelling gaat, geldt immers een andere controle dan voor de anderen. Zo wordt in Everberg een eerste controle door de rechter uitgevoerd na 5 dagen en nadien eenmaal per maand, terwijl die controle in de andere instellingen de eerste 6 maanden driemaandelijks wordt uitgevoerd en vervolgens maandelijks. Voorts blijkt dat in 2003 37% van de in Everberg geplaatste jongeren die instelling in de loop van de eerste 5 maanden hebben verlaten. Een dergelijke controle maakt het dus voor een groot deel van de jongeren mogelijk snel buiten te komen, terwijl jongeren in een gemeenschapsinstelling die mogelijkheid niet hebben, wat ontegenzeggelijk een discriminatie inhoudt.

Gelet op de diverse facetten die zonet werden toegelicht, onderstreept de spreker dat de CD&V dit wetsontwerp niet kan steunen.

*
* *

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) is het helemaal niet eens met het door de regering ingediende wetsontwerp, omdat het de strijd tegen de jeugdcriminaliteit niet vooruithelpt - integendeel. Zo staat in de memorie van toelichting duidelijk aangegeven dat dit wetsontwerp ertoe strekt «*het beroep op alle soorten plaatsing, en a fortiori, op opsluiting te verminderen*» (DOC 51 1467/001, blz. 6), terwijl er net van her en der klachten binnenlopen over het gebrek aan dergelijke repressieve maatregelen tegen jonge delinquenten. In zijn advies nr. 37.536/VR/2/V heeft de Raad van State aangaande artikel 4, 5°, van het voorontwerp van wet overigens vastgesteld dat de jeugdrechtbank het minder makkelijk zou krijgen «*een plaatsing in een open of gesloten opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling te bevelen*» (DOC 51 1467/001, blz. 93).

Voorts verwijst de spreker naar het centrum in Everberg: oorspronkelijk moest dat zorgen voor de tijdelijke opvang van delinquenten voor wie nergens anders plaats was, in afwachting dat er in een of andere gemeenschapsinstelling een plaats zou vrijkomen. Volgens de spreker vervult dat centrum nu echter een heel andere rol, te weten het plaatsgebrek in gesloten centra verhelpen.

Het toppunt is wel dat het ter bespreking voorliggende wetsontwerp, in plaats van de vereiste bijkomende plaatsen te creëren, integendeel de mogelijkheden tot opsluiting beperkt, zowel in het centrum van Everberg als in de gemeenschapsinstellingen.

In de ogen van de heer Laeremans is er sinds ettelijke jaren, al van lang vóór mevrouw Onkelinx minister

tre de la Justice, s'est développé un mentalité «insulaire», consistant à penser que l'on vit sur une île et que l'on peut donc tout se permettre en agissant de manière extrêmement laxiste vis-à-vis des jeunes délinquants, alors que dans les pays environnants, on a pu assister à un renforcement drastique de la politique à l'encontre des jeunes délinquants. Au lieu d'agir de même afin d'au moins essayer d'éviter que de nouveaux criminels ne soient attirés chez nous du fait de notre politique plus laxiste en matière de criminalité, le projet du gouvernement fait exactement le contraire. Ce projet va également à l'encontre de l'accord de gouvernement, précisant que les peines d'internement à l'encontre des mineurs délinquants représentant un réel obstacle pour la sécurité de la société devraient être prolongées; il avait également été prévu dans cet accord de gouvernement un élargissement des possibilités de désaisissement, alors que le projet prévoit lui aussi exactement le contraire. Le membre constate également que les nouvelles mesures prévues dans le projet n'ont rien d'innovant puisque celles-ci sont déjà appliquées en pratique. Les sanctions alternatives, les mesures restauratrices, la réprimande, la possibilité de présenter ses excuses, etc... sont en effet déjà appliquées en pratique et cette critique a également été émise par les juges de la jeunesse néerlandophones.

Le membre souligne également que le recours au placement au centre d'Everberg est fortement remis en question; actuellement, il faut que le fait commis, s'il avait été commis par un adulte, donne lieu à une peine d'emprisonnement de 1 an ou plus, pour que l'on puisse envisager un enfermement à Everberg; si le projet entre en vigueur, cette durée passera de 1 an à 5 ans.

L'enfermement en institution de jeunesse classique est également rendu plus difficile, il faut qu'une cascade de mesures alternatives soit épuisée et il faut ensuite une motivation fouillée, même en régime ouvert. Pour un placement en régime ouvert, il faut un fait punissable, s'il avait été commis par un adulte, d'une peine à partir de 3 ans (dans le régime actuel, seulement un an); pour un internement en régime fermé, 5 ans, sauf en cas de récidive ou en cas de coups et blessures (dans ce cas, la durée est portée à 3 ans). En ce qui concerne la durée maximum d'internement, les possibilités sont également fortement limitées par le projet car le juge de la jeunesse peut toujours ordonner des mesures d'investigation et le placement peut toujours se voir interrompu. La philosophie élaborée par Mr. Verwilghen, à savoir celle du bâton derrière la porte, est remise au second plan; tout est envisagé sous l'angle de la protection, ce qui a également été critiqué par les juges de

van Justitie werd, een eilandmentaliteit gegroeid waarbij men dacht zich alles te kunnen veroorloven, zoals een zeer lakse houding ten opzichte van jonge delinquenten. Inmiddels echter werkten de ons omringende landen volop aan een drastische verstrenging van het beleid ter bestrijding van de jeugddelinquentie. In plaats van óók die weg in te slaan om op zijn minst te voorkomen dat ons land, vanwege zijn laks beleid inzake criminaliteit, nieuwe criminelen aantrekt, doet de regering met dit wetsontwerp precies het tegenovergestelde. Tevens staat dit ontwerp haaks op het regeerakkoord, waarin een verlenging werd vooropgezet van de interneringsmaatregelen als straf voor minderjarige delinquenten die een écht obstakel vormen voor de veiligheid van de samenleving. Voorts was in het regeerakkoord beloofd dat de mogelijkheden op het stuk van uithandengeving zouden worden uitgebreid, maar ook hier gaat het wetsontwerp precies de tegengestelde richting uit. Bovendien stelt het lid vast dat de nieuwe, in het wetsontwerp opgenomen maatregelen hoegenaamd niet vernieuwend zijn, aangezien ze in de praktijk al worden toegepast. Nu al behoren alternatieve straffen tot de mogelijkheid, alsook herstelgerichte maatregelen, berispingen, het aanbieden van excuses enzovoort. Overigens hebben ook de Nederlandstalige jeugdrechters die kritiek al geuit.

Tevens beklemtoont de spreker dat de mogelijkheid tot plaatsing in het centrum van Everberg sterk in het gedrang komt. Momenteel geldt als criterium voor opsluiting in Everberg dat op het gepleegde feit, zo het door een volwassene was gepleegd, een gevangenisstraf moet staan van één jaar of meer. Indien dit wetsontwerp wordt aangenomen, stijgt de vereiste duur van de straf van één tot vijf jaar.

Ook wordt het moeilijker gemaakt een jonge delinquent in een «klassieke» jeugdinstelling op te sluiten: eerst moet een rist alternatieve maatregelen zijn uitgeput en vervolgens behoort nog een omstandige motivering te worden uitgewerkt - zelfs in een open afdeling. Voor plaatsing in een open afdeling is een strafbaar feit vereist waarop, zo het door een volwassene was gepleegd, een gevangenisstraf van ten minste drie jaar staat (momenteel slechts één jaar); voor opsluiting in een gesloten afdeling moet de duur van de gevangenisstraf vijf jaar bedragen, behalve in geval van recidive of slagen en verwondingen (want dan wordt die duur teruggebracht tot drie jaar). Wat de maximumduur van de opsluiting betreft, voorziet het wetsontwerp evenmin in een groot aantal mogelijkheden, want de jeugdrechter kan steeds onderzoeksmaatregelen gelasten en de plaatsing kan steeds worden onderbroken. De door de heer Verwilghen uitgewerkte «stok-achter-de-deur»-

la jeunesse néerlandophones. L'intervenant attribue ces éléments du projet à l'intervention du parti socialiste (PS).

Le résultat est donc qu'aucun élargissement des capacités d'enfermement n'est prévu par le projet; la Belgique compte ainsi à l'heure actuelle 200 places en régime fermé au total pour les jeunes délinquants alors que, de leur côté, les Pays-Bas en comptent 2000, sans pour autant être un pays 10 fois plus étendu que le nôtre (il est seulement une fois et demi plus étendu).

Le membre critique également l'absence d'élargissement des possibilités de désaisissement alors que l'accord de gouvernement non seulement le prévoyait mais invitait également à une accélération des procédures en la matière; la ministre a d'ailleurs expressément déclaré que l'objectif du projet à l'examen n'était pas d'augmenter les possibilités de désaisissement. De plus, ceux qui feront l'objet d'un désaisissement seront plus faiblement sanctionnés, ce que le membre peut difficilement accepter. Ainsi, par exemple, il n'est pas possible de prononcer une peine d'emprisonnement à perpétuité. Une chambre spéciale sera créée, ce qui en soit est compréhensible, mais Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) a déclaré à la «Gazet Van Antwerpen», au nom de son parti, qu'une procédure d'assises ne serait pas envisageable pour les mineurs délinquants faisant l'objet d'un désaisissement du fait de l'existence de cette chambre spécialisée et de la nouvelle procédure prévue; le membre demande donc à la ministre son opinion quant à cette interprétation. Par ailleurs, les peines d'emprisonnement ne pourront plus être purgées dans les établissements pour adultes mais à Everberg où les délinquants bénéficient d'un traitement moins sévère et de facilités particulières.

Les juges de la jeunesse néerlandophones sont également arrivés à la conclusion que, bien trop souvent, après avoir prononcé un désaisissement, les jeunes se retrouvent impunis parce qu'ils se retrouvent mêlés aux juridictions pour adultes qui ne disposent pas du dossier complet et ne peuvent pas détecter les cas de récidive. Ce raisonnement apparaît d'autant plus logique suite à la modification de la loi communale ayant pour effet de donner pouvoir aux communes de sanctionner les jeunes; de ce fait, les seules personnes ne pouvant pas condamner les jeunes délinquants sont les juges de la jeunesse eux-mêmes alors que certains fonctionnaires communaux peuvent le faire; les juges de la jeunesse ont donc évidemment le sentiment de ne pas être

aanpak werd naar de achtergrond verschoven. Het hele beleid is nu gefocust op bescherming, wat eveneens door de Nederlandstalige jeugdrechters op de korrel werd genomen. De spreker ziet daarin de hand van de *Parti Socialiste*.

Het resultaat is dan ook dat het wetsontwerp geen enkele uitbreiding van de opsluitingscapaciteit in uitzicht stelt. Zo komt het dat er in België momenteel voor delinquente jongeren in totaal 200 plaatsen in een gesloten afdeling beschikbaar zijn, tegenover 2000 in Nederland; nochtans is dat land geen 10 keer, maar slechts 1,5 keer groter dan België.

Voorts bekritiseert het lid dat de mogelijkheden op het stuk van uithandengeving niet werden uitgebreid, terwijl de regering dat niet alleen had beloofd, maar ook had aangedrongen op een sneller verloop van de terzake vigerende procedures. De minister heeft trouwens uitdrukkelijk gesteld dat het ter bespreking voorliggende wetsontwerp niet tot doel heeft de mogelijkheden op het stuk van uithandengeving uit te breiden. Bovendien zullen delinquenten op wie een maatregel van uithandengeving wordt toegepast, minder zwaar worden gestraft. Het lid kan dat moeilijk aanvaarden. Zo zal het bijvoorbeeld onmogelijk zijn een levenslange gevangenisstraf uit te spreken. Er wordt een bijzondere kamer opgericht, wat op zich te begrijpen valt maar, zoals mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) in naam van haar fractie in de «Gazet van Antwerpen» heeft verklaard: die bijzondere kamer, alsook de in uitzicht gestelde procedure, verhinderen dat een assisenprocedure kan worden ingezet ten aanzien van minderjarige delinquenten op wie een maatregel van uithandengeving werd toegepast. Daarom wenst het lid te vernemen wat de minister van die interpretatie denkt. Voorts zullen de gevangenisstraffen niet langer kunnen worden uitgezeten in een gevangenis voor volwassenen, maar in Everberg, waar de delinquenten een minder streng regime en bijzondere faciliteiten genieten.

De Nederlandstalige jeugdrechters zijn ook tot de bevinding gekomen dat de jonge delinquenten na een maatregel van uithandengeving al te vaak ongestraft blijven, omdat hun zaak wordt aangebracht bij de volwassenenrechtbank die niet over het volledige dossier beschikt en die eventuele recidive niet kan vaststellen. Die kritiek ligt nog méér voor de hand sinds de gemeentewet werd gewijzigd, waardoor de gemeenten voortaan bevoegd zijn om jongeren te straffen. Daardoor zijn uitgerekend de jeugdrechters de enigen die niet langer jonge delinquenten mogen veroordelen, terwijl sommige gemeenteambtenaren dat wél mogen. Uiteraard heeft dat tot gevolg dat de jeugdrechters zich niet ernstig genomen voelen. Het Vlaams Belang schaart

pris au sérieux. Le *Vlaams Belang* se rallie à ce qu'il considère comme un «*consensus flamand*», voulant que ce soit les juges de la jeunesse qui prononcent eux-mêmes les sanctions à l'encontre des jeunes. Selon le *Vlaams Belang* une telle option défendue par le «*consensus flamand*» nécessiterait qu'il soit accordé aux juges des moyens corrects pour remplir une telle mission, à l'exemple de ce qui se fait à l'étranger.

L'intervenant estime qu'il faut prévoir des sanctions plus sévères pour des actes d'une gravité exceptionnelle; comme par exemple celui commis en Allemagne par un écolier qui a tiré sur ses compagnons de classe à l'aide d'un pistolet, faisant 6 morts. En Allemagne, il est justement possible de condamner les jeunes en pareil cas à des peines allant jusqu'à 10 ans de prison; raison pour laquelle il estime que de telles sanctions devraient pouvoir être prononcées en Belgique.

En ce qui concerne le dialogue avec les Communautés, il constate que rien de sérieux n'a eu lieu alors que l'exécution d'une telle législation les impliquent pourtant. Le membre demande à la ministre s'il est vrai que, comme communiqué au parlement flamand, aucun dialogue n'a eu lieu entre la ministre Onkelinx et la Communauté flamande depuis 4 mois. La ministre Onkelinx va-t-elle attendre que le projet soit quasiment bouclé pour en parler à nouveau avec la Communauté flamande ou bien la ministre accepterait-elle une suspension des travaux, de manière à permettre un tel dialogue avec les Communautés.

L'intervenant demande également à la ministre Onkelinx de préciser quelles seraient les implications budgétaires pour les Communautés de ce projet. La Communauté flamande estime le surcoût à 14 millions d'euros pour ce qui la concerne, vu les initiatives nouvelles devant être prises au cas où ce projet de loi serait adopté (il s'agit entre autres de la prolongation possible des mesures concernant les jeunes jusqu'à l'âge de 23 ans et des mesures d'exécution des peines en cas de désaisissement devant être exécutée à Everberg). La ministre Onkelinx partage-t-elle cette estimation en ce qui concerne la Communauté flamande et quel serait le surcoût estimé pour la Communauté française? Y a-t-il eu une concertation avec la Communauté française? Lorsque la ministre communiquera des montants, il demande également le détail des calculs aboutissant à ces chiffres.

Le membre estime par ailleurs que cette estimation de la Communauté flamande est relativement basse et que les coûts réels seront beaucoup plus élevés.

Il demande également à la ministre qui supportera les coûts supplémentaires résultant d'un désaisissement; s'agira-t-il des Communautés ou de l'État fédéral?

zich achter wat het een «Vlaamse consensus» noemt, die erop neerkomt dat de bestraffing van jongeren de jeugdrechters moet toekomen. Volgens het *Vlaams Belang* impliceert de door die «Vlaamse consensus» vertolkte zienswijze dat de rechters behoorlijke middelen moeten krijgen om een dergelijke taak te vervullen - net zoals dat in het buitenland gebeurt.

De spreker pleit voor strengere straffen voor daders van uitzonderlijk ernstige misdrijven, zoals de scholier die in Duitsland zes schoolgenoten met een pistool doodschoot. In Duitsland kunnen jongeren in soortgelijke gevallen tot maximaal tien jaar gevangenisstraf worden veroordeeld. Derhalve meent hij dat men ook in België dergelijke straffen zou moeten kunnen uitspreken.

Wat de dialoog met de gemeenschappen betreft, stelt hij vast dat niets wezenlijks is gebeurd, ondanks het feit dat zij betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van een soortgelijke wetgeving. Het lid vraagt de minister of de mededeling aan het Vlaams Parlement klopt, met name dat het laatste overleg tussen minister Onkelinx en de Vlaamse Gemeenschap van vier maanden geleden dateert. Is minister Onkelinx van plan te wachten tot het wetsontwerp bijna afgerond is vooraleer zij daarover opnieuw overleg pleegt met de Vlaamse Gemeenschap, of zou de minister akkoord gaan met een opschorting van de werkzaamheden, teneinde een soortgelijke dialoog met de gemeenschappen mogelijk te maken?

De spreker verzoekt minister Onkelinx tevens te preciseren welke budgettaire weerslag dit wetsontwerp op de gemeenschappen zal hebben. De Vlaamse Gemeenschap raamt de extra kosten op 14 miljoen euro, aangezien ze nieuwe initiatieven zal moeten nemen als het wetsontwerp wordt aangenomen (het gaat onder meer om de mogelijke verlenging van de maatregelen ten aanzien van jongeren tot de leeftijd van 23 jaar, alsook om strafuitvoeringsmaatregelen in geval van uithandengeving en plaatsing in Everberg). Gaat minister Onkelinx akkoord met de raming van de Vlaamse Gemeenschap? Op welk bedrag worden de extra kosten voor de Franse Gemeenschap geraamd? Is terzake overleg gepleegd met de Franse Gemeenschap? De spreker verzoekt de minister niet alleen de bedragen mee te delen, maar ook de gedetailleerde berekening ervan.

Het lid meent voorts dat die raming van de Vlaamse Gemeenschap eerder aan de lage kant is, en dat de werkelijke kosten veel hoger zullen uitvallen.

Hij vraagt de minister tevens of de bijkomende kosten van de uithandengeving door de gemeenschappen dan wel door de federale Staat zullen worden gedragen.

Le membre pose également une autre question; les Communautés étant compétentes pour l'exécution de ce projet de loi et également pour l'infrastructure, ce qui comprend également Everberg, peut-on considérer ce centre d'Everberg comme fédéral ou va-t-on le céder aux Communautés, ce que le membre considère comme souhaitable (suite notamment aux arrêts du Conseil d'État et de la Cour d'Arbitrage, selon lesquels le centre d'Everberg relève de la compétence des Communautés). Le membre rappelle à ce sujet que le Vlaams Belang a toujours défendu la thèse selon laquelle un deuxième centre comme celui d'Everberg devait impérativement être construit, ce qui faciliterait par la même occasion la cession de ces deux centres (dans l'hypothèse envisagée par le membre) aux Communautés.

À propos de la problématique du désaisissement, seulement 16% des désaisissements concernent des flamands alors que les 84 autres % concernent les cas francophones, chiffres que l'intervenant considère comme sous-estimés. Une telle situation implique, selon lui, la nécessité de donner aux juges de la jeunesse un plus large éventail de compétences leur permettant de sanctionner efficacement.

Le membre demande à la ministre si elle partage les analyses chiffrées résultant de l'étude de la VUB précitée et comment elle compte s'y prendre pour que, en cas de désaisissement, des peines soient effectivement prononcées.

M. Laeremans demande également à la ministre quelle est son estimation quant à la capacité qu'elle estime nécessaire dans les différentes institutions (y compris Everberg) pour donner une application aux mesures du projet.

La ministre déclare qu'elle ne répondra pas à cette question car la problématique de la capacité des centres gérés par les Communautés est une compétence communautaire. L'État fédéral n'est pas davantage compétent pour imposer des directives aux Communautés, notamment en ce qui concerne la capacité des IPPJ.

M. Laeremans répond que l'État fédéral, même s'il n'a bien sûr pas le droit d'exiger la communication de ces données, doit toutefois les connaître, puisqu'il s'apprête à voter une loi qui modifiera les règles en matière de désaisissement et qu'il maintient en place un système où le centre d'Everberg fait fonction de solution d'urgence, ce qui aboutira à placer des jeunes en centre ouvert ou fermé, dont un certain nombre aboutira à

De gemeenschappen zijn bevoegd voor de uitvoering van dit wetsontwerp, alsook voor de infrastructuur, waartoe Everberg behoort. Het lid vraagt dan ook of het centrum van Everberg mag worden beschouwd als zijnde federaal dan wel of het moet worden overgedragen aan de gemeenschappen. Het lid acht zulks wenselijk, met name in het licht van de arresten van de Raad van State en het Arbitragehof, volgens welke het centrum van Everberg onder de bevoegdheid van de gemeenschappen ressorteert. In dat verband wijst het lid er op dat het Vlaams Belang steeds de stelling heeft verdedigd dat een tweede centrum als dat van Everberg moet worden gebouwd. In de veronderstelling dat de zienswijze van het lid wordt gevolgd, zou het aldus gemakkelijker zijn de beide centra gezamenlijk aan de gemeenschappen over te dragen.

Wat het vraagstuk van de uithandengeving betreft, heeft slechts 16% betrekking op Vlamingen, terwijl de resterende 84% betrekking heeft op Franstalige jongeren. Volgens de spreker zijn die cijfers onderschat. Uit die toestand blijkt volgens hem dat de jeugdrechters ruimere bevoegdheden moeten krijgen om ze in staat te stellen efficiënte straffen uit te spreken.

Het lid vraagt de minister of zij het eens is met de cijfermatige analyse van de voormelde VUB-studie. Voorts wenst hij te weten hoe ze denkt de zaken aan te pakken indien, in geval van uithandengeving, effectief straffen worden uitgesproken.

De heer Laeremans vraagt de minister tevens over welke capaciteit de verschillende instellingen (met inbegrip van Everberg) volgens haar moeten beschikken om de in het wetsontwerp opgenomen maatregelen te kunnen uitvoeren.

De minister antwoordt dat zij die vraag niet zal beantwoorden, aangezien het vraagstuk van de capaciteit van de door de gemeenschappen bestuurde centra een communautaire bevoegdheid is. De federale Staat is evenmin bevoegd om de gemeenschappen richtlijnen op te leggen, met name inzake de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen.

De heer Laeremans repliceert dat de federale Staat uiteraard niet het recht heeft te eisen dat die gegevens worden meegedeeld. Desondanks moet de Staat over die cijfers beschikken, aangezien hij zich opmaakt om een wet goed te keuren met het oog op de wijziging van de regelgeving inzake de uithandengeving, en hij een regeling in stand houdt die het centrum van Everberg als noodoplossing naar voren schuift. Aldus worden jon-

Everberg, centre fédéral. Un dialogue doit donc pouvoir avoir lieu à ce niveau.

Il revient ensuite sur les critiques émises par les magistrats néerlandophones de la Jeunesse à l'encontre du projet, fort pertinentes à ses yeux. Ils critiquent le fait que leurs décisions sont trop souvent influencées par le plus ou moins grand nombre de places disponibles, ce qui conduit à une inégalité de traitement puisque la peine prononcée, qui devrait normalement être prise sur base de la gravité des faits et de la personnalité du jeune délinquant, est souvent fonction du nombre de places disponibles.

L'intervenant insiste donc encore une nouvelle sur sa question relative à l'interprétation du spa-spirit, selon laquelle ce projet de loi rendrait impossible le jugement d'un mineur délinquant par une Cour d'Assises.

*
* *

M. Jean-Jacques Viseur (cdH) souligne son attachement à la loi de 1965 relative à la protection de la jeunesse. Bien que ce texte ait été beaucoup critiqué, il était largement en avance sur le plan des réponses à apporter à la délinquance des mineurs. Cette loi était de qualité et a enregistré des résultats largement positifs. Elle consacre le principe selon lequel un jeune en dessous de 18 ans doit faire face à des mesures particulières compte tenu de son statut, tout en n'étant pas uniquement protectionniste. Ainsi, à l'époque déjà, un certain nombre de mesures de sanctions avaient été prévues.

Le présent projet de loi présente l'intérêt d'élargir la palette des mesures applicables, aboutissant à ce que le juge puisse apporter à l'infraction la réponse la plus adéquate possible. Certaines des mesures consacrées confirment certains progrès conséquents, tel que par exemple celles relatives à la médiation qui établit une communication entre l'auteur et la victime et marque dans un certain nombre de cas un progrès majeur dans le traitement adéquat aussi bien de la victime que de son agresseur. De même, l'objectivation des décisions du juge de la jeunesse est une bonne chose. Mieux expliquer et motiver la mesure est un élément essentiel.

L'intervenant a toutefois quelques problèmes par rapport à certaines mesures. Ainsi, en ce qui concerne la responsabilisation à l'égard des parents et la possibilité d'imposer un stage parental, il rappelle que cette mesure n'est pas inconnue et qu'elle était déjà envisagée

geren in een open dan wel een gesloten centrum geplaatst, en een bepaald aantal van hen zal belanden in Everberg, een federaal centrum. Derhalve is overleg vereist op dat niveau.

Vervolgens heeft de spreker het over de – volgens hem zeer terechte – kritiek van de Nederlandstalige jeugdmagistraten op het wetsontwerp. Zij hekelen dat hun beslissingen al te vaak worden gestuurd door het aantal beschikbare plaatsen. Zulks leidt tot een verschil in behandeling: de strafmaat, die normaal gezien moet worden bepaald op grond van de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de jonge delinquent, wordt vaak vastgesteld op basis van het aantal beschikbare plaatsen.

De spreker herhaalt derhalve nogmaals zijn vraag inzake de interpretatie van sp.a-spirit, volgens welke dit wetsontwerp zou voorkomen dat een minderjarige delinquent voor een hof van assisen kan verschijnen.

*
* *

De heer Jean-Jacques Viseur (cdH) beklemtoont dat hij de wet van 1965 betreffende de jeugdbescherming een goede wet vindt. Hoewel op de wet heel wat kritiek werd geuit, was hij zijn tijd ver vooruit wat de aanpak van minderjarige delinquenten betreft. Die wet was van een hoogstaande kwaliteit, en heeft tot zeer positieve resultaten geleid. Hij heiligt het principe dat voor een jongere onder achttien jaar bijzondere maatregelen gelden, waarbij rekening wordt gehouden met zijn status, zonder de jongere evenwel alleen maar te beschermen. Destijds werd aldus reeds voorzien in een aantal strafmaatregelen.

Dit wetsontwerp heeft de verdienste de waaier van beschikbare maatregelen uit te breiden, waardoor de rechter het misdrijf op de meest geschikte manier kan aanpakken. Bepaalde geijkte maatregelen bestendigen de aanzienlijke vooruitgang die werd geboekt, zoals bijvoorbeeld inzake de bemiddeling, die ervoor zorgt dat de dader en zijn slachtoffer met elkaar in communicatie treden, en in een bepaald aantal gevallen aldus een aanzienlijke vooruitgang teweegbrengt in de geschikte behandeling van zowel het slachtoffer als de dader. Bovendien is de objectivering van de beslissingen van de jeugdrechter een goede zaak. Het is van wezenlijk belang dat de maatregel beter wordt toegelicht en met redenen omkleed.

De spreker heeft evenwel een probleem met bepaalde maatregelen. Zo wijst hij er op dat de responsabilisering van de ouders en de mogelijkheid om hen een opleiding op te leggen geen nieuwe maatregelen zijn, aangezien zij reeds vervat zijn in artikel 84 van de wet van

par l'article 84 de la loi de 1965. Cet article n'a toutefois que très peu été appliqué. De plus, il existe à ce niveau une discrimination sociale importante. Il est en effet clair que cette mesure ne s'appliquera pas pour les parents de milieux aisés. L'article en projet s'appliquera très majoritairement à un public déjà fort exclu et marginalisé. Si toute la phase d'aide à la parentalité, voire la possibilité dans certains cas d'imposer des stages parentaux va dans le bon sens, il reste tout de même convaincu que l'article 84*bis*, dans l'article 25 en projet, est avant tout destiné à sanctionner certains milieux familiaux et mettre en avant la fermeté de l'État, alors que les milieux qui seront le plus touchés ont avant tout besoin d'aide et non de sanctions.

La situation actuelle par rapport à l'institution fédérale d'Everberg est assez spéciale. L'implication des communautés par rapport à cette institution fait qu'il arrive que l'on décide d'y envoyer un jeune non pas en raison de la gravité des faits, mais plutôt en raison de l'encadrement pédagogique et éducatif qui est tel que la réponse ainsi apportée aux faits commis s'avère parfaitement adéquate. Bien sûr, il s'agit ici d'une déformation, étant donné que le rôle d'Everberg est avant tout lié à la gravité des faits commis. Sur ce plan, l'idéal serait de clarifier les responsabilités. Pour ce faire, l'État fédéral devrait pouvoir gérer la totalité de la prise en charge au sein de ce centre, et ainsi laisser une séparation assez nette entre le rôle des communautés par rapport à cette situation. Cette solution permettrait des choix beaucoup plus clairs de la part des juges de la jeunesse et de ne plus banaliser Everberg par rapport à la gravité des faits.

Concernant le dessaisissement au profit du tribunal correctionnel, il rappelle que ce mécanisme a pour objectif de ne viser que les cas où la gravité des faits est telle, que les mesures que le juge de la jeunesse peut prononcer s'avèrent inadéquates, voire insuffisantes. Par ailleurs, il n'est pas convaincu que ce mécanisme ait mené à des situations que l'on pourrait qualifier de choquantes. Toutefois, il est clair que le dessaisissement ne doit continuer à s'appliquer qu'à des cas exceptionnels. Il n'est dès lors pas convaincu de la pertinence de certaines modifications envisagées par le présent projet.

La première modification porte sur la volonté d'avoir des délais plus rapides dans le dessaisissement. Pourtant, l'application des mesures provisoires montre qu'entre la gravité intrinsèque exceptionnelle du fait et la situation du jeune, il y a un espace dont le temps construit une solution qui peut être très différente du

1965. Dat artikel werd tot dusver evenwel slechts zelden toegepast. Bovendien bestaat op dat niveau een aanzienlijke sociale discriminatie. Het is immers zonneklaar dat die maatregel niet zal worden opgelegd aan ouders uit welgestelde kringen. Het ontworpen artikel zal meestal worden toegepast op mensen die reeds zijn uitgesloten en gemarginaliseerd. Hoewel het met de steun aan de ouders, alsook de mogelijkheid om hen in bepaalde gevallen een opleiding te doen volgen, de goede richting uitgaat, is hij er niettemin nog steeds van overtuigd dat artikel 84*bis*, in het ontworpen artikel 25, bovenal beoogt bepaalde kringen te bestraffen en het gezag van de Staat te benadrukken, terwijl de zwaarst getroffen milieus in de eerste plaats nood hebben aan hulp, veeleer dan aan straffen.

De huidige situatie met de federale instelling van Everberg is nogal speciaal. Doordat de gemeenschappen erbij betrokken zijn, komt het voor dat wordt besloten er een jongere heen te zenden, niet wegens de ernst van de feiten, maar veeleer omdat de pedagogische en educatieve begeleiding er van dien aard is dat aldus kennelijk op volkomen passende wijze het hoofd wordt geboden aan de gepleegde feiten. Vanzelfsprekend is zulks een scheefgetrokken situatie, aangezien de rol van Everberg in de eerste plaats gerelateerd is aan de ernst van de begane feiten. Op dat punt ware het ideaal meer duidelijkheid te verschaffen omtrent de verantwoordelijkheden. Met het oog daarop zou de federale Staat de opvang in dat centrum in alle opzichten moeten kunnen beheren, en zo een vrij duidelijke scheiding aangeven met de rol van de gemeenschappen bij die situatie. Die oplossing zou de jeugdrechters de mogelijkheid bieden veel duidelijker keuzes te maken, en niet langer op Everberg een beroep te doen om banalere motieven dan de ernst van de feiten.

Hij herinnert eraan dat regeling ter uithandengeving van de zaak teneinde ze voor de correctionele rechtbank te brengen, alleen bedoeld is voor dusdanig ernstige gevallen dat de maatregelen die de jeugdrechter kan uitspreken, ongeschikt of zelfs ontoereikend blijken. Bovendien is hij er niet van overtuigd dat die regeling tot als choquant te bestempelen situaties heeft geleid. Toch is het duidelijk dat uithandengeving alleen onverkort mag worden toegepast voor uitzonderlijke gevallen. Hij is dan ook niet overtuigd van de relevantie van sommige in dit wetsontwerp overwogen wijzigingen.

De eerste wijziging heeft betrekking op het oogmerk kortere termijnen te hanteren bij uithandengeving. De toepassing van de voorlopige maatregelen toont evenwel aan dat tussen de uitzonderlijke intrinsieke ernst van het feit en de situatie van de jongere een discrepantie bestaat, waarbij mettertijd een oplossing tot stand

dessaisissement. En accélérant les délais, on va se trouver sous l'emprise de la première réaction par rapport à la gravité des faits et ne pas toujours obtenir la meilleure solution.

Le deuxième élément porte sur le caractère définitif du dessaisissement. Dans ce cadre, l'on pourrait s'interroger sur le cas par exemple d'un dessaisissement qui serait suivi d'un acquittement. Le dessaisissement étant définitif, cela implique que si le mineur venait ultérieurement à commettre une infraction, même minime, le tribunal de la jeunesse ne pourrait en prendre connaissance, alors que le tribunal correctionnel avait pourtant acquitté le mineur dans le cadre de l'affaire précédente.

Le troisième élément concerne le placement en centre fédéral fermé suite à une citation en dessaisissement devant le tribunal de la jeunesse. Cette situation peut s'avérer dangereuse, car l'on s'expose à des préjugés. En effet, quel est encore l'indépendance du juge dans une telle situation, lorsqu'il est appelé à se prononcer sur le dessaisissement ?

L'intervenant estime qu'il convient de bien réfléchir par rapport à cette problématique du dessaisissement. La situation actuelle lui semble largement adéquate. De plus, il n'y a que peu de cas qui sont ici visés. Il n'est dès lors pas persuadé que des changements soient nécessaires, ni que les changements envisagés soient bons.

Concernant la problématique de l'âge de 18 ans, il s'agit là d'un problème très difficile, aussi bien sur le plan de la philosophie du droit que sur le plan de la pratique. L'on risque en effet de se retrouver dans un même centre avec des jeunes entre 12 et 23 ans. La différence d'âge est ici énorme et est de plus en contradiction avec l'obligation de ne pas placer des mineurs avec des adultes. Par ailleurs, les exigences et nécessités de chacun sont très différentes. Pour bien faire, il serait nécessaire de dédoubler les structures existantes pour accueillir d'une part les mineurs et d'autre part les jeunes adultes. Ceci pose bien sûr un réel problème sur le plan financier.

L'intervenant se pose également des questions quant aux magistrats de liaison. Il craint que ce dernier ne déresponsabilise les juges de la jeunesse. Ceux-ci doivent constamment négocier pour trouver une place pour les jeunes qu'ils souhaitent placer. S'il est clair que cette obligation constitue une lourde tâche, les juges de la jeunesse présentent l'avantage incontestable de connaître parfaitement le dossier, ainsi que les nécessités du jeune en question. Il craint dès lors que le magistrat de liaison implique un transfert vers une personne qui

vient de la part de l'administration pénitentiaire. Il est possible que la personne qui vient de la part de l'administration pénitentiaire ne soit pas la meilleure solution. Par ailleurs, il est possible que la personne qui vient de la part de l'administration pénitentiaire ne soit pas la meilleure solution. Par ailleurs, il est possible que la personne qui vient de la part de l'administration pénitentiaire ne soit pas la meilleure solution.

Le deuxième aspect concerne le caractère définitif de l'administration pénitentiaire. Dans ce cadre, l'on pourrait s'interroger sur le cas par exemple d'un placement en centre fédéral fermé qui serait suivi d'un acquittement. Le placement en centre fédéral fermé étant définitif, cela implique que si le mineur venait ultérieurement à commettre une infraction, même minime, le tribunal de la jeunesse ne pourrait en prendre connaissance, alors que le tribunal correctionnel avait pourtant acquitté le mineur dans le cadre de l'affaire précédente.

Le troisième aspect concerne le placement en centre fédéral fermé suite à une citation en placement en centre fédéral fermé devant le tribunal de la jeunesse. Cette situation peut s'avérer dangereuse, car l'on s'expose à des préjugés. En effet, quel est encore l'indépendance du juge dans une telle situation, lorsqu'il est appelé à se prononcer sur le placement en centre fédéral fermé ?

L'intervenant estime qu'il convient de bien réfléchir par rapport à cette problématique du placement en centre fédéral fermé. La situation actuelle lui semble largement adéquate. De plus, il n'y a que peu de cas qui sont ici visés. Il n'est dès lors pas persuadé que des changements soient nécessaires, ni que les changements envisagés soient bons.

Concernant la problématique de l'âge de 18 ans, il s'agit là d'un problème très difficile, aussi bien sur le plan de la philosophie du droit que sur le plan de la pratique. L'on risque en effet de se retrouver dans un même centre avec des jeunes entre 12 et 23 ans. La différence d'âge est ici énorme et est de plus en contradiction avec l'obligation de ne pas placer des mineurs avec des adultes. Par ailleurs, les exigences et nécessités de chacun sont très différentes. Pour bien faire, il serait nécessaire de dédoubler les structures existantes pour accueillir d'une part les mineurs et d'autre part les jeunes adultes. Ceci pose bien sûr un réel problème sur le plan financier.

L'intervenant se pose également des questions quant aux magistrats de liaison. Il craint que ce dernier ne déresponsabilise les juges de la jeunesse. Ceux-ci doivent constamment négocier pour trouver une place pour les jeunes qu'ils souhaitent placer. S'il est clair que cette obligation constitue une lourde tâche, les juges de la jeunesse présentent l'avantage incontestable de connaître parfaitement le dossier, ainsi que les nécessités du jeune en question. Il craint dès lors que le magistrat de liaison implique un transfert vers une personne qui

ne connaîtra pas suffisamment l'ensemble des éléments de l'affaire et établira *in abstracto* une solution, pas toujours adéquate, alors que le juge de la jeunesse aurait été bien plus apte à le faire.

Enfin, il rappelle que l'article 19 le réjouit particulièrement. Cette disposition consacre une mesure qui a longtemps fait l'objet de nombreuses contestations. Bien sûr, la possibilité pour le juge d'imposer dans ce cadre une prestation d'intérêt général au mineur implique un certain préjugé, étant donné que l'on ne sait pas encore avec certitude s'il sera ou non condamné. L'intervenant estime toutefois que cette mesure présente le très grand avantage d'apporter une réponse directe et rapide à des faits commis par un mineur et qui peut dès lors être entièrement efficace.

*
* *

M. Claude Marinower (VLD) constate que, depuis plusieurs années déjà, la réforme du droit de la jeunesse figure en bonne place à l'agenda politique. Le rapport final de la «commission Cornelis» date ainsi de 1996.

Depuis près d'un siècle, en fait depuis la loi de 1912 sur la protection de la jeunesse, on n'a pas cessé de chercher le modèle idéal de protection de la jeunesse. Le problème réside toutefois dans le fait que ce thème est tellement lourd de sens que tout le monde mène une guerre de tranchées, avec toutes les semblants de débat que cela implique.

Débattre des modèles au sein de cette commission n'a dès lors guère de sens. La question essentielle est, en effet, plutôt d'ordre pragmatique et tourne essentiellement autour de la forme que doit prendre, aujourd'hui dans la pratique, le système de protection de la jeunesse.

Il faut atteindre un équilibre entre plusieurs intérêts parfois contradictoires.

Le mineur doit se voir offrir l'occasion de s'épanouir et son bien-être doit, dans la mesure du possible, être favorisé.

Simultanément, l'attention du jeune doit être attirée sur sa responsabilité et les droits spécifiques de l'enfant doivent également être respectés.

La victime doit bénéficier du droit de réparation au sens large du terme et la société a le droit d'apporter une réponse en raison du trouble social occasionné, sans pour autant remettre en cause les garanties juridiques du jeune.

Cette quête est sans conteste difficile et ce n'est certainement pas en optant unilatéralement pour l'un ou

die onvoldoende op de hoogte is van alle aspecten ervan, en die *in abstracto* een oplossing zal uitwerken, terwijl de jeugdrechter heel wat geschikter was geweest om dat te doen.

Ten slotte herinnert hij eraan dat hij bijzonder is ingenomen met artikel 19. Die bepaling bekrachtigt een lang betwiste maatregel. Uiteraard impliceert de mogelijkheid voor de rechter om in dat kader de minderjarige een prestatie van algemeen nut op te leggen een zeker vooroordeel, aangezien nog niet met zekerheid geweten is of de betrokkene al dan niet zal worden veroordeeld. Toch heeft die maatregel volgens de spreker het erg grote voordeel dat hij rechtstreeks en snel een antwoord biedt op de door een minderjarige gepleegde feiten, en dat hij derhalve volstrekt doeltreffend kan zijn.

*
* *

De heer Claude Marinower (VLD) stelt vast dat de hervorming van het jeugdrecht reeds verscheidene jaren hoog op de politieke agenda staat. Het eindverslag van de «commissie-Cornelis» dateert bijvoorbeeld al van 1996.

Sedert bijna een eeuw, sinds de kindbeschermingswet van 1912 is men onophoudelijk op zoek geweest naar het ideale jeugdbeschermingsmodel. Probleem is echter dat het thema zo beladen is dat iedereen meteen een loopgravenoorlog voert met allerhande schijn-discussies tot gevolg.

Daarom heeft een modellendiscussie in deze commissie weinig zin. De hamvraag is immers eerder van pragmatisch aard en draait voornamelijk rond de vraag hoe het jeugdbeschermingssysteem er vandaag in de praktijk dient uit te zien.

Er moet een evenwicht bereikt worden tussen een aantal belangen die soms tegenstrijdig zijn.

De minderjarige moet kansen krijgen op ontplooiing en zijn welzijn dient in de mate van het mogelijke bevorderd te worden.

Tegelijkertijd moet de jongere ook op zijn verantwoordelijkheid gewezen worden en moeten de specifieke rechten van het kind gerespecteerd worden.

Het slachtoffer heeft dan weer recht op herstel in de brede zin van het woord en de maatschappij heeft recht op een antwoord wegens de maatschappelijke verstoring, dit alles echter zonder dat de rechtswaARBorgen van de jongere in het gedrang komen.

Deze zoektocht is zonder twijfel moeilijk en zal zeker en vast niet beëindigd worden door eenzijdig te kiezen

l'autre modèle qu'on la mènera à son terme. Et dans l'intervalle, la société continue d'évoluer, parfois dans des directions qui n'étaient pas imaginables en 1965.

C'est ainsi que l'âge moyen des jeunes à problèmes baisse tandis que la gravité et la complexité de ces problèmes s'accroissent. Les agressions et autres délits accompagnés de violences sont en augmentation constante et les bandes de jeunes étaient un phénomène pratiquement inexistant en 1965.

La loi de 1965 est dès lors considérée comme inadaptée dans un certain nombre de cas et n'est pas toujours en mesure d'apporter la réponse adéquate. C'est pourquoi l'accord de gouvernement fédéral vise expressément une modernisation de la loi actuelle sur la protection de la jeunesse.

L'intervenant souhaite profiter de l'occasion pour également situer cette discussion dans son cadre. Il cite, à cette fin, un passage de l'étude du professeur Johan Put, étude qui a été communiquée aux membres lors des auditions organisées dans le cadre de ce dossier (voir annexes). M. De Put écrit: *«J'ai écouté avec un certain étonnement les déclarations effectuées, ici et là, à ce sujet. L'image donnée de 'l'autre' est celle d'une Flandre répressive et d'une Wallonie laxiste, les uns soutenant qu'ils entendent agir de manière «adéquate, constructive et contextuelle» (Communauté flamande) tandis que les autres prétendent agir dans l'intérêt du bien-être et afin de développer les perspectives d'épanouissement des jeunes concernés (Communauté française). Je n'ai jusqu'à présent lu aucune analyse scientifique convaincante qui démontre que le discours des uns ou des autres correspond à la pratique des décisions des juges de la jeunesse et de l'exécution des mesures. On ne peut pas soutenir que la Flandre est significativement plus répressive lorsque les chiffres indiquent que la pratique la plus répressive - le dessaisissement - ne concerne des dossiers établis en néerlandais que dans un cas sur quatre (voir sur cinq). Après quelques hésitations initiales, on observe en outre que c'est surtout dans l'aile francophone du centre d'Everberg que le taux d'occupation est élevé. Sont-ce enfin des considérations de nature répressive qui, en Flandre, ont conduit au développement exponentiel de la pratique de la recherche de solutions alternatives de traitement de la délinquance des jeunes qui incluent de plus en plus d'interventions dans le cadre de l'assistance spéciale à la jeunesse telles que la médiation, la concertation restauratrice en groupe, les projets de formation, l'accompagnement de parcours, l'accompagnement contextuel intensif, l'aide de crise à domicile, les projets de dépaysement, etc.?*

S'il y a dès lors une bonne raison pour revoir la répartition des compétences en matière de protection de la jeunesse et pour ramener lesdites compétences à un

pour het ene of het andere model. Ondertussen staat de maatschappij niet stil en doen zich evoluties voor die in 1965 niet denkbaar waren.

Zo daalt bijvoorbeeld de gemiddelde leeftijd van probleemjongeren terwijl de ernst en de complexiteit van die problemen toeneemt. Agressie en geweldsdelicten gaan in stijgende lijn en van jeugdbendes had men in 1965 nog nauwelijks gehoord.

De wet van 1965 wordt dan ook in een aantal gevallen als onaangepast beschouwd en kan niet altijd het gepaste antwoord bieden. Daarom beoogt het federale regeerakkoord van 2003 uitdrukkelijk een modernisering van de huidige jeugdbeschermingswet.

De spreker wenst van deze gelegenheid gebruik te maken om ook het kader van deze bespreking te schetsen en hij doet dat aan de hand van een passus uit de studie van professor Johan Put, die aan de leden werd bezorgd ten tijde van de hoorzittingen (zie bijlagen) over dit dossier. De heer Put schrijft het volgende *«Met enige verwondering heb ik geluisterd naar de verklaringen die hieromtrent worden afgelegd vanuit allerlei hoeken. Het beeld dat wordt gecreëerd over' de ander' is dat van een repressief Vlaanderen en een laks Wallonië, terwijl men van zichzelf zegt te willen optreden op een aangepaste, constructieve en contextueel gerichte wijze (Vlaamse Gemeenschap), respectievelijk «aangepaste, constructieve en contextueel gerichte wijze (Vlaamse Gemeenschap), respectievelijk in het belang van het welzijn en ontplooiingskansen van de jongeren op te treden (Franse Gemeenschap). Ik heb tot vandaag geen overtuigende, wetenschappelijke ondersteunde analyse gezien die aantoont dat het gevoerde discours ook in de praktijk van de uitspraken van de jeugdrechters en de uitvoering van de maatregelen zou gelden. Men kan niet volhouden dat men in Vlaanderen zo veel repressiever is, als de cijfers aantonen dat van de meest repressieve praktijk - de uithandengeving - het slechts in 1 op 4 (of zelfs 5) van de gevallen om Nederlandstalige dossiers gaat. En dat na een aanvankelijke aarzeling het vooral de Franstalige vleugel van Everberg is die een hoge bezettingsgraad haalt. En is het uit repressieve overwegingen dat in Vlaanderen de praktijk van het zoeken naar alternatieve manieren van afhandeling van jeugddelinquentie exponentieel ontwikkeld is, met steeds meer interventies binnen de bijzondere jeugdbijstand als bemiddeling, herstelgericht groepsoverleg, leerprojecten, trajectbegeleiding, intensieve contextbegeleiding, crisishulp aan huis, onthemende projecten e.d.m.?*

Als er dus één reden is waarom de bevoegdheidsverdeling inzake jeugdbescherming herbekeken zou kunnen worden, en deze bevoegdheden op eenzelfde

seul et même niveau, je pense que ce n'est pas dans un réflexe belge ou flamand qu'il faut la chercher, mais bien dans l'hypothèse que cette opération permettra de mettre un terme à des discussions insensées ainsi qu'à des reproches sans fondement, et qu'elle permettra en outre de revenir à l'essentiel dans ce débat.»

Plusieurs intervenants ont déjà fait allusion au programme électoral du VLD. L'intervenant souhaite observer, à cet égard, qu'après les élections, son parti a participé aux négociations gouvernementales, et que ce sont, depuis lors, l'accord de gouvernement et les accords qu'il comporte qui comptent.

Divers aspects du projet de loi peuvent en tout cas être accueillis positivement. Ce projet procède enfin à une réforme relativement poussée du droit de la jeunesse sans prévoir trop de modifications marginales – ce qui était souvent le cas des réformes proposées ces dernières années.

Un deuxième aspect positif est la diversification des mesures susceptibles d'être imposées. À l'heure actuelle, le choix est encore relativement limité dans ce domaine. La diversification projetée permettra au juge de la jeunesse de prononcer des mesures plus personnalisées à l'égard des jeunes concernés. La réforme vise non seulement le juge de la jeunesse lui-même, mais également la phase précédente, puisqu'elle offre de nouvelles possibilités au magistrat du parquet.

Il convient ensuite de constater que le projet prévoit en tout état de cause davantage de garanties juridiques. Nous songeons par exemple à l'objectivation de la décision du juge, qui devra notamment être fondée sur un certain nombre de critères repris sur une liste et faire l'objet d'une motivation explicite.

La consécration légale de pratiques existantes constitue, elle aussi, une évolution positive. L'intervenant renvoie à cet égard aux initiatives prises en matière de justice restauratrice, de médiation réparatrice et de concertation de groupe. Ces pratiques, qui ne coûtent pas trop cher à la collectivité, sont relativement efficaces, ainsi qu'on a pu le constater depuis plusieurs années. On assiste d'ailleurs également, en ce qui concerne les adultes, à un déplacement de l'approche classique des peines vers un modèle plus axé sur la justice restauratrice.

Bien entendu, ces modifications n'auront en principe guère d'impact sur la pratique actuelle, puisque ces mesures sont déjà appliquées. Elles recèlent peut-être même un danger. En effet, la Flandre est déjà plus avancée en matière de projets de médiation réparatrice ou de concertation de groupe. Il faudra donc veiller à ne pas faire marche arrière.

niveau zouden worden samengebracht, is dat voor mij niet een Belgische of Vlaamse reflex, maar wel het stoppen van zinloze discussies en verwijten naast de kwestie, en het terugbrengen van het debat naar de essentie van de zaak.»

Verscheidene sprekers hebben al verwezen naar het verkiezingsprogramma van de VLD. De spreker wil in dit verband opmerken dat zijn partij, na de verkiezingen deelgenomen heeft aan de regeringsonderhandelingen en dat van dan af het regeerakkoord telt en de afspraken die daarin gemaakt werden.

Verscheidene aspecten van het wetsontwerp kunnen alvast positief onthaald worden. Eindelijk wordt er nu werk gemaakt van een vrij grondige hervorming van het jeugdrecht zonder al teveel gerommel in de marge, wat de laatste jaren wel eens regelmatig gebeurde.

Tweede positief aspect is dat er een diversificatie zal plaatsvinden van de mogelijke maatregelen die opgelegd kunnen worden. Momenteel is die keuze al bij al nog vrij beperkt. Met de geplande diversificatie zal de jeugdrechter maatregelen kunnen opleggen die meer op maat gesneden zijn van de betrokken jongeren. Er wordt daarbij niet alleen gedacht aan de jeugdrechter zelf, maar ook aan de stap ervoor, met name de parketmagistraat die er een aantal mogelijkheden bij krijgt.

Derde positieve zaak is dat alleszins meer rechtswaarborgen ingebouwd worden. Zo bijvoorbeeld de objectivering van de beslissing van de rechter die onder meer via een lijst een aantal criteria krijgt waarbinnen hij zijn beslissing moet kaderen, beslissing die daarboven nog eens duidelijk gemotiveerd moet worden.

Nog een andere evolutie die toegejuicht kan worden handelt over het wettelijk omzetten van bestaande praktijken. De spreker verwijst naar de initiatieven rond het herstelrecht, de herstelbemiddeling en het groepsgebonden overleg. Deze praktijken, die de maatschappij niet zoveel kosten, blijken al verscheidene jaren vrij effectief te zijn. Ook bij de volwassenen vindt er trouwens een verschuiving plaats, weg van de klassieke benadering van straffen naar een meer herstelrechtelijk model.

Natuurlijk kan hier meteen aan toegevoegd worden dat deze wijzigingen in principe weinig of niets aan de huidige praktijk bij zal brengen aangezien deze al worden toegepast. Mogelijks bestaat er zelfs een gevaar, omdat men met name in Vlaanderen al wat verder staat met projecten allerhande rond herstelbemiddeling of groepsgebonden overleg. De klok zal dus zeker niet worden teruggedraaid.

Bien que le texte puisse être jugé globalement positif, il suscite malgré tout certaines critiques.

Une première note critique concerne le stage parental. Bien que cette proposition soit intéressante, dans la mesure où elle permet de responsabiliser les parents, il n'est pas certain que cette mesure ressortisse à la compétence de l'État fédéral. Les mesures d'aide aux parents relèvent en effet des communautés. Du reste, la précédente mesure d'assistance éducative, comparable au stage parental, a été abrogée par les trois communautés et, en vertu des lois spéciales de 1980 et de 1988, une telle mesure ne peut plus être rétablie par l'État fédéral.

Le thème le plus controversé reste bien évidemment le dessaisissement. Bien que l'arrêt Bouamar, rendu par la Cour européenne des droits de l'homme en 1988 et condamnant l'incarcération de mineurs dans un établissement pour adultes, ait entraîné l'abrogation du fameux article 53 initial de la loi relative à la protection de la jeunesse, l'actuel article 38 de la même loi autorise le dessaisissement.

Le projet de loi continue de défendre l'option du dessaisissement et tente, en tout état de cause, d'offrir une réponse aux deux premiers points. Le troisième point est plus discutable.

L'intervenant cite une nouvelle fois la note transmise par le professeur Put aux membres de la commission: *«En ce qui concerne le dessaisissement, il ressort d'une lecture attentive à la fois de l'article 40 de la Convention des droits de l'enfant et des recommandations émises au cours des dernières années par le Comité pour les droits de l'enfant, notamment à l'attention de la Belgique, de l'Allemagne, de la France, des Pays-Bas et du Royaume-Uni que: les mineurs privés de leur liberté doivent être séparés des adultes; dans le cas des mineurs, les mesures privatives de liberté doivent être assorties d'une durée maximale et la détention à perpétuité ne peut être prononcée à leur égard; les mineurs ne peuvent être jugés comme des adultes ni par un «tribunal d'adultes», quelles que soient les circonstances et la gravité des faits. L'article 51)18 proposé de la loi relative à la protection de la jeunesse (art. 22 du projet) et l'adaptation de l'article 606 du Code d'instruction criminelle ainsi que de l'article 12 du Code pénal (art. 28 et 29 du projet) semblent répondre largement aux deux premières directives précitées. La situation est moins claire en ce qui concerne la dernière directive.»*

Il ressort d'études réalisées par la VUB que, dans de nombreux cas, les jeunes qui doivent comparaître

Alhoewel de tekst in globo positief kan bevonden worden, zijn er ook enkele kritische noten te horen.

Een eerste kritische noot betreft de ouderstage. Alhoewel het een goed voorstel is om de ouders te responsabiliseren, bestaan er toch twijfels of deze maatregel tot de bevoegdheid behoort van de federale overheid. Maatregelen van bijstand ten aanzien van de ouders vallen immers onder de gemeenschappen. Trouwens, de vroegere maatregel van de opvoedingsbijstand, die vergeleken kan worden met de ouderstage, werd door de drie gemeenschappen opgeheven en volgens de bijzondere wetten van 1980 en 1988 kan een dergelijke maatregel niet meer opnieuw ingevoerd worden door de federale overheid.

Het meest controversiële thema betreft uiteraard de uithandengeving. Alhoewel het oorspronkelijke fameuze artikel 53 van de jeugdbeschermingswet afgeschaft werd als gevolg van het arrest Bouamar uit 1988, geveld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, waarbij het opsluiten van minderjarigen in een instelling voor volwassenen aan de kaak werd gesteld, laat het huidige artikel 38 van de jeugdbeschermingswet de uithandengeving toe.

Het wetsontwerp blijft de optie van de uithandengeving verdedigen en probeert in elk geval op de eerste twee punten een antwoord te bieden. Het derde punt is meer discutabel.

De spreker citeert in dit verband opnieuw uit de nota die door professor Put aan de commissieleden werd bezorgd: *«Aangaande de uithandengeving leert een nauwkeurige lezing van artikel 40 Kinderrechtenverdrag én van de aanbevelingen die het Comité voor de Rechten van het Kind de voorbije jaren heeft uitgebracht t.a.v. o.a. België, Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk, dat: minderjarigen die van hun vrijheid worden beroofd, gescheiden moeten worden van volwassenen; voor minderjarigen een maximumduur voor de vrijheidsberovende maatregelen moet worden bepaald en levenslange detentie niet mag worden opgelegd; minderjarigen niet mogen worden berecht als volwassenen, noch door een 'volwassenenrechtbank', ongeacht de omstandigheden en de ernst van de feiten. Met het nieuwe artikel 51)18 Jeugdbeschermingswet (art. 22 van het ontwerp) en de aanpassing van artikel 606 Sv. en artikel 12 Sw. (art. 28 en 29 van het ontwerp) lijken de twee eerste van deze richtlijnen gedeels beantwoord. Voor de laatste richtlijn is dat minder duidelijk.»*

Uit onderzoek van de VUB blijkt dat jongeren die voor de correctionele rechtbank moeten komen en die «uit

devant le tribunal correctionnel et ont fait l'objet d'une mesure de dessaisissement, ne se voient infliger aucune peine.

Le membre fait tout d'abord observer que l'étude ne vérifie pas si les adultes poursuivis pour des faits similaires ont été condamnés à une peine d'emprisonnement effectif.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) fait observer que s'il y a dessaisissement, c'est précisément parce que le juge de la jeunesse accorde une importance particulière aux faits. Si, dans ces cas précis, seuls 16% des cas donnent lieu à une condamnation effective, il y a lieu de se poser des questions.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) ajoute que la légèreté des condamnations est probablement due au fait que les tribunaux correctionnels ne disposent pas de l'ensemble du dossier.

M. Claude Marinower (VLD) répond que le dessaisissement n'est pas seulement lié à la nature des faits, il intervient parfois aussi parce que le juge ne peut prononcer de sanction appropriée. À l'évidence, le tribunal correctionnel sera plutôt enclin, compte tenu de la jeunesse du prévenu, à prononcer une peine assortie d'un sursis.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, répond que les chiffres dont elle dispose indiquent, en tout état de cause, que plus des trois quarts des dessaisissements sont suivis d'une sanction, dont pour un tiers un séjour en prison. Il est fréquent, en effet, que le magistrat inflige une peine avec sursis, assortie ou non de mesures probatoires. Enfin, il arrive également que les jeunes soient placés en détention préventive entre le dessaisissement et la comparution devant le juge.

Il est exact que la procédure de dessaisissement doit être améliorée. C'est là un des objectifs du projet de loi.

M. Alain Courtois (MR) s'étonne des réactions de certains membres, qui mettent en cause l'indépendance et le sens des responsabilités des magistrats. Il part du principe que le juge de la jeunesse se dessaisit de l'affaire par lassitude, après avoir tout essayé pour ramener le jeune sur le droit chemin. Le juge renvoie le jeune au tribunal «des adultes» dans l'espoir qu'il prendra conscience de la gravité de la situation. S'il ne dispose pas de suffisamment d'éléments pour pouvoir conclure à la culpabilité, il est toutefois tenu d'acquitter le jeune. Les chiffres cités par les membres concernent des dé-

handen zijn gegeven», in vele gevallen geen gevangenisstraf krijgen.

Het lid merkt hierbij in eerste instantie op dat de studie niet nagaat of volwassenen, die voor gelijkaardige feiten vervolgd werden, veroordeeld worden tot een effectieve gevangenisstraf.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) wijst er op dat de uithandengeving juist gebeurt omdat de jeugdrechter zwaar aan de feiten tilt. Als uitgerekend in die gevallen slechts 16% een effectieve straf krijgt, dan moeten daar toch vragen bij gesteld worden.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) voegt hieraan toe dat de vermoedelijke reden van de lichte veroordelingen ligt in het feit dat de correctionele rechtbank niet over het volledige dossier.

De heer Claude Marinower (VLD) antwoordt dat de uithandengeving niet alleen gebeurt omwille van de aard van de feiten maar soms ook omdat de jeugdrechter geen gepaste maatregelen van bestraffing kan uitspreken. De correctionele rechtbank zal uiteraard, rekening houdend met de jeugdige leeftijd van de verdachte, eerder geneigd zijn om een straf met uitstel uit te spreken.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, antwoordt dat uit de cijfers waarover zij beschikt in elk geval blijkt dat er bij uithandengeving in meer dan driekwart van de gevallen een bestraffing volgt die voor eenderde bestaat in een verblijf in de gevangenis. De magistraat legt inderdaad vaak een straf met uitstel op, al dan niet gepaard met probatiemaatregelen. Ten slotte gebeurt het ook dat de jongere, in de periode die verloopt tussen de uithandengeving en het verschijnen voor de rechter, in voorlopige hechtenis wordt geplaatst.

Het is juist dat de procedure voor uithandengeving moet verbeterd worden, dat is een van doelstellingen van dit wetsontwerp.

De heer Alain Courtois (MR) is verbaasd over de opmerkingen van sommige leden die de onafhankelijkheid en de verantwoordelijkheidszin van de magistraten in vraag stellen. Hij gaat ervan uit dat de jeugdrechter de zaak uit handen geeft omdat hij, nadat hij alles geprobeerd heeft om de jongere op het rechte pad te brengen, er genoeg van heeft. Hij zendt de jongere naar de rechtbank «voor volwassenen» omdat hij hoopt dat hij dan de ernst van de situatie zal inzien. Maar als er onvoldoende elementen zijn om tot de schuld te kunnen besluiten, moet hij de jongere wel vrijspreken. De cij-

cisions prises par les magistrats en connaissance de cause – malgré ce que d'aucuns prétendent – et ne peuvent donc pas être remis en cause.

M. Claude Marinower (VLD) poursuit en déclarant que les prisons sont surpeuplées et que, pour cette raison, le juge sera moins enclin à envoyer un jeune en prison pour une durée limitée. À cela s'ajoute que les juges sont réticents à mettre un jeune en prison parmi des adultes, car cela ne favorisera guère la resocialisation du jeune. Le fait qu'il s'écoule parfois une longue période entre le dessaisissement et la décision du juge ordinaire joue également un rôle en la matière.

C'est pourquoi il semble essentiel, si l'on maintient le dessaisissement, qu'une condition annexe importante soit remplie. Il s'agit, en l'occurrence, de la création d'un centre fédéral fermé spécifique pour mineurs. Si le mineur peut purger sa peine de prison dans un centre fait sur mesure où aucun adulte n'est détenu, le juge sera plus enclin à infliger une peine d'emprisonnement effective au jeune qui le mérite. La question est de savoir combien de temps il faudra pour réaliser ce point.

Une condition accessoire est qu'il y ait suffisamment de place dans ce centre, et que, pour placer un jeune, les juges ne soient pas limités, comme c'est le cas actuellement, par la place disponible dans les centres (ce qu'on appelle le «shopping»). En outre, il est important que le jeune puisse être rapidement jugé, car plus long est le temps qui s'écoule avant qu'intervienne le jugement, plus le juge sera tenté de classer le dossier sans suite.

Le fait que la mesure spécifique de l'assignation à résidence ne soit pas reprise dans les mesures visées à l'article 4 du projet de loi constitue un autre point négatif. Un projet très fructueux en matière d'assignation à résidence est actuellement en cours à Anvers. Dans le cadre de cette assignation à résidence, ce sont les parents qui doivent veiller au respect de la décision judiciaire. En principe, les enfants concernés peuvent encore se rendre normalement à l'école, mais entre 18 heures et 7 heures, ils sont obligés de rester chez eux. Cette assignation à résidence est une alternative au placement dans des institutions parfois surpeuplées et est bel et bien perçue par les jeunes comme une punition. En outre, il s'agit d'une mesure peu coûteuse et qui ne nécessite guère d'investissements. Il est difficile d'établir si cette mesure relève ou non d'une des définitions figurant à l'article 4 et une définition spécifique ne serait dès lors pas une mauvaise chose.

fers die door de leden geciteerd worden betreffen beslissingen die door magistraten genomen zijn met kennis van zaken -ongeacht wat sommigen beweren - en mogen dus niet in vraag worden gesteld.

De heer Claude Marinower (VLD) vervolgt dat de gevangenis overvol zitten en de rechter daardoor minder geneigd zal zijn om een jongere voor een beperkte tijd naar de gevangenis te sturen. Komt daarbij nog dat rechters terughoudend zijn om jongeren in een gevangenis te plaatsen tussen volwassenen, wat niet meteen de resocialisatie van de jongere in de hand zal werken. Ook het feit dat soms lange tijd verloopt tussen de uithandengeving en de beslissing door de gewone rechter speelt een rol.

Daarom lijkt het van belang dat, indien de uithandengeving wordt behouden, er een belangrijke randvoorwaarde gerealiseerd wordt. Het betreft hier de oprichting van een gesloten federaal centrum voor minderjarigen. Als de minderjarige zijn gevangenisstraf kan uitzitten in een centrum dat op zijn maat gemaakt is en waar er zich geen volwassenen bevinden, zal de rechter vlugger geneigd zijn om de jongere die een straf verdient, een effectieve gevangenisstraf op te leggen. De vraag zal dan ook zijn hoeveel tijd men nodig heeft om dit punt te realiseren.

Bijkomende voorwaarde is dat er voldoende plaats is in dat centrum en dat de rechters niet, zoals het thans het geval is, een jongere slechts kunnen plaatsen in de mate dat er plaats is in een jeugdinstituut, het zogenaamde «shoppen». Belangrijk zal verder zijn dat de jongere vrij snel kan berecht worden, hoe langer de berechting duurt, hoe sneller de rechter geneigd zal zijn om het dossier verticaal te klasseren.

Ander minpunt is dat de specifieke maatregel van het huisarrest niet opgenomen is in de maatregelen zoals omschreven in artikel 4 van het wetsontwerp. Momenteel loopt in Antwerpen een zeer succesvol project rond huisarrest. Dit huisarrest betreft een rechterlijke beslissing waarop de ouders dienen toe te zien. In principe mogen de betrokken kinderen nog gewoon naar school gaan, maar tussen 18 uur s'avonds en 7 uur s'morgens dienen ze evenwel thuis te blijven. Dit huisarrest is een alternatief voor de plaatsing in de soms overvolle instellingen en wordt door de jongeren wel degelijk als een bestraffing ervaren. Daarenboven is het een maatregel die weinig kosten of investeringen met zich meebrengt. Het is moeilijk na te gaan of deze maatregel al dan niet onder één van de omschrijvingen valt van hetgeen opgesomd is in artikel 4, maar een specifieke omschrijving zou hier niet slecht zijn.

L'intervenant exprime enfin sa satisfaction sur le fait qu'il est enfin procédé à une réforme du droit de la jeunesse. Ce qui est important dans l'approche de celle-ci, c'est d'avoir une vision pragmatique de la situation.

Il n'y a pas que le projet en soi qui est important. Ce qui l'est peut-être encore davantage, c'est, d'une part, la collaboration entre les Communautés et, d'autre part, la mise à disposition des moyens nécessaires. Il doit être clair pour chacun que ce qui sera décidé devra également être exécutable. Plusieurs niveaux ont leur propre compétence en la matière, mais la collaboration est de la plus grande importance et chacun devra assumer ses responsabilités dans ce cadre.

*
* *

M. Alain Courtois (MR) aborde la philosophie générale de la problématique de la protection de la jeunesse. Ce problème est à l'heure actuelle réglé par une loi de 1965. Or, il convient de constater qu'en 40 ans beaucoup de changements sont intervenus. C'est d'abord la jeunesse qui a évolué. Ainsi, si dans les années '60 la notion de sanction était relativement bien acceptée, ce n'est plus particulièrement le cas au jour d'aujourd'hui. Lorsqu'il travaillait comme magistrat il a pu constater une réelle différence au niveau du respect de l'autorité de la part des jeunes entre 1980 et 1990. Il est dès lors clair que les différences entre 1965 et aujourd'hui sont d'autant plus flagrantes. A ce sujet, le présent projet de loi est confronté à une difficulté en raison de la différence d'approche, notamment en ce qui concerne les communautés du pays, par rapport aux solutions à y apporter. Certains souhaitent mettre l'accent sur la sanction, alors que d'autres, dont lui-même, préfèrent parler d'accompagnement de la jeunesse, ce qui ne signifie par ailleurs pas que toute sanction serait exclue. L'important est de trouver un équilibre et de ne pas verser dans l'un ou l'autre excès. De plus, bien qu'il y ait certaines différences d'opinion, c'est une matière qui est et doit rester fédérale.

Si la jeunesse a évolué, des changements sont également visibles du côté des parents et de la cellule familiale de manière plus générale. Ainsi, lorsque le problème se déplace vers les jeunes de 16 à 18 ans, les magistrats se retrouvent souvent confrontés à la problématique des familles recomposées, où les enfants ne sont pas toujours soumis à une autorité immédiate. Il est indéniable que cette évolution des familles joue également un rôle important.

Il y a dans ce projet de loi des avancées importantes qui permettent de répondre aux problèmes des acteurs de la jeunesse. Il existe ainsi un équilibre intéressant

De spreker drukt ten slotte zijn tevredenheid uit over het feit dat er eindelijk werk gemaakt wordt van een hervorming van het jeugdrecht. Belangrijk in de aanpak is een pragmatische visie.

Niet alleen het ontwerp op zich is van belang. Misschien nog belangrijker is samenwerking met de Gemeenschappen enerzijds en het beschikbaar stellen van de nodige middelen anderzijds. Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat hetgeen beslist zal worden ook uitvoerbaar moet zijn. Verschillende niveaus hebben hier hun eigen bevoegdheid maar samenwerking is van het aller-grootste belang en iedereen zal daarbij zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen.

*
* *

De heer Alain Courtois (MR) brengt het algemeen opzet van de problematiek van de jeugdbescherming ter sprake. Die wordt thans geregeld door een wet van 1965. Men kan er echter niet omheen dat in 40 jaar heel wat veranderd is. Ten eerste is de jeugd geëvolueerd. Zo werd in de jaren '60 het begrip sanctie vrij goed aanvaard, maar is dat thans niet meer zozeer het geval. Toen hij zelf nog magistrat was, heeft hij tussen 1980 en 1990 een echt verschil kunnen constateren inzake het respect voor het gezag vanwege de jongeren. Het is dus duidelijk dat de verschillen tussen 1965 en vandaag nog veel uitgesprokener zijn. In dat opzicht wordt het voorliggende wetsontwerp geconfronteerd met een moeilijkheid als gevolg van het verschil in aanpak, onder meer op het vlak van de gemeenschappen, ten aanzien van de oplossingen. Sommigen wensen de nadruk te leggen op de sanctie, terwijl anderen – onder wie de spreker – het veeleer willen hebben over begeleiding van de jeugd, wat overigens niet betekent dat iedere sanctie uitgesloten zou zijn. Het is van belang een evenwicht te vinden en niet in een of ander excès te vervallen. Bovendien is het een aangelegenheid die federaal moet blijven, ook al lopen bepaalde standpunten uiteen.

De jeugd is weliswaar veranderd, maar er zijn ook verschillen merkbaar bij de ouders en in de gezinsstructuur in het algemeen. Als het probleem zich verplaatst naar de jongeren tussen 16 en 18 jaar hebben de magistraten vaak te kampen met de problematiek van de instantgezinnen, waarin de kinderen niet altijd aan een rechtstreeks gezag zijn onderworpen. Die evolutie van de gezinnen speelt ontegenzeggelijk een belangrijke rol.

In dit wetsontwerp wordt aanzienlijke vooruitgang geboekt, wat het mogelijk maakt in te spelen op de problemen van degenen die zich met de jeugd bezighou-

entre l'aspect éducatif et sanctionnel. La sanction doit être adaptée aux faits commis et avoir un apport éducatif. Elle doit également tenir compte de la place du jeune et faire en sorte, lorsqu'une sanction s'avère nécessaire, de l'intégrer dans la société.

Concernant la problématique du dessaisissement, l'intervenant rappelle qu'il s'agit là d'une mesure exceptionnelle, qui doit le rester. Cette procédure qui vise à démontrer au jeune qu'il est devant des faits graves, doit représenter l'ultime et dernière solution. Toutefois, il ne faut pas pour autant perdre de vue que dans le cas de certaines infractions, on ne peut faire autrement que de recourir à une peine sévère. Il ne peut en effet imaginer qu'un jeune, auteur d'une agression en groupe, ne pourrait faire l'objet du seul coup d'arrêt qu'il puisse comprendre, à savoir l'enfermement.

Se pose également le problème des jeunes de 12 ans. Il est clair qu'il y a, à l'heure actuelle, une extension de certains faits délictueux commis par des jeunes de plus en plus jeunes, qu'ils soient ou non sous l'influence d'autres personnes. Il convient de ne pas négliger cette augmentation de la délinquance chez les plus jeunes.

S'il faut pouvoir réagir en imposant des sanctions, M. Courtois rappelle que celles-ci doivent être associées à un objectif éducatif. Dans cette optique, il soutiendra pour sa part le projet, tout en formulant quelques amendements.

*
* *

Mme Muriel Gerken (ECOLO) exprime tout d'abord sa satisfaction que le projet en discussion reste dans le cadre de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse. Elle estime cependant qu'il faut savoir au juste ce que l'on entend par les concepts de «protectionnel» et de «sanctionnel».

Dans le contexte «protectionnel», il faut bien sûr prendre en compte la gravité de l'acte commis mais également, et peut-être même de manière plus importante, le contexte dans lequel le mineur a agi: son vécu, sa personnalité, son entourage et tout ce qu'il y a autour de lui qui peut lui permettre de s'en sortir et d'assumer les conséquences des actes posés.

Dans le contexte «sanctionnel», il y a lieu d'envisager la protection de la société et le respect du principe de la proportionnalité des peines.

den. Zo bestaat er een interessant evenwicht tussen het aspect opvoeding en het aspect sanctie. De sanctie moet aangepast zijn aan de gepleegde feiten en moet een educatieve inbreng hebben. Ze moet tevens rekening houden met de plaats van de jongere en, ingeval een sanctie nodig blijkt, moet ze erop gericht de jongere te integreren in de maatschappij.

Wat de problematiek van de uithandengeving betreft, herinnert de spreker eraan dat het gaat om een maatregel die uitzonderlijk is en die dat moet blijven. Die procedure die tot doel heeft de jongere erop te wijzen dat hij zich aan zware feiten schuldig heeft gemaakt, moet de allerlaatste oplossing blijven. Men mag echter niet uit het oog verliezen dat men voor sommige overtredingen niet anders kan dan een strenge straf opleggen. Hij kan zich immers niet inbeelden dat aan een jongere die zich in groep aan agressie schuldig heeft gemaakt niet de enige halt zou kunnen worden toegeroepen die hij begrijpt, met name opsluiting.

Thans rijst het probleem van de twaalfjarigen. Het ligt voor de hand dat er vandaag een toename is van bepaalde strafbare feiten die worden gepleegd door almaar jongere jongeren, ongeacht of ze al dan niet onder invloed van andere staan. Die stijging van de delinquentie bij de jongsten moet zeker de nodige aandacht krijgen.

Er moet weliswaar kunnen worden opgetreden door sancties op te leggen, maar de heer Courtois wijst erop dat die moeten gepaard gaan met een opvoedkundig doel. In dat opzicht zal hij het wetsontwerp steunen maar hij zal enkele amendementen indienen.

*
* *

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) geeft eerst aan dat ze verheugd is dat het ter bespreking voorliggende wetsontwerp binnen het kader blijft van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming. Ze is echter van oordeel dat men precies moet weten wat men verstaat onder «beschermend» en «straffend».

In de context van de «bescherming» moet uiteraard de ernst van de feiten in aanmerking worden genomen, maar ook en misschien nog in ruimere mate de context waarin de minderjarige heeft gehandeld: zijn verleden, zijn persoonlijkheid, zijn entourage en alles rondom hem dat hem de mogelijkheid kan bieden uit zijn problemen te komen en de gevolgen van zijn daden te dragen.

In de context van de «bestrafning» moet men de bescherming van de maatschappij en de inachtneming van het beginsel van de proportionaliteit van de straffen voor ogen houden.

Pour éviter la récidive et permettre une réintégration du jeune dans la société, il faut prendre en compte ses ressources et ses handicaps, afin de construire quelque chose de nouveau avec lui.

L'intervenante constate cependant que dans les faits, parmi les mesures les plus dures comme par exemple les mesures de placement, tous les jeunes ne s'y retrouvent pas de la même manière. Lorsqu'on constate que les jeunes issus des milieux défavorisés, sur le plan social et culturel, sont sur représentés dans les IPPJ (Institutions Publiques de Protection de la Jeunesse), on peut alors se demander si les objectifs poursuivis par la loi sur la protection de la jeunesse sont bien respectés et s'il n'y a pas d'autres éléments qui ont provoqué la mesure d'internement. Si l'on considère que la fragilité du milieu social et culturel du jeune justifie une mesure de placement, pour le protéger et l'intégrer ensuite dans un processus de réinsertion, Mme Gerkens constate qu'une telle situation est vécue par ces jeunes comme une deuxième sanction.

Le jeune va considérer ladite mesure non pas comme une mesure éducative mais comme une sanction, ce qui explique la demande de certains d'une proportionnalité des peines, liée à la gravité de l'acte, afin d'objectiver les choses.

Le membre estime donc qu'il faut pouvoir travailler avec ces jeunes et si des mesures sont adoptées après le placement, du fait du milieu social fragilisé du jeune, cela doit être vécu comme une véritable aide et non pas comme une sanction. En effet, si ces mesures sont vécues comme une sanction, cela va entraîner un sentiment d'injustice de la part du jeune, qui peut provoquer des récidives.

Il faut donc se demander si le système mis en place aide véritablement les jeunes à s'en sortir et le projet de loi doit tenir compte de cet objectif de réinsertion et d'approche globale du jeune.

Cet objectif n'est pas toujours réalisé et il est parfois créé des contextes amenant les jeunes à commettre des actes répréhensibles et le jeune doit alors parfois assumer tout seul les conséquences des erreurs commises, consistant par exemple en de mauvais choix budgétaires en matière d'enseignement, de prévention et de participation à la vie sociale et culturelle de tous. Le projet en discussion doit donc veiller à éviter que le jeune se trouve sanctionné soit pour les erreurs commises dans les politiques menées, soit pour l'absence de telle ou telle politique qu'il eut été nécessaire de suivre.

L'intervenante constate que le placement et le désaisissement sont davantage utilisés côté franco-

Om recidive te voorkomen en de resocialisatie van de jongeren mogelijk te maken, moet men rekening houden met zijn middelen en zijn handicaps, teneinde samen met hem iets nieuws uit te bouwen.

De spreekster stelt echter vast dat in de feiten de strengste maatregelen zoals bijvoorbeeld de opsluiting niet door alle jongeren op dezelfde manier worden ervaren. Als men vaststelt dat jongeren uit op sociaal en cultureel vlak kansarme milieus oververtegenwoordigd zijn in de OIJB's (openbare instituten voor jeugdbescherming) mag men zich de vraag stellen of de door de wet betreffende de jeugdbescherming nagestreefde doelstellingen wel in acht worden genomen en of er geen andere elementen zijn die tot de opsluiting hebben geleid. De zwakheid van het sociaal en cultureel milieu van de jongere rechtvaardigt weliswaar een opsluitingsmaatregel om hem te beschermen en hem vervolgens op te nemen in de procedure van resocialisatie, maar mevrouw Gerkens constateert dat die jongeren een dergelijke situatie als een tweede bestraffing ervaren.

De jongere zal die maatregel niet als een opvoedkundige maatregel doch als een sanctie beschouwen, hetgeen verklaart waarom sommigen verzoeken om aan de ernst van de daad gerelateerde, proportionele straffen, teneinde de zaken te objectiveren.

Volgens het lid moet dus met die jongeren kunnen worden gewerkt, en indien na de plaatsing maatregelen worden genomen omdat de sociale omgeving van de betrokken jongere kwetsbaar is, moet zulks worden aanvoeld als echte hulp en niet als een sanctie. Zo die maatregelen als een sanctie worden aanvoeld, zal de jongere immers de indruk hebben onrechtvaardig te worden behandeld, wat gevallen van recidive kan uitlokken.

De vraag rijst dus of de ingestelde regeling de jongeren wel echt helpt zich uit de moeilijkheden te redden, en het wetsontwerp moet rekening houden met die doelstelling te komen tot resocialisatie alsook ten aanzien van de jongere een alomvattende aanpak te hanteren.

Die doelstelling wordt niet altijd verwezenlijkt, en soms worden omstandigheden in het leven geroepen die jongeren ertoe brengen laakbare daden te plegen; de jongere moet dan soms geheel alleen de gevolgen dragen van beleidsmatige fouten, zoals bijvoorbeeld verkeerde budgettaire keuzes inzake onderwijs, inzake preventie alsmede inzake eenieders participatie aan het sociale en culturele leven. Met het wetsontwerp moet dus worden voorkomen dat de jongere schade ondervindt, hetzij door vergissingen die bij de gevoerde beleidslijnen worden begaan, hetzij door het gebrek aan enig beleid dat noodzakelijk ware geweest.

De spreekster constateert dat plaatsing en uithandgeving vaker aan Franstalige dan aan Nederlands-

phone que côté néerlandophone, ce qui d'une part contredit la thèse selon laquelle on serait plus sévère du côté néerlandophone que du côté francophone et d'autre part révèle une différence d'approche des équipes éducatives. Le projet de loi devrait intégrer les pratiques positives menées des deux côtés de la frontière linguistique, en faveur de la réinsertion des jeunes.

En ce qui concerne le projet en discussion, Mme Gerkens insiste tout particulièrement sur l'importance de la motivation des décisions prises par le juge, qui aidera le jeune à se sentir responsable et à comprendre les règles à respecter; les mesures prises auront ainsi véritablement du sens pour le jeune et l'aideront à s'inscrire dans un nouveau projet de vie. Il pourra de même mieux assumer sa responsabilité et les conséquences des actes commis; cela permettra sans doute aussi de mieux respecter l'individu et d'éviter un sentiment d'injustice du jeune, vis-à-vis des mesures adoptées à son égard.

Le membre considère également comme une mesure intéressante l'élargissement du panel des mesures à prendre, comprenant notamment des mesures permettant la réparation, le travail avec la victime via la médiation, avec la victime et les acteurs de la société via la concertation restauratrice. Elle estime important que ces mesures de médiation et de concertation restauratrice puissent être prises par le parquet avant qu'il y ait jugement. Par contre, il estime moins positif que des mesures d'intérêt général puissent intervenir avant jugement car il faut respecter les droits de la défense, même si la nécessité existe d'intervenir rapidement pour que le jeune puisse prendre conscience de ce qu'il a fait. Certains suggèrent, afin de respecter les droits de la défense, de faire intervenir obligatoirement un avocat de manière à informer le jeune de ses droits et des possibilités qui lui sont offertes comme mesure; elle demande donc l'avis de la ministre à ce sujet, tout en réaffirmant sa conviction qu'il n'est pas souhaitable que de telles mesures d'intérêt général interviennent avant jugement.

Le membre émet également des objections en ce qui concerne les stages parentaux.

talige zijde worden gehanteerd, hetgeen enerzijds de stelling tegensprekt als ware men aan Nederlandstalige kant strenger dan aan Franstalige kant, en anderzijds blijkt geeft van een verschil in benadering door de opvoedkundige teams. De positieve handelwijzen die aan beide zijden van de taalgrens worden gehanteerd, zouden in het wetsontwerp moeten worden opgenomen, ter bevordering van de resocialisatie van de jongeren.

Met betrekking tot het ter bespreking voorliggende wetsontwerp beklemtoont mevrouw Gerkens bijzonder sterk het belang van de redenen waarmee de beslissingen van de rechter worden omkleed; zulks zal volgens haar ertoe bijdragen dat de jongere zich verantwoordelijk voelt en de in acht te nemen regels begrijpt. Aldus zullen de genomen maatregelen werkelijk zin hebben voor die jongere, en hem helpen een nieuw levensdoel na te streven. Voorts zal hij beter zijn verantwoordelijkheid kunnen nemen voor en de gevolgen dragen van de gepleegde feiten. Een en ander zal ongetwijfeld ook de inachtneming van de individuele integriteit vergemakkelijken, en voorkomen dat de jongere zich onrechtvaardig behandeld voelt ingevolge de jegens hem genomen maatregelen.

Een andere interessante maatregel is volgens het lid het verruimde pakket van mogelijke maatregelen. Dat pakket omvat onder meer maatregelen die herstel mogelijk maken, mogelijkheden om via bemiddeling te werken met het slachtoffer, alsmede mogelijkheden om via herstelgericht overleg rechtstreeks te werken met het slachtoffer en de actoren binnen de samenleving. De spreker acht het van belang dat het parket die maatregelen met het oog op bemiddeling en op herstelgericht overleg kan nemen voordat een vonnis wordt uitgesproken. Minder gunstig acht zij echter het gegeven dat vóór het vonnis maatregelen van algemeen nut kunnen worden genomen, want de rechten van de verdediging moeten in acht worden genomen, zelfs al is het noodzakelijk snel op te treden om de jongere zich rekenschap te laten geven van wat hij heeft gedaan. Om te zorgen voor de inachtneming van de rechten van de verdediging suggereren sommigen verplicht een advocaat in te schakelen teneinde de jongere in kennis te stellen van zijn rechten en van de mogelijkheden die hem bij wijze van maatregel worden geboden. De spreker had dan ook graag het standpunt van de minister terzake vernomen, en herhaalt ervan overtuigd te zijn dat het niet wenselijk is dat dergelijke maatregelen van algemeen nut vóór het vonnis worden genomen.

Bovendien uit het lid bezwaren tegen de ouderstages.

Il existe tout d'abord un premier type de famille qui est tout à fait dépassé par la manière dont leurs enfants évoluent et par les actes qu'ils commettent parfois; ces familles ont besoin d'aide et d'assistance; le fait d'être associé à la sanction revient à les stigmatiser, les disqualifier vis-à-vis de leurs enfants, ce qui revient à saper davantage l'autorité qu'elles peuvent avoir vis-à-vis de leurs enfants.

Il existe ensuite des parents qui, bien que se trouvant dans une position sociale favorable, se désintéressent néanmoins de leurs enfants. Vis-à-vis de ces parents, un désir existe de la part des travailleurs sociaux de prendre des mesures qui oblige ce type de parents à assumer correctement leur rôle parental. M. Jean-Jacques Viseur (CDH) a déjà évoqué les sanctions existant actuellement à l'encontre de tels parents mais il faudrait prendre de telles mesures indépendamment de tout acte commis par le jeune.

Il est cependant intéressant d'associer les parents, en les informant, les convoquant et les associant aux travaux.

Un autre élément attire l'attention du membre: celui relatif à la différence de traitement entre d'une part les jeunes faisant l'objet de mesures en IPPJ et d'autre part ceux envoyés à Everberg. Il estime que le traitement est plus favorable à Everberg qu'en IPPJ puisqu'une première évaluation est faite après le 5ème jour, ensuite après un mois, pour aboutir finalement à une réorientation. Après Everberg, les jeunes se retrouvent souvent en famille avec d'autres mesures que le placement. L'association entre d'une part le Fédéral, chargé de faire respecter la norme et d'autre part les Communautés chargées des mesures éducatives, est donc positive. Il est possible de concilier la préoccupation fédérale de protection de la société et la préoccupation des Communautés concernant l'accompagnement social, ce qui démonte le mythe selon lequel ces deux préoccupations seraient prétendument inconciliables.

Concernant le désaisissement, ce mécanisme est malheureusement indispensable car il faut bien constater que chez certains jeunes, il n'a pas été possible de trouver parmi les mécanismes mis en place par la loi de 1965 sur la protection de la jeunesse et l'action des Communautés, les réponses les plus adaptées, vu la gravité de certains actes commis, ainsi que la personnalité et le vécu de certains d'entre eux. Le travail en cours n'est pas terminé et il faudra peut-être repenser

Een eerste soort gezin kan hoegenaamd niet om met de manier waarop zijn kinderen zich ontwikkelen, noch met de daden die ze soms begaan; die gezinnen behoeven hulp en bijstand. Het feit dat de ouders bij de sanctie worden betrokken, komt erop neer dat zij worden gestigmatiseerd en in de ogen van hun kinderen ongeschikt worden verklaard. Anders gesteld: het gezag dat zij mogelijkwijs over hun kinderen hebben, wordt zodoende nog sterker ondergraven.

Vervolgens bestaan er ouders die, hoewel ze zich in een gunstige maatschappelijke positie bevinden, geen belangstelling meer hebben voor hun kinderen. Jegens die ouders wensen de maatschappelijk werkers maatregelen te nemen die hen dwingen naar behoren hun ouderrol op zich te nemen. De heer Viseur heeft het reeds gehad over de sancties die thans voor dergelijke ouders bestaan, maar dergelijke maatregelen zouden los moeten staan van hetgeen de jongere heeft begaan (ongeacht wat die daad ook zij).

Desalniettemin is het interessant de ouders te laten participeren door hen voor te lichten, hen op te roepen en hen bij de werkzaamheden te betrekken.

Ook een ander gegeven trekt de aandacht van het lid, met name het verschil in behandeling tussen enerzijds de jongeren die bij wijze van maatregel in een gemeenschapsinstelling worden geplaatst, en anderzijds degenen die naar Everberg worden gestuurd. De spreekster acht de behandeling gunstiger in Everberg dan in een gemeenschapsinstelling, aangezien een evaluatie plaatsvindt na vijf dagen en vervolgens na een maand, waarna de betrokkene ten slotte wordt doorverwezen. Na Everberg komen de jongeren vaak via andere maatregelen dan plaatsing terecht in een gezin. Het samenspel tussen enerzijds de federale overheid – die ermee belast is de norm in acht te doen nemen – en anderzijds de gemeenschappen – die belast zijn met de opvoedkundige maatregelen – is dus positief. Het is wel degelijk mogelijk het door de federale overheid gehuldigde oogmerk om de samenleving te beschermen, te verzoenen met het oogmerk van de gemeenschappen om te voorzien in sociale begeleiding. Zulks ontkracht de mythe als waren die twee oogmerken zogenaamd onverzoenbaar.

De uithandengeving is jammer genoeg een onmisbare regeling. Geconstateerd moet immers worden dat voor bepaalde jongeren de regelingen die in het leven werden geroepen bij de wet van 1965 betreffende de jeugdbescherming en de actie van de gemeenschappen, niet de passende antwoorden bieden gelet op de ernst van bepaalde feiten die ze hebben gepleegd en op hun persoonlijkheid en verleden. Er is dus nog werk aan de winkel en misschien moeten sommige maatre-

certaines dispositifs, en les adaptant à certaines tranches d'âge spécifiques. L'intervenante partage en effet l'opinion émise par M. Alain Courtois, selon laquelle les jeunes de 12 ans d'aujourd'hui ne sont plus les mêmes que ceux d'il y a 40 ans, notamment en ce qui concerne leur perception et leur relation avec l'autorité. Cette réflexion vaut d'autant plus que le projet prévoit de prolonger des mesures jusqu'à l'âge de 23 ans, ce qui aura pour effet de faire entrer en contact des mineurs et des majeurs et les pratiques éducatives respectives les concernant. Ainsi, par exemple, pour le cas où un placement de 5 ans est ordonné pour un jeune âgé, au moment du jugement, de 18 ans; pendant 3 ans il va occuper une place dans un centre fermé, qui aurait pu servir à l'accueil de 20 jeunes durant cette même période (simulation effectuée sur base de la durée moyenne de placement à l'heure actuelle). Cela signifie que cette mesure a une incidence importante sur les capacités d'accueil des Communautés, ainsi qu'en termes de financement.

Les difficultés et interrogations ci-avant énumérées mettent donc en lumière les éléments et difficultés suivants, que le projet en discussion ne rencontre pas.

- La responsabilité que nous avons à offrir un cadre, comportant des possibilités d'avenir aux jeunes concernés.

- Le manque de moyens financiers suffisants pour les Communautés, sauf à modifier en ce sens la loi de financement des Communautés, ce qui emporterait l'adhésion de Mme Gerkens; cela pourrait sans doute empêcher que les juges ne prennent telle ou telle décision, non pas en fonction de la situation du jeune mais en fonction du plus grand ou plus petit nombre de places disponibles; en pareil cas, il faudrait faire attention à ce qu'une éventuelle nouvelle offre ne crée pas à son tour une nouvelle demande.

- Comment pouvons nous évaluer la pertinence, l'efficacité et l'efficacité des dispositifs législatifs mis en place ? Un tel processus d'évaluation manque cruellement, par exemple en ce qui concerne l'évaluation chiffrée de la proportion de récidive, en fonction de telle ou telle mesure prise, tenant compte du contexte dans lequel le jeune vit, pouvant influencer plus ou moins favorablement sa situation de marginalité.

Un travail important reste donc à faire et il faut veiller à considérer l'adaptation de cette loi de 1965 par le projet en discussion, non pas comme un aboutissement définitif mais comme l'amorce d'une nouvelle dynamique.

gelen bijgeschaafd worden door ze aan te passen aan bepaalde specifieke leeftijdscategorieën. De spreker deelt namelijk de mening van de heer Courtois dat er een hemelsbreed verschil is tussen de jongeren die vandaag 12 jaar oud zijn en degenen die dat 40 jaar geleden waren, meer bepaald wat hun perceptie van en hun relatie tot het gezag betreft. Die bedenking geldt des te meer daar het wetsontwerp erin voorziet de maatregelen te verlengen tot de leeftijd van 23 jaar, wat tot gevolg zal hebben dat minderjarigen en meerderjarigen net zoals de hen betreffende opvoedingspraktijken met elkaar zullen worden geconfronteerd. Zo bijvoorbeeld een plaatsing van 5 jaar wordt bevolen voor een jongere die op het tijdstip van de feiten 18 jaar was, zal hij gedurende 3 jaar in een gesloten centrum een plaats bezetten die had kunnen dienen om gedurende diezelfde periode 20 jongeren op te vangen (simulatie op grond van de gemiddelde duur van een plaatsing vandaag). Dat betekent dat die maatregel een aanzienlijke weerslag heeft, niet alleen op de opvangcapaciteit van de gemeenschappen maar ook financieel.

De hierboven opgesomde knelpunten en vraagpunten brengen een aantal problemen voor het voetlicht waarvoor het besproken wetsontwerpen geen oplossingen aanreikt:

- De verantwoordelijkheid die we hebben om de betrokken jongeren een kader met toekomstmogelijkheden aan te bieden.

- Het geldgebrek van de gemeenschappen, tenzij de wet op de financiering van de gemeenschappen wordt gewijzigd, wat op de steun van mevrouw Gerkens kan rekenen; dat zou wellicht voorkomen dat de rechters hun beslissingen wijzen niet zozeer op grond van de situatie van de jongere maar naar gelang van het beschikbare aantal plaatsen; in dat geval zou er moeten op worden toegezien dat een nieuw aanbod geen nieuwe vraag creëert.

- Hoe kunnen de relevantie, de doelmatigheid en de werkbaarheid van de wetgevende maatregelen worden beoordeeld? Er is een schromelijk gebrek aan dergelijke evaluatieprocedures, bijvoorbeeld wat een cijfering van het aantal recidives op grond van deze of gene maatregel betreft, rekening houdend met de leefomgeving van de jongere die een min of meer gunstige invloed heeft op zijn marginaliteit.

Er blijft dus nog heel wat te doen en er zou moeten worden gedacht via het thans besproken wetsontwerp die wet van 1965 aan te passen, niet als een eindpunt maar als aanzet tot een nieuwe dynamiek.

*
* *

Bovendien is het goedkoop. Zowel het jeugdparquet als de jeugdrechters zijn tevreden .

*
* *

M. Jean-claude Maene (PS) constate que la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, qui a maintenant 40 ans, a souvent été critiquée mais également citée en modèle et beaucoup de pays s'en sont inspirés. Cette loi a également servi de base légale à un très large éventail de mesures: placement de jeunes en prison, à Brasschaat et à Saint-Hubert, première mesures réparatrices (mesures d'intérêt collectif, d'application en Communauté française à partir de 1984, c'est-à-dire bien avant d'autres pays), l'encadrement de familles au travers des services d'aide éducatifs, dans toutes les parties de notre pays.

Cette loi a également permis la communautarisation des compétences via les lois de réformes institutionnelles de 1980; à partir de 1988, la matière de la protection de la jeunesse a été communautarisée, à l'exception des mesures prononcées à l'égard des jeunes délinquants, étant entendu que l'encadrement de ces mesures relève des compétences des communautés. Ce texte permet donc de prendre un maximum d'initiatives, raison pour laquelle le PS marque son attachement au système protectionnel qui intègre l'aide à la jeunesse (c'est-à-dire la prise en compte du jeune dans sa globalité, y compris dans ses aspects familiaux) et la protection de la jeunesse.

Protéger les mineurs ne signifie aucunement faire preuve de faiblesse ou de laxisme à leur égard ou de rejeter toute responsabilité.

Il n'est pas exact de prétendre que certaines dispositions de cette loi mettraient la Belgique en contravention avec la convention des Nations-Unies sur la protection de l'enfant. Si la Belgique a mis un certain temps avant de ratifier cette convention, c'est qu'il lui a fallu s'adapter à deux aspects bien précis de cette convention: celui relatif à l'enfermement des jeunes (ce qui a mené à l'abrogation de l'article 53 de la loi sur la protection de la jeunesse) et celui concernant l'interdiction pour les jeunes de rentrer à l'armée avant l'âge de 18 ans (la législation belge a également été adaptée sur ce point).

*
* *

En plus, c'est une solution peu coûteuse qui satisfait tant le parquet de la jeunesse que les juges de la jeunesse.

*
* *

De heer Jean-Claude Maene (PS) stelt vast dat de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, die nu 40 jaar oud is, vaak aan kritiek heeft blootgestaan, maar ook als model is opgevoerd en voor vele landen inspirerend heeft gewerkt. Die wet heeft ook als basis gefungeerd voor een heel brede waaier van maatregelen: plaatsing van jongeren in de gevangenis (in Brasschaat en Saint-Hubert), eerste herstelmaatregelen (maatregelen van collectief belang, die in de Franse Gemeenschap van toepassing zijn sinds 1984, d.w.z. een hele tijd vóór andere landen), en de begeleiding van gezinnen door diensten voor opvoedkundige steun, in alle delen van het land.

Die wet heeft via de wetten tot hervorming der instellingen van 1980 ook de communautarisering van de bevoegdheden mogelijk gemaakt; vanaf 1988 is de aanlegelijkheid jeugdbescherming naar de gemeenschappen overgeheveld, met uitzondering van de maatregelen ten aanzien van de jonge delinquenten, met dien verstande dat de omkadering van die maatregelen een gemeenschapsbevoegdheid is. Met die tekst is dus een maximum aan initiatieven mogelijk; daarom is de PS voorstander van een beschermingsregeling waarin zowel jeugdbijstand (dit wil zeggen een benadering die met de jongere in zijn geheel rekening houdt, dus ook met de gezinsaspecten) als jeugdbescherming zijn opgenomen.

Minderjarigen beschermen is helemaal geen synoniem met blijk geven van zwakte of laksheid ten opzichte van de jongeren of afwijzing van enige verantwoordelijkheid.

Het is niet juist te beweren dat België door de toepassing van sommige bepalingen van die wet het VN-verdrag inzake de rechten van het kind zou schenden. Het heeft enige tijd geduurd vóór België dat verdrag heeft geratificeerd, maar dat kwam omdat het zich aan twee welbepaalde aspecten ervan moest aanpassen: dat in verband met de opsluiting van jongeren (wat geleid heeft tot de opheffing van artikel 53 van de wet betreffende de jeugdbescherming) en dat in verband met het verbod voor jongeren om in het leger te gaan vóór de leeftijd van 18 jaar (de Belgische wetgeving is op dat punt

Les dispositions belges telles qu'adaptées pour pouvoir ratifier la convention sur les droits de l'enfant ont donc permis et permettent toujours à la Belgique d'être en conformité avec cette même convention, y compris en ce qui concerne le désaisissement. Le système défendu par le PS, s'intéresse davantage à la personnalité du jeune en détresse qu'à l'acte commis; ces deux aspects ne sont pas nécessairement antinomiques, mais il peut être donné une préférence à l'un de ces deux aspects. Comme d'autres partis, le PS soutient que cette loi de 1965 est une bonne loi, même si elle doit cependant être modernisée en légalisant certaines bonnes pratiques prétorienne. L'intervenant se réjouit donc de toute une série d'évolution présentes dans le texte du projet, permettant d'évoluer et de davantage rencontrer la problématique de la délinquance juvénile.

A titre d'exemple, le membre relève quelque unes des mesures positives contenues dans ce projet.

– Développement des mesures alternatives au placement au niveau du procureur du Roi. Ce mécanisme va permettre une réaction plus rapide en évitant que le jeune ne tombe dans une spirale de la délinquance.

– Nouvelles mesures prévues pour le Tribunal de la jeunesse, qui permettront de mieux coller à la réalité du terrain. Ces mesures font soit partie de la pratique quotidienne des acteurs de terrain (magistrats, travailleurs sociaux, psychologue, etc...) soit ont été demandées directement par ces mêmes acteurs de terrain. A titre d'exemple, M. Maene cite le placement dans les services hospitaliers; chose excessivement difficile à l'heure actuelle, du fait du manque de places adaptées pour les jeunes. Il souligne également, comme l'a fait *Mme Muriel Gerkens (ECOLO)*, l'importance de la motivation des décisions du juge, de manière à ce que le jeune ne ressente pas la mesure à son égard comme étant prise dans le cabinet du magistrat, sans que personne ne se préoccupe de lui; de cette manière également la mesure prise revêtira un caractère plus solennel, permettant de remettre chacun à sa place.

– Le projet apporte également plus de sécurité juridique en matière de placement dans une IPPJ, en régime ouvert ou fermé. Ces mêmes institutions ont intégré la notion de droit des gens et tout le monde a maintenant bien conscience du fait que la mesure de placement dans de telles institutions doit rester exceptionnelle et ultime; il s'agit d'un régime impliquant une privation de liberté et il faut fréquemment se poser la question de savoir si c'est bien la place d'un jeune de rester enfermé. Dans un certain nombre de situations, il faut cependant pouvoir aller jusqu'au bout et procéder à un enfermement.

ook aangepast). De Belgische bepalingen, zoals die zijn aangepast om het verdrag inzake de rechten van het kind te kunnen ratificeren, hebben er dus voor gezorgd dat België met dat verdrag in orde was en nog steeds is, inclusief inzake de uithandengeving. De door de PS verdedigde regeling heeft meer oog voor de persoonlijkheid van de jongere in nood dan voor het gepleegde vergrijp; die twee aspecten zijn niet noodzakelijk tegenstrijdig en men kan één van beide dus benadrukken. Zoals andere partijen blijft de PS die wet een goede wet vinden, zelfs al moet ze worden gemoderniseerd door de legalisatie van een aantal goede pretoriaanse gewoonten. De spreker verheugt zich dus over een hele reeks ontwikkelingen in het wetsontwerp, waarmee vooruitgang mogelijk is en er meer wordt tegemoet gekomen aan het vraagstuk van de jeugddelinquentie.

Bij wijze van voorbeeld somt de spreker enkele positieve maatregelen uit het wetsontwerp op.

– Ontwikkeling op het vlak van de procureur des Konings van alternatieve maatregelen voor plaatsing. Door die regeling zal men vlugger kunnen reageren en voorkomen dat de jongere in een spiraal van delinquentie terechtkomt.

– Nieuwe maatregelen voor de jeugdrechtbank, waarmee men beter kan aansluiten op de gegevenheid van de praktijk. Die maatregelen maken ofwel deel uit van de dagelijkse praktijk van de betrokkenen (magistraten, sociale werkers, psychologen enzovoort), of zijn rechtstreeks door die betrokkenen gevraagd. Bij wijze van voorbeeld citeert de heer Maene de plaatsing in ziekenhuisdiensten, wat thans als gevolg van een gebrek aan aangepaste plaatsen voor jongeren een bijzonder moeilijke zaak is. Zoals mevrouw Gerkens, onderstreept hij ook het belang van de motivering van de beslissingen van de rechter, zodanig dat de jongere de maatregel tegen hem niet ervaart als iets dat in het kantoor van de magistraat is bedisseld, zonder echte bekommernis om de jongere; op die wijze zal de maatregel ook meer uitstraling hebben, waarbij elkeen weet wat zijn plaats is.

– Het wetsontwerp brengt ook meer rechtszekerheid inzake de plaatsing in een open of gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling. Diezelfde instellingen hebben het begrip «recht van de mensen» opgenomen en iedereen is er zich nu wel degelijk van bewust dat de plaatsing in dergelijke instellingen uitzonderlijk en uitiem moet blijven; het gaat om een regeling die gepaard gaat met vrijheidsberoving en men moet zich herhaaldelijk de vraag stellen of dat wel de plaats is om een jongere in op te sluiten. In een aantal situaties moet men evenwel tot het uiterste gaan en overgaan tot opsluiting.

– En ce qui concerne le désaisissement, il faut voir la loi de 1965 dans son ensemble et reconnaître que les résultats de cette loi sont excellents. Ce qui pose problème, c'est une toute petite minorité de jeunes. Il ne faut pas transformer l'entièreté d'un système qui donne de tels résultats positifs, au nom d'une minorité qui met en échec le dispositif; il faut donc prévoir des mesures d'exception pour ces jeunes. Le désaisissement paraît donc un système équitable.

La délinquance juvénile est en évolution; on constate ainsi le phénomène des bandes de jeunes. Il faut pouvoir réagir mais pas seulement en punissant. À ce propos, personne n'a pu, jusqu'à présent, lui citer un exemple crédible d'un pays évolué qui ait réussi à résoudre le problème de la délinquance juvénile à l'aide d'un système répressif.

Le véritable défi est de concilier au mieux les impératifs de sécurité avec les objectifs éducatifs, permettant de reconstruire un avenir pour les jeunes délinquants concernés. Le membre souligne qu'il faut s'attaquer aux véritables causes de la délinquance et que notre société a une véritable obligation en ce qui concerne l'encadrement des jeunes, le développement d'une politique éducative et protectionnelle et la nécessité de diversifier les réponses données par la société à ce problème. Le juge doit pouvoir disposer d'un éventail de réponses large, de manière à ce que la sanction puisse coller à la réalité des jeunes, afin de pouvoir agir de manière adaptée avec les uns et les autres.

M. Maene tient à rappeler que s'il est fait recours plus souvent au désaisissement en Communauté française, c'est bien la preuve que l'on se montre suffisamment ferme. Il n'est pas exact de prétendre qu'une telle politique signifie un monnayage ou des transferts car, comme l'a rappelé Mme Muriel Gerken (Ecolo), en Communauté française, on dépense proportionnellement beaucoup plus en matière d'aide et de protection de la jeunesse; le nombre de placements en Communauté française est en effet le plus élevé. Par ailleurs, le placement en IPPJ et le mécanisme du désaisissement ne sont pas les seules réponses à donner au problème de la délinquance juvénile. De nombreux services alternatifs au placement en IPPJ sont subsidiés à cet effet en Communauté française depuis 1984. Il en va ainsi par exemple non seulement des services de prestations éducatives et philanthropiques mais également de nombreuses expériences pilote permettant d'accepter ces jeunes, de les sortir de leur milieu et leur permettre de vivre une expérience positive là où leur vie a été une série d'échecs.

– Inzake de uithandengeving moet men de wet van 1965 in haar geheel beschouwen en erkennen dat de resultaten van die wet uitstekend zijn. Slechts een heel kleine minderheid van jongeren doet een probleem rijzen. Men moet een hele regeling die tot dergelijke positieve resultaten leidt, niet gaan omvormen omdat ze in een minderheid van gevallen niet voldoet; men moet voor die jongeren voorzien in uitzonderingsmaatregelen. De uithandengeving blijkt dus een billijke regeling.

De jeugddelinquentie evolueert; zo stelt men het fenomeen van de jeugdbendes vast. Een antwoord is nodig, maar niet alleen door bestraffing. In dat verband heeft niemand de spreker tot op heden een voorbeeld kunnen geven van een geëvolueerd land dat erin is geslaagd het probleem van de jeugddelinquentie op te lossen met behulp van een repressieve regeling.

De ware uitdaging bestaat erin de veiligheidseisen zo goed mogelijk te verzoenen met de opvoedkundige doelstellingen, zodat het mogelijk wordt voor de betrokken jongeren een toekomst op te bouwen. De spreker onderstreept dat men de echte oorzaken van delinquentie moet aanpakken en dat onze maatschappij echt verplichtingen heeft inzake de begeleiding van jongeren, de ontwikkeling van een opvoedkundig en beschermingsbeleid en de noodzaak om de antwoorden van onze maatschappij op dat probleem te diversifiëren. De rechter moet over een brede waaier antwoorden kunnen beschikken, zodat de straf niet los staat van de realiteit van de jongeren en men kan handelen op een manier die is aangepast aan zowel de enen als de anderen.

De heer Maene staat erop eraan te herinneren dat als in de Franse Gemeenschap vaker gebruik wordt gemaakt van de uithandengeving, dat het bewijs is van voldoende blijk van vastberadenheid. Het is niet juist te beweren dat een dergelijk beleid neerkomt op verzilvering of op transferts; zoals mevrouw Gerken (Ecolo) eraan heeft herinnerd, wordt in de Franse Gemeenschap proportioneel veel meer uitgegeven voor jeugdbijstand en jeugdbescherming; het aantal plaatsingen is in de Franse Gemeenschap immers hoger. Voorts vormen plaatsing in een gemeenschapsinstelling en de regeling van de uithandengeving niet de enige antwoorden op het probleem van de jeugddelinquentie. Talrijke andere diensten dan plaatsing in een gemeenschapsinstelling worden daartoe door de Franse Gemeenschap sinds 1984 gesubsidieerd. Het gaat daarbij bijvoorbeeld niet alleen om diensten met educatieve en filantropische doelstellingen, maar ook om talrijke proefprojecten die het mogelijk maken die jongeren te aanvaarden, hen uit hun milieu te halen en hen in staat te stellen iets positiefs te beleven, daar waar hun leven een aaneenrijging van mislukkingen is geweest.

Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) se félicite que la révision tant attendue de la loi relative à la protection de la jeunesse puisse enfin être examinée au sein de cette commission de la Justice. La société a fortement évolué depuis 1965 et le secteur réclame depuis longtemps une adaptation de la loi. La criminalité, qu'elle soit le fait de jeunes ou d'adultes, est inadmissible. La société doit y apporter une réponse adéquate. Le projet de loi à l'examen propose un certain nombre de mesures axées sur l'éducation et la réparation du dommage causé par le jeune délinquant. Il vise également à permettre une réponse rapide et ciblée au comportement délictueux. Rééducation, réparation et responsabilisation en sont les mots-clés; les droits des victimes doivent également être pris en considération.

L'éventail de mesures mises à la disposition du juge de la jeunesse est élargi.

La loi actuelle offre uniquement la possibilité de réprimander le mineur, de le placer sous surveillance, de le placer chez une personne digne de confiance ou en institution ouverte ou fermée. Le nouvel article 37 proposé offre bien plus de possibilités et évite ainsi le recours au dessaisissement.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) conteste ce point de vue. Cela fait déjà un certain temps que les juges de la jeunesse appliquent des sanctions alternatives; la réforme proposée n'apporte donc rien de neuf. Le nombre de dessaisissements ne diminuera donc pas.

Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) répond que l'article fournit en effet une base légale aux mesures alternatives déjà appliquées à l'heure actuelle. Le projet prévoit également la possibilité de combiner les mesures. Dans ce dernier cas, il serait opportun d'imposer au juge une obligation de motivation spéciale.

L'article 37bis prévoit la possibilité d'ordonner des mesures de réparation. Cette disposition confère à l'intervention du juge des effets manifestement positifs: le jeune découvre lui-même ce qu'est la réparation, la communauté pouvant par ailleurs être indemnisée du dommage subi. L'intervenante demande si, dans cette hypothèse, la réparation du dommage entraîne automatiquement l'extinction de l'action publique. Elle juge cette solution inopportune. Elle propose dès lors que cette extinction ait un caractère facultatif. Mme Claes demande également si la concertation en groupe autorisée par les nouvelles dispositions aura lieu en présence des avocats. Si tel est le cas, elle craint que cette concertation prenne plutôt la forme d'une discussion entre parties. Elle se réjouit que les jeunes aient la possibilité

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) is zeer tevreden dat de langverwachte wijziging van de wet op de jeugdbescherming eindelijk ter sprake zal komen in deze commissie voor de Justitie. Sedert 1965 is de maatschappij sterk veranderd en de sector vraagt al heel lang dat de wet zou aangepast worden. Criminaliteit, zowel van jongeren als van volwassenen, is onaanvaardbaar en de maatschappij moet daar gepast op reageren. Dit wetsontwerp biedt een aantal maatregelen die gericht zijn op opvoeding en herstel van de schade die aangebracht werd door de jeugdige delinquent. Het is tevens de bedoeling dat snel en gericht gereageerd wordt op delictueel gedrag; heropvoeding, herstel en responsabilisering zijn de sleutelwoorden, ook de rechten van de slachtoffers worden niet uit het oog verloren.

Het pakket van maatregelen waarover de jeugdrechter beschikt wordt uitgebreid.

De huidige wet biedt alleen de mogelijkheid om te berispen, onder toezicht te plaatsen, te plaatsen bij een betrouwbaar persoon of om de minderjarige te plaatsen in een gesloten of een open instelling. Het nieuw voorgestelde artikel 37 biedt heel wat meer mogelijkheden en vermijdt zodoende dat beroep moet gedaan worden op de uithandengeving.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) betwist dit. De jeugdrechters passen al geruime tijd alternatieve sancties toe, dat is dus niets nieuws. Het aantal uithandengevingen zal bijgevolg niet verminderen.

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) antwoordt dat het artikel inderdaad een wettelijke basis geeft aan de alternatieve maatregelen die ook nu reeds worden toegepast. Voorts is er ook een combinatie van maatregelen mogelijk, in dat laatste geval zou het best zijn dat aan de rechter een bijzondere motiveringsplicht wordt opgelegd.

Artikel 37bis biedt de mogelijkheid om herstelmaatregelen op te leggen. Het optreden van de rechter zorgt zo voor duidelijk positieve gevolgen: de jongere ervaart zelf wat genoegdoening inhoudt en de gemeenschap kan worden vergoed voor de geleden schade. De spreekster wenst te vernemen of het herstel van de schade in dit geval automatisch het verval van de strafvordering teweegbrengt. Zij denkt dat dit geen goede keuze is en stelt dan ook voor om hiervan een facultatief gevolg te maken. Mevrouw Claes wenst tevens te vernemen of het groepsoverleg dat ingevolge de nieuwe bepalingen mogelijk wordt, in aanwezigheid van advocaten zal plaatsvinden. Indien dit het geval is dan vreest ze dat het overleg eerder een discussie tussen partijen zal worden. De jongeren kunnen zelf een project voor-

de proposer eux-mêmes un projet. Peuvent-ils demander de l'aide à cet égard? Enfin, le stage parental peut avoir un effet positif - mais seulement s'il est effectué volontairement.

En ce qui concerne les parquets également, l'intervenante constate que le projet de loi à l'examen offre beaucoup plus de possibilités. Pour l'heure, le parquet peut uniquement classer l'affaire sans suite ou en saisir le tribunal de la jeunesse. Mme Claes demande à la ministre si le dessaisissement sera assorti de garanties suffisantes. Tant que ce point ne sera pas éclairci, la discussion restera somme toute symbolique.

Le dessaisissement intervient lorsque les mesures ordinaires en matière de protection de la jeunesse échouent. Il importe néanmoins de mettre également l'accent en l'occurrence sur la réparation. En outre, il convient au préalable de s'interroger sur les raisons de l'échec de la protection de la jeunesse. S'il apparaît qu'il est dû à un manque de moyens, la protection de la jeunesse ne parviendra jamais à donner des résultats convenables. Pour ce qui est des garanties juridiques, l'intervenante constate qu'aucune distinction acceptable n'est établie entre les délais de placement dans l'institution fermée d'Everberg, d'une part, et dans les établissements communautaires, d'autre part. Dans le centre fermé d'Everberg, les jeunes séjournent pour une période de 5 jours, puis le séjour est confirmé et porté à un mois. Dans les établissements communautaires, les délais appliqués sont de 3 mois à chaque fois. Cette différence de traitement est ressentie comme une injustice. Nul doute que l'alignement ne sera pas aisé. L'intervenante estime dès lors qu'une proposition alternative doit être formulée. Un placement au centre d'Everberg ne peut être décrété qu'à titre exceptionnel et doit donc resté limité: une exception ne peut avoir un caractère permanent. Une alternative pourrait consister à assortir systématiquement le placement provisoire d'une évaluation mensuelle.

Mme Claes souhaite encore revenir sur l'arrêt de la Cour d'arbitrage relatif à l'institution fédérale d'Everberg. D'aucuns interprètent l'arrêt en ce sens qu'Everberg devra automatiquement être fermé dès que cette réforme sera concrétisée. D'autres prétendent que la fermeture d'Everberg ou la modification du caractère de cette institution ne peut être automatique, le nombre de places actuellement disponibles étant insuffisant.

Le groupe spa-spirit n'est pas favorable au dessaisissement dans sa forme actuelle. Il souligne l'importance de la réparation aux victimes. Le sens de la justice de la victime doit être respecté. Il convient donc d'assortir le dessaisissement de conditions explicites et de garan-

stellen, ook dit is een positieve zaak. Kunnen zij daarbij hulp krijgen? De ouderstage ten slotte kan een gunstig effect hebben, echter alleen indien ze op vrijwillige basis gebeurt.

Ook wat de parketten betreft stelt spreekster vast dat het huidige wetsontwerp heel wat meer mogelijkheden biedt. Op dit ogenblik kan het parket alleen de zaak seponeren of ze aanhangig maken bij de jeugdrechtbank. Mevrouw Claes wenst van de minister te vernemen of er bij de uithandengeving voldoende rechtswaarborgen zullen zijn. Zolang dit niet uitgeklaard is gaat het hier eerder om een symbolische discussie.

Uithandengeving vindt plaats omdat de gewone maatregelen inzake jeugdbescherming falen. Toch is het belangrijk dat ook hier de nadruk gelegd wordt op herstel. Tevens moet vooraf de vraag beantwoord worden naar de oorzaken van die falende jeugdbescherming. Indien het zo is dat het falen te wijten is aan een tekort aan middelen dan zal de jeugdbescherming er nooit in slagen om behoorlijke resultaten te bereiken. Met betrekking tot de rechtswaarborgen stelt de spreekster vast dat er geen aanvaardbaar onderscheid is tussen de termijnen van plaatsing in de gesloten instelling van Everberg enerzijds en in de gemeenschapsinstellingen anderzijds. In de gesloten instelling van Everberg verblijven de jongeren gedurende 5 dagen, daarna wordt het verblijf bevestigd en verlengd tot 1 maand. In de gemeenschapsinstellingen wordt gewerkt met termijnen van telkens 3 maanden. Dit verschil in behandeling wordt als onrechtvaardig ervaren. Het is inderdaad zo dat de gelijkschakeling niet eenvoudig zal zijn. Daarom meent spreekster dat er een alternatief voorstel moet geformuleerd worden. Een plaatsing in de instelling van Everberg kan alleen maar een uitzondering zijn en moet dus beperkt worden. Een uitzondering mag immers niet bestendig worden. Een alternatief voorstel zou kunnen inhouden dat de voorlopige plaatsing steeds zou gepaard gaan met een maandelijks een evaluatie.

Mevrouw Claes komt nog even terug op het arrest van het Arbitragehof in verband met de federale instelling van Everberg. Sommigen interpreteren het arrest in die zin dat Everberg automatisch moet gesloten worden zodra deze hervorming een feit is. Anderen zeggen dat de sluiting van Everberg of het wijzigen van het karakter van deze instelling geen automatisme kan zijn omdat er dit ogenblik onvoldoende plaatsen beschikbaar zijn.

De sp.a-spirit-fractie is geen voorstander van de uithandengeving zoals die vandaag bestaat. Zij wenst de nadruk te leggen op het herstel van de slachtoffers, het rechtvaardigheidsgevoel van het slachtoffer moet gerespecteerd worden. Vandaar dat de uithandengeving

ties juridiques pour les mineurs. Actuellement, il y aurait quelque 140 dessaisissements. Quoi qu'il en soit, les dessaisissements devraient être suivis de sanctions.

Le but est de créer une chambre spécialisée auprès du tribunal correctionnel pour ces cas précis. La membre demande si un dessaisissement peut aboutir à un renvoi devant la cour d'assises et si des garanties juridiques suffisantes peuvent être données dans ce cas. Les chambres qui seraient instituées auprès des tribunaux correctionnels devraient en tout cas veiller à ce que le mineur se voit infliger rapidement une peine correcte. La membre évoque la possibilité d'envisager, dans ce cas, une procédure accélérée. Il paraît par ailleurs indiqué que le dossier soit transféré du tribunal de la jeunesse au tribunal correctionnel de sorte que le juge chargé de statuer sur les faits ait également une idée précise des antécédents.

La membre a compris qu'une nouvelle institution serait créée pour accueillir des délinquants primaires qui sont condamnés à une peine effective après un dessaisissement. Elle s'en félicite, les jeunes ne pouvant être détenus avec des adultes. Cet aspect constitue un élément décisif pour son parti.

En conclusion, Mme Claes insiste une fois encore sur l'importance de deux points fondamentaux: le jeune doit être traité de façon équitable et la législation doit être conforme aux normes internationales.

*
* *

Mme Annelies Storms (sp.a-spirit) constate que la société évolue: les jeunes, les relations parents-enfants, école-jeunes, environnement-jeunes, les valeurs et les normes évoluent: la législation doit dès lors, elle aussi, évoluer.

Il arrive trop souvent que des mesures destinées à contrer la délinquance juvénile ne soient instaurées qu'après que ces jeunes ont commis leurs premiers faits criminels. La prévention est donc importante. La médecine de la jeunesse (le médecin scolaire, le centre d'encadrement des élèves, ...) peut jouer un rôle important à cet égard en signalant notamment les cas d'abus, de négligence et les problèmes d'éducation. L'aide intégrale à la jeunesse organisée par les communautés, la politique sociale locale menée par les villes et les communes, l'enseignement ne sont que quelques-uns des éléments importants dans le cadre de la prévention de la délinquance juvénile.

moet gepaard gaan met uitdrukkelijk voorwaarden en rechtswaarborgen voor de minderjarigen. Er zouden op dit ogenblik een 140-tal uithandengevingen zijn. In elk geval is het zo dat uithandengevingen zouden moeten gevolgd worden door een bestraffing.

Het is de bedoeling om voor die gevallen een bijzondere kamer van de correctionele rechtbank op te richten. Het lid wenst te vernemen of een uithandengeving ook tot een verwijzing naar het hof van assisen kan leiden en of in dat geval voldoende rechtswaarborgen kunnen gegeven worden. De kamers die bij de correctionele rechtbanken zouden ingesteld worden moeten er in elk geval voor instaan dat de minderjarige een correcte en snelle bestraffing krijgt. Het lid oppert de mogelijkheid om in dit geval een snelrechtprocedure te overwegen. Tevens lijkt het aangewezen dat het dossier van de jeugdrechtbank mee verhuist naar de correctionele rechtbank zodat de rechter die de feiten moet beoordelen ook een goed zicht heeft op de antecedenen.

Het lid heeft begrepen dat er een nieuwe instelling voor primaire delinquenten wordt opgericht die na een uithandengeving veroordeeld worden tot een effectieve straf. Zij vindt dit een goede zaak, want jongeren mogen niet samen met volwassenen opgesloten worden, dit is voor haar partij een breekpunt.

Tot besluit onderstreept mevrouw Claes nogmaals het belang van twee uitgangspunten: de jongere moet rechtvaardig behandeld worden en de wetgeving moet in overeenstemming zijn met de internationale normen.

*
* *

Mevrouw Annelies Storms (sp.a-spirit) stelt vast dat de maatschappij evolueert: de jongeren, de relatie ouders-kinderen, school-jongeren, omgeving-jongeren, de waarden en normen evolueren: bijgevolg moet ook de wetgeving evolueren.

Al te vaak worden maatregelen om jeugdcriminaliteit te verminderen pas op gang gebracht nadat die jongeren hun eerste criminele feiten hebben gepleegd. Preventie is dus belangrijk. Daarbij kan de jeugdgezondheidszorg (de schoolarts, het CLB, ..) een belangrijke rol spelen in het signaleren van onder meer misbruik, verwaarlozing en opvoedingsproblemen. De integrale jeugdhulpverlening van de gemeenschappen, het lokaal sociaal beleid van steden en gemeenten, het onderwijs, zijn maar enkele elementen die in het kader van preventie van jeugddelinquentie van belang.

La société ne peut naturellement se voiler la face lorsque cette prévention échoue et que le jeune pose quand même des problèmes. Il faut alors y apporter une réponse adéquate qui doit conduire à un équilibre entre les droits et les devoirs des mineurs. Dans le chef du mineur, il faut tendre à un équilibre entre la garantie optimale de ses possibilités de développement et d'épanouissement et le développement de son sens des responsabilités. Dans le même temps, il convient également de reconnaître les droits de la victime à la réparation.

La question de savoir si cette réponse émane du modèle protectionnel ou du modèle sanctionnel peut sans doute faire l'objet d'exposés et de considérations fort intéressants, mais l'essentiel est de d'apporter une réponse adaptée au comportement inadapté d'un jeune, tout en trouvant un équilibre entre le bien-être et le développement du jeune, d'une part, et le renforcement du sens des responsabilités de ce jeune, d'autre part. Les jeunes d'aujourd'hui sont les adultes de demain et méritent qu'on leur accorde une seconde chance, mais ils doivent également avoir bien conscience de la portée de leurs actes et de leur incidence sur les victimes et sur la société dans son ensemble.

Le projet de loi à l'examen propose-t-il une telle réponse?

Le projet contient assurément des éléments positifs:

- L'extension de l'éventail des mesures à vocation éducative et ayant pour objectif la réinsertion dans la société. Ainsi la possibilité donnée au juge de la jeunesse de placer un jeune dans un service psychiatrique est-elle un grand pas en avant. De même, on se réjouira du système à plusieurs paliers qui privilégie le maintien du jeune dans son milieu familial et qui considère le placement comme une solution d'ultime recours.

- L'octroi d'une base légale au traitement restaurateur répond à la demande de réparation du dommage subi formulée par la victime et la société.

- La possibilité donnée au jeune de proposer lui-même un projet est certainement positive. Il est fait appel au sens des responsabilités du jeune, qui peut œuvrer de façon constructive à la réparation.

- L'extension de l'obligation de motivation assortie de critères d'évaluation est un progrès, tout comme la fixation d'une durée maximale, par le juge, du placement en institutions communautaires.

De maatschappij mag natuurlijk niet blind zijn wanneer deze preventie faalt en het toch misloopt met de jongere. Daar moet een adequaat antwoord op gegeven worden, een antwoord dat moet leiden tot een evenwicht tussen rechten en plichten van minderjarigen. In hoofde van de minderjarige moet er gezocht worden naar een evenwicht tussen het optimaal garanderen van ontwikkelings- en ontplooiingskansen en het ontwikkelen van zijn verantwoordelijkheidsgevoel. Tegelijkertijd moeten ook de rechten van het slachtoffer op het herstel worden erkend.

Of dat antwoord nu komt uit de hoek van het beschermingsmodel of uit de hoek van het sanctioneringsmodel, leidt misschien tot zeer interessante uiteenzettingen en beschouwingen, essentieel is echter dat er een gepast antwoord wordt gegeven op onaangepast gedrag van een jongere waarbij een evenwicht tussen het welzijn en de ontwikkeling van een jongere enerzijds en het aanscherpen van de verantwoordelijkheidszin van de jongere anderzijds, wordt gevonden. De jongeren van vandaag zijn de volwassenen van morgen en verdienen een tweede kans, maar ze moeten zich ook heel goed bewust zijn van de draagwijdte van hun daden en de impact ervan op de slachtoffers en op de maatschappij in zijn geheel.

Biedt het voorliggende wetsontwerp een dergelijk antwoord?

Het ontwerp bevat zeker positieve elementen:

- De uitbreiding van de mogelijke maatregelen met een educatieve inslag en met reïntegratie in de samenleving als doelstelling. Zo is de mogelijkheid voor de jeugdrechter tot plaatsing van een jongere in een psychiatrie dienst een hele stap vooruit. Ook het getrapte systeem waarbij voorkeur wordt gegeven aan het behoud van de jongere in het thuismilieu en de plaatsing als laatste middel wordt beschouwd, valt toe te juichen.

- Het geven van een wettelijke basis voor de herstelgerichte afhandeling beantwoordt de vraag van het slachtoffer en de maatschappij naar het herstel van de geleden schade.

- De mogelijkheid voor de jongere om zelf een project voor te stellen is zeker positief. De verantwoordelijkheidszin van de jongere wordt aangesproken en hij kan op een constructieve wijze aan het herstel werken.

- Ook de meer uitgebreide motiveringsplicht met de toetsingscriteria betekenen een voortuitgang, net zoals de bepaling van de maximumduur door de rechter voor een plaatsing in gemeenschapsinstellingen.

– L'information systématique des parents est également une bonne chose dès lors que ces derniers rejettent souvent la responsabilité des problèmes qui se posent.

– L'intervenante a écouté attentivement les critiques exprimées au cours des auditions et elle a compris que la ministre en tiendra compte également.

– Le dessaisissement doit rester une exception. L'extension des mesures et la possibilité de prolonger les mesures jusqu'à 23 ans offrent de nombreuses solutions pour éviter un dessaisissement.

Des remarques pertinentes ont été formulées à propos des droits de l'enfant. L'exposé du professeur Put était fort édifiant lorsqu'il soulignait que le projet répond largement à l'exigence selon laquelle les mineurs privés de leur liberté doivent être séparés des adultes, selon laquelle il faut fixer une durée maximale des peines privatives de liberté pour les mineurs et selon laquelle une détention à vie ne peut être ordonnée. En ce qui concerne la troisième exigence, à savoir que les mineurs ne peuvent être jugés comme des adultes, ni par un tribunal pour adultes, il a indiqué que cette exigence ne figure pas explicitement dans la Convention relative aux droits de l'enfant et que le Comité pour les droits de l'enfant ne précise pas explicitement ce qu'elle implique. Il a toutefois estimé devoir conclure en disant qu'il ne suffit pas d'instaurer purement et simplement une chambre spécifique. Comment la ministre réagira-t-elle aux observations éventuelles du Comité pour les droits de l'enfant?

L'étude de la VUB, déjà citée par plusieurs orateurs, fournit des informations intéressantes. Au cours de son exposé, le commissaire aux droits de l'enfant de la Communauté flamande a déjà souligné le manque de chiffres exacts et d'études scientifiques. Cette observation est justifiée et des études complémentaires sont dès lors nécessaires.

– L'intervenante est très sensible aux remarques selon lesquelles le principe de légalité est compromis sur certains plans. Le projet laisse un large pouvoir d'appréciation au juge en ce qui concerne la nature et la durée des mesures et lui permet de combiner les mesures. Il en résulte que le jeune ne peut pratiquement pas prévoir à quoi il doit s'attendre. Elle demande que l'on introduise davantage de garanties pour le jeune. La formulation de l'article 37, § 2*bis*, i), «suivre d'autres conditions ou respecter d'autres interdictions ponctuelles que le tribunal détermine» lui pose également problème. Elle comprend l'intention mais estime que le juge dispose en l'occurrence d'une très grande liberté.

– Het systematisch informeren van de ouders is eveneens een goede zaak want zij wijzen vaak de verantwoordelijkheid af voor wat er misloopt.

– De spreekster heeft aandachtig geluisterd naar de kritiek die geuit werd tijdens de hoorzittingen en zij heeft begrepen dat ook de minister daar rekening mee zal houden.

– De uithandengeving moet een uitzondering blijven. De uitbreiding van de maatregelen en de mogelijkheid om maatregelen te verlengen tot 23 jaar bieden uitwegen om een uithandengeving te vermijden.

Er werden pertinente opmerkingen geformuleerd met betrekking tot de kinderrechten. De uiteenzetting van professor Put was zeer verhelderend waar hij stelde dat het ontwerp goeddeels beantwoordt aan de vereiste dat de minderjarigen die van hun vrijheid worden beroofd, gescheiden moeten worden van volwassenen, dat voor minderjarigen een maximumduur voor de vrijheidsberovende maatregelen moet worden bepaald en dat levenslange detentie niet mag worden opgelegd. Over de derde vereiste, nl. dat minderjarigen niet mogen worden berecht als volwassenen, noch door een volwassenenrechtbank, stelde hij dat deze vereiste niet expliciet in het Kinderrechtenverdrag is opgenomen en dat Comité voor de Rechten van het Kind ook niet duidelijk bepaalt wat die vereiste precies inhoudt. Toch meende hij te moeten besluiten dat de loutere instelling van een bijzondere kamer niet volstaat. Hoe zal de minister reageren op mogelijke opmerkingen van het Comité van de Rechten van het Kind?

De studie van de VUB is al door verschillende sprekers aangehaald en levert interessante informatie. De Vlaamse Kinderrechtencommissaris heeft tijdens de hoorzitting reeds gewezen op het gebrek aan correcte cijfers en wetenschappelijk onderzoek. Deze opmerking is terecht is en bijkomend onderzoek is dan ook noodzakelijk.

– De spreekster is zeer gevoelig voor de opmerkingen die stellen dat op sommige vlakken het legaliteitsbeginsel in het gedrang komt. Er is in het ontwerp een grote beoordelingsruimte voor de rechter wat betreft de aard en de duur van de maatregelen met een grote combineerbaarheid van de maatregelen. Dit zorgt ervoor dat het voor de jongere bijna onvoorspelbaar is waar hij zich moet aan verwachten. Zij is vragende partij om meer waarborgen voor de jongere in te bouwen. Ook de formulering van art. 37, § 2*bis* i) stelt voor haar eveneens problemen «andere voorwaarden of specifieke verbodsmaatregelen die de rechtbank bepaalt, in acht nemen». Zij begrijpt wat de bedoeling is maar hier gaat de vrijheid van de rechter wel zeer ver.

Les différents intervenants ont également fustigé la différence entre le placement provisoire dans une institution communautaire fermée et le placement dans le centre fédéral d'Everberg. Le premier type de placement est peut-être mieux inspiré dans le cadre d'un projet pédagogique, mais équivaut néanmoins à une privation de liberté pour le jeune. À cet égard également, il est renvoyé à la Convention relative aux droits de l'enfant: la détention d'un mineur n'est utilisée qu'en dernier recours et pour une période la plus courte possible. On peut également se demander comment la Belgique pourra se justifier à cet égard devant le Comité des Droits de l'Enfant de l'ONU.

En conclusion: le projet de loi contient des éléments positifs que la loi de 1965 a adaptés à l'évolution de la société. Le groupe sp.a-spirit émet néanmoins quelques considérations critiques, principalement dictées par le souci des droits de l'enfant et par la demande de plus de sécurité juridique pour les jeunes. Il refuse de faire la sourde oreille aux considérations formulées, lors des auditions, par les spécialistes de terrain et demande au ministre d'en tenir compte dans la mesure du possible.

*
* *

M. Servais Verherstraeten (CD&V) estime que le projet n'est pas assez sévère et offre trop peu de garanties juridiques, outre qu'il ne tient pas suffisamment compte des compétences des communautés.

Le projet ignore ainsi les dispositions de la loi spéciale de 1988.

Si les communautés évoluent différemment sur ce point, il faudra d'abord adapter la loi spéciale. Cette évolution est un fait qu'on ne peut pas nier.

Dans son arrêt de 1988 sur l'article 5 de la loi spéciale de 1980, la Cour d'arbitrage énonçait que les mesures de protection de la jeunesse ont une finalité d'aide ou d'assistance et qu'elles doivent être exécutées par les communautés. Les mesures qui visent une sanction ne relèvent plus de la compétence du droit de la protection de la jeunesse. Il s'agit de «matières résiduelles» qui ne requièrent pas de concertation.

Le gouvernement a préparé un projet de loi sur la base de cet arrêt. Celui-ci n'a jamais été déposé officiellement, mais a néanmoins été repris dans les propositions de loi n°s 1964 (50e législature) et 288 (51e législature) de MM. Bourgeois et Van Parys. Ce texte était rédigé de manière très équilibrée.

Ook het verschil tussen de voorlopige plaatsing in een gesloten gemeenschapsinstelling en het federaal centrum in Everberg is door verschillende sprekers gehekeld. De plaatsing in een gesloten instelling is misschien meer geïnspireerd vanuit een pedagogisch project maar het betekent voor de jongere toch een vrijheidsberoving. Ook hier werd er verwezen naar het kinderrechtenverdrag: detentie van een minderjarige wordt slechts gehanteerd als uiterste maatregel en voor de kortst mogelijke duur. Tevens rijst de vraag hoe België dit zal kunnen verantwoorden bij het VN-Comité voor de Rechten van het Kind.

Concluderend: het wetsontwerp bevat duidelijk goede elementen die de wet van '65 aanpassen aan de maatschappelijke evolutie. De sp.a-spirit fractie heeft toch ook enkele kritische bedenkingen, voornamelijk geformuleerd vanuit de kinderrechten en vanuit een vraag naar meer rechtswaarborgen voor jongeren. Ze is niet doof voor de bedenkingen geformuleerd tijdens de hoorzittingen door de experts uit het werkveld en vraagt de minister om daar in de mate van het mogelijke rekening mee te houden.

*
* *

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) meent dat het ontwerp niet streng genoeg is en te weinig rechtswaarborgen biedt. Het ontwerp houdt tevens onvoldoende rekening met de bevoegdheden van de gemeenschappen.

Het ontwerp negeert zodoende de bepalingen van de bijzondere wet van 1988.

Indien de gemeenschappen op dit punt op een andere wijze evolueren dan moet eerst de bijzondere wet aangepast worden. Die evolutie is een feit en kan niet ontkend worden.

Het arrest van het Arbitragehof van 1988 over artikel 5 van de bijzondere wet van 1980 bepaalde dat de maatregelen van jeugdbescherming hulp-of dienstverlening beogen en dat ze moeten uitgevoerd worden door de gemeenschappen. Maatregelen die een sanctie beogen vallen buiten het jeugdbeschermingsrecht. Dit zijn «residuaire aangelegenheden» waar geen overleg voor nodig is.

De vorige regering heeft op grond van dit arrest een wetsontwerp voorbereid. Het werd echter nooit officieel ingediend maar werd wel overgenomen in de wetsvoorstellen nrs 1964(50ste legislatuur) en 288 (51ste legislatuur) van de heren Bourgeois en Van Parys. Die tekst was zeer evenwichtig opgesteld.

L'arrêt de la Cour d'arbitrage a également débouché sur la loi Everberg. Deux éléments étaient essentiels à cet égard: le caractère provisoire et les garanties juridiques. Le 17 décembre 2003, la Ligue des droits de l'homme a cependant obtenu un arrêt relatif aux dispositions de cette loi, qui va beaucoup plus loin que l'arrêt de 1988. L'arrêt de 2003 contient les considérations suivantes:

«L'objectif de la loi attaquée, qui est de garantir la sécurité publique en protégeant la société contre les mineurs délinquants, n'empêche pas que cette loi relève du champ d'application de l'article 5, § 1er, II, 6°, d), de la loi spéciale du 8 août 1980.

(...)

Il s'ensuit que le législateur fédéral pouvait déterminer le contenu de la mesure attaquée et les conditions dans lesquelles elle peut être prise, mais qu'il n'est en principe pas compétent pour l'infrastructure au sein de laquelle cette mesure sera exécutée.»

La carence d'une communauté n'autorise pas le pouvoir fédéral à s'engager sur ce terrain. L'autorité qui demeure en défaut commet dans ce cas une faute et peut, éventuellement, être contrainte au paiement de dommages-intérêts. Une autre autorité ne peut donc pas se substituer à elle.

La «situation d'urgence» qui a donné lieu à la loi Everberg est-elle encore de nature à justifier l'existence de l'institution? L'aile flamande n'est pas souvent complète. Entre-temps, des places supplémentaires sont créées dans d'autres institutions fermées communautaires, de sorte qu'Everberg deviendra sans doute totalement superflu pour les Flamands.

Quoi qu'il en soit, cette modification légale ne peut pas intervenir sans une concertation avec les communautés. C'est le principe de la loyauté fédérale. D'autant que les décisions qui seront prises auront des répercussions très importantes pour les communautés. Il faut non seulement qu'il y ait une concertation, il faut aussi que des accords soient conclus.

La concertation est en tout cas nécessaire pour les dispositions relatives à la désignation d'un magistrat de liaison et celles relatives à la prolongation des mesures jusqu'à 23 ans. Le principe du stage parental doit également être examiné avec les communautés.

La loi Everberg offre des garanties qu'il est indispensable de reprendre dans le projet à l'examen. Rien ne justifie de réserver aux jeunes un traitement différent en fonction de la mesure ordonnée. Si la loi n'est pas

Het arrest van het Arbitragehof heeft ook geleid tot de Everbergwet. Twee zaken waren daarbij essentieel: de tijdelijkheid en de rechtswaarborgen. De Liga voor de rechten van de mens heeft op 17 december 2003 met betrekking tot de bepalingen van deze wet echter een arrest bekomen waarin veel verder wordt gegaan dan in het arrest van 1988. Het arrest van 2003 bevat volgende overwegingen:

«De doelstelling van de bestreden wet, die ertoe strekt de openbare veiligheid te vrijwaren door de maatschappij te beschermen tegen delinquente minderjarigen, staat niet eraan in de weg dat zij onder het toepassingsgebied van artikel 5, § 1, II, 6°, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 valt.

(...)

Daaruit volgt dat de federale wetgever de inhoud van de bestreden maatregel en de voorwaarden waarin hij kan worden genomen vermocht te bepalen, maar dat hij in beginsel niet bevoegd is voor de infrastructuur waarin die maatregel ten uitvoer wordt gelegd.»

Als een gemeenschap in gebreke blijft betekent zulks niet dat de federale overheid zich op dat terrein mag begeven. De overheid die in gebreke blijft gaat dan in de fout en kan eventueel tot een schadevergoeding verplicht worden. Een andere overheid mag dus niet in de plaats treden.

Is de «noodtoestand», die geleid heeft tot de Everbergwet, nog van die aard dat de instelling een bestaansreden heeft? De Vlaamse vleugel is niet vaak volzet. Ondertussen worden in de andere gesloten gemeenschapsinstellingen bijkomende plaatsen gecreëerd waardoor Everberg voor de Vlamingen vermoedelijk totaal overbodig zal worden.

Wat er ook van zij, deze wetswijziging kan niet doorgevoerd worden zonder dat er een overleg met de gemeenschappen plaatsvindt. Dit is het principe van de «*Bundestreue*». Temeer daar de beslissingen die zullen genomen worden zeer belangrijke financiële repercussies hebben voor de gemeenschappen. Er moet dus niet alleen overlegd worden maar er moeten ook akkoorden worden afgesloten.

Het overleg is in elk geval nodig voor de bepalingen met betrekking tot het aanstellen van een verbindingsmagistraat en met betrekking tot het verlengen van de maatregelen tot 23 jaar. Ook het principe van de ouderstage moet met de gemeenschappen worden besproken.

De Everbergwet geeft waarborgen en het is noodzakelijk om die waarborgen ook in dit ontwerp over te nemen. Er is geen argument om de jongeren op een verschillende wijze te behandelen naargelang de maatregel

adaptée, le CD&V soumettra ce point à la Cour d'arbitrage.

Le jeune ayant fait l'objet d'une mesure de dessaisissement a droit à un procès équitable. Il serait donc inadmissible de laisser le même juge statuer sur le placement provisoire en centre de détention et sur la demande de dessaisissement, sous peine de faire naître dans l'esprit du jeune l'idée que le juge de la jeunesse n'est pas impartial. Les adultes bénéficient de garanties juridiques comparables. Il faut éviter l'émergence d'un sentiment de discrimination. Il est donc nécessaire de séparer les mesures provisoires des mesures au fond, sinon le texte à l'examen donnera lieu à des recours auprès de la Cour européenne des droits de l'homme.

Il ressort des exposés des orateurs ayant pris part aux auditions que les mesures proposées posent des problèmes d'ordre juridique et pratique. Le texte est non seulement inconciliable avec la Constitution, mais aussi avec la loi spéciale, la CEDH et la Convention internationale des droits de l'enfant. L'intervenant se demande d'ailleurs comment réagira la ministre si le Comité consultatif pour les droits de l'enfant constate que le dessaisissement est contraire aux principes de la Convention. Le renvoi de l'affaire devant une chambre à trois juges ne constitue pas une réponse satisfaisante, puisque les adultes comparaissent eux aussi devant ce type de chambre. Le fait que ces juges soient spécialisés en matière de jeunesse ne semble pas non plus être un argument suffisant.

Le membre souligne par ailleurs que la création de chambres de la jeunesse spécifiques au sein des tribunaux correctionnels requiert des moyens importants. La ministre garantit que le juge de la jeunesse dispose de suffisamment de possibilités et qu'il n'aura plus que rarement recours au dessaisissement. Si c'est le cas, la création de ces chambres est encore plus critiquable. Pourquoi faire suivre des formations spécialisées aux juges si on veut limiter autant que possible le recours aux procédures faisant l'objet de ces formations?

Le membre constate que chaque communauté a développé sa propre philosophie en la matière. Des choix ont été faits. Il convient de les respecter, afin d'éviter les frustrations. La Flandre réclame un véritable droit de la jeunesse répressif fondé sur la responsabilité et la réparation. Le projet de loi à l'examen est encore trop influencé par l'idée de protection, que l'on compense par la mesure du dessaisissement.

Il convient en tout état de cause de fixer un seuil en ce qui concerne le dessaisissement, de manière à éviter que les juges fassent un usage intensif de cette mesure - ce qui n'est certainement pas le but poursuivi.

die werd opgelegd. Als de wet niet aangepast wordt zal de CD&V dit punt aan het Arbitragehof voorleggen.

De jongere die uit handen wordt gegeven heeft recht op een eerlijk proces. Het zou dan ook onaanvaardbaar zijn dat dezelfde jeugdrechter zou oordelen over de voorlopige plaatsing in een detentiecentrum en over de vordering tot uithandengeving. De jongere zou dan de indruk hebben dat de jeugdrechter vooringenomen is. Voor volwassenen gelden gelijkaardige rechtswaarborgen. De indruk van discriminatie mag niet gewekt worden. Er moet dus een splitsing komen tussen voorlopige maatregelen en maatregelen ten gronde. Zoniet zal deze tekst aanleiding geven tot beroepen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Uit de uiteenzettingen van sprekers die op de hoorzittingen aanwezig waren blijkt dat de voorgestelde maatregelen zowel juridische als praktische problemen stellen. Er zijn niet alleen onverenigbaarheden met de Grondwet, maar ook met de bijzondere wet, met het EVRM en met het Internationaal Verdrag voor de rechten van het kind. Wat zal de minister trouwens antwoorden indien het adviserend comité voor de rechten van het kind vaststelt dat de uithandengeving niet strookt met de principes van het Verdrag? Het feit dat de zaak verwezen wordt naar een kamer met drie rechters is geen afdoende antwoord, ook volwassenen verschijnen voor kamers met drie rechters. Het feit dat de rechters zullen gespecialiseerd zijn in jeugdzaken lijkt evenmin te kunnen volstaan.

Het lid wijst er tevens op dat voor het inrichten van bijzondere jeugdkamers bij de correctionele rechtbanken heel wat middelen nodig zijn. De minister maakt zich sterk dat de jeugdrechter over voldoende mogelijkheden beschikt en dat hij nog weinig beroep zal doen op de procedure tot uithandengeving. In dat geval is de oprichting van bijzondere kamers nog meer uit den boze. Het heeft geen zin om rechters gespecialiseerde opleidingen te doen volgen indien het de bedoeling is om er zo weinig mogelijk gebruik van te maken.

Het lid stelt vast dat elke gemeenschap in deze materie een andere weg bewandelt. Er werden keuzes gemaakt. Het is dan ook beter om die keuzes te volgen, zoniet is frustratie onvermijdelijk. Vlaanderen wil een echt jeugdsanctierecht, gebaseerd op verantwoordelijkheid en herstel. Deze wet gaat nog teveel uit van de bescherming, die vervolgens gecompenseerd worden door de uithandengeving.

In elk geval moet er voor een uithandengeving een drempel ingebouwd, zoniet kan van deze mogelijkheid bijzonder veel gebruik gemaakt worden, wat zeker niet de bedoeling kan zijn.

B. Réponses de Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice

Après avoir entendu les auditions et les interventions des membres, *Mme Laurette Onkelinx, vice-premier ministre et ministre de la Justice*, peut conclure que tous partagent sa conviction selon laquelle la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse doit être réformée.

Elle a déjà rappelé que l'accord du gouvernement du 9 juillet 2003 prévoyait de moderniser ladite loi et que son intention n'est pas de révolutionner les choses. Il s'agit de tenir compte de l'évolution de la société et des faits de délinquance commis par les mineurs et d'arriver à une loi qui pourra être soutenue par toutes les instances concernées.

L'avant-projet, élaboré après avoir consulté des dizaines d'acteurs de terrain, a été longuement examiné et discuté avec les Communautés et Régions dans le cadre de la concertation officielle organisée conformément au prescrit de la loi spéciale du 8 août 1980 des réformes institutionnelles. Le projet a encore été adapté à plusieurs reprises, notamment à la suite de cette concertation et après l'avis du Conseil d'État, et il le sera encore à la suite de l'avis du Conseil supérieur de la Justice, des auditions et des interventions des membres.

Certains membres ont proposé lors de la discussion générale que la concertation avec les communautés soit réentamée. Elle tient à répondre que, précisément par respect de la compétence du parlement auquel, depuis le dépôt de ce projet de loi, revient la compétence exclusive de cette discussion, elle n'a pas encore entamé la réflexion avec les communautés sur la mise en oeuvre de la loi après sa réforme. Ainsi, le comité de concertation du 2 février 2005 a décidé «qu'il appartient au parlement fédéral de se prononcer sur le projet; les travaux sont en cours. Dès le vote du projet à cette commission, la conférence interministérielle compétente reprendra ses travaux».

Les auditions ont été particulièrement intéressantes. On a pu constater qu'il n'y avait pas de fracture nord/sud mais des critiques positives et négatives aussi bien du côté francophone que du côté néerlandophone. Elle cite à titre d'exemple la médiation, même si quelques dernières adaptations peuvent être prises en considération, par exemple quant à l'exigence préalable selon laquelle la jeune reconnaît les faits, et que certains ajouts

B. Antwoorden van mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie

Na de hoorzittingen en de tussenkomsten van de leden, kan *mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie*, concluderen dat allen haar overtuiging delen dat de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming moet worden hervormd.

Zij heeft er reeds aan herinnerd dat het regeerakkoord van 9 juli 2003 voorzag dat deze wet zou worden gemoderniseerd en dat het niet haar bedoeling is om de zaken radicaal te veranderen. Men moet rekening houden met de evolutie van de maatschappij en met de misdrijven die minderjarigen plegen en zodoende tot een wet komen die door alle betrokken instanties zal worden ondersteund.

Het wetsontwerp werd opgemaakt na raadpleging van tientallen terreinactoren en daarna uitgebreid onderzocht en besproken met de Gemeenschappen en Gewesten, in het kader van het officiële overleg dat georganiseerd werd in overeenstemming met de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Het ontwerp werd nog meerdere malen aangepast, met name ten gevolge van dit overleg en na advies van de Raad van State, en het zal nog bijkomend worden aangepast naar aanleiding van het advies van de Hoge Raad voor de Justitie, de hoorzittingen en de betogen van de leden.

Tijdens de algemene bespreking hebben sommigen voorgesteld om het overleg met de gemeenschappen terug op gang te brengen. Hierop wil zij antwoorden dat ze net uit respect voor de bevoegdheid van het parlement, dat sedert het indienen van dit wetsontwerp de exclusieve bevoegdheid voor dit debat heeft, nog geen gesprekken met de gemeenschappen begonnen is over de inwerkingstelling van de wet. Ook het Overlegcomité van 2 februari 2005 heeft besloten dat «het aan het federale parlement is om zich uit te spreken over het ontwerp; de werkzaamheden zijn aan de gang. Zodra het ontwerp goedgekeurd is door deze Commissie, zal de bevoegde interministeriële conferentie haar werkzaamheden hervatten».

De hoorzittingen waren bijzonder interessant. Men heeft kunnen vaststellen dat er geen breuk is tussen Noord en Zuid, maar positieve en negatieve kritiek van zowel Franstalige als Nederlandstalige zijde. Ze geeft een voorbeeld: de bemiddeling, ook al kunnen er nog enkele laatste aanpassingen in overweging worden genomen, zoals de voorafgaande eis dat de jongere de feiten erkent, en ook al kunnen nog enkele zaken wor-

pourraient être proposés, par exemple par rapport au rapportage des services de médiation aux parquets. Elle pense également au souci qu'ont tous les acteurs de terrain d'améliorer la sécurité juridique du jeune, en l'informant mieux, en inscrivant la possibilité d'assistance d'un avocat à tous les stades de la procédure, etc.

Elle pense également à l'accord des personnes auditionnées sur l'extension des mesures et pour donner une place plus centrale à la responsabilisation des jeunes.

Elle se propose d'apporter quelques réponses aux interventions et complètera à l'occasion de l'examen des articles.

a. Philosophie protectionnelle/ Philosophie sanctionnelle

Le projet est à cheval sur ces deux philosophies.

La situation de minorité du jeune est centrale. On ne peut pas considérer le mineur incapable au niveau civil de contracter des obligations mais le considérer d'un point de vue pénal comme un majeur avant la lettre.

Sa personnalité en formation, sa maturité, les circonstances propres à son développement doivent avoir une place centrale dans le dispositif de réponses à son acte de délinquance.

Mais d'autre part, quand la mesure décidée par le juge est par exemple un séjour en IPPJ, comment oser dire qu'il n'y a pas là une sanction, même si celle-ci s'accompagne de mesures visant à accompagner le jeune d'un point de vue pédagogique, du point de vue de la réinsertion.

C'est dans ce cadre que le gouvernement a, déjà dans son accord de juillet 2003, décidé de maintenir le passage obligatoire via le tribunal qui détermine si l'approche pédagogique peut être fructueuse ou si par contre le jeune y est hermétique, dans quel cas il le renvoie aux juridictions de droit pénal. Il s'agit de quelques 140 jeunes par an sur un ensemble d'au moins 10.000 jeunes délinquants.

Le projet de loi ne vise pas à élargir le nombre de dessaisissements, au contraire. La ministre se réfère à l'élargissement du panel des mesures, et à la place centrale des mesures restauratrices. Elle est d'avis que l'on pourrait continuer cet exercice et élaborer une véritable échelle des mesures au niveau du tribunal de la jeu-

den toegevoegd, zoals met betrekking tot de rapportering van de bemiddelingsdiensten aan de parketten.

Ze denkt eveneens aan de bezorgdheid van alle terreinactoren om de rechtszekerheid te verbeteren voor de jongere, door hem beter te informeren en door in alle stadia van de procedure de mogelijkheid van bijstand door een advocaat in te schrijven, enz.

Ze denkt eveneens aan het akkoord van alle personen die werden gehoord, over het uitbreiden van de maatregelen en om een meer centrale plaats te geven aan de responsabilisering van de jongeren.

Ze stelt voor om enkele antwoorden op de tussenkomsten te geven en zal dit aanvullen bij de artikels-gewijze bespreking.

a. Filosofie van bescherming en sanctionering

Het ontwerp strekt zich uit over deze twee filosofieën.

De situatie van de minderjarigheid van de jongere staat centraal. Men kan een minderjarige op burgerlijk vlak niet onbevoegd verklaren om verplichtingen aan te gaan, en hem tegelijk op strafrechtelijk vlak beschouwen als een vroegtijdige meerderjarige.

Zijn ontwikkelende persoonlijkheid, zijn maturiteit, de omstandigheden die eigen zijn aan zijn ontwikkeling, het zijn allemaal zaken die een centrale plaats moeten hebben in de antwoorden die men op zijn onrechtmatig gepleegde daden geeft.

Maar wanneer anderzijds de opgelegde maatregel bijvoorbeeld de plaatsing in een gemeenschapsinstelling is, hoe zou men dan kunnen zeggen dat er geen sprake is van een sanctie, zelfs indien die samengaat met maatregelen die tot doel hebben de jongere op pedagogisch vlak te begeleiden, met het oog op zijn reclassering?

In dit kader heeft de regering reeds in haar akkoord van juli 2003 besloten om de verplichting te behouden om via de jeugdrechtbank te gaan, die bepaalt of de pedagogische benadering succesvol kan zijn of daarentegen op volledige onwil van de jongere stuit, en die laatste jongere doorverwijst naar de strafgerechten. Het gaat om zo'n 140 jongeren op een totaal van minstens 10.000 delinquente minderjarigen.

Het wetsontwerp beoogt niet het aantal uithandelingen te verhogen, wel integendeel. De minister verwijst naar de verruiming van het aantal maatregelen en naar de centrale plaats die de herstelmaatregelen bekleeden. Zij is van mening dat men deze denkoefening verder kan zetten en dat men een echte hiërarchie zou

nesse, partant de la médiation, et de voir ensuite s'il est concevable que le jeune présente lui-même un «projet de réparation» au juge, avant de faire appel aux autres mesures, le placement en section fermée d'un IPPJ étant le «recours ultime».

Il est clair que les réponses à la délinquance que le projet instaure, aideront à intensifier l'examen de l'ouverture du jeune à une approche pédagogique adaptée à sa situation spécifique.

À part l'effet indirect que l'élargissement du panel des mesures devrait avoir sur le nombre de dessaisissements, la seule modification directe que le projet apporte au dessaisissement, concerne les délais de procédure. Le seul objectif de cette modification est d'augmenter la sécurité juridique du jeune. Actuellement, le parquet est libre de décider quand il lance la citation en vue du dessaisissement. Le Tribunal de la jeunesse n'est pas non plus soumis à un timing. Le jeune reste dans l'incertitude pendant une durée indéterminée. Le projet instaure des délais précis.

Toutefois, il est vrai que les auditions et les interventions des membres l'ont convaincue de l'intérêt d'instaurer un bon contrôle des circonstances dans lesquelles il est procédé à un dessaisissement. Il pourrait être utile d'imposer au tribunal de la jeunesse des critères de décision précis et de soumettre les rapports sur lesquels il se base à des conditions de qualité qui harmonisent leur contenu au-delà des différents arrondissements.

Sa deuxième réaction par rapport aux interventions en matière de dessaisissement concerne les chiffres évoqués. À l'heure actuelle, le même groupe de recherche de la VUB qui a mené l'étude sur le dessaisissement effectue une étude de suivi. Ils ont examiné 210 dossiers auprès des parquets et des greffes. Alors que la première étude était uniquement basée sur ce qui se trouve dans le casier judiciaire, cette nouvelle recherche porte aussi sur le traitement définitif au niveau du parquet, les jugements d'acquiescement et les non lieux. Ainsi, une faiblesse de la première étude est palliée, faiblesse annoncée d'ailleurs par les chercheurs eux-mêmes, mais les membres visés n'ont vraisemblablement pas lu ce passage des conclusions du groupe de recherche, qui invoquait d'ailleurs d'autres raisons pour ne pas trop se perdre dans les chiffres cités.

kunnen opstellen van de maatregelen op het niveau van de jeugdrechtbank, waarbij men vertrekt van de bemiddeling, om daarna te bekijken of het mogelijk is dat de jongere zelf aan de rechter een «herstelproject» voorstelt, alvorens een beroep te doen op andere maatregelen. De plaatsing in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling is daarbij dan de «ultieme uitweg».

Het is duidelijk dat de antwoorden op delinquentie die het ontwerp invoert, zal bijdragen om te onderzoeken of de jongere openstaat voor een aangepaste pedagogische aanpak op maat.

Naast de onrechtstreekse impact die de uitbreiding van het maatregelenpakket zou moeten hebben op het aantal uithandengevingen, betreft de enige rechtstreekse wijziging die het ontwerp aanbrengt aan de uithandengeving, de termijnen van de procedure. De enige doelstelling van deze wijziging is de rechtszekerheid voor de jongere te vergroten. Momenteel kan het parket vrij beslissen wanneer het dagvaardt met het oog op de uithandengeving. Ook de jeugdrechtbank is niet onderworpen aan een timing. De jongere blijft in de onzekerheid gedurende een onbepaalde duur. Het ontwerp voert daarom precieze termijnen in.

Het is wel zo dat de hoorzittingen en de tussenkomsten van de leden haar sensibiliseerden inzake een andere belangrijk punt: het belang van een goede controle van de omstandigheden waarbij men overgaat tot een uithandengeving. Het zou nuttig kunnen zijn om aan de jeugdrechtbank precieze beslissingscriteria op te leggen en om voor de rapporten waarop ze zich baseert kwalitatieve voorwaarden op te leggen die qua inhoud op elkaar afgestemd zijn, over de verschillende arrondissementen heen.

Haar tweede reactie inzake de tussenkomsten op het vlak van de uithandengeving betreft de cijfers die werden aangehaald. Momenteel voert hetzelfde onderzoeksteam van de VUB, die de studie uitvoerde over de uithandengeving, een opvolgingsstudie uit. Ze hebben 210 dossiers bij de parketten en de griffies bekeken. Daar waar de eerste studie uitsluitend gebaseerd was op hetgeen er op het strafblad staat, heeft dit nieuwe onderzoek ook betrekking op de definitieve behandeling op het niveau van het parket, op de vrijspraken en op de buitenvervolginstellingen. Op deze manier werd een zwak punt van de eerste studie ondervangen, een zwak punt dat de onderzoekers trouwens zelf hadden aangekondigd. Maar de betrokken leden hebben waarschijnlijk deze passage uit de conclusies van het team niet gelezen. Het team haalde zelfs nog andere redenen aan om niet teveel verloren te lopen in de cijfers die u citeerde.

Elle informe que la nouvelle recherche est destinée à examiner le stade «post-dessaisissement», notamment les conditions de vie et d'accompagnement de jeunes dessaisis en détention préventive, et puis des jeunes après condamnation. Elle a accordé ce contrat de recherche en vue de préparer l'exécution de la loi dès qu'elle sera votée, afin de mettre en place un accompagnement sur mesure de ces jeunes lors de leur détention dans le nouveau centre fédéral fermé qui sera mis en place.

Elle revient aux chiffres. Il est vrai qu'1/5 (17,4%) des jeunes dessaisis sur lesquels l'étude porte font l'objet d'une peine d'emprisonnement effectif. Faut-il parler d'«uniquement» 1/5, alors que, ces dernières années, les peines d'emprisonnement des majeurs s'élevaient seulement à une part d'entre 6 et 15% de la totalité des peines?

Il reste qu'au moins 71% des jeunes dessaisis font l'objet d'une peine de prison au cours des premières années qui suivent leur desaisissement et que la moitié des sursis et sursis probatoires est partiel et est évaluée sur 5 ans.

La déclaration, faite dans la presse par l'un des membres qui parle d'une «impunité organisée» est donc totalement déplacée et en outre, injurieuse à l'égard des tribunaux pénaux.

Un commentaire qu'elle aurait par contre aimé entendre concerne le nombre restreint de peines de travail. Uniquement 2% des jeunes dessaisis sont confrontés à cette peine, qui est selon elle la peine la plus responsabilisante.

Ce chiffre doit néanmoins être relativisé: il est construit à partir de 210 dossiers traités entre 1999 et 2004, la peine de travail étant une peine récente.

Le projet apporte plusieurs nouveautés en la matière qui pourront aider à réagir de la façon la plus efficace à chaque type de délinquance.:

Des délais raccourcis pour prononcer le dessaisissement permettront une réaction plus rapide. Afin de garantir au mieux une décision qualitative, on pourrait spécifier les critères de décision. Afin de promouvoir la réaction rapide sur la mesure du jeune, on pourrait prévoir le renvoi systématique du dossier du tribunal de la jeunesse à la chambre spécialisée, ce qui permettra à

Ze deelt ook mee dat het nieuwe onderzoek bedoeld is om het «post-uithandengeving» stadium te onderzoeken, met name de levensomstandigheden en de begeleiding van de jongeren tijdens de voorlopige hechtenis en daarna van de jongeren die veroordeeld worden. Ze heeft het onderzoekscontract toegekend met het oog op het voorbereiden van de uitvoering van de wet, zodra die zal zijn goedgekeurd, zodat er begeleiding op maat zal zijn voor deze jongeren wanneer ze opgesloten zullen worden in het nieuw op te richten gesloten federaal centrum.

Ze keert terug naar de cijfers. Het is juist dat één vijfde (17,4 percent) van de jongeren die uit handen werden gegeven en waarop het onderzoek betrekking heeft het voorwerp zijn van een effectieve gevangenisstraf. Moet evenwel gesproken worden van «slechts» één vijfde, als men weet dat de gevangenisstraffen ten aanzien van meerderjarigen tijdens de laatste jaren schommelden tussen slechts 6 en 15% van het totaal aantal straffen?

Bovendien zijn minstens 71 percent van de uit handen gegeven jongeren het voorwerp van een gevangenisstraf in de loop van de eerste jaren die volgen op de uithandengeving, en wordt de helft van de uitstellen en voorwaarden slechts gedeeltelijk toegekend en over een periode van 5 jaar geëvalueerd.

In de pers spreken over «georganiseerde straffeloosheid», zoals een lid dat deed, is dus volslagen ongepast en bovendien beledigend ten aanzien van de strafrechtbanken.

Een commentaar dat zij daarentegen wel graag had willen horen, betreft het beperkt aantal werkstraffen. Aan slechts 2 percent van de jongeren die uit handen worden gegeven wordt zo'n straf opgelegd terwijl het de straf is die iemand het meest voor zijn eigen verantwoordelijkheid plaatst.

Ook dit cijfer moet echter worden gerelativeerd: het berust op 210 dossiers die behandeld werden tussen 1999 en 2004, en zoals u weet, de werkstraf is een heel recente straf.

Het wetsontwerp voert meerdere nieuwe zaken in op dit vlak die kunnen helpen om op elk soort delinquentie op de meest efficiënte manier te reageren:

De kortere termijnen om een uithandengeving uit te spreken zullen een snellere reactie mogelijk maken. Om zo goed mogelijk een kwalitatieve uitspraak te garanderen zou men beslissingscriteria kunnen specificeren. Om tot een gepaste beoordeling van de situatie te komen, zou men kunnen voorzien in een systematisch doorzenden van het dossier van de jeugdrechtbank naar

cette chambre de prendre en compte le milieu de vie et les antécédents du jeune.

On peut espérer que la chambre spécialisée, composée par exemple de 3 juges dont au moins 1 est formé en matière de jeunesse, prononce la peine la plus efficace. Même si elle espère que la plupart des peines seront des peines de travail, elle s'attend à ce que le fait d'instaurer un centre fédéral fermé qui met ces jeunes à l'écart des majeurs, impliquera que les juges compétents approcheront d'une nouvelle façon l'idée d'une détention du jeune dessaisi.

Le maintien de la division entre l'approche protectionnelle, responsabilisante du tribunal de la jeunesse et l'approche pénalisante des tribunaux pénaux est la meilleure option, compte tenu de plusieurs adaptations à la situation particulière des mineurs, même s'ils ont été dessaisis et ne ressortent dès lors plus du protectionnel.

Dans son arrêt *Bulger*, rendu le 16 septembre 1999, la Cour européenne des droits de l'homme a décidé que le jugement de mineurs peut être confié à une juridiction pénale, éventuellement avec jury d'assises. L'adaptation de la procédure pendant et après desaisissement répond également aux principes énoncés dans les articles 37 et 40 de la Convention internationale des droits de l'enfant. Elle constate que la procédure de desaisissement et le traitement actuel de jeunes desaisis va à l'encontre de la convention. Par contre, le desaisissement, tel que modifié par le projet est bien respectueux de la convention:

L'article 37 exige la suppression de la peine de mort et à perpétuité. C'est prévu.

Il exige que toute détention ou emprisonnement ait lieu selon les normes légales et soit une mesure de dernier recours et de la plus courte durée. C'est déjà le cas. Même si actuellement une détention préventive doit toujours être de la plus courte durée, le projet, par le biais de la création d'une chambre spécialisée, qui se réunira régulièrement, met fin aux problèmes d'arriéré judiciaire qui pourraient se présenter à l'égard de jeunes desaisis. En outre, la ministre est prête à accentuer l'intérêt d'une convocation rapide par le parquet.

Le jeune doit être séparé des majeurs. Le projet le prévoit.

de gespecialiseerde kamer. Daardoor zou deze kamer rekening kunnen houden met de leefomgeving en met de antecedenten van de jongere.

Men kan hopen dat de gespecialiseerde kamer, die bijvoorbeeld samengesteld is uit 3 rechters, waarvan minstens 1 gevormd is in jeugdzaken, de meest efficiënte straf uitspreekt. Alhoewel ze hoopt dat de meeste straffen werkstraffen zullen zijn, verwacht ze dat de installatie van een gesloten federaal centrum om die jongeren af te scheiden van de volwassenen, met zich mee zal brengen dat de bevoegde rechters het idee van het opsluiten van een uit handen gegeven jongere op een nieuwe manier zullen benaderen.

Het behoud van de splitsing tussen de beschermende en responsabiliserende benadering van de jeugdrechtbank en de bestraffende benadering van de strafrechtbanken is de beste optie, rekening houdend met meerdere aanpassingen aan de bijzondere situatie van minderjarigen, ook al werden ze uit handen gegeven en vallen ze dus niet meer onder de beschermende maatregelen.

In het arrest *Bulger* van 16 december 1999, heeft het Europees Hof voor de rechten van de Mens geoordeeld dat de berechting van minderjarigen mag worden toevertrouwd aan een strafgerecht, eventueel met een assisenjury. De aanpassing van de procedure tijdens en na de uithandengeving beantwoordt eveneens aan de beginselen van de artikelen 37 en 40 van het internationaal verdrag voor de rechten van het kind. De procedure van uithandengeving en de huidige behandeling van uit handen gegeven jongeren is in strijd met het verdrag. Daarentegen, de uithandengeving zoals die gewijzigd wordt door het ontwerp, respecteert wel gelijk het verdrag:

Artikel 37 vereist het afschaffen van de dood- en levenslange straf. Dit is voorzien.

Het vereist dat elke vorm van hechtenis of opsluiting gebeurt aan de hand van wettelijke normen en dat het een laatste redmiddel is en van zo kort mogelijke duur. Dat is reeds het geval. Alhoewel momenteel de voorlopige hechtenis altijd van zo kort mogelijk duur moet zijn, maakt het ontwerp via de oprichting van een gespecialiseerde kamer die regelmatig samenkomt, een einde aan de problemen van de gerechtelijke achterstand die zouden kunnen rijzen ten overstaande van de uit handen gegeven jongeren. De minister is bovendien bereid om de nadruk te leggen op het voordeel van een snelle oproeping door het parket.

De jongere moet gescheiden zijn van meerderjarigen. Het ontwerp voorziet het.

Mme la ministre est d'accord avec la proposition d'inscrire dans le Code d'instruction criminelle qu'il sera donné préférence à la convocation par procès-verbal tel que libellé à l'article 216*quater*.

Il doit pouvoir maintenir le contact avec sa famille et a droit à l'assistance d'un avocat à tout moment. C'est déjà le cas et ce sera renforcé par la création d'un centre spécifique, ce qui aidera à déployer un projet adapté d'accompagnement et de réinsertion sociale.

L'article 40 mise sur ce même besoin d'un suivi adapté à l'âge, en vue de la réinsertion de l'enfant, tout en protégeant l'estime de l'enfant de sa propre personne. C'est prévu. Le principe de légalité s'applique évidemment déjà.

Le jeune dessaisi n'est pas mis sous pression en vue d'une admission des faits, le droit d'appel et de cassation est garanti.

Le projet exécute la promesse reprise à l'article 40 de favoriser la mise en place de procédures, autorités et instances spécialement destinées aux enfants. Elle se réfère à la chambre spécialisée.

Finalement, l'article 40 de la Convention internationale pour les droits de l'enfant détermine qu'une autorité ou juridiction indépendante et impartiale doit juger de la situation. Elle renvoie à l'arrêt de la chambre de la jeunesse de Gand du 7 décembre 2002, qui a affirmé que le dessaisissement ne va pas à l'encontre du droit international. En outre, l'article 10, 2b de la Convention concernant les droits civils et politiques n'empêche pas de faire juger un mineur par le juge pénal, pour autant qu'il ne soit pas emprisonné au même endroit qu'un majeur. L'exigence de l'article 14.4 de la même convention de prendre en compte l'âge et la resocialisation du jeune est également respectée selon la chambre de Gand. Le projet ne peut que renforcer cette décision, la mise en place de la chambre spécialisée et d'un centre fédéral fermé qui misera intensivement sur la réintégration sociale. La chambre a ensuite jugé que le droit pénal permet assez de nuances et d'alternatives pour pouvoir être adapté à la situation particulière de chaque jeune dessaisi. L'article 37.1 de la Convention internationale des droits de l'enfant est respecté vu les possibilités diverses de libération conditionnelle.

Il n'y a donc pas lieu de conclure à une violation de la Convention internationale des droits de l'enfant. Le pro-

De minister is bovendien akkoord met het voorstel om in het Wetboek van strafvordering in te schrijven dat bij voorkeur gewerkt zal worden via oproeping bij proces-verbaal, zoals bepaald in artikel 216*quater* van het Wetboek van strafvordering.

Hij moet contact kunnen houden met zijn familie en op elk moment recht hebben op bijstand door een advocaat. Dat is reeds het geval en het zal nog worden versterkt door de oprichting van een specifiek centrum, wat zal helpen bij het ontwikkelen van een aangepast project voor begeleiding en maatschappelijke reclassering.

Artikel 40 focust op diezelfde noodzaak van een opvolging die aangepast is aan de leeftijd, met het oog op de reclassering van het kind, waarbij tegelijk de eigenwaarde van het kind wordt beschermd. Dit is voorzien. Het legaliteitsbeginsel is uiteraard reeds van toepassing.

De uit handen gegeven jongere wordt niet onder druk gezet om de feiten te bekennen, het recht op beroep en cassatie is gegarandeerd.

Het ontwerp voert de belofte uit hernomen in artikel 40, namelijk het bevorderen van procedures, autoriteiten en instanties die speciaal gericht zijn op kinderen. Zij verwijst naar de gespecialiseerde kamer.

Tot slot bepaalt artikel 40 van het internationaal verdrag voor de rechten van het kind dat een onafhankelijke en onpartijdige autoriteit of rechtsmacht de situatie moet beoordelen. Ze verwijst naar het arrest van de kamer van de jeugdrechtbank van Gent van 7 december 2002, dat besloot dat de uithandengeving niet strijdig is met het internationaal recht. Artikel 10, 2b, van het verdrag betreffende de burgerlijke en politieke rechten betekent evenmin een hinderpaal om een jongere te laten vonnissen door een strafrechter, zolang hij gescheiden van meerderjarigen wordt gedetineerd. De vereiste van artikel 14, 4 van hetzelfde verdrag om rekening te houden met de leeftijd en de maatschappelijke herintegratie van de jongere wordt luidens de Gentse kamer eveneens gerespecteerd. Het ontwerp versterkt dit nog door de oprichting van een gespecialiseerde kamer en van een gesloten federaal centrum dat intensief de kaart van de maatschappelijke reclassering zal trekken. De Gentse Kamer was verder van oordeel dat het strafrecht voldoende nuances en alternatieven mogelijk maakt om te kunnen worden aangepast aan de specifieke situatie van elke uit handen gegeven jongere. Artikel 37.1 van het internationaal verdrag voor de rechter van het kind wordt gerespecteerd gezien de diverse mogelijkheden voor vrijlating onder voorwaarden.

Er is dus geen enkele reden om te beweren dat het internationaal verdrag voor de rechten van kind geschon-

jet répond aux recommandations du comité de Genève.

Il lui a été demandé comment elle justifie le caractère définitif du dessaisissement, même à l'égard de jeunes qui sont acquittés par le juge pénal. Elle répond que la décision de dessaisir un jeune n'est pas du tout liée à la question de la culpabilité. Le dessaisissement n'est pas une condamnation avant la lettre. Il s'agit de constater que le jeune est hermétique aux mesures pédagogiques du tribunal de la jeunesse, et dès lors doit être renvoyé vers les juridictions pénales.

Une clarification sur la comparution de jeunes dessaisis devant la Cour d'Assises lui a également été demandée. Le gouvernement a décidé de maintenir la possibilité de renvoi d'un jeune dessaisi à cette Cour. Vu sa composition spécifique, ce n'est pas possible d'y instaurer une chambre spécialisée. En outre, en cas de multitude d'acteurs du même fait, impliquant aussi bien des mineurs que des majeurs, il y a en tout cas lieu de maintenir le principe de la convocation groupée. Sachons bien qu'il s'agit de 1 ou 2 jeunes par année.

La loi instaurant le centre d'Everberg a également été remise en cause. Certains veulent un maintien du centre, mais un transfert total de sa gestion aux communautés. Cela impliquerait nécessairement également le financement total du centre... L'autre proposition, celle d'un transfert total au niveau fédéral irait à l'encontre de la philosophie pédagogique de la loi et ferait injure aux communautés et à l'importance du travail qu'elles effectuent.

D'autres membres demandent la suppression du centre. Elle rappelle que le centre a été établi à un moment où les juges de la jeunesse constataient un manque de places important. Ce problème subsiste aujourd'hui. Mensuellement, elle reçoit des courriers de parquets qui se plaignent de la situation. Elle invite dès lors à attendre les résultats de cette réforme. Ce n'est qu'à ce moment que l'on pourra décider en toute connaissance de cause de l'avenir d'Everberg.

Le projet de loi vise à limiter le recours au placement: le panel des mesures est élargi, des critères de décision, un ordre de priorités et des conditions d'entrée dans les IPPJ sont élaborés, le devoir de motivation est renforcé. Elle a confiance à ce que l'ensemble de ces nouveaux éléments résulte en un recours raisonnable

den wordt. Het ontwerp beantwoordt aan de aanbevelingen van het comité van Genève.

Er werd haar gevraagd hoe ze het definitieve karakter van de uithandengeving rechtvaardigt, zelfs ten aanzien van jongeren die door de strafrechter worden vrijgesproken. Daarop antwoordt ze dat de beslissing om een jongere uit handen te geven absoluut geen verband heeft met de schuldvraag. De uithandengeving is geen veroordeling op voorhand. Men stelt vast dat de jongere niet vatbaar is voor de pedagogische aanpak van de jeugdrechtbank en dat hij derhalve naar de strafgerichten moet worden verwezen.

Een verduidelijking werd haar ook gevraagd inzake het verschijnen van uit handen gegeven jongeren voor het hof van assisen. De regering heeft besloten om deze mogelijkheid te behouden. Gelet op de specifieke samenstelling van dit hof is het niet mogelijk om daar een gespecialiseerde kamer bij in te stellen. Bovendien, in geval van meervoudigheid van daders, zowel meerderjarige als minderjarige daders, is het aangewezen om het beginsel van de gezamenlijke berechting te behouden. Weet dat het slechts om 1 of 2 jongeren per jaar gaat.

De wet die het centrum van Everberg opricht werd eveneens in vraag gesteld. Sommigen willen het centrum behouden, maar het beheer ervan volledig overdragen aan de gemeenschappen. Wel zou dit noodzakelijkerwijze neerkomen op de totale financiering van het centrum... Het andere voorstel, namelijk een volledige overheveling naar het federale niveau, zou ingaan tegen de pedagogische filosofie van de wet en zou tevens beledigend zijn voor de gemeenschappen en voor het belang van het werk dat zij in het centrum uitvoeren.

Nog andere leden vroegen dat het centrum zou worden afgeschaft. Ze herinnert eraan dat het centrum opgericht werd op een moment dat de jeugdrechters vaststelden dat er een ernstig plaatsgebrek was. Dat probleem bestaat nog steeds. Ze ontvangt elke maand brieven van parketten die zich over deze situatie beklagen en nodigt eenieder ertoe uit om de resultaten van deze hervorming af te wachten. Pas dan kan met kennis van zaken worden beslist over de toekomst van Everberg.

Het wetsontwerp beoogt het beroep op de plaatsing in te perken: het panel aan maatregelen wordt verruimd, beslissingscriteria, een volgorde van prioriteiten en voorwaarden voor de opname in een gemeenschapsinstelling zijn uitgewerkt, de motiveringsplicht is versterkt. Ze heeft er vertrouwen in dat al deze nieuwe elementen

à la mesure de placement, si ce n'est pas déjà le cas aujourd'hui.

Si les membres partagent cette conviction – et elle les invite à faire encore d'autres propositions visant à limiter au mieux le recours au placement – elle propose d'attendre l'entrée en vigueur de la nouvelle loi. Si l'offre de places en IPPJ suffit, grâce à, s'il y en a besoin, un meilleur management de la mesure de placement, le recours au centre s'éteindra d'office. En effet, un placement au centre ne peut être imposé que s'il n'y a pas de place disponible dans les IPPJ.

Vu la lourde tâche budgétaire des communautés et vu le fait que pour des raisons de sécurité publique, en application de la doctrine des compétences implicites, le fédéral peut prendre de la responsabilité en la matière, elle propose de maintenir le système actuel. En même temps, elle se rallie à l'arrêt de la Cour d'Arbitrage du 17 décembre 2003: le système devrait faire l'objet d'une évaluation dans le cadre d'une réforme. Cette évaluation, par contre, ne peut se faire qu'au moment de la mise en œuvre de cette réforme. Elle le répète, le projet vise à limiter le nombre de placements à ce qui est strictement nécessaire. Attendons donc le résultat de cette réforme et évaluons la situation dans quelques années.

Certains membres ont critiqué le fait que les possibilités de placement sont limitées. Elle tient à leur répondre que la loi de 1965 est instaurée avec une philosophie pédagogique: la mesure la plus appropriée doit pouvoir être imposée. Même s'il peut y avoir discussion sur les marges imposées par certaines conditions d'entrée et que l'on pourrait envisager d'ajouter quelques hypothèses aux critères actuels, par exemple le placement en cas de non-exécution de toute autre mesure antérieurement imposée, il n'en reste pas moins que la philosophie est que le placement est le dernier recours. Le juge devra spécialement motiver sa décision de placer le jeune. Mais s'il s'agit bien de la mesure la plus adaptée, ce devoir ne posera pas de difficulté.

b. Stage parental

Quant au stage parental, il est évident que s'il est réalisé, il bénéficiera *in fine* au jeune concerné. Il est vrai qu'il manque assez de spécifications sur la mise en œuvre de cette sanction à l'égard des parents, mais

zullen resulteren in een redelijk beroep doen op de plaatsingsmaatregel, indien dat nu al niet het geval zou zijn.

Indien de leden deze mening delen – en ze nodigt hen uit om nog andere voorstellen te doen om de plaatsing zo veel mogelijk te beperken – vraagt ze om de inwerkingtreding van de nieuwe wet af te wachten. Indien het aantal plaatsen in de gemeenschapsinstellingen volstaan, indien nodig eventueel dank zij een beter beheer van de maatregel, zal het beroep op het centrum vanzelf uitdoven. Een plaatsing in het centrum kan immers alleen worden opgelegd indien er in de openbare instellingen voor jeugdbescherming geen plaatsen beschikbaar zijn.

Gelet op de zware budgettaire inspanningen van de gemeenschappen en gelet op het feit dat om redenen van openbare veiligheid en met toepassing van de doctrine van de impliciete bevoegdheden, de federale overheid terzake de verantwoordelijkheid kan nemen, stelt ze voor het huidige systeem te behouden. Ze schaarft zich tegelijk achter het arrest van het Arbitragehof van 17 december 2003: het systeem zou het voorwerp van een evaluatie moeten zijn in het kader van een hervorming. Deze evaluatie kan daarentegen alleen doorgaan op het moment dat deze hervorming in werking wordt gebracht. Ze herhaalt het: het ontwerp beoogt het aantal plaatsingen te beperken tot wat strikt noodzakelijk is. Laat ons de resultaten van deze hervorming afwachten en binnen enkele jaren de situatie evalueren.

Sommige leden hadden kritiek op het feit dat de mogelijkheden tot plaatsing beperkt zijn. Ze antwoordt daarop dat de wet van 1965 ingesteld is met een pedagogische filosofie voor ogen: de meest aangepaste maatregel moet kunnen worden opgelegd. Ook al kan men discussiëren over de marges die worden opgelegd door sommige toelatingsvoorwaarden en men zou kunnen overwegen om aan de huidige criteria nog enkele hypothesen toe te voegen, bijvoorbeeld plaatsing indien elke andere vorige opgelegde maatregel niet wordt gerespecteerd, blijft de filosofie overeind dat plaatsing een ultieme maatregel is. De rechter zal zijn beslissing om een jongere te plaatsen speciaal moeten motiveren. Maar indien het de meest aangepaste maatregel is, zal de rechter hier geen probleem mee hebben.

b. Ouderstage

Voor wat de ouderstage betreft, is het evident dat, indien dit wordt gerealiseerd, het *in fine* ten goede zal komen aan de betrokken jongere. Het is correct dat er weinig gespecificeerd is inzake de inwerkingstelling van

elle l'a fait intentionnellement. Ce point sera abordé lors de la Conférence interministérielle annoncée où elle défendra la même approche que celle qui a été défendue par certains membres: le stage sera imposé aux parents mais sera organisé dans le cadre d'une approche d'aide, en excluant toute stigmatisation et en prévenant tout effet négatif du stage parental sur l'autorité morale que les parents doivent toujours maintenir à l'égard de leurs enfants.

Elle se réfère à l'audition de Mme Catherine Denis, psychologue à l'asbl Parole d'Enfants, qui, lors de son audition, a mis l'accent sur «le besoin de pouvoir mettre des arguments de poids dans la balance pour encourager les parents à regarder en face les abus commis par leur enfant». Dans cette perspective, cette asbl considère le stage parental comme «une articulation nécessaire et utile avec le travail de l'adolescent».

L'asbl ne remet pas non plus en cause le fait que le stage parental soit imposé, contraignant: «on peut imaginer que si les usagers n'étaient pas dans la résistance, ils ne seraient pas contraints de suivre un stage parental. Ils n'arrivent pas à prendre en compte les avis, les suggestions ou les conseils qui leur ont été donnés jusqu'à présent.»

En effet, le stage parental serait un dernier recours à l'égard de parents qui manifestent un désintérêt total à l'égard de leur enfant et à sa délinquance.

c. Avant 12 ans...et après 18 ans

Quant à l'âge à partir duquel et jusqu'auquel un jeune délinquant peut faire l'objet d'une mesure protectionnelle, elle a entendu la proposition de prévoir un âge minimal en dessous duquel la qualification de mineur ayant commis un fait qualifié infraction serait exclue. Implicitement, la loi imposerait donc aux communautés d'accepter que tout mineur délinquant âgé de moins de 12 ans soit traité comme mineur en danger. Elle pense qu'il vaut mieux limiter le panel des mesures qui peuvent être imposées à ces jeunes dans le cadre de l'art. 36, 4° de la loi de 1965. L'on pourrait limiter le pouvoir du juge à l'imposition de certaines mesures telles que le suivi par les services compétents des communautés.

deze sanctie ten overstaande van de ouders, maar dat heeft ze opzettelijk gedaan. Dit punt zal worden aangesneden tijdens de reeds aangekondigde ministeriële conferentie, waar ze dezelfde benadering zal verdedigen als sommige leden: de stage zal worden opgelegd aan de ouders, maar zal worden georganiseerd in het kader van een hulpverlenende benadering, waarbij elke stigmatisering wordt uitgesloten en waarbij elk negatief effect van de ouderstage op het morele gezag dat de ouders altijd ten overstaande van hun kinderen moeten hebben, wordt voorkomen, vooral wanneer die kinderen niet van de meest brave zijn.

Zij verwijst naar de hoorzitting met mevrouw Catherine Denis, psychologue bij de vzw «Parole d'Enfants», die, tijdens haar hoorzitting, met nadruk heeft gesteld: «Geconfronteerd met alle «goede» redenen waarmee ze komen aandraven om geen geloof aan de feiten te hechten, is het belangrijk doorslaggevende argumenten in de waagschaal te leggen om de ouders ertoe aan te moedigen de door hun kind gepleegde misbruiken in alle ernst te bekijken.» In dat opzicht vindt de vzw de ouderstage «een noodzakelijke en nuttige flankerende actie om aan het kind te werken».

De vzw betwist ook niet dat de ouderstage wordt opgelegd, dwingend is: men kan «zich voorstellen dat zo de gebruikers geen weerstand betoonden, ze niet zouden worden verplicht een ouderstage te volgen. Zij slagen er niet in wat te doen met de adviezen, suggesties of raadgevingen die hen tot dusver werden aangereikt.»

De ouderstage zou een laatste middel zijn ten aanzien van ouders die totaal geen interesse voor hun kind en zijn delinquentie tonen.

c. Voor 12 jaar ... en na 18 jaar

Aangaande de leeftijd van waaraf en tot wanneer het mogelijk is ten aanzien van een jonge delinquent een beschermende maatregel te nemen, heeft zij gehoord dat werd voorgesteld te voorzien in een minimumleeftijd waaronder de kwalificatie «minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd» uitgesloten is. Het zou inhouden dat de wet de gemeenschappen ertoe dwingt te aanvaarden dat iedere minderjarige delinquent onder de 12 jaar zou worden behandeld als een minderjarige in een problematische opvoedingssituatie. Zij vindt het beter de waaier van maatregelen die met betrekking tot die jongeren in het kader van artikel 36, 4°, van de wet van 1965 kunnen worden opgelegd, beperkt te houden. Men zou de macht van de rechter kunnen beperken tot het opleggen van bepaalde maatregelen zoals een opvolging door de bevoegde diensten van de gemeenschappen.

Elle a également entendu des remarques quant à la proposition de donner la possibilité au tribunal de la jeunesse de prolonger les mesures dans certains cas jusque l'âge de 23 ans. Il s'agit de 2 catégories de jeunes.

D'abord, les jeunes ayant commis un fait après l'âge de 16 ans. Beaucoup de ces jeunes sont poursuivis vers l'âge de la majorité et sont confrontés à un juge qui estime ne pas disposer d'assez de moyens pour répondre à la situation qui se présente. Il se dessaisit pour des raisons de manque de moyens, et non pas pour des raisons liées à la personnalité du jeune. Cela doit être rendu impossible. D'abord, des critères spécifiques de décision pourraient être élaborés. Mais il faut également pallier le problème de fond. C'est pour cette raison que l'accord gouvernemental prévoit le passage de 20 à 23 ans comme âge limite de certaines mesures protectionnelles.

Puis, il s'agit des délinquants plus jeunes. L'accord du gouvernement énonce que pour les jeunes placés en IPPJ qui ont commis des faits extrêmement graves (qui dans le cas d'un majeur seraient puni d'une peine de réclusion de plus de 10 ans), la possibilité devait être inscrite d'un suivi jusque l'âge de 23 ans. Il s'agit uniquement d'une surveillance prolongée, non pas d'une prolongation du placement.

Une troisième catégorie de prolongation existe déjà aujourd'hui: à la demande du jeune ou sur réquisition du ministère public en cas de mauvaise conduite persistante, les mesures peuvent être prolongées jusqu'à l'âge de 20 ans.

Elle est consciente du fait que cette prolongation emmènera les communautés à accueillir une nouvelle catégorie de jeunes: des jeunes adultes. Mais l'objectif, respectivement la prévention d'un dessaisissement et de récidive, prévaut dans ce cas. En outre, elle a confiance en ce que le nombre total de jeunes faisant l'objet d'une décision de placement n'augmentera pas, vu les conditions d'entrée en IPPJ qu'elle a inscrites dans le projet.

d. Les mesures provisoires

La ministre est sensible à certains commentaires de la Vlaamse Kinderrechtencommissaris. Elle a souligné que, même si des mesures au stade provisoire peuvent être utiles d'un point de vue pédagogique, le respect de la présomption d'innocence prévaut. Dès lors, la ministre a décidé de limiter les règlements au niveau du par-

Zij heeft ook opmerkingen gehoord over het voorstel om aan de jeugdrechtbank de mogelijkheid te bieden de maatregelen in bepaalde gevallen te verlengen tot de leeftijd van 23 jaar. Het gaat om 2 categorieën van jongeren.

Eerst de jongeren die een feit hebben gepleegd na de leeftijd van 16 jaar. Veel van die jongeren worden vervolgd tot wanneer ze de meerderjarigheid bijna hebben bereikt en komen voor een rechter te staan die oordeelt dat hij niet over voldoende middelen beschikt om op de gegeven situatie een antwoord te bieden. Hij geeft de zaak uit handen bij gebrek aan middelen en niet om redenen die met de persoonlijkheid van de jongere te maken hebben. Zoiets mag niet langer mogelijk zijn. Men zou in de eerste plaats specifieke beslissingscriteria kunnen uitwerken. Maar het probleem moet ook ten gronde worden aangepakt. Daarom voorziet het regeerakkoord in een optrekking van de leeftijd die voor bepaalde beschermingsmaatregelen in aanmerking komt, van 20 naar 23 jaar.

Vervolgens zijn er de jongere delinquenten. Het regeerakkoord stelt dat het voor jongeren die bijzonder ernstige feiten hebben gepleegd (die in het geval van een meerderjarige met een opsluiting van meer dan 10 jaar zouden worden bestraft) en die in een gemeenschapsinstelling worden geplaatst, mogelijk zou moeten zijn ze tot de leeftijd van 23 jaar te volgen. Het gaat louter om verlengd toezicht, niet om een verlenging van plaatsing.

Daarnaast rijst een derde hypothese voor verlenging, die vandaag al bestaat. Op vraag van de jongere of op vordering van het parket ingeval van aanhoudend wangedrag en gevaarlijk gedrag van de jongere, kunnen de maatregelen worden verlengd tot de leeftijd van 20 jaar.

Zij is er zich van bewust dat die verlenging de gemeenschappen ertoe zal brengen een nieuwe categorie jongeren op te vangen: jongvolwassenen. Maar het doel, namelijk het voorkomen van uithandengeving en recidive, primeert in dit geval. Voorts vertrouwt zij erop dat het aantal jongeren voor wie tot plaatsing wordt besloten, niet zal toenemen, gelet op de voorwaarden om naar een gemeenschapsinstelling te worden verwezen die zij in het wetsontwerp heeft laten opnemen.

d. De voorlopige maatregelen

De minister is gevoelig voor bepaalde commentaren van de Vlaamse Kinderrechtencommissaris. Ze onderstreept dat, zelfs indien maatregelen in het voorlopige stadium nuttig kunnen zijn uit pedagogisch standpunt, het principe van het vermoeden van onschuld de overhand heeft. De minister heeft derhalve besloten om de

quet aux seules médiations, et les mesures au stade provisoire aux seules mesures de garde et d'investigation. Deux adaptations supplémentaires pourraient être apportées.

Tout d'abord, et elle est consciente du fait qu'il s'agit d'une revendication importante, les délais de révision des mesures de placement en IPPJ, section fermée, devraient être étendus. Elle propose d'offrir aux jeunes placés provisoirement la possibilité de demander une révision tous les mois, tout en maintenant la révision automatique trimestrielle, et après six mois mensuellement.

Pour des raisons pratiques, il est impossible d'aligner le système des révisions au système appliqué à Everberg. En outre, les deux situations sont différentes: le placement à Everberg est basé sur et motivé par des raisons de sécurité publique. Il a, dès lors, beaucoup de points communs avec la détention préventive des adultes. Le placement à Everberg ne peut être prolongé pour autant que les raisons de sécurité publique subsistent.

Les placements provisoires dans les IPPJ par contre sont inspirés d'une approche de garde, qui n'est pas uniquement sécuritaire mais en même temps pédagogique. C'est pour cette raison que déjà au niveau provisoire ces jeunes placés sont accompagnés par une équipe pédagogique. Même s'il faut avant tout bien respecter dans les 2 cas le principe de la présomption d'innocence, il y a lieu de reconnaître qu'il s'agit de deux situations différentes qui justifient une approche légèrement différente. Mais, comme elle vient de le dire, une bonne solution serait d'accorder la possibilité au jeune de demander une révision tous les mois.

Puis, elle a entendu la remarque que la compétence actuelle du même juge de la jeunesse au stade provisoire et au stade définitif irait à l'encontre du principe d'indépendance et d'impartialité du juge. Afin de répondre, elle se réfère à l'arrêt *Nortier c. Pays-Bas* du 24 août 1993 (Série A, n° 267) avec référence à l'article 6 de la convention européenne des droits de l'homme. La Cour a décidé que le juge de la jeunesse peut dans le même dossier agir comme juge d'instruction, comme juge au provisoire et comme juge au fond.

regelingen om het niveau van het parket te beperken tot de bemiddeling alleen en de voorlopige maatregelen tot de bewarende en onderzoeksmaatregelen. Er zouden twee bijkomende aanpassingen kunnen worden aangebracht.

Allereerst – en zij is zich ervan bewust dat het hier een gewichtige eis betreft - moeten de termijnen voor herziening van de plaatsingsmaatregelen in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling worden versoepeld. Ze stelt voor de voorlopig geplaatste jongeren de mogelijkheid te bieden elke maand een herziening aan te vragen, met handhaving van de driemaandelijks - en na zes maanden de maandelijkse – automatische herziening.

Om praktische redenen is het onmogelijk de herzieningsregeling af te stemmen op die welke in Everberg van toepassing is. Bovendien is de situatie in beide gevallen verschillend: een plaatsing in Everberg is gebaseerd op en gemotiveerd door overwegingen inzake openbare veiligheid. Derhalve vertoont de regeling in Everberg grote gelijkenissen met de voorhechtenis voor volwassenen. Een plaatsing in Everberg kan slechts worden verlengd op voorwaarde dat de openbare veiligheid die plaatsing nog steeds vereist.

Voorlopige plaatsingen in gemeenschapsinstellingen zijn daarentegen geïnspireerd op de bewaringsregeling, die niet uitsluitend gericht is op veiligheid, maar ook op opvoedkundige aspecten. Om die reden worden zelfs de voorlopig geplaatste jongeren onmiddellijk begeleid door een pedagogisch team. Hoewel het in de eerste plaats van belang is in beide gevallen het principe van het vermoeden van onschuld in acht te nemen, kunnen we er niet omheen dat het hier twee verschillende situaties betreft die een licht verschillende aanpak verantwoorden. Maar zoals de minister zonet nog heeft gezegd, zou een goede oplossing erin bestaan de jongere de mogelijkheid te bieden elke maand een herziening aan te vragen.

Voorts was er nog de opmerking als zou de huidige bevoegdheid van de van de jeugdrechter in de voorlopige én de definitieve fase indruisen tegen het beginsel dat de rechter onafhankelijk en onpartijdig moet zijn. In haar antwoord daarop verwijst de minister naar het arrest- «*Nortier vs Nederland*» van 24 augustus 1993 – Serie A, nr. 267. In dat arrest verwees het Hof naar artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en oordeelde het dat de jeugdrechter wel degelijk in hetzelfde dossier kan optreden als onderzoeksrechter, voorlopige rechter en feitenrechter.

Une autre critique important concerne le maintien de l'activité d'intérêt général au niveau provisoire. Elle n'a pas voulu toucher à la pratique actuelle, évaluée par différents acteurs comme une intervention nécessaire vu sa rapidité. Elle a par contre limité le nombre d'heures maximales de cette mesure provisoire, afin de la rendre justifiable la mesure par rapport à sa qualification de mesure d'investigation. Les 15 heures pourront servir d'information importante au parquet des possibilités de réaction qui se présentent à l'égard du jeune.

e. Cumul des mesures et garanties juridiques données aux jeunes

À plusieurs reprises, on a fait état de la possibilité illimitée pour les juges de cumuler plusieurs mesures. En effet, l'on pourrait envisager d'imposer aux juges un devoir de motivation spécial par rapport à leur décision d'imposer plusieurs mesures en même temps.

Il en va de même pour les conditions de maintien dans le milieu familial, qui – par le biais du dernier tiret de cette disposition, à savoir «suivre d'autres conditions ou respecter d'autres interdictions ponctuelles que le tribunal détermine» – inclut entre autres la possibilité de soumettre le jeune à une interdiction de sortir les soirs ou le week-end après une certaine heure (le «huisarrest» déjà appliqué en Flandres).

f. Le fait d'annoncer des criminologues au niveau du parquet et des magistrats de liaison n'équivaut pas à une déresponsabilisation des magistrats de la jeunesse

Il est clair qu'il ne s'agit ici pas du tout de juguler les responsabilités des juges. En effet, la recherche d'une place disponible n'appartient pas au juge de la jeunesse. Il s'agit de rendre plus efficace la répartition de son temps, pour que les jeunes délinquants puissent être plus vite jugés (réponse rapide...).

Les criminologues annoncés dans l'exposé des motifs assisteront le parquet dans le cadre de la médiation. Le parquet ne remplacera pas par contre le juge: c'est exactement pour mettre fin à cette pratique actuelle, qu'elle propose de mettre fin aux mesures de diversion.

Een ander belangrijk punt van kritiek heeft betrekking op de handhaving van de prestaties van algemeen nut in de voorlopige fase van de procedure. De minister heeft niet willen raken aan de huidige praktijk, die door tal van actoren wordt beschouwd als een noodzakelijke – want snelle – interventie. Daarentegen heeft ze het maximale aantal uren voor die voorlopige maatregel teruggebracht, zodat de maatregel beter overeenstemt met de benaming die eraan werd gegeven (onderzoeksmaatregel). Het maximum van 15 uur kan het parket gewichtige informatie verschaffen over de mogelijke reacties ten aanzien van de jongere.

e. Cumulatie van maatregelen en juridische waarborgen die men aan de jongeren geeft

Meermaals is opgemerkt dat de rechters de mogelijkheid zouden krijgen verschillende maatregelen onbeperkt te cumuleren. Er zou inderdaad aan kunnen worden gedacht de rechters een bijzondere motiveringsplicht op te leggen aangaande hun beslissing om verschillende maatregelen tegelijk op te leggen.

Hetzelfde geldt voor de voorwaarden met betrekking tot de mogelijkheid dat de jongere in zijn gezinsomgeving blijft. Tot die voorwaarden behoren onder andere (zie laatste gedachtestreepje van deze bepaling, meer bepaald «andere voorwaarden of incidentele verboden die de rechtbank bepaalt») de mogelijkheid om de jongere te verbieden 's avonds of in het weekeinde na een bepaald uur nog uit te gaan (zie het reeds in Vlaanderen toegepaste «huisarrest»).

f. Het feit dat men criminologen op het niveau van het parket en verbindingsmagistraten voorziet staat niet gelijk met het ontnemen van verantwoordelijkheden aan de jeugdrechters

Het is duidelijk dat het er niet om gaat om de rechters hun verantwoordelijkheden te beknotten. Het zoeken naar een beschikbare plaats behoort immers niet tot de taak van de jeugdrechter. Het gaat er dus in geen enkel geval om dat men de rechter verantwoordelijkheden ontnemt, maar wel dat men er voor zorgt dat hij efficiënter zijn tijd kan indelen, zodat de jonge delinquenten sneller gevonnist worden.

De in de memorie van toelichting aangekondigde criminologen zullen het parket bijstaan in het kader van de bemiddeling. Het parket zal daarentegen de rechter niet vervangen: het is precies om een einde te stellen aan de praktijk die thans wordt toegepast dat men ook een einde maakt aan de diverse maatregelen.

Elle conclut en se référant aux remarques concernant le financement de cette réforme. Il est vrai que cette réforme sera coûteuse. Mais pourquoi elle le sera? Parce qu'actuellement déjà les juges de la jeunesse n'ont pas assez de moyens d'intervention. Les coûts seront donc élevés, mais ne sont pas intrinsèquement liés au projet concret. Toute réforme de la protection de la jeunesse y donnerait lieu. Une suppression du dessaisissement aurait même des implications budgétaires encore plus importantes pour les communautés, puisqu'elles devraient reprendre les jeunes qui actuellement sont dessaisis et ressortent dès lors du fédéral. Ce sont les jeunes les plus durs, qui demandent dès lors l'investissement (financier) le plus important. Elle l'a déjà dit, une conférence interministérielle sera mise en place après le vote en cette commission, afin d'examiner avec les communautés comment l'entrée en vigueur de la loi peut être au mieux réglée en fonction de leurs priorités et possibilités budgétaires.

C. Répliques des membres

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) souligne que la ministre avait affirmé au cours du mois de février qu'elle entamerait une concertation avec les communautés une fois que le projet serait passé devant la Chambre. Toutefois, le Parlement flamand s'est entre temps déclaré comme étant opposé à une telle méthode de travail. Ainsi, les partis de la majorité au Parlement flamand ont exprimé leur volonté d'entamer une concertation plus rapidement avec la ministre de la Justice à ce sujet. Il semble une fois de plus que les partis flamands de la majorité se rétractent et démontrent bien leur impuissance face au pouvoir fédéral, dans des matières pour lesquelles ils sont pourtant compétents. Il ne comprend pas comment certains partis peuvent se contredire de la sorte. La seule bonne réponse à la requête faite par le Parlement flamand serait de suspendre les débats, afin d'entamer immédiatement une concertation, qui s'avère tout à fait essentielle.

L'intervenant souhaiterait savoir quelles seront les répercussions financières du présent projet pour les communautés.

Il constate également que la ministre maintient l'idée de ne pas vouloir attribuer une fonction de sanction au juge de la jeunesse et de ne lui accorder ainsi qu'une fonction protectrice. La Flandre ne veut toutefois pas d'une telle distinction. Les juges de la jeunesse doivent pouvoir eux-même évaluer l'opportunité de prononcer

Ze sluit af met een verwijzing naar de opmerkingen inzake de financiering van deze hervorming. Het is juist dat deze hervorming kostelijk zal zijn. Maar waarom zal dat zo zijn? Omdat de jeugdrechters nu reeds over voldoende interventiemiddelen beschikken. De kosten zullen dus hoog liggen, maar ze zijn niet wezenlijk verbonden met het concrete ontwerp. Ze zouden voor elke hervorming van de jeugdbescherming zo doorwegen. Het afschaffen van de uithandengeving zou zelfs nog een veel belangrijkere budgettaire weerslag hebben voor de gemeenschappen, aangezien ze dan de jongeren zouden moeten ten laste nemen die momenteel uit handen zijn gegeven en die dus onder de federale overheid vallen. Het zijn de jongeren waarvan men kan stellen dat ze de zwaarste gevallen zijn en dus de grootste (financiële) investering vergen. Zoals ze reeds aankondigde, zal er na de stemming in deze commissie een interministeriële conferentie worden ingericht, teneinde samen met de gemeenschappen te onderzoeken hoe de inwerkingtreding van de wet het best kan worden geregeld, in functie van hun prioriteiten en van hun budgettaire mogelijkheden.

C. Replieken van de leden

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) attendeert erop dat de minister in februari heeft gezegd dat ze met de gemeenschappen zou overleggen als eenmaal het wetsontwerp bij de Kamer zou gepasseerd zijn. Het Vlaams Parlement heeft inmiddels te kennen gegeven tegen een dergelijke werkwijze gekant te zijn. De meerderheidspartijen in het Vlaams Parlement hebben laten weten dat ze terzake sneller met de minister van Justitie een overleg wensen aan te vatten. Eens te meer lijken de Vlaamse meerderheidspartijen hun woord in te trekken en bewijzen ze hun onmacht ten aanzien van de federale overheid in aangelegenheden waarvoor ze nochtans bevoegd zijn. Hij begrijpt niet hoe sommige partijen zichzelf zo kunnen tegenspreken. Het enige antwoord op het verzoek van het Vlaams Parlement is de debatten op te schorten teneinde onverwijld een overleg aan te vatten dat essentieel blijkt.

De spreker wenst te weten welke financiële weerslag het onderhavige wetsontwerp zal hebben voor de gemeenschappen.

Hij constateert ook dat de minister de idee handhaaft geen bestraffende functie te verlenen aan de jeugdrechter en hem dus alleen een beschermende functie te verlenen. Vlaanderen wenst een dergelijk onderscheid niet. De jeugdrechter moet zelf kunnen uitmaken of het opportuun is al dan niet een sanctie op te leggen aan

ou non une sanction à l'encontre d'un mineur. En outre, cette répartition des compétences entre le juge de la jeunesse et le tribunal correctionnel implique que dans chacun de ces tribunaux une chambre de la jeunesse soit créée, en ce compris dans les petits arrondissements, où de telles situations ne se produisent parfois que très occasionnellement. Il est dès lors bien plus logique d'accorder au juge de la jeunesse une plus large compétence en la matière. Pour se justifier, la ministre avance le fait que 16% des dessaisissements aboutissent à une peine de prison effective, alors que pour les adultes, seulement 6 à 15% des peines prononcées impliquent une peine de prison. Cette comparaison n'a aucun sens. Les cas de dessaisissement ne concernent que des cas extrêmes, où le juge de la jeunesse considère que le dernier moyen pour remettre le jeune sur le droit chemin serait une peine de prison et pour ce faire, se dessaisi de l'affaire. Dans ce cadre, le tribunal correctionnel ne prononce que trop rarement une peine de prison qui a pourtant été jugée nécessaire par le juge de la jeunesse, qui est tout de même la personne qui connaît le mieux le dossier et le jeune mis en cause.

Il se pose plusieurs questions quant à la création d'une nouvelle institution fédérale pour les délinquants primaires, telle qu'annoncée par la ministre. Dans quelle mesure les communautés en seront responsables financièrement? Où sera-t-elle localisée? Pour quand sera-t-elle prête et que fera-t-on en attendant? Quel sera sa taille?

Il constate qu'alors que la Flandre souhaite exploiter entièrement le centre d'Everberg, étant donné que ce centre n'est quand-même pas si grand et situé en Flandre, la ministre persiste à vouloir conserver son caractère fédéral. Pourtant, personne ne serait opposé à la construction d'un centre similaire en Wallonie.

Enfin, L'intervenant constate qu'aussi bien dans l'exposé des motifs (p. 21) que dans le projet en tant que tel, il est précisé que dans le cadre d'un dessaisissement, si le jeune dessaisi doit faire l'objet d'un emprisonnement, il sera placé dans un centre fédéral fermé spécifique pour mineurs et non pas pour délinquants primaires.

Mme Laurette Onkelinx, vice-premier ministre et ministre de la Justice, rappelle qu'elle avait déjà mentionné le cas de ce nouveau centre fédéral fermé pour délinquants primaires dans le cadre du budget 2005.

Elle souligne que l'idée de créer un nouveau centre fédéral fermé est une bonne décision, car elle permet d'une part, de cadrer avec la Convention internationale des droits de l'enfant et d'autre part, de rassurer dans une certaine mesure, les magistrats qui doivent pren-

een minderjarige. Bovendien impliceert die verdeling van bevoegdheden tussen de jeugdrechter en de correctionele rechtbank dat in elk van die rechtbanken een jeugdkamer wordt gecreëerd, ook in de kleine arrondissementen, waar dergelijke situaties zich soms slechts zeer occasioneel voordoen. Het is derhalve veel logischer terzake een ruimere bevoegdheid toe te kennen aan de jeugdrechter. Om zich te verantwoorden, rekent de minister voor dat 16% van de uithandengevingen tot een effectieve gevangenisstraf leidt, terwijl voor de volwassenen slechts 6 à 15% van de uitgesproken straffen een gevangenisstraf behelst. Die vergelijking gaat niet op. De gevallen van uithandengeving betreffen slechts extreme gevallen waarin de jeugdrechter oordeelt dat het laatste middel om een jongere terug op het rechte pad te krijgen een gevangenisstraf zou zijn en hij daartoe de zaak uit handen geeft. In dat kader spreekt de correctionele rechtbank te zelden een gevangenisstraf uit die nochtans nodig werd geacht door de jeugdrechter, die toch degene is die het dossier en de betrokken jongere het best kent.

Er rijzen verschillende vragen over de oprichting van een nieuwe federale instelling voor primaire delinquenten, zoals de minister heeft aangekondigd. In hoeverre zullen de gemeenschappen daarvan de financiële last dragen? Waar zal die instelling gelegen zijn? Wanneer zal ze klaar zijn en wat gebeurt er in afwachting? Hoe groot zal ze zijn?

Hij stelt vast dat Vlaanderen het centrum van Everberg volledig wil exploiteren omdat het niet zo groot is en het in Vlaanderen ligt, maar dat de minister het toch federaal wil houden. Niemand zou nochtans tegen de bouw van een dergelijk centrum in Wallonië gekant zijn.

Tot slot constateert de spreker dat zowel in de memorie van toelichting (blz. 21) als in het wetsontwerp zelf wordt aangegeven dat indien in het kader van de uithandengeving de uit handen gegeven jongere in de gevangenis moet worden opgesloten, hij zal worden geplaatst in een bijzonder gesloten federaal centrum voor minderjarigen en niet voor primaire delinquenten.

De minister van Justitie, herinnert eraan dat ze reeds in het kader van de begroting 2005 gewag had gemaakt van dat nieuw gesloten federaal centrum voor primaire delinquenten.

Ze wijst erop dat de idee om een nieuw gesloten federaal centrum op te richten een goede beslissing is omdat het de mogelijkheid biedt om eensdeels een en ander te doen sporen met het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind en anderdeels in zekere

dre en charge des jeunes dessaisis puisqu'ils savent que si une peine privative de liberté est prononcée, elle sera réalisée dans un centre spécialisé, où les jeunes ne seront pas en relation avec des délinquants plus avertis. Il n'a pas encore été décidé où ce centre sera implanté, ni quelle en sera sa taille. Elle pense toutefois à ce sujet à un bâtiment d'à peu près 200 places.

Sur le plan financier, ce sera à chaque communauté de décider l'ampleur des moyens qu'elles souhaitent investir, notamment au niveau du nombre de places disponibles.

M. Melchior Wathelet (cdH) s'interroge quant aux éventuelles interactions qu'il peut y avoir entre les différentes mesures proposées. Par exemple, est-ce qu'une réprimande peut être combinée à une autre mesure? Il semblerait que l'on ait mis toutes ces mesures l'une à la suite de l'autre, sans vraiment préciser la manière de les utiliser, ce qui risque peut-être de nuire à la sécurité juridique.

La ministre souligne qu'elle est ouverte à toute proposition en vue de garantir la plus grande sécurité juridique possible.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) retient que le gouvernement propose de se limiter à la médiation au niveau provisoire en ce qui concerne le parquet, ce qu'elle apprécie. Néanmoins, les prestations d'intérêt général au cours de la phase provisoire sont maintenues, bien que limitées à un nombre maximum de 15 heures, ce qui permettrait de les qualifier d'actes d'investigation et d'être ainsi en conformité avec la jurisprudence de la Cour de cassation. Le maintien de ces prestations risque toutefois de poser des difficultés. D'une part, il faut bien se rendre compte que 15 heures c'est extrêmement peu et d'autre part, il est possible qu'au moment du jugement le juge impose à nouveau un certain nombre d'heures ce qui risque d'être particulièrement difficile à motiver auprès du jeune. Compte tenu de ces éléments, la médiation serait très certainement une mesure provisoire plus adéquate.

Concernant le stage parental, la responsabilité du suivi du stage par les parents et du respect de leurs obligations sera évaluée par les services des communautés. Qu'en est-il?

La ministre rappelle qu'une norme ne peut être efficace que s'il existe une pression par menace de sanction. Il est dès lors important, par le biais de cette disposition, de rappeler aux parents leur rôle d'éducateur, plus que de les sanctionner effectivement. Pour mettre au

mate de magistrats gerust te stellen die de uit handen gegeven jongeren te laste moeten nemen. Zij weten namelijk dat indien een vrijheidsbenemende straf wordt uitgesproken ze zal worden uitgezeten in een gespecialiseerd centrum waar de jongeren niet in contact zullen komen met meer ervaren delinquenten. Er is nog niet beslist waar het centrum zal worden gebouwd, noch hoe groot het zal zijn. De minister denkt echter aan een gebouw met ongeveer 200 plaatsen.

Wat het financiële aspect betreft, zal elk gemeenschap moeten bepalen hoeveel middelen ze wenst te investeren, onder meer op het stuk van het aantal beschikbare plaatsen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) heeft vragen over de eventuele wisselwerkingen tussen de verschillende voorgestelde maatregelen. Kan een vermaning bijvoorbeeld worden gecombineerd met een andere maatregel? Blijkbaar heeft men alle maatregelen gewoon na elkaar geplaatst zonder echt te preciseren hoe ze moeten worden aangewend. Dat dreigt misschien de rechtszekerheid te schaden.

De minister merkt op dat ze open staat voor iedere oplossing die erop gericht is een zo groot mogelijke rechtszekerheid te waarborgen.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) maakt uit een en ander op dat de regering voorstelt zich in het voorlopig stadium te beperken tot de bemiddeling wat het parket betreft. Ze is het daar volkomen mee eens. De prestaties van algemeen nut tijdens het voorlopig stadium worden echter gehandhaafd, maar ze worden beperkt tot maximum 15 uren, wat de mogelijkheid zou bieden ze als onderzoeksdaden te bestempelen en aldus in overeenstemming te zijn met de rechtspraak van het Hof van Cassatie. De handhaving van die prestaties dreigt echter moeilijkheden te doen rijzen. Enerzijds moet men er zich goed van bewust zijn dat 15 uren zeer weinig is en anderzijds is het mogelijk dat de rechter op het ogenblik waarop hij het vonnis uitspreekt opnieuw een aantal uren oplegt, wat bijzonder moeilijk te motiveren dreigt te zijn bij de jongere. Rekening houdend met die elementen zou de bemiddeling zeer zeker een beter aangepaste voorlopige maatregel zijn.

De voortgangsbewaking van de ouderstage en van de inachtneming van hun verplichtingen zal door de gemeenschapsdiensten worden geëvalueerd? Wat is er van aan?

De minister herinnert eraan dat een norm slechts doeltreffend kan zijn als er een druk bestaat door de dreiging van een sanctie. Het is derhalve belangrijk aan de hand van die bepaling de ouders te wijzen op hun rol van opvoeders, meer dan ze daadwerkelijk te straffen.

mieux cette mesure en œuvre, il faut que ce soit les communautés qui soient compétentes, avec un financement fédéral. Les communautés ont en effet une expertise en la matière beaucoup plus importante.

Mme Gerkens se demande si les juges ont l'obligation de convoquer systématiquement les parents lorsqu'ils entendent le jeune?

La ministre précise que le projet impose que les parents soient à chaque fois invités.

Mme Gerkens fait remarquer que des mesures similaires ont été prises en France. Elle souhaiterait dès lors savoir s'il existe des études à ce sujet, notamment quant aux impacts.

La ministre souligne qu'un tel système n'a pas encore été mis en place sur l'ensemble du territoire français et qu'il n'existe à ce jour pas encore d'études.

*
* *

Vote sur la demande de *M. Bart Laeremans (Vlaams Belang)* afin de suspendre les travaux de la commission de la Justice concernant le présent projet de loi pour une période de 14 jours en vue de permettre une concertation entre le gouvernement fédéral et les communautés:

La ministre souligne que la concertation a d'abord au lieu avec les acteurs du terrain et ce, pendant des semaines entières, puis ensuite avec les communautés. Le Comité de concertation a constaté que la concertation a bien eu lieu avec les communautés, ce qu'a également confirmé le Conseil d'État. Bien entendu, le travail avec les communautés devra être poursuivi avec les communautés dans le cadre de la mise en œuvre du projet de loi. Cette concertation débutera en conférence interministérielle une fois que la commission de la Justice de la Chambre aura voté le présent projet, afin d'avoir une idée plus claire du chemin que l'on emprunte. Il ne faut donc en aucun cas postposer l'examen de ce projet.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) fait remarquer que son intention n'est en aucun cas de faire ralentir les travaux de la Chambre, mais uniquement de rencontrer les exigences des communautés. Une concertation à ce stade s'impose.

La demande est rejetée par 10 voix contre 1.

Om die maatregel zo goed mogelijk toe te passen, moeten de gemeenschappen bevoegd zijn, met een financiering door de federale overheid. De gemeenschappen hebben terzake immers een veel ruimere deskundigheid.

Mevrouw Gerkens vraagt of de rechters verplicht zijn systematisch de ouders op te roepen als ze de jongere verhoren.

De minister geeft aan dat het wetsontwerp bepaalt dat de ouders telkens moeten worden uitgenodigd.

Mevrouw Gerkens attendeert erop dat soortgelijke maatregelen werden genomen in Frankrijk. Ze wenst te weten of terzake onderzoek is gedaan, maar bepaald wat de uitwerking betreft.

De minister stipt dat een dergelijk systeem nog niet voor het hele Franse grondgebied geldt en dat tot nu toe geen onderzoek is gedaan.

*
* *

Stemming over het verzoek van *de heer Bart Laeremans (Vlaams Belang)* om de werkzaamheden van de commissie voor de Justitie in verband met het voorliggende wetsontwerp op te schorten voor een periode van 14 dagen teneinde overleg mogelijk te maken tussen de federale regering en de gemeenschappen:

De minister wijst erop dat eerst gedurende weken overleg werd gepleegd met de veldwerkers en vervolgens met de gemeenschappen. Het Overlegcomité heeft vastgesteld dat het overleg met de gemeenschappen wel degelijk heeft plaatsgehad en de Raad van State heeft dat bevestigd. Uiteraard zal het werk met de gemeenschappen moeten worden voortgezet in het kader van de toepassing van het wetsontwerp. Dat overleg zal worden aangevat in de interministeriële conferentie als de commissie voor de Justitie het onderhavige wetsontwerp heeft goedgekeurd., teneinde een duidelijker idee te hebben van de genomen weg. De bespreking van het wetsontwerp moet dus in geen geval worden uitgesteld.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) merkt op dat het in geen geval zijn bedoeling is de werkzaamheden van de Kamer te vertragen, maar wel in te gaan op de eisen van de gemeenschappen. In dit stadium is overleg noodzakelijk.

Het verzoek wordt verworpen met 10 stemmen tegen 1.

VIII. — DISCUSSION DES ARTICLES

Art. 1

Le président donne lecture de l'observation suivante du Conseil d'État:

«(...) *contrairement à ce que mentionne l'article 1er, tous les articles de l'avant-projet ne relèvent pas de l'article 77 de la Constitution. Relèvent de l'article 78 de la Constitution, à tout le moins, les articles 4, 1°, 5° et 7°, a), 5, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 1°, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 45 et 46.*»

Le président propose que la commission tienne compte de cette observation et disjoigne ces dispositions du projet de loi à l'examen afin de les inscrire dans un nouveau projet de loi.

La commission souhaite aller en ce sens et décide d'informer la commission parlementaire de concertation de son intention. Elle souhaite également prendre en compte la demande de la ministre de ne pas porter atteinte à la structure logique et à la lisibilité du projet. C'est pourquoi seuls des articles entiers seront disjointes. Il s'agit des articles 5 à 7, 9, 13 à 15, 17, 20, 24, 26, 28 à 30, 46 et 47 (qui correspondent aux articles précités de l'avant-projet). L'article 48 (entrée en vigueur) doit figurer dans les deux textes.

Art. 1er bis (nouveau)

M. Alain Courtois (MR) et consorts présentent un amendement n°12 visant à insérer un nouvel article 1er bis dans la loi.

L'intervenant explique que cet amendement vise à insérer dans la loi sur la protection de la jeunesse un titre préliminaire intitulé «principes de l'administration de la justice des mineurs», ayant trait aux principes fondamentaux qui doivent guider les interventions de l'État à l'égard des mineurs délinquants.

À titre d'exemple, il est important d'inscrire dans la législation le principe de la spécificité de la réaction sociale face à la délinquance juvénile, le principe selon lequel les magistrats devront tenir compte de la personnalité du mineur, mais aussi de l'acte qui est à l'origine de l'action judiciaire, le principe en vertu duquel le juge privilégiera toujours le maintien dans le milieu de vie, le droit pour la société de se défendre au nom de la sécurité publique face à des comportements violents commis par des mineurs et le principe de la responsabilisa-

VIII. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 1

De voorzitter geeft lezing van de volgende opmerking van de Raad van State, die stelt dat:

«(.....) in tegenstelling tot wat wordt gesteld in artikel 1, niet alle bepalingen van het voorontwerp ressorteren onder artikel 77 van de Grondwet. Op zijn minst de artikelen 4, 1°, 5° en 7°, a), 5, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 1°, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 45 en 46 ressorteren onder artikel 78 van de Grondwet.»

De voorzitter stelt voor dat de commissie met deze opmerking rekening zou houden en deze bepalingen uit het wetsontwerp zou lichten om ze onder te brengen in een nieuw wetsontwerp.

De commissie wenst hierop in te gaan en beslist om de parlementaire overlegcommissie van dit voornemen in kennis te stellen. Zij wenst tevens rekening te houden met de vraag van de minister om geen afbreuk te doen aan de logische opbouw en de leesbaarheid van het ontwerp. Daarom zullen alleen integrale artikelen uit de tekst worden gelicht. Het gaat om de artikelen 5 tot 7, 9, 13 tot 15, 17, 20, 24, 26, 28 tot 30 en 46 en 47 (die overeenstemmen met de hoger vermelde artikelen uit het voorontwerp). Artikel 48 (inwerkingtreding) dient in beide teksten voor te komen.

Art. 1 bis (nieuw)

De heer Alain Courtois (MR) c.s. dient amendement nr. 12 (DOC 51 1467/000) in, dat ertoe strekt in de wet een artikel 1 bis (nieuw) in te voegen.

De indiener geeft aan dat dit amendement ertoe strekt in de wet op de jeugdbescherming een voorafgaande titel in te voegen met als opschrift «Beginselen van de rechtsbedeling ten aanzien van minderjarigen» en die betrekking heeft op de fundamentele beginselen die het optreden van de Staat ten aanzien van de minderjarige delinquenten moeten leiden.

Het is bijvoorbeeld belangrijk in de wetgeving het beginsel op te nemen van de specifieke aard van de maatschappelijke reactie op jeugddelinquentie. Zulks houdt in dat de rechters rekening houden met de persoonlijkheid van de minderjarige, maar ook met het feit dat heeft geleid tot het rechtsgeding; dat de rechter altijd de voorkeur geeft aan het behoud van de minderjarige in zijn omgeving; dat de maatschappij het recht heeft zich op grond van de openbare veiligheid te verdedigen tegen gewelddadig gedrag van jongeren; dat de min-

tion du mineur face à la portée de son acte et des dommages qu'il a causés aux victimes et à l'ordre social.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) présente l'amendement n°36, visant également à insérer un titre préliminaire dans la loi de 1965, intitulé «des principes directeurs de la justice des mineurs».

L'intervenante explique que ces principes directeurs sont directement inspirés du droit international des mineurs: Règles de Beijing sur l'administration de la justice pour mineurs (1985), de La Havane sur la protection des mineurs privés de liberté (1990) et de Riyad sur la prévention de la délinquance juvénile (1990), Convention relative aux droits de l'enfant du 20 novembre 1989, Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, etc.

L'objectif de cet amendement est donc de souligner que le but de la loi de 1965 doit être d'éduquer, de responsabiliser et de socialiser les mineurs qui, à un moment de leur vie, ont commis une infraction, et non de se limiter, comme le fait l'amendement n°12 de la majorité, à protéger la société et à punir le jeune.

Il faut, en d'autres termes, mettre l'accent sur la compréhension par le mineur de ses actes, sur l'importance, tant symbolique que matérielle, des dommages qui ont été causés, de la disposition du mineur à réparer ceux-ci, de l'âge, de la maturité, des capacités intellectuelles, émotionnelles et physiques du mineur, de sa santé mentale, de sa situation familiale, sociale et scolaire et de ses besoins éducatifs, physiques et affectifs.

Selon l'intervenante, la société ne se protégera pas en faisant payer par ces jeunes son incapacité à éviter qu'ils recourent à des comportements délictueux.

M. Alain Courtois (MR) répond que le projet est extrêmement équilibré, et prend en compte la personnalité du mineur, tout en rappelant que toute société se base sur des règles, qui ne peuvent être transgressées.

Mme Gerkens (Ecolo) convient que les règles et les normes doivent être rappelées au jeune, mais le titre préliminaire, tel que proposé par l'amendement n°12, est critiquable car il rappelle, de manière lancinante, que l'objectif principal est la protection de la société, et non

derjarige wordt gewezen op zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot de draagwijdte van zijn daad en de schade veroorzaakt aan de slachtoffers en de maatschappelijke orde.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) dient amendement nr. 36 in, dat er eveneens toe strekt in de wet van 1965 een voorafgaande titel in te voegen met als opschrift: «Richtsnoeren van het minderjarigenrecht».

De spreekster legt uit dat die richtsnoeren rechtstreeks zijn ingegeven door het internationaal minderjarigenrecht: de Regels van Beijing betreffende de jeugdrechtsbedeling (1985), de Regels van Havana voor de bescherming van minderjarigen van wie de vrijheid is ontnomen (1990) en de Richtlijnen van Riyad inzake de preventie van de jeugdgedelinquentie (1990), het Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden enzovoort.

Dit amendement beoogt dus erop te attenderen dat het doel van de wet van 1965 erin moet bestaan de minderjarigen die een misdrijf hebben gepleegd op te voeden, te responsabiliseren en een sociaal gedrag aan te leren, en niet er zich toe te beperken de maatschappij te beschermen zoals amendement nr. 12 van de regering doet.

Er moet met andere woorden op de volgende elementen de nadruk worden gelegd: de mate waarin de minderjarige de door hem begane daden begrijpt; het zowel symbolische als materiële belang van de schade die werd veroorzaakt; de mate waarin de minderjarige bereid is de veroorzaakte schade te herstellen; de leeftijd, de maturiteit, de intellectuele, emotionele en fysieke capaciteit van de minderjarige, alsook zijn geestelijke gezondheidstoestand; de familiale toestand; de sociale positie en de schoolsituatie van de minderjarige alsook zijn educatieve, fysieke en affectieve noden.

Volgens de spreekster zal de maatschappij zich niet beschermen door die jongeren te doen opdraaien voor haar onvermogen te voorkomen dat ze een misdadig gedrag vertonen.

De heer Alain Courtois (MR) antwoordt dat het wetsontwerp uiterst evenwichtig is en dat het rekening houdt met de persoonlijkheid van de minderjarige maar er niettemin op wijst dat iedere samenleving berust op regels die niet mogen worden overtreden.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) is het erover eens dat de jongere op de regels en de normen moet worden gewezen, maar de voorafgaande titel zoals die door amendement nr. 12 wordt voorgesteld, is vatbaar voor kritiek want hij herinnert er op schrijvende wijze aan dat

– mérite d'être, pour toutes les parties, empathique, réfléchie, humaine, sensée et émancipatrice et d'avoir une dimension éducative;

– ne peut entraver la collaboration positive de l'intéressé à une restauration extrajudiciaire des relations sociales ni à sa/son (ré)insertion sociale et ne peut gêner ou empêcher l'assistance;

– ne peut être plus sévère ou plus contraignante que ne le justifient la nature et la gravité du fait qualifié infraction, le dommage social causé et la dangerosité objective de l'intéressé pour la société;

– doit tenir compte de sa situation spécifique.»

Cet article 2 prend également en compte les garanties juridiques prévues par notre droit ou découlant de l'application des dispositions internationales en la matière qui lient notre pays:

«La personne visée par la présente loi et soupçonnée d'avoir commis avant l'âge de dix-huit ans un fait qualifié infraction ou dont il est établi qu'elle a commis ce fait, jouit de garanties juridiques au moins équivalents à celles dont jouit une personne majeure dans les mêmes circonstances; en tant que mineur, elle jouit en outre, sous réserve de l'application de droits plus avantageux prévus dans la loi fédérale, de tous les droits spécifiques qui lui sont reconnus par les conventions internationales.»

Enfin, l'article 2 prévoit une disposition relative à l'autorité parentale:

«La prise de responsabilité, l'exercice des droits et le respect des obligations par les parents ou les personnes investies de l'autorité parentale à l'égard du mineur sont respectés à tous les niveaux de l'intervention sociale, voire encouragés si ces personnes y manquaient.»

Ces principes constituent un point de départ très clair pour mettre au point un droit de la jeunesse plus efficace.

Les choix sont bien entendus tout à fait différents de ceux effectués par la majorité. Deux éléments distinguent plus particulièrement les deux textes: la responsabilité du mineur et l'importance donnée à la confrontation du jeune ayant commis une infraction avec la norme.

Le projet et l'amendement de la majorité sont d'autant plus critiquables qu'il n'est nulle part fait mention de la nécessité d'une approche plus efficace et plus stricte

– verdient voor alle partijen empathisch, afwegend, humaan, zinvol en zinverlenend te zijn en een educatieve dimensie te bezitten;

– mag de positieve medewerking van de betrokkene aan een buitengerechtelijk herstel van de maatschappelijke verhoudingen noch zijn sociale (re-)integratie in de weg staan en mag de hulpverlening niet (ver-)hinderen

– mag niet strenger of ingrijpender zijn dan gerechtvaardigd wordt door de aard en de ernst van het als misdrijf omschreven feit, de erdoor veroorzaakte maatschappelijke schade en de objectieve gevaarlijkheid van de betrokkene voor de maatschappij;

– dient rekening te houden met zijn specifieke situatie.».

Dat artikel 2 houdt ook rekening met de juridische garanties waarin ons recht voorziet of die voortvloeien uit de toepassing van de internationale bepalingen terzake die voor ons land bindend zijn:

«De door deze wet bedoelde persoon die van het plegen van een als misdrijf omschreven feit voor de leeftijd van achttien jaar wordt verdacht of waarvan bewezen is verklaard dat hij het heeft gepleegd, geniet rechtswaarborgen, die op zijn minst gelijkwaardig zijn aan deze die in dezelfde omstandigheden voor een meerderjarige gelden; als minderjarige geniet hij bovendien, onder voorbehoud van de toepassing van voordeligere rechten in de federale wet, alle specifieke rechten die hem als dusdanig door de internationale verdragsteksten worden erkend.».

Ten slotte bevat artikel 2 een bepaling met betrekking tot het ouderlijk gezag:

«Het opnemen van de verantwoordelijkheid, de uitoefening van de rechten en de plichten door de ouders of de personen, die ten aanzien van de minderjarige bekleed zijn met het ouderlijk gezag, wordt op alle niveaus van de maatschappelijke tussenkomst geëerbiedigd, maar ook aangemoedigd ingeval deze eraan zouden tekortkomen.».

Die beginselen vormen een erg duidelijk uitgangspunt om een doeltreffender jeugdrecht uit te werken.

De gemaakte keuzes wijken uiteraard volkomen af van die waarvoor de meerderheid opteert. Inzonderheid wat twee aspecten betreft, verschillen beide teksten van elkaar: de verantwoordelijkheid van de minderjarige en het belang dat wordt gehecht aan het confronteren van de jongere met de door hem begane overtreding van de norm.

Het wetsontwerp en het amendement van de meerderheid zijn des te meer vatbaar voor kritiek omdat er nergens melding in wordt gemaakt van de noodzaak de

de la délinquance juvénile. Ce devrait pourtant être la base de toute loi relative aux jeunes ayant commis des infractions: il est indispensable de se rendre compte de la gravité de certains comportements, et de les aborder à bras le corps, tout en gardant à l'esprit, cela va sans dire, l'objectif éducatif et la réintégration sociale du jeune.

Il serait également utile, toujours dans cet objectif d'efficacité, de se pencher davantage sur l'ensemble des comportements qui posent problème. S'en tenir à l'expression «un fait qualifié infraction» ne saurait en effet suffire à prendre en compte toutes les dimensions de la question.

Quelle doit en effet être la réaction de la société par rapport aux mineurs qui ne se rendent pas à l'école («spijbelen»), qui fuguent, qui traînent dans les rues ou qui commettent des actes d'incivilité («overlastgedrag»)?

Ce sont des phénomènes qui doivent aussi être pris en compte, non seulement dans l'intérêt du jeune, mais également de la société.

La réforme de la loi de la jeunesse fournirait une excellente occasion pour appréhender également ces attitudes problématiques, afin de parvenir à un droit de la jeunesse réellement «intégré».

En dehors de cette différence d'approche sur les principes généraux, d'autres aspects de l'amendement n°12 posent problème:

– l'amendement dispose que «la prévention de la délinquance est essentielle pour protéger la société à long terme et exige que les autorités compétentes s'attaquent aux causes sous-jacentes de la délinquance des mineurs et qu'elles élaborent un cadre d'action multidisciplinaire». Que faut-il entendre par ce «cadre d'action multidisciplinaire»? Il faut qu'un contenu concret soit donné à cette notion;

– l'amendement insiste aussi sur le fait que l'administration de la justice des mineurs doit être assurée par des intervenants qui ont reçu une formation spécifique et continue en matière de droit de la jeunesse. Ce principe est louable, mais il ne trouve aucune application concrète dans le reste de la loi. Au contraire, il est prévu que le juge de la jeunesse pourra, dans certains cas, être dessaisi, alors que, s'il est bien un intervenant qualifié en matière de justice des mineurs, c'est lui;

– l'amendement prévoit également que «les mineurs ne peuvent, dans tous les cas, être assimilés aux majeurs quant à leur degré de responsabilité et aux conséquences de leurs actes». Il faut certes qu'une approche

jeugd-delinquentie doeltreffender en strikter aan te pakken. Zulks zou nochtans de grondslag moeten vormen van alle wetten betreffende jongeren die misdrijven hebben gepleegd: het is onontbeerlijk dat iemand zich rekenschap geeft van de ernst van sommige gedragingen en dat die doortastend worden aangepakt, vanzelfsprekend zonder daarbij de opvoedkundige doelstelling en de resocialisatie van de jongere uit het oog te verliezen.

Met diezelfde doeltreffendheid voor ogen ware het voorts nuttig meer aandacht te schenken aan alle problematische gedragingen. Zich houden aan de uitdrukking «een als misdrijf omschreven feit» kan immers niet volstaan om aldus alle facetten van het vraagstuk in acht te nemen.

Hoe moet de samenleving immers reageren op minderjarigen die spijbelen, van huis weglopen, op straat rondhangen of overlastgedrag plegen?

Ook met dergelijke verschijnselen moet rekening worden gehouden, niet alleen in het belang van de jongere, maar ook van de samenleving.

De hervorming van de wet betreffende de jeugdbescherming zou een uitstekende gelegenheid verschaffen om ook die problematische gedragingen aan te pakken, teneinde tot een echt «geïntegreerd» jeugdrecht te komen.

Behalve dat meningsverschil omtrent de wijze waarop de algemene beginselen worden benaderd, rijzen bij amendement nr. 12 bovendien ook nog de volgende knelpunten.

– In het amendement is het volgende bepaald: «De voorkoming van delinquentie is van wezenlijk belang om de maatschappij op lange termijn te beschermen. Zulks vereist dat de bevoegde autoriteiten de onderliggende oorzaken van de jeugd-delinquentie aanpakken en een multidisciplinair actieplan uitwerken.» Wat moet worden verstaan onder «multidisciplinair actieplan»? Dat begrip moet een invulling krijgen waarover overeenstemming bestaat.

– In het amendement wordt voorts beklemtoond dat rechtsbedeling ten aanzien van minderjarigen moet gebeuren door personen met een specifieke en permanente opleiding inzake jeugdrecht. Dat beginsel is lovenswaardig, maar elders in de wet is geen enkele andere concrete toepassing ervan terug te vinden. Er is integendeel in bepaald dat de zaak in sommige gevallen aan de jeugdrechter kan worden onttrokken, terwijl hij bij uitstek iemand is met vakbekwaamheid inzake jeugdrecht.

– Daarnaast is in het amendement het volgende bepaald: «De minderjarigen mogen geenszins worden gelijkgesteld met meerderjarigen wat de mate van verantwoordelijkheid en de gevolgen van hun daden be-

spécifique soit prévue, puisqu'il s'agit de mineurs mais, une fois de plus, il est également indispensable que ceux-ci soient mis devant leurs responsabilités s'ils ont commis une infraction. C'est d'autant plus vrai pour les récidivistes, qui peuvent et doivent supporter les conséquences de leurs actes;

– Le mot «sanction» n'apparaît nulle part dans la loi. Il n'est tout de même pas inconcevable que, à côté des mesures éducatives, une place soit également reconvenue à la sanction. La sanction a en effet elle aussi une valeur pédagogique. Il faut, en d'autres termes, pouvoir disposer d'un éventail complet de mesures, qui vont jusqu'à la sanction.

– L'amendement précise que «dans le cadre de la prise en charge des mineurs ayant commis un fait qualifié infraction, il est fait recours, lorsque cela est possible, aux mesures de substitution aux procédures judiciaires prévues par la loi tout en prenant en considération la protection de la société. Que visent les «mesures de substitution aux procédures judiciaires»?

La présomption d'innocence devrait par ailleurs clairement apparaître dans le texte. Des mesures provisoires peuvent en effet être prises à l'égard du mineur, et il est donc indispensable de préciser que celles-ci n'entraînent pas une reconnaissance de la culpabilité du mineur. C'est d'autant plus nécessaire qu'un amendement prévoit d'imposer, dans le cadre de ces mesures provisoires, jusqu'à 150 heures de travaux d'intérêt général.

Comme l'a dit M. Maes lors de son audition:

«de minderjarig kan in de voorlopige fase niet gesanctioneerd, noch gestraft worden, na vonnis echter, wel.

*De voorlopige maatregelen kunnen dus slechts:
-bewarend zijn van aard (vergelijk Cass. 4 maart 1997, Arr.Cass.1997, 307 en art. 37 tegenover 52 wet 8.04.1965)
-eventueel beveiligend voor de maatschappij
-aanzet zijn tot contact met het slachtoffer
-dienen voor observatie».*

Les garanties suivantes doivent par conséquent être assurées:

- les garanties juridiques issues du droit pénal «classique»;
- la présomption d'innocence avant le jugement sur le fond;

treft.» . Het klopt dat in een specifieke benadering moet worden voorzien aangezien het om minderjarigen gaat, maar eens te meer is het ook onontbeerlijk dat zij worden geconfronteerd met hun verantwoordelijkheid zo zij een misdrijf hebben gepleegd. Zulks geldt nog des te meer voor recidivisten, die de gevolgen van hun daden kunnen en moeten dragen.

– Het woord «sanctie» komt nergens in de wet voor. Nochtans is het niet ondenkbaar te erkennen dat ook sancties een plaats verdienen, naast de opvoedkundige maatregelen. Ook een sanctie heeft immers een opvoedkundige waarde. Men moet met andere woorden kunnen beschikken over een volledig scala van maatregelen dat in laatste instantie ook sancties omvat.

– In het amendement wordt het volgende gepreciseerd: «Bij de tenlasteneming van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, wordt, wanneer zulks mogelijk is, een beroep gedaan op de in de wet bepaalde vervangingsmaatregelen voor de gerechtelijke procedures, waarbij evenwel rekening wordt gehouden met de bescherming van de maatschappij.» . Wat beogen de «vervangingsmaatregelen voor de gerechtelijke procedures»?

Het vermoeden van onschuld zou voorts duidelijk in de tekst tot uiting moeten komen. Voorlopige maatregelen kunnen immers ten aanzien van een minderjarige worden genomen, en het is dus onontbeerlijk te preciseren dat die maatregelen geen erkenning van de schuld van de minderjarige inhouden. Zulks is des te noodzakelijker omdat een amendement erin voorziet om in het kader van die voorlopige maatregelen tot 150 uur prestaties van algemeen nut op te leggen.

De spreker sluit zich aan bij wat de heer Maes tijdens de met hem gehouden hoorzitting heeft gezegd.

De heer Maes stelde toen:

«De minderjarige kan in de voorlopige fase niet gesanctioneerd, noch gestraft worden, na vonnis echter wel.

*De voorlopige maatregelen kunnen dus slechts:
– bewarend zijn van aard (vergelijk Cass. 4 maart 1997, Arr.Cass.1997, 307 en art. 37 tegenover 52 wet 8.04.1965);
– eventueel beveiligend voor de maatschappij;
– aanzet zijn tot contact met het slachtoffer;
– dienen voor observatie .» .*

Bijgevolg moeten de volgende waarborgen worden geboden:

- de uit het «traditionele» strafrecht voortvloeiende waarborgen;
- het vermoeden van onschuld voordat over de grond van de zaak een vonnis wordt geveld;

- respect du principe de proportionnalité;
- herhaalde proceduriële toetsingsmomenten en veelvuldige verhaalmogelijkheden;
- intervention de différents juges impartiaux dans les différentes phases de la procédure;
- assistance juridique spécifique assurée par des avocats impartiaux.

Comme l'a dit également M. Maes, «l'intervention de la justice doit par conséquent répondre au moins aux critères de qualité érigés en principe dans les textes conventionnels internationaux auxquels notre pays a adhéré ou dans les résolutions et recommandations qui emportent un large consensus dans notre société occidentale.

Ces critères sont les suivants:

- spécialisation d'un système juridique pour les jeunes;
- primauté de la dimension pédagogique et de la réinsertion sociale sur l'approche répressive;
- éducation du jeune à la responsabilité;
- protection juridique des parties au procès;
- proportionnalité de la réaction sociale par rapport à l'acte;
- diversification des mesures;
- prise en considération des intérêts de la victime;
- subsidiarité de l'intervention judiciaire;
- rapidité de l'intervention judiciaire;
- respect de la famille et des conditions de vie propres.»

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, émet l'idée de revenir éventuellement sur l'article 1er bis à l'issue de l'examen des articles du projet de loi. Cela devrait permettre d'éventuellement ajuster les principes énoncés dans cet article en fonction des choix opérés par la commission.

M. Melchior Wathelet (cdH) s'interroge sur l'utilité d'inscrire des principes directeurs d'une loi dans le texte de cette loi elle-même. Ce texte devrait plutôt figurer dans l'exposé des motifs.

M. Alfons Borginon (VLD), président, abonde en ce sens: inclure des principes généraux sans portée normative dans un article d'une loi n'est pas, juridiquement, la meilleure façon de procéder. S'il en avait été ainsi dans la loi de principes sur le statut juridique des détenus, c'est parce qu'il n'y avait pratiquement aucune législation existante en la matière. Dans le cas de la protection de la jeunesse, le législateur ne part pas de rien: un système existe.

- inachtneming van het proportionaliteitsbeginsel;
- herhaalde procedurele toetsingsmomenten en veelvuldige verhaalmogelijkheden;
- optreden van verschillende onpartijdige rechters in de verschillende stadia van de rechtspleging;
- door onpartijdige advocaten verleende specifieke rechtsbijstand.

De situatie is zoals de heer Maes voorts nog heeft aangegeven: «Het optreden van het gerecht moet derhalve minstens beantwoorden aan de kwaliteitscriteria die vooropgesteld zijn in internationale verdragsteksten tot dewelke ons land is toegetreden of in resoluties en aanbevelingen die in onze westerse samenleving een ruime consensus wegdragen.

Deze criteria zijn de volgende:

- specialisatie van een rechtssysteem voor jongeren;
- opvoedkundig-sociaal-integratieve dimensie primeert op repressieve aanpak;
- opvoeding van de jongere tot verantwoordelijkheid;
- rechtsbescherming van de partijen in het geding;
- proportionaliteit van de sociale reactie op de daad;
- diversificatie van de maatregelen;
- rekening houden met de belangen van het slachtoffer;
- subsidiariteit van de gerechtelijke tussenkomst;
- snelheid van de gerechtelijke tussenkomst;
- eerbied voor het gezin en de eigen levensomstandigheden.»

Minister van Justitie Onkelinx oppert het idee artikel 1 bis eventueel opnieuw ter hand te nemen na de bespreking van de in het wetsontwerp vervatte artikelen. Zulks zou in voorkomend geval de mogelijkheid bieden de in dat artikel gehuldigde beginselen bij te sturen naar gelang van de door de commissie gedane keuzes.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt zich af of het wel nut heeft de richtsnoeren van een wet op te nemen in de tekst van die wet zelf. Dat zou veeleer in de memorie van toelichting moeten gebeuren.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) is het daarmee eens: algemene beginselen zonder normatieve reikwijdte opnemen in een wetsartikel is juridisch niet de beste werkwijze. Indien zulks in het voorstel van basiswet gevangenissen en rechtspositie van gedetineerden het geval is geweest, dan is dat omdat er terzake nagenoeg geen bestaande wetgeving was. In het geval de jeugdbescherming vertrekt de wetgever niet van niets aangezien er een systeem bestaat.

De plus, les principes généraux qui seraient ainsi énoncés à l'occasion de la révision de la loi de 1965 auraient une influence sur l'interprétation de l'ensemble de la loi, et pas seulement sur les articles que le projet à l'examen a pour objectif de modifier.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) fait part de son désaccord avec l'amendement n°12 du gouvernement: cet amendement pose en principe que «les mineurs ne peuvent, dans tous les cas, être assimilés au majeurs quant à leur degré de responsabilité et aux conséquences de leurs actes». Cette thèse est dangereuse. Un mineur de 16 ans ayant commis plusieurs meurtres et renvoyé devant les assises pourrait se servir de cette disposition pour échapper à cette procédure, en arguant qu'elle est destinée aux adultes, et qu'il a droit à un autre traitement. Ce principe est donc formulé de façon trop générale et absolue. Il faudrait au moins qu'une réserve soit formulée pour les faits d'une extrême gravité.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) estime que les principes généraux énoncés à l'amendement n°12 n'ont pas leur place dans la loi de 1965.

La rédaction beaucoup trop floue de ce texte risquerait aussi de porter atteinte au principe de légalité et à la présomption d'innocence.

À la limite, si l'on est de mauvaise foi, il serait possible de tirer argument du principe de différence de traitement énoncé dans l'amendement n°12 pour justifier que les mineurs ne disposent pas des mêmes garanties juridiques que les majeurs.

Il est faux par ailleurs de prétendre que les principes énumérés dans l'amendement n°12 reflètent la teneur des articles de la loi. Il s'agit davantage de déclarations de bonne volonté, sans engagements concrets.

Le deuxième principe par exemple, prévoit que toute intervention de l'administration de la justice des mineurs est, «dans la mesure du possible», assurée par des intervenants fonctionnaires et magistrats qui ont reçu une formation spécifique et continue en matière de droit de la jeunesse. Cette vague déclaration d'intention n'est pas juridiquement acceptable: la loi impose, tranche, et s'applique dans tous les cas, et pas seulement «si c'est possible».

Ce texte est aussi est retrait par rapport à l'exposé des motifs, qui reconnaissait que les magistrats «doivent» recevoir le soutien indispensable au niveau de la formation et de la prime de formation que justifient pleinement les qualités humaines indispensables au traitement de la matière.

Bovendien zouden de algemene principes die aldus ter gelegenheid van de herziening van de wet van 1965 zouden worden aangehaald een invloed hebben op de uitlegging van de hele wet en niet alleen van de artikelen die dit wetsontwerp beoogt te wijzigen.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) is het niet eens met amendement nr. 12 van de regering: dat amendement poneert als principe dat «de minderjarigen (...) geenszins [mogen] worden gelijkgesteld met meerderjarigen wat de mate van verantwoordelijkheid en de gevolgen van hun daden betreft». Dat is een gevaarlijke stelling: een minderjarige van 16 jaar die verschillende moorden heeft gepleegd en die naar het hof van assisen wordt verwezen, zou van die bepaling gebruik kunnen maken om aan die procedure te ontsnappen, daarbij aanvoerend dat ze bestemd is voor de volwassenen en dat hij recht heeft op een andere behandeling. Dat principe is dus te algemeen en te absoluut geformuleerd. Er zou op zijn minst voorbehoud moeten worden gemaakt voor uiterst ernstige feiten.

Volgens *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* zijn de in amendement nr. 12 geformuleerde principes niet op hun plaats in de wet van 1965.

De veel te vage redactie van die tekst dreigt ook afbreuk te doen aan het wettelijkheidsbeginsel en aan het vermoeden van onschuld.

Wie te kwader trouw is, zou van het in amendement nr. 12 vervatte principe van verschil in behandeling zelfs een argument kunnen maken om te beweren dat de minderjarigen niet dezelfde juridische waarborgen hebben als de meerderjarigen.

Voorts is het niet juist te beweren dat de in amendement nr. 12 opgesomde principes de inhoud van de artikelen van de wet weergeven.

Het gaat veeleer om verklaringen van goede wil, zonder concrete verbintenissen. Het tweede principe bijvoorbeeld bepaalt dat elke rechtsbedeling ten aanzien van minderjarigen gebeurt, «voor zover zulks mogelijk is», door actoren, ambtenaren en magistraten met een specifieke en permanente opleiding inzake jeugdrecht. Die vage intentieverklaring is juridisch onaanvaardbaar: de wet legt op en hakt knopen door, en ze is in alle gevallen van toepassing, en niet alleen «voor zover mogelijk».

Die tekst gaat ook minder ver dan de memorie van toelichting, die erkent dat de magistraten de noodzakelijke steun «moeten» krijgen met betrekking tot opleidingsinitiatieven en tot een opleidingspremie die volkomen verantwoord is gelet op de onmisbare menselijke kwaliteiten die vereist zijn voor de behandeling van deze materie.

L'amendement, en d'autres termes, affaiblit même la portée des dispositions de la loi, tel que l'exposé des motifs devrait permettre de l'interpréter.

Il est du reste à espérer que cette formation ne se limitera pas aux juges de la jeunesse, mais s'étendra aussi aux juges qui auront à connaître de dossiers dont les tribunaux de la jeunesse se seront dessaisis. S'il s'agit de juges siégeant dans une chambre particulière du tribunal correctionnel, il faudra également qu'il ne s'agisse pas du juge de la jeunesse qui a déjà connu de l'affaire avant de s'en dessaisir.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) répond que les interventions à l'égard des mineurs dans le cadre de la protection de la jeunesse impliquent de multiples acteurs, qui dépendant de niveaux de pouvoir différents. Il est donc important de rappeler, dans un titre préliminaire, selon quels principes généraux doivent s'organiser ces interventions.

Discuter de ces principes avant d'examiner les autres dispositions de la loi permettra également de vérifier si l'ensemble des articles sont conformes aux principes choisis par la commission.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) refuse que l'on exige des magistrats de la jeunesse qu'ils suivent une formation «permanente»: la plupart d'entre eux ont suffisamment d'expérience pour pouvoir s'en passer.

Par ailleurs, il est dangereux de prévoir que «les jeunes ne peuvent être entièrement ou partiellement soustraits à l'autorité parentale que dans les seuls cas où des mesures comportant le maintien de cette autorité sont contre-indiquées». Ce principe pourrait s'interpréter comme une restriction aux possibilités de placement, puisque ceux-ci entraînent une soustraction partielle des jeunes à l'autorité de leurs parents.

Même un jeune qui aurait commis un fait très grave (comme un homicide) pourrait, si cette disposition était maintenue, rester chez ses parents s'il est avéré que ceux-ci lui ont donné une «bonne éducation».

Cette manière de faire risque d'avoir des conséquences désastreuses non seulement pour le jeune lui-même, mais aussi pour d'autres mineurs, qui verraient que des infractions sérieuses n'entraînent pas de réelle réaction de la part de la société.

L'amendement n°12 du gouvernement va même plus loin, et précise que «dans le cadre de la loi, le droit des jeunes à la liberté ne peut souffrir que d'un minimum d'entraves commandées par la protection de la société,

Met andere woorden, het amendement zwakt zelfs de draagwijdte van de bepalingen van de wet af, zoals de memorie van toelichting zou moeten mogelijk maken die uit te leggen.

Overigens moet worden gehoopt dat die opleiding niet zal beperkt blijven tot de jeugdrechters maar dat ze zal worden uitgebreid tot de rechters die kennis moeten nemen van dossiers die de jeugdrechtbanken uit handen hebben gegeven. Als het rechters betreft die zitting hebben in een bijzondere kamer van de correctionele rechtbank, zal het bovendien niet mogen gaan om de jeugdrechter die reeds kennis heeft genomen van de zaak alvorens ze uit handen te geven.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) antwoordt dat optreden ten aanzien van de minderjarigen in het kader van de jeugdbescherming tal van actoren vereist die afhangen van verschillende machtsniveaus. Het is dus belangrijk er in een voorafgaande titel aan te herinneren volgens welke algemene beginselen zulks moeten worden georganiseerd.

Over die principes discussiëren alvorens de andere bepalingen van de wet te bespreken, zal ook de mogelijkheid bieden na te gaan of alle artikelen stroken met de door de commissie gekozen principes.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) verzet zich ertegen dat van de jeugdmagistraten wordt geëist dat ze een «permanente» opleiding volgen: de meesten onder hen hebben voldoende ervaring om dat niet nodig te hebben.

Voorts is het gevaarlijk te bepalen dat «de jongeren enkel volledig of gedeeltelijk aan het ouderlijk gezag [kunnen] worden onttrokken in de gevallen waarin maatregelen houdende handhaving van dit gezag als een contra-indicatie kunnen worden beschouwd». Dat principe zou kunnen worden geïnterpreteerd als een beperking van de plaatsingsmogelijkheden aangezien die maatregelen de jongeren gedeeltelijk onttrekken aan het gezag van hun ouders.

Zelfs een jongere die een zeer ernstig feit zou hebben gepleegd (zoals een moord) zou, mocht die bepaling worden gehandhaafd, bij zijn ouders kunnen blijven als vaststaat dat die hem een «degelijke opvoeding» hebben gegeven.

Die werkwijze dreigt rampzalige gevolgen te hebben niet alleen voor de jongere zelf, maar ook voor andere minderjarigen, die zouden vaststellen dat ernstige misdrijven geen aanleiding geven tot een echte reactie vanwege de samenleving.

Amendement nr. 12 van de regering gaat zelfs verder en preciseert het volgende: «in het kader van de wet mogen aan het recht op vrijheid van de jongeren slechts minimale belemmeringen worden opgelegd die

compte-tenu des besoins des jeunes, des intérêts de leur famille et du droit des victimes.»

Il est au contraire nécessaire de prendre des mesures sévères, impliquant une réelle entrave à la liberté des mineurs ayant commis à de multiples reprises des infractions.

L'intervenant réclame que l'avis du Conseil d'État soit demandé sur amendement n°12.

La commission rejette cette proposition d'avis par 9 voix contre 3.

Art. 2

Cet article ne suscite aucune observation

Art. 2bis

L'amendement n°13, visant à insérer un nouvel article 2bis, est déposé par *Mme Karine Lalieux (PS)* et consorts.

L'intervenante explique que cet amendement prévoit la transmission des décisions aux avocats dans un délai de 24 heures. Cette pratique a déjà cours, et serait donc consacrée légalement.

Art. 3

L'amendement n°14 est déposé par *Mme Karine Lalieux (PS)* et consorts.

Cet amendement vise à élargir la notion d'autorité parentale aux tuteurs et aux adoptants.

L'intervenante remarque également que son amendement devra être corrigé, afin que les versions française et néerlandaise correspondent. La version néerlandaise faisant foi, le mot «protuteur» devra être remplacé par «tuteur officieux».

La commission marque son accord avec cette correction technique.

noodzakelijk zijn voor de bescherming van de maatschappij, rekening houdend met de noden van de jongeren, de belangen van hun familie en het recht van de slachtoffers.».

Het is daarentegen nodig strenge maatregelen te nemen, die een echte beperking inhouden van de vrijheid van de minderjarigen die herhaaldelijk misdrijven hebben gepleegd.

De spreker vraagt dat over amendement nr. 12 het advies van de Raad van State wordt gevraagd.

De commissie verwerpt dat voorstel met 9 tegen 3 stemmen.

Art. 2

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 2bis

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 13 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt de invoeging van een nieuw artikel 2bis.

De indienster geeft aan dat dit amendement erin voorziet dat de beslissingen binnen een tijdspanne van 24 uur aan de advocaten worden overgezonden. Dat is nu al een gangbare praktijk, die dus wettelijk moeten worden bekrachtigd.

Art. 3

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 14 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt het begrip «ouderlijk gezag» uit te breiden tot de voogden en de adoptanten.

De spreekster stipt eveneens aan dat haar amendement moet worden gecorrigeerd teneinde de Nederlandse en de Franse tekstversies op elkaar af te stemmen. Aangezien de Nederlandse versie de juiste is, moet in de Franse tekst het woord «protuteur» worden vervangen door het woord «tuteur officieux».

De commissie stemt in met die technische correctie.

M. Melchior Wathelet (cdH) fait part de sa préférence pour le texte original de l'article: en procédant à une énumération, on risque d'oublier certaines personnes qui disposent pourtant bel et bien de l'autorité parentale, quelle que soit la forme juridique qui leur permet de l'exercer.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) présente l'amendement n°37, visant à supprimer cet article.

L'intervenante explique que l'actuel article 30 de la loi du 8 avril 1965 et l'article 38 du décret de la communauté française du 4 mars 1991 prévoient déjà la possibilité pour le tribunal d'ordonner, sur réquisition du ministère public, une mesure d'assistance éducative à l'égard des personnes qui ont la garde du mineur. Il serait dès lors plus opportun d'encourager et de développer davantage cette forme d'assistance dans un esprit de collaboration avec les personnes qui ont la garde du mineur.

La contrainte et les sanctions entourant la mise en place du stage parental risquent d'avoir un effet négatif sur l'image que le parent condamné a de lui-même et de son rôle de parent; des effets psychologiques considérables sont également à craindre pour le mineur lui-même, aux yeux duquel on risque de disqualifier le parent.

Le premier objectif d'un travail avec les parents doit être d'obtenir leur adhésion à la démarche. Or, l'adhésion n'est pas une soumission à une obligation pour éviter une sanction.

Appliquer des amendes aux parents qui ne se préoccupent pas de leurs enfants ne concernera qu'une infime partie des personnes visées, celles aux revenus moyens. Les personnes aisées paieront sans s'en rendre compte, ceux aux revenus faibles n'en auront pas les moyens: faudra-t-il les poursuivre et saisir leurs biens?

Il vaut donc mieux abandonner cette idée de «stage parental». Mieux vaudrait renforcer les moyens humains, budgétaires et méthodologiques pour qu'un travail d'accompagnement à l'égard des parents puisse être accompli par les communautés.

M. Tony Van Parys (CD&V) et M. Servais Verhestraeten (CD&V) présentent l'amendement n°47, qui a également pour objectif de supprimer l'article 3.

M. Servais Verhestraeten (CD&V) explique que la responsabilité en matière d'éducation ne s'impose pas au moyen d'amendes ou de peines correctionnelles. Le

De heer Melchior Wathelet (cdH) geeft de voorkeur aan de oorspronkelijke tekst van het artikel: een opsomming houdt het gevaar in dat men bepaalde personen over het hoofd ziet, al oefenen zij wel degelijk het ouderlijk gezag uit – ongeacht in welke juridische vorm.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) dient amendement nr. 37 (DOC 51 1467/005) in, dat ertoe strekt dit artikel weg te laten.

Volgens de spreker bieden het vigerende artikel 30 van de wet van 8 april 1965 en artikel 38 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 4 maart 1991 de rechtbank nu al de mogelijkheid om, op vordering van het openbaar ministerie, een maatregel inzake opvoedingsbijstand te gelasten ten aanzien van degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben.

Derhalve ware het wenselijker die vorm van bijstand aan te moedigen en ruimer uit te bouwen, in een geest van samenwerking met wie de minderjarige onder zijn bewaring heeft.

De dwang en de sancties waarmee de inrichting van de ouderstage wordt omgeven, dreigen immers een ongunstige weerslag te hebben op het beeld dat de veroordeelde ouder van zichzelf en van zijn ouderrol heeft. Voorts vallen ernstige psychologische gevolgen te vrezzen voor de minderjarige zelf, omdat de ouder voor hem wel eens in diskrediet kan worden gebracht.

De eerste doelstelling van de samenwerking met de ouders moet erin bestaan hen ertoe te brengen in te stemmen met de gekozen aanpak. Instemming staat niet gelijk met onderwerping aan een verplichting om een sanctie te ontlopen.

Geldboetes opleggen aan ouders die zich niet om hun kinderen bekommeren, zal maar effect hebben op een miniem deel van de betrokkenen, met name op de mensen met een gemiddeld inkomen. De beter bedeedden zullen probleemloos betalen, maar mensen met een krap inkomen zullen er de middelen niet voor hebben. Moeten zij worden vervolgd en moeten hun goederen in beslag worden genomen?

Derhalve ware het raadzaam de idee van een «ouderstage» te laten varen. In plaats daarvan zouden de menselijke, budgettaire en methodologische middelen moeten worden opgevoerd, zodat de gemeenschappen werk kunnen maken van ouderbegeleiding.

De heren Tony Van Parys (CD&V) en Servais Verhestraeten (CD&V) dienen amendement nr. 47 (DOC 51 1467/005) in, dat eveneens tot doel heeft artikel 3 weg te laten.

Volgens *de heer Servais Verhestraeten (CD&V)* kan verantwoordelijkheidszin inzake opvoeding niet worden bijgebracht met geldboetes of correctionele straffen. Een

fait de criminaliser le comportement des parents influence notablement le comportement délinquant du mineur adolescent. Cette mesure manque donc son objectif. Qui plus est, le soutien en matière d'éducation et l'aide aux parents sont des compétences communautaires. Enfin, il faut rappeler que le droit actuel contient déjà des dispositions relatives à la responsabilité des parents pour les dommages causés par leurs enfants (articles 1382 et 1384 du Code civil). Il existe donc déjà des moyens d'obliger les parents à assumer leurs responsabilités.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) est également d'avis que l'organisation d'un «stage parental» relève de la compétence des communautés.

Il y a par ailleurs, dans la formulation de l'article 3, une contradiction avec l'amendement n°17 (à l'article 5): l'amendement parle de «personnes qui exercent l'autorité parentale», alors que, dans l'amendement, il est question du père, de la mère, de l'adoptant ou des adoptants.

M. Claude Marinower (VLD) estime lui aussi que le stage parental relève de la compétence des communautés, comme l'a relevé le Conseil d'État dans son avis (DOC 1467/001, p.83-84).

L'intervenant doute également de l'utilité de cette mesure.

Comme l'a dit le professeur Johan Put lors de son audition, la disposition sur un «stage parental» - qui ressort de la matière de l'aide aux personnes et donc de la compétence des communautés - devrait être abandonnée au profit d'une intervention destinée à assister les parents.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, rappelle les termes en lesquels le Conseil d'État s'est exprimé: «Dans la mesure où les auteurs du projet peuvent démontrer que, bien qu'il vise directement les parents, le stage parental est en fait une mesure qui peut également bénéficier au mineur délinquant, il peut être admis que la mesure envisagée entre dans le champ d'application de l'article 5, § 1er, II, 6° d), de la loi spéciale. Dans ce cas, l'autorité fédérale est compétente pour édicter cette mesure. L'exposé des motifs mentionne à juste titre l'utilité de conclure un accord de coopération avec les communautés, étant donné que le stage parental peut ainsi être également organisé en dehors du contexte des réactions au comportement délictueux des mineurs».

aanpak die erin bestaat het gedrag van de ouders te criminaliseren, beïnvloedt fors het delinquente gedrag van de minderjarige adolescent. Een dergelijke maatregel schiet dus zijn doel voorbij. Wat meer is: opvoedingssteun en hulp aan de ouders zijn bevoegdheden van de gemeenschappen. Tot slot moet eraan worden herinnerd dat de huidige wetgeving nu al bepalingen bevat met betrekking tot de aansprakelijkheid van de ouders voor schade die door hun kinderen werd veroorzaakt (artikelen 1382 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek). Er zijn dus nu al hefboomen voorhanden om de ouders ertoe te dwingen hun verantwoordelijkheid op zich te nemen.

Ook de heer *Bart Laeremans (Vlaams Belang)* is van mening dat de organisatie van een ouderstage tot de bevoegdheden van de gemeenschappen behoort.

Overigens is de formulering van artikel 3 in tegenpraak met amendement nr. 17 (op artikel 5). Het artikel heeft het immers over «personen die [...] het ouderlijk gezag uitoefenen», terwijl in het amendement sprake is van de vader, de moeder, de adoptant of de adoptanten.

De heer Claude Marinower (VLD) is eveneens de mening toegedaan dat de gemeenschappen bevoegd zijn voor het organiseren van de ouderstage. De Raad van State heeft dat in zijn advies overigens ook aangeept (DOC 1467/001, blz. 83-84).

Voorts heeft de spreker twijfels bij het nut van die maatregel. Zoals professor Johan Put tijdens de hoorzittingen al heeft gesuggereerd, ware het raadzaam de bepaling inzake de ouderstage (waarbij het gaat om hulp aan personen en dus om een bevoegdheid van de gemeenschappen) te laten vallen en te vervangen door een interventie die veeleer gericht is op bijstand aan de ouders.

De minister van Justitie Onkelinx brengt de precieze tekst van het advies van de Raad van State in herinnering: «In zoverre de stellers van het ontwerp kunnen aantonen dat de ouderstage, alhoewel rechtstreeks gericht op de ouders, in feite een maatregel is die ook de delinquente minderjarige zelf ten goede kan komen, kan aangenomen worden dat de bedoelde maatregel onder de toepassing valt van artikel 5, § 1, II, 6°, d), van de bijzondere wet. In dat geval is de federale overheid bevoegd om in die maatregel te voorzien. Terecht wordt in de memorie van toelichting melding gemaakt van het nut om met de gemeenschappen een samenwerkingsakkoord te sluiten, omdat de ouderstage daardoor ook buiten de context van de reacties op het delinquent gedrag van minderjarigen ingericht kan worden.» (DOC 1467/001, blz. 84).

Le Conseil d'État reconnaît donc que l'autorité fédérale est, sous les conditions qu'il énonce, compétente.

L'idéal serait bien évidemment qu'un accord de coopération avec les communautés soit conclu. Le stage parental, décidé par l'autorité fédérale, sera financé par elle, mais un accord de coopération permettrait que cette mesure puisse être mise en place par ceux qui disposent des qualifications et de la compétence requise en la matière.

Si un stage parental n'était pas prévu, seule la mesure extrême de déchéance de l'autorité parentale pourrait être prise à l'égard des parents qui manifestent un désintérêt caractéristique à l'égard de leur enfant.

La question de savoir si le caractère obligatoire de la mesure ne risque pas de nuire à son efficacité a déjà été posée dans le cadre du débat sur l'aide contraignante, prévue par la législation de la communauté française: l'expérience a montré que cette mesure, à laquelle recourent les centres d'orientation éducative, a bel et bien fonctionné et a donné d'excellents résultats.

Le but ultime de la loi est d'aider le jeune à «s'en sortir». Pour ce faire, il est indispensable de mettre fin au désintérêt de certains parents, désintérêt qui, à n'en pas douter, joue un rôle crucial dans la délinquance du mineur.

Comme l'a dit lors de son audition Mme Catherine Denis, psychologue à l'ASBL «Parole d'Enfants» (voir annexe), «on peut imaginer que si les usagers n'étaient pas dans la résistance, ils ne seraient pas contraints de suivre un stage parental. Ils n'arrivent pas à prendre en compte les avis, les suggestions ou les conseils qui leur ont été donnés jusqu'à présent».

M. Alfons Borginon (VLD), président, relève que l'article 3 parle des «mineurs déferé au tribunal pour avoir commis un fait qualifié infraction», alors qu'à l'article 10, il est question de «mineur qui reconnaît avoir commis un fait qualifié infraction». Le mineur reconnaît donc sa culpabilité dans l'article 10, alors que, à l'article 3, la culpabilité n'est pas établie.

Un stage parental ne devrait pouvoir être imposé que lorsqu'il est établi que le mineur a bien commis les faits qui lui sont reprochés.

De Raad van State erkent dus dat de federale overheid bevoegd is, althans onder bepaalde voorwaarden.

Uiteraard zou de ideale oplossing erin bestaan dat met de gemeenschappen een samenwerkingsakkoord wordt gesloten. In dat geval zou de federale overheid de financiering op zich nemen van de ouderstage waartoe zij heeft beslist, maar via een dergelijk samenwerkingsakkoord zou die maatregel ten uitvoer kunnen worden gelegd door degenen die daartoe over de vereiste kwalificaties en bekwaamheid beschikken.

Zonder ouderstage zou tegen ouders die op specifieke wijze verzuimen zich om hun kind te bekommeren, alleen de extreemste maatregel kunnen worden uitgevaardigd, te weten de ontzetting uit het ouderlijk gezag.

De vraag of het verplichte karakter van de maatregel de doeltreffendheid ervan niet dreigt te ondermijnen, werd reeds gesteld tijdens het debat over de gedwongen hulpverlening waarin de decreetgeving van de Franse Gemeenschap voorziet. De ervaring heeft geleerd dat die maatregel, waarvan de centra voor opvoedkundige voorlichting gebruik maken, wel degelijk werkt en zelfs puike resultaten oplevert.

Het ligt in de uiteindelijke bedoeling van de wet de jongere te helpen om uit de problemen te geraken. Daartoe moet absoluut een einde worden gemaakt aan de onverschilligheid van bepaalde ouders, aangezien hun attitude ongetwijfeld een cruciale rol speelt in de delinquentie van de minderjarige.

In de hoorzitting met mevrouw Catherine Denis, psychologue bij de vzw «*Paroles d'enfants*» (zie bijlage), verwoordde zij het vraagstuk als volgt: «In de bijzondere context van de ouderstages kan men zich voorstellen dat zo de gebruikers geen weerstand betoonden, ze niet zouden worden verplicht een ouderstage te volgen. Zij slagen er niet in wat te gaan doen met de adviezen, suggesties of raadgevingen die hen tot dusver werden aangereikt.»

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) merkt op dat artikel 3 gewag maakt van «de minderjarige die wegens een als misdrijf omschreven feit voor de rechtbank is gebracht», terwijl in artikel 10 sprake is van «de minderjarige die erkent een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd». In artikel 10 erkent de minderjarige derhalve zijn schuld, terwijl de schuld in artikel 3 niet bewezen is.

Een ouderstage zou alleen mogen worden opgelegd wanneer bewezen is dat de minderjarige wel degelijk de hem ten laste gelegde feiten heeft gepleegd.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond qu'un stage parental ne peut être imposé que si un fait qualifié infraction a été commis par la mineur et que le juge l'a reconnu.

M. Tony Van Parys (CD&V) revient sur le problème de la compétence que pose cet article 3: ces mesures concernent les parents, et non seulement le mineur, et il s'agit donc d'une matière relevant des compétences des communautés. Il est primordial que les parents soient davantage impliqués, et qu'ils prennent conscience de la gravité de la situation. Or, pour atteindre ce but, tous les instruments dont disposent les communautés doivent être mobilisés. Si tel n'est pas le cas parce qu'on s'obstine à considérer que ce «stage parental» relève des compétences de l'État fédéral, ce stage parental est voué à l'échec. Il faut donc laisser les communautés jouer leur rôle d'accompagnement, et abandonner cette idée de «stage parental» qui ne règle rien, idée d'autant plus absurde qu'elle s'accompagnerait de la menace de sanctions financières à l'égard de parents qui, bien souvent, sont dans une situation sociale difficile. Comme l'a dit Mme Ankie Vandekerckhove, Commissaire aux droits de l'enfant pour la communauté flamande, lors des auditions (voir annexe):

«Opvoedingsverantwoordelijkheid leg je niet op via verplichtingen en correctionele straffen. Elke ouder wil in eerste instantie een goede ouder zijn. Gedrag van ouders discriminaliseren leidt echt niet tot betere ouders. Het ondermijnt de positie van de ouders in plaats van hen te ondersteunen. Bovendien reist hier een bevoegdheidsdiscussie. Opvoedingsondersteuning en bijstand aan ouders zijn gemeenschapsbevoegdheden.»

M. Christian Maes, avocat-général près la Cour d'appel de Gand, est également de cet avis: «de maatregelen tegenover de ouders zie ik niet als een sanctie, maar als een aansporing om de voorgestelde begeleiding door de gemeenschappen te aanvaarden, maar de bevoegdheidsverdeling laat deze gedwongen vorm van opvoedingsbijstand door de Federale wetgever niet toe en bovendien is de invloed ervan op het delinquent gedrag van de minderjarige, tijdens de adolescentie, in de praktijk wellicht een schot naast de roos».

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, rappelle que l'article 84 de la loi actuelle prévoit que «dans tous les cas où le mineur (...) a commis un fait qualifié infraction et quelle que soit la mesure prise à son égard,

De minister van Justitie repliceert dat een ouderstage alleen kan worden opgelegd wanneer een als misdrijf omschreven feit door een minderjarige is gepleegd, en de rechter zulks heeft bevonden.

De heer Tony Van Parys (CD&V) komt terug op het bevoegdheidsprobleem dat artikel 3 doet rijzen. De daarin opgenomen maatregelen hebben betrekking op de ouders, en dus niet alleen op de minderjarige. Om die reden gaat het om een aangelegenheid die ressorteert onder de bevoegdheid van de gemeenschappen.

Het is van primordiaal belang dat de ouders meer bij de zaak worden betrokken, en dat ze zich bewust worden van de ernst van de toestand. Daartoe moeten alle instrumenten waarover de gemeenschappen beschikken, worden ingezet. Doen zij dat niet omdat zij volhouden dat die «ouderstage» een federale bevoegdheid is, dan is de ouderstage gedoemd om te mislukken. Men moet de gemeenschappen derhalve hun begeleidende rol laten spelen en afstappen van het concept van de «ouderstage»; het brengt geen aarde aan de dijk. Het zou nog absurder zijn die ouderstage te koppelen aan de dreiging om weerbarstige ouders financiële sancties op te leggen, temeer daar het veelal om mensen gaat die zich reeds in een moeilijke sociale toestand bevinden.

In de hoorzittingen stelde mevrouw Ankie Vandekerckhove, Kinderrechtencommissaris van de Vlaamse Gemeenschap (zie bijlage) het volgende: «Opvoedingsverantwoordelijkheid leg je niet op via verplichtingen en correctionele straffen. Elke ouder wil in eerste instantie een goede ouder zijn. Gedrag van ouders criminaliseren leidt echt niet tot betere ouders. Het ondermijnt de positie van de ouders in plaats van hen te ondersteunen. Bovendien rijst hier een bevoegdheidsdiscussie. Opvoedingsondersteuning en bijstand aan ouders zijn gemeenschapsbevoegdheden.»

Ook de heer Christian Maes, advocaat-generaal bij het hof van beroep te Gent, is die mening toegedaan: «De maatregelen tegenover de ouders zie ik niet als een sanctie, maar als een aansporing om de voorgestelde begeleiding door de gemeenschappen te aanvaarden, maar de bevoegdheidsverdeling laat deze gedwongen vorm van opvoedingsbijstand door de federale wetgever niet toe, en bovendien is de invloed ervan op het delinquent gedrag van de minderjarige, tijdens de adolescentie, in de praktijk wellicht een schot naast de roos.»

De minister van Justitie wijst er op dat artikel 84 van de vigerende wet van 1965 het volgende stelt: «In alle gevallen waarin een minderjarige (...) een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd en welke maatregel ook

si le fait a été facilité par un défaut de surveillance, la personne qui a la garde du mineur peut être condamné à un emprisonnement d'un à sept jours et à une amende d'un à vingt-cinq francs ou à une de ces peines seulement, sans préjudice des dispositions du Code pénal et des lois spéciales concernant la participation».

Ce type de mesures existe donc déjà dans la loi de 1965.

M. Servais Verhestraeten (CD&V) rétorque que le cas visé par l'article 84 est différent: il s'agit là d'une situation où les parents ont facilité la commission de l'infraction par leur défaut de surveillance. Pour qu'un stage parental soit décidé, par contre, l'article 3 du projet ne requiert qu'un «désintéret caractérisé» à l'égard de la délinquance du mineur.

Concernant la question de la compétence, il est évident que, selon le prescrit de la loi spéciale du 8 août 1980, la mise en place d'un stage parental relève de la compétence des communautés.

À considérer même que l'État fédéral serait en partie compétent, il s'imposerait, pour que la mesure envisagée ait une chance d'atteindre son but, d'attendre qu'un accord de coopération soit conclu avec les communautés avant qu'elle entre en vigueur.

Il faudrait aussi que de nouveaux moyens financiers et humains soient prévus.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) s'attarde sur la question de la compétence de l'État fédéral et rappelle que, aux termes de l'article 5, §1er, 6°, de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, l'État fédéral n'est compétent, en matière de protection de la jeunesse, que pour les règles du droit civil relatives au statut des mineurs et de la famille, telles qu'elles sont établies par le Code civil et les lois qui le complètent, les règles de droit pénal érigeant en infraction les comportements qui contreviennent à la protection de la jeunesse et établissant des peines qui punissent ces manquements, l'organisation des juridictions de la jeunesse, leur compétence territoriale et la procédure devant ces juridictions, la détermination des mesures qui peuvent être prises à l'égard des mineurs ayant commis un fait qualifié d'infraction et la déchéance de l'autorité parentale et de la tutelle sur les prestations familiales ou autres allocations sociales.

tegen hem is genomen, kan, indien het feit vergemakkelijkt werd door gemis aan toezicht, degene die de minderjarige onder zijn bewaring heeft, veroordeeld worden tot gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen en tot geldboete van één tot vijftientig frank, of tot een van die straffen alleen, onverminderd de bepalingen van het Strafwetboek en van de bijzondere wetten betreffende de deelneming.». De wet van 1965 voorziet dus reeds in dat soort van maatregelen.

De heer Servais Verhestraeten (CD&V) repliceert dat het in artikel 84 bedoelde geval anders is, aangezien daarin gewag wordt gemaakt van een situatie waarin de ouders het plegen van het als misdrijf omschreven feit hebben vergemakkelijkt omdat zij onvoldoende toezicht hebben uitgeoefend. Volgens artikel 3 van het wetsontwerp daarentegen kan de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen een ouderstage worden opgelegd, louter omdat zij «duidelijk onverschillig» zijn voor de criminaliteit van de jongere.

Wat het bevoegdheidsknelpunt betreft, spreekt het vanzelf dat het instellen van een ouderstage een gemeenschapsbevoegdheid is, en wel krachtens de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Gesteld zelfs dat de federale overheid gedeeltelijk bevoegd zou zijn, dan nog zou men moeten wachten tot een samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen wordt gesloten vooraleer de geplande maatregel in werking treedt; zoniet heeft ze geen enkele kans op slagen. Tevens moet worden voorzien in nieuwe financiële en personele middelen.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) gaat in op het knelpunt van de bevoegdheid van de federale Staat. Hij herinnert eraan dat de federale Staat, naar luid van artikel 5, § 1, I, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, inzake de jeugdbescherming alleen bevoegd is voor de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan; voor de strafrechtelijke regels waarbij gedragingen die inbreuk plegen op de jeugdbescherming, als misdrijf worden omschreven en waarbij op die inbreuken straffen worden gesteld; voor de organisatie van de jeugdgerechten, hun territoriale bevoegdheid en de rechtspleging voor die gerechten; voor de opgave van de maatregelen die kunnen worden genomen ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, alsook voor de ontzetting uit de ouderlijke macht en het toezicht op de gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen.

Il ne se déduit pas de cette liste limitative que de quelques mesures puissent être prises à l'égard des parents. Prévoir un stage parental est donc contraire à la lettre même de la loi spéciale.

Les communautés, compétentes pour les matières personnalisables, sont d'ailleurs mieux armées pour prendre des mesures en la matière.

De plus, lorsque des mineurs en sont arrivés à commettre des infractions graves, c'est que les parents ont perdu toute maîtrise sur eux. Dans de telles situations, c'est à la société qu'il appartient de réagir pour s'en protéger. Souvent, ce sont les parents eux-mêmes qui sont d'ailleurs demandeurs d'une réaction déterminée de la Justice à l'égard de leurs enfants.

La façon dont cette disposition sera appliquée pourra en outre varier selon les arrondissements judiciaires. Il est ainsi vraisemblable que dans la province du Limbourg, où la criminalité juvénile est relativement peu élevée, les juges n'hésiteront pas à imposer des stages parentaux, alors qu'à Bruxelles, où le phénomène est beaucoup plus grave, les juges, conscients qu'un tel stage ne peut avoir d'utilité pour des parents complètement dépassés par les événements, n'y recourront pas.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) convient qu'il est possible d'effectuer un travail en commun avec les parents, afin d'examiner les causes des difficultés que connaît leur enfant, et de voir comment y remédier.

Ce qui est en cause, c'est la méthode choisie: un stage parental imposé ne donnera pas de résultats.

Les services existants dans les communautés pourraient bien mieux s'acquitter de cette tâche d'accompagnement des parents, à condition bien sûr que davantage de moyens leurs soient octroyés.

Par ailleurs, s'il est prévu que les parents soient systématiquement informés des faits infractionnels qu'ont commis leurs enfants, rien n'est fait par contre pour qu'ils soient impliqués dans la procédure dès son origine. Il vaudrait mieux, plutôt que de mettre en place le stage parental, de les faire participer à toutes les étapes de la procédure.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond qu'une norme n'existe que si elle est assortie d'une contrainte. Si aucune sanction n'était prévue en cas de non-accomplissement du stage parental, la seule alternative serait, dans l'état actuel du droit la déchéance de l'autorité parentale.

M. Melchior Wathelet (cdH) s'interroge sur la signification du mot «d'efférer»: que vise-t-on exactement par là?

Pour le stage parental, il serait souhaitable, de prévoir, à la place ou parallèlement à la sanction, différen-

Uit die limitatieve opsomming blijkt niet dat de ouders deze of gene maatregelen kunnen worden opgelegd. Voorzien in de ouderstage is derhalve strijdig met de letter van de voormelde bijzondere wet.

De gemeenschappen, die bevoegd zijn voor de persoonsgebonden aangelegenheden, zijn trouwens beter uitgerust om maatregelen terzake te nemen.

Als het met minderjarigen bovendien reeds zo ver gekomen is dat zij zware misdrijven plegen, dan hebben de ouders alle zeggenschap over hen verloren. In soortgelijke situaties moet de maatschappij ingrijpen om zich tegen hen te beschermen. Vaak zijn het trouwens de ouders zelf die Justitie verzoeken om vastberaden op te treden ten aanzien van hun kinderen.

De toepassingswijze van die bepaling zal voorts verschillen van het ene gerechtelijk arrondissement tot het andere. Aldus ligt het voor de hand dat de rechters in de provincie Limburg, die met vrij weinig jeugddelinquentie wordt geconfronteerd, niet zullen aarzelen om ouderstages op te leggen, terwijl rechters in Brussel, waar het verschijnsel veel erger is, geen beroep zullen doen op de maatregel, omdat zij zich ervan bewust zijn dat een soortgelijke stage niet nuttig is voor ouders voor wie de situatie helemaal uit de hand is gelopen.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) erkent dat men met de ouders zou kunnen samenwerken om na te gaan waardoor de problemen van hun kind worden veroorzaakt, en hoe ze kunnen worden verholpen.

Alles draait om de gekozen methode; een opgelegde ouderstage zal niets opleveren.

De bestaande gemeenschapsdiensten zouden zich veel beter kunnen kwijten van hun taak als begeleiders van de ouders. De voorwaarde is uiteraard dat zij over meer middelen kunnen beschikken.

Voorts is wel bepaald dat de ouders systematisch in kennis worden gesteld van de misdrijven die hun kinderen hebben gepleegd, maar niet dat zij van meet af aan bij de procedure worden betrokken. In plaats van een ouderstage in te stellen, zou men er beter aan doen hen te betrekken bij alle onderdelen van de procedure.

De minister van Justitie antwoordt dat een norm alleen bestaat als hij kan worden afgedwongen. Wanneer niet is voorzien in een sanctie voor het geval de ouders de ouderstage niet volgen, dan blijft, in de huidige stand van het recht, alleen de mogelijkheid om hen uit het ouderlijk gezag te ontzetten.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt zich af wat in de Franse tekst het woord «d'efférer» inhoudt. Wat bedoelt men daarmee precies?

Wat de ouderstage betreft, ware het wenselijk te voorzien in verschillende vormen van stimulansen om de

tes formes d'incitations destinées à impliquer davantage les parents.

Cette question pourrait être abordée dans le cadre de l'accord de coopération qui sera conclu avec les communautés.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique qu'il faut, préalablement à la possibilité d'imposer un stage parental, que le jeune ait été condamné pour le fait qualifié infraction.

M. Claude Marinower (VLD) relève que le Conseil d'État a, dans son avis, dit que «si les auteurs du projet ne peuvent démontrer que le stage parental bénéficie au mineur même, le stage ne s'inscrit pas dans le champ d'application de l'article 5, § 1er, II, 6°, d). La mesure doit alors être réputée relever exclusivement de la compétence des communautés». Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, estime-t-elle que le projet répond de manière satisfaisante à cette remarque?

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) estime qu'une alternative au stage parental pourrait être la suspension des allocations familiales qui, elles, relèvent indubitablement de la compétence de l'État fédéral.

L'intervenant remarque par ailleurs qu'il existe des situations dans lesquelles le stage parental ne pourra, pour des raisons pratiques, être imposé, comme, par exemple, lorsque les parents résident à l'étranger.

M. Fons Borginon (VLD), président, présentera un amendement en vue de conformer le texte à la compétence fédérale en la matière.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) constate que la ministre souhaite réagir à la mauvaise volonté de certains parents. Contrairement aux mineurs, les parents ne doivent pas nécessairement être présents à une audience au tribunal de la jeunesse. Ils peuvent être représentés par un avocat. Comment les parents peuvent-ils alors être jugés?

En ce qui concerne l'entrée en vigueur, pourquoi ne pas la prévoir immédiatement, comme le fit la loi du 1er mars 2002 relative au placement provisoire de mineurs ayant commis un fait qualifié infraction (la «loi Everberg»), en disposant explicitement que la loi deviendrait sans objet si aucun accord de coopération n'était conclu dans un délai donné?

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) approuve cette suggestion.

Pourquoi cet article ne mentionne-t-il que le père et la mère et non les adoptants, comme d'autres articles

ouders meer bij de zaak te betrekken, ter vervanging van de sanctie dan wel gelijklopend daarmee.

Dat vraagstuk zou aan bod kunnen komen in het kader van het samenwerkingsakkoord dat met de gemeenschappen zal worden gesloten.

De minister van Justitie legt uit dat de jongere eerst veroordeeld moet zijn voor het als misdrijf omschreven feit vooraleer een ouderstage kan worden opgelegd.

De heer Claude Marinower (VLD) merkt op dat de Raad van State in zijn advies het volgende stelt: «Indien de stellers van het ontwerp niet kunnen aantonen dat de ouderstage ook de minderjarige zelf ten goede komt, valt deze buiten het toepassingsgebied van artikel 5, § 1, II, 6°, d). De maatregel moet dan geacht worden uitsluitend tot de bevoegdheid van de gemeenschappen te behoren.» (DOC 51 1467/001, blz. 84). Vindt de minister van Justitie dat met het wetsontwerp voldoende rekening wordt gehouden met die opmerking?

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) meent dat de ouderstage zou kunnen worden vervangen door de opschorting van de kinderbijslag, een uitkering die ontegenzeggelijk ressorteert onder de bevoegdheid van de federale Staat.

De spreker merkt voorts op dat de ouderstage in een bepaald aantal situaties niet zal kunnen worden opgelegd om praktische redenen, bijvoorbeeld omdat de ouders in het buitenland verblijven.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) zal een amendement indienen opdat de tekst beter aansluit bij de federale bevoegdheid ter zake.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) stelt vast dat de minister wil reageren op de onwilligheid van ouders. In tegenstelling tot de minderjarige, moeten de ouders niet noodzakelijk aanwezig zijn op zo'n jeugdzitting. Ze kunnen vertegenwoordigd worden door een advocaat. Hoe kunnen de ouders dan beoordeeld worden?

Betreffende de inwerkingtreding, waarom niet zoals de wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd (de zogenaamde «Everbergwet»), deze wet onmiddellijk in werking te laten treden met de uitdrukkelijke bepaling dat de wet komt te vervallen wanneer er binnen een bepaald tijdsbestek geen samenwerkingsakkoord is afgesloten?

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) kan zich bij deze suggestie aansluiten.

Waarom wordt in dit artikel enkel gewag gemaakt van de vader en de moeder en niet zoals in andere artikelen

et amendements? Il renvoie plus particulièrement, en l'espèce, aux amendements n°s 14 et 17.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, précise qu'il est juridiquement impossible de subordonner l'entrée en vigueur de la loi à la conclusion d'un accord de coopération. Une loi fédérale ne peut imposer aux communautés de conclure un accord de coopération.

En ce qui concerne le stage parental, l'idéal serait, selon la ministre, que l'État fédéral en prenne en charge le coût budgétaire et que les communautés, qui disposent de l'expertise nécessaire en la matière, en assurent l'organisation. Cela ne sera toutefois possible que si les communautés marquent leur accord. La ministre reprendra dès lors contact avec les communautés après le vote au Parlement.

La différence avec la loi Everberg est que, dans ce cas, il s'agissait de compétences concurrentes, alors que, dans le projet à l'examen, il s'agit de compétences exclusives. Le gouvernement fédéral estime néanmoins qu'afin de pouvoir exercer efficacement ses compétences exclusives en la matière, la coopération avec les régions est indispensable.

En outre, on ne peut guère, en cette matière, adopter au parlement une loi, qui serait abrogée à défaut d'accord de coopération avec les communautés.

La loi impose un effort budgétaire considérable de la part des autorités fédérales. Ces coûts seront dès lors étalés sur plusieurs années.

En réponse à M. Verherstraeten, la ministre précise que, conformément à l'article 18 de la loi en projet, les parents qui ne donnent pas suite à l'invitation du tribunal à comparaître, sont condamnés au paiement d'une amende. Les adoptants sont compris dans la notion de père et mère.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) s'enquiert de ce qu'il adviendra si les communautés ne sont pas disposées à conclure un accord de coopération. L'autorité fédérale se chargera-t-elle alors elle-même de l'organisation pratique des stages parentaux?

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, répond par l'affirmative.

Selon *M. Melchior Wathelet (cdH)*, cela prouve uniquement qu'il est indispensable de conclure un accord de coopération. Il estime dès lors qu'il doit en être tenu compte pour fixer l'entrée en vigueur de la loi en projet.

en amendements ook van de adoptanten. Hij verwijst hier in het bijzonder naar de amendementen nrs. 14 en 17.

De minister van Justitie maakt duidelijk dat juridisch gezien het niet mogelijk is om de inwerkingtreding van deze wet te laten afhangen van de totstandkoming van een samenwerkingsakkoord. Een federale wet kan de gemeenschappen niet opleggen om een samenwerkingsakkoord af te sluiten.

Wat de ouderstage betreft, zou het volgens de minister ideaal zijn dat de federale overheid de budgettaire kosten ervan op zich neemt en dat de gemeenschappen, die de nodige expertise ter zake hebben, zich zouden ontfemen over de organisatie van deze stage. Dit is echter slechts mogelijk indien de gemeenschappen hiermee akkoord gaan. De minister zal dan ook na de stemming in het Parlement opnieuw met de gemeenschappen contact opnemen.

Het verschil met de Everbergwet is dat het daar over concurrerende bevoegdheden handelde, terwijl in dit wetsontwerp het exclusieve bevoegdheden betreft. De federale regering is evenwel de mening toegedaan dat teneinde haar exclusieve bevoegdheden op dit domein efficiënt te kunnen uitoefenen, samenwerking met de gemeenschappen noodzakelijk is.

Bovendien kan men in deze materie bezwaarlijk in het Parlement een wet aannemen die opgeheven zou worden wanneer de gemeenschappen geen samenwerkingsakkoord zouden afsluiten.

Deze wet vereist van de federale overheid een aanzienlijke budgettaire inspanning. De kosten zullen dan ook over meerdere jaren gespreid worden.

Op de vraag van de heer Verherstraeten antwoordt zij dat volgens artikel 18 van het wetsontwerp de ouders die geen gehoor geven aan de uitnodiging van de rechtbank om te verschijnen, veroordeeld worden tot het betalen van een geldboete. Adoptanten horen thuis onder de notie van vader en moeder.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) wenst te vernemen wat er gebeurt als de gemeenschappen niet bereid zijn om een samenwerkingsakkoord af te sluiten. Zal de federale overheid dan de praktische organisatie van de ouderstages op zich nemen?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, bevestigt dit.

Volgens *de heer Melchior Wathelet (cdH)* toont dit alleen maar aan dat een samenwerkingsakkoord noodzakelijk is. Hij is dan ook van oordeel dat de inwerkingtreding van deze wet hiermee rekening moet houden.

M. Claude Marinower (VLD) s'informe de ce qu'il adviendra si l'autorité fédérale ne parvient pas à conclure un accord de coopération avec l'une des communautés, mais bien avec l'autre. Dans ce cas, l'autorité fédérale se chargera-t-elle de l'organisation des stages parentaux dans une communauté, et non dans l'autre?

Selon l'intervenant, ce point de vue ne concorde pas avec la philosophie du projet de loi, à savoir le développement d'une vision globale. La mise en oeuvre de ce projet de loi ne peut certainement pas générer une différence supplémentaire entre les communautés.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, souligne que les juges tiennent déjà compte, à l'heure actuelle, dans leurs décisions, de l'offre disponible dans les communautés respectives en matière de solutions à la délinquance juvénile.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) craint que, dans l'état actuel du dossier, les deux communautés, compte tenu de leur bonne volonté en la matière, ne seront pas sur le même pied.

M. Alfons Borginon (VLD), président, présente l'amendement n°58 (DOC 51 1467/007), qui vise à remplacer l'article 3 par la disposition suivante: «Un article 29bis, libellé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Art. 29bis — Lorsque les personnes qui exercent l'autorité parentale sur le mineur condamné pour un fait qualifié infraction manifestent un désintérêt caractérisé à l'égard de la délinquance de ce dernier, le tribunal peut, sur réquisition du ministère public, leur ordonner d'accomplir un stage parental. Ce stage parental peut uniquement être ordonné s'il peut être bénéfique pour le mineur délinquant lui-même».

L'intervenant explique que l'amendement poursuit deux objectifs:

– préciser que le stage parental ne peut être imposé que lorsque le mineur a été condamné. De cette manière, le législateur fédéral n'empiète pas sur les compétences communautaires en matière d'aide aux personnes en dehors du contexte de la délinquance;

– Le Conseil d'État a indiqué explicitement dans son avis que le législateur fédéral doit prouver que le stage parental bénéficie au mineur et qu'il ne s'agit pas d'une sorte d'aide pédagogique générale accordée aux parents ayant failli à leur tâche. L'amendement propose donc d'inscrire le critère de distinction entre compétences fédérales et communautaires suggéré par le Conseil d'État (p. 84) dans la loi elle-même. De cette ma-

De heer Claude Marinower (VLD) wenst te vernemen wat er gebeurt als de federale overheid er niet in slaagt om met de ene gemeenschap een samenwerkingsakkoord af te sluiten doch wel met de andere? Neemt dan de federale overheid in de ene gemeenschap wel en in de andere gemeenschap niet, de organisatie van de ouderstage op zich?

Dergelijke zienswijze strookt volgens de spreker niet met de opzet van het wetsontwerp met name de ontwikkeling van een globale visie. De uitvoering van dit wetsontwerp mag zeker geen bijkomend verschil tussen de gemeenschappen creëren.

De minister van Justitie stipt aan dat de rechters ook nu al bij hun uitspraken rekening houden met het aanwezige aanbod van oplossingen op de jeugddelinquentie in de respectieve gemeenschappen.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) vreest dat in de huidige stand van zaken, afhankelijk van hun bereidwilligheid ter zake, de beide gemeenschappen niet op voet van gelijkheid zullen staan.

Met zijn amendement nr. 58 (DOC 51 1467/005) beoogt *voorzitter Alfons Borginon (VLD)* artikel 3 te vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 29bis. — Ingeval de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over de minderjarige die voor een als misdrijf omschreven feit veroordeeld wordt, duidelijk onverschillig zijn voor diens criminaliteit, kan de rechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, het volgen van een ouderstage bevelen. Dit kan enkel wanneer het volgen van zulke ouderstage de delinquente minderjarige zelf ten goede kan komen.».

De indiener geeft aan dat het amendement twee doelstellingen nastreeft :

– preciseren dat de ouderstage alleen mag worden opgelegd als de minderjarige werd veroordeeld. Zo blijft de federale wetgever verder uit de buurt van de bevoegdheden van de gemeenschappen inzake bijstand aan personen buiten de context van de delinquentie;

– het advies van de Raad van State stelt ook duidelijk dat de federale wetgever moet aantonen dat de ouderstage de minderjarige zelf ten goede komt en niet louter een soort van algemene pedagogische bijstand is voor falende ouders. Dit amendement stelt voor het criterium dat de Raad van State suggereert (p.84) om het verschil te maken tussen federale en gemeenschapsbevoegdheid in de wet zelf op te nemen. Zo zal de rech-

nière, le juge qui souhaite ordonner un stage parental devra examiner si ce stage bénéficiera au mineur délinquant qui lui est déféré. L'amendement entend également souligner le caractère accessoire du stage parental dans le cadre de la sanction du comportement délictueux du mineur.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, attire l'attention sur le libellé de cet amendement: il y est question de «personnes qui exercent l'autorité parentale sur le mineur». Les services de l'administration du Service public fédéral de la justice se sont penchés sur cette notion d'autorité parentale, et ont constaté que cette formulation ne couvrirait pas les tuteurs et les tuteurs officieux (voir annexe 2, DOC 51 1467/015).

Il serait donc préférable d'inscrire «les personnes qui exercent l'autorité parentale, ainsi que le tuteur, le tuteur officieux ou les personnes auxquelles, en application de l'article 34 de la présente loi, l'exercice de l'autorité parentale a été confiée pour les droits repris à l'article 33, 1° et 2°».

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) attire l'attention sur le fait qu'un mineur ne peut pas reconnaître qu'il a commis une infraction.

Art. 4

Cet article a un triple objectif. Il est tout d'abord destiné à offrir au tribunal de la jeunesse une plus large palette de mesures. Ensuite, il oblige le tribunal, lors du choix de la mesure la plus indiquée, de tenir compte de certains critères, ainsi que de motiver expressément sa décision, et ce, à la lumière de ces critères. Enfin, il tend à étendre les possibilités d'application des mesures jusqu'après la majorité des jeunes concernés.

Art. 4, 1° et 2° (article 37, §§ 1er et 2 de la loi de 1965)

M. Melchior Wathelet (cdH) constate que les mesures sont classées selon la priorité. S'indique-t-il d'y inclure aussi les mesures restauratrices? Celles-ci ne relèvent-elles pas plutôt de l'article 37 du projet de loi? C'est l'objet de son amendement n° 53 (DOC 51 1467/004). Il souligne que les amendements du gouvernement ne le contredisent pas sur ce point.

En ce qui concerne l'interaction entre les § 2, 2bis et 2ter de cet article, l'intervenant conclut que les mesures énumérées au § 2bis sont prises lorsque le mineur

ter, lorsque hij een ouderstage wil bevelen, moeten overwogen of die ouderstage ten bate zal zijn van de delinquente minderjarige die voor hem staat. Het amendement wil het accessoir karakter van de ouderstage bij het vervolgen van delinquent gedrag van de minderjarige beklemtonen.

De minister van Justitie vestigt de aandacht op de formulering van dit amendement: er is sprake van «personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over de minderjarige». De diensten van de FOD Justitie hebben zich over dat begrip «ouderlijk gezag» gebogen en hebben geconstateerd dat die formulering niet slaat op de voogden en de pleegvoogden (zie bijlage 2 DOC 51 1467/015).

Het zou dus de voorkeur verdienen te spreken van «personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, alsmede de voogd, de pleegvoogd of de personen die, met toepassing van artikel 34, met het ouderlijk gezag werden belast voor de rechten bedoeld in artikel 33, 1° en 2°».

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) attendeert op de mogelijkheid dat een minderjarige niet erkent dat hij een misdrijf heeft gepleegd.

Art. 4

Dit artikel heeft een drieledig doel. In eerste instantie is het erop gericht de jeugdrechtbank een ruimer pakket maatregelen aan te bieden. Vervolgens verplicht het de rechtbank bij de keuze van de meest aangewezen maatregel, rekening te houden met bepaalde criteria, alsook uitdrukkelijk haar beslissing te motiveren, zulks in het licht van deze criteria. Ten slotte strekt het ertoe de toepassingsmogelijkheden van de maatregelen uit te breiden tot na de meerderjarigheid van de betrokken jongeren.

Art. 4, 1° en 2) (artikel 37, §§ 1 en 2 van de wet van 1965)

De heer Melchior Wathelet (cdH) stelt vast dat de maatregelen gerangschikt zijn volgens prioriteit. Is het aangewezen om hierin ook de herstelgerichte maatregelen op te nemen? Horen die niet eerder thuis onder artikel 37 van het wetsontwerp? Zijn amendement nr. 53 (DOC 51 1467/004) komt hieraan tegemoet. Hij stipt aan dat de amendementen van de regering hem hier niet in tegenspreken.

Inzake de wisselwerking tussen de paragrafen 2, 2bis en 2ter van dit artikel concludeert de spreker dat de maatregelen opgesomd in §2bis genomen worden wan-

est maintenu dans son environnement de vie. Cela signifie que les mesures qui relèvent du § 2 ne peuvent y être associées.

Les mesures énumérées au § 2ter sont des mesures autonomes. Cela implique-t-il qu'aucune mesure prévue au § 2 ou au § 2bis ne peut être liée à un projet écrit conformément au § 2ter qui est présenté au juge de la jeunesse?

Mme Karine Lalieux (PS) présente un amendement (n° 15, DOC 51 1467/004) qui tend à apporter un certain nombre de corrections d'ordre linguistique et terminologique.

L'amendement n° 35 (DOC 51 1467/004) est plus fondamental. Il tend à classer les mesures et place les mesures de réparation en premier lieu. Les mineurs de moins de 12 ans qui doivent faire l'objet d'un placement bénéficieront d'un accès prioritaire aux institutions des communautés. Y est également prévue la possibilité d'un travail d'intérêt général d'une durée maximale de 150 heures. Seuls les jeunes âgés de plus de 16 ans peuvent effectuer un travail d'intérêt général, l'argent que ce travail leur rapportera sera exclusivement affecté à la réparation de la victime. Le jeune qui ne suit pas la mesure alternative sera placé pendant une période maximale de 6 mois.

À l'exception de la réprimande et des mesures de réparation, toutes les mesures sont limitées dans le temps.

Le juge de la jeunesse ne peut placer un jeune en régime éducatif fermé que si ce dernier a commis certains faits. Différentes mesures peuvent être imposées de manière cumulative. Dans ce cas, le juge doit spécialement motiver sa décision. Cette motivation spéciale est également exigée en cas de prorogation éventuelle des mesures imposées.

Enfin, l'amendement tend à permettre la poursuite d'une mesure thérapeutique jusqu'à la fin du traitement. L'achèvement de la thérapie prime sur le principe en vertu duquel la mesure de protection de la jeunesse s'achève à l'âge de 18 ans.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) présente un amendement (n° 38, DOC 51 1467/005). La membre estime qu'il est vain d'appliquer une mesure restauratrice proposée par jugement définitif. Cette solution s'oppose à la condition relative à l'adhésion de toutes les parties concernées. Il est par conséquent plus logique de proposer une telle mesure par ordonnance lors de la phase provisoire. Le jugement en audience publique viendrait

de la mesure de protection de la jeunesse de la mineur en question. D'ici là, la mesure de protection de la jeunesse de la mineur en question ne peut être appliquée. Dit autrement, les mesures de protection de la jeunesse de la mineur en question ne peuvent être appliquées.

De plus, les mesures de protection de la jeunesse de la mineur en question ne peuvent être appliquées que si elles sont compatibles avec les mesures de protection de la jeunesse de la mineur en question. Dit autrement, les mesures de protection de la jeunesse de la mineur en question ne peuvent être appliquées que si elles sont compatibles avec les mesures de protection de la jeunesse de la mineur en question.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) licht amendement nr. 15 (DOC 51 1467/004) toe. Het beoogt een aantal taalkundige en terminologische verbeteringen aan te brengen.

Amendement nr. 35 (DOC 51 1467/004) is van meer fundamentele aard. Het rangschikt de maatregelen en plaatst daarbij de herstelmaatregelen bovenaan. Minderjarigen die jonger zijn dan 12 jaar en die geplaatst moeten worden, krijgen bij voorrang toegang tot de gemeenschapsinstellingen. Ook de mogelijkheid van gemeenschapsdienst gedurende maximaal 150 uur wordt ingeschreven. Alleen jongeren die ouder zijn dan 16 jaar mogen gemeenschapsdienst verrichten, het geld dat zij daarmee zouden verdienen is uitsluitend bestemd voor herstel van het slachtoffer. Een jongere die de alternatieve maatregel niet opvolgt, zal gedurende maximaal 6 maanden geplaatst worden.

Elke maatregel, met uitzondering van de berisping en de herstelmaatregelen, wordt in de tijd beperkt.

De jeugdrechter kan de jongere alleen voor bepaalde feiten naar een gesloten opvoedingsinstelling sturen. Verschillende maatregelen kunnen cumulatief opgelegd worden. In dat geval moet de rechter zijn beslissing bijzonder motiveren. Die bijzonder motivatie is eveneens vereist bij een eventuele verlenging van de opgelegde maatregelen.

Ten slotte wordt het mogelijk gemaakt om een therapeutische maatregel te laten doorlopen tot het einde van de behandeling. Het voleindigen van de therapie primeert op het beginsel dat de jeugdbeschermingsmaatregel op 18 jaar eindigt.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) dient amendement nr. 38 in (DOC 51 1467/005). Het lid is van oordeel dat het geen zin heeft om bij eindvonnis herstelgerichte maatregel toe te passen. Dit druist in tegen de voorwaarde dat alle betrokken partijen daar moeten mee instemmen. Het is dus logischer een dergelijke maatregel bij beschikking voor te stellen, tijdens de voorlopige fase. Tijdens de openbare terechtzitting zou het vonnis

alors soit homologuer l'accord obtenu, soit constater son échec et décider éventuellement d'autres mesures.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, ne partage pas ce point de vue. Les adultes peuvent bénéficier d'une mesure restauratrice à tout moment de la procédure pénale. Il serait dommage de priver les mineurs de cette possibilité.

M. Claude Marinower (VLD) commente l'amendement n° 45 (DOC 51 1467/006). Cet amendement tend à instaurer la possibilité d'assigner le jeune à résidence. L'assignation à résidence est appliquée avec succès par les juges de la jeunesse anversois. Le jeune peut quitter la maison aux heures fixées par le juge (par exemple pour se rendre à l'école ou dans un club de sport). Le juge de la jeunesse adapte l'assignation à résidence à la personnalité du jeune. Le jeune qui ne s'y conforme pas reçoit un avertissement. Des violations répétées de cette assignation à résidence entraînent le placement de l'intéressé.

Cette mesure n'est pas très coûteuse (seules les heures prestées par les policiers chargés d'effectuer le contrôle doivent être payées) et présente l'avantage d'impliquer les parents dans sa réussite. Il s'agit par ailleurs d'une alternative au placement dans des institutions surpeuplées. De plus, si les jeunes ont tendance à se vanter de leur séjour dans un centre de délinquance juvénile, ils ne se glorifient pas d'une assignation à résidence obligatoire auprès de leurs parents.

M. Marinower précise encore que l'assignation à résidence a été instaurée récemment dans plusieurs grandes villes canadiennes et qu'elle a été étendue depuis lors à d'autres villes, en raison de son succès.

L'amendement vise également à donner suite à la remarque suivante qui avait été formulée par le professeur Put au cours des auditions:

«Il appartient en tout cas au législateur, et non au juge, de déterminer les mesures de protection qui peuvent être appliquées et d'en préciser clairement le contenu. L'article 37, § 2bis, i), deviendrait ainsi sans objet. Si l'objectif est, par exemple, de permettre, par le biais de cet article, des initiatives telles que l'assignation à résidence, le législateur doit le dire de manière explicite.»

Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) fait observer que la philosophie du projet à l'examen préconise de n'envoyer un placement qu'en dernier ressort.

dan bekrachtigen dat die instemming is verkregen, dan wel vaststellen dat zulks niet is gelukt, waarna eventueel kan worden beslist andere maatregelen te treffen.

De minister van Justitie deelt die zienswijze niet. Bij volwassenen kan een herstelmaatregel worden toegestaan op elk ogenblik van de strafvordering. Het zou jammer zijn indien dat voor minderjarigen niet mogelijk zou zijn.

De heer Claude Marinower (VLD) licht amendement nr. 45 toe (DOC 51 1467/006). Het strekt ertoe ook de mogelijkheid in te voeren om de jongere onder huisarrest te plaatsen. Deze maatregel wordt door de Antwerpse jeugdrechters met succes toegepast. De jongere kan het huis verlaten tussen op door de rechter bepaalde tijdstippen (om bijvoorbeeld naar school of naar de sportclub te gaan). Het huisarrest wordt «op maat gemaakt» door de jeugdrechter. Indien de jongere zich er niet aan houdt zal hij een waarschuwing krijgen. Herhaalde overtredingen zullen tot plaatsing leiden.

Deze maatregel is niet zo duur (alleen de manuren van de politie die de controle moet uitvoeren moeten betaald worden) en heeft als voordeel dat de ouders mee verantwoordelijkheid moeten opnemen voor het welslagen ervan. Het is ook een alternatief voor de plaatsing in overvolle instellingen. Jongeren durven wel eens opscheppen over een verblijf in een jeugdinstelling, een verplicht verblijf bij hun ouders geeft hun minder «status».

De heer Marinower deelt nog mee dat het huisarrest recent in enkele grote steden in Canada werd ingevoerd en dat deze maatregel, omwille van zijn succes, ondertussen al uitgebreid werd tot andere steden.

Het amendement beoogt tevens in te gaan op volgende opmerking van professor Put tijdens de hoorzittingen:

«In elk geval staat het aan de wetgever, en niet aan de rechter, om de mogelijke jeugdbeschermingsmaatregelen en hun precieze inhoud aan te duiden, en daarmee is het voorgestelde artikel 37, § 2bis, i) onbestaanbaar. Als het de bedoeling is van dit artikel om bijvoorbeeld initiatieven als het huisarrest mogelijk te maken, moet de wetgever daarvoor zelf maar expliciet uitkomen.»

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) merkt op dat de filosofie van dit ontwerp is dat een plaatsing slechts in laatste instantie overwogen wordt.

L'amendement de M. Marinower organise une privation de liberté dans le cadre de vie. Où place-t-il l'assignation à résidence dans la hiérarchie des mesures?

M. Melchior Wathelet (cdH) constate que le § 2 traite du placement résidentiel, alors que le § 2bis traite du maintien du jeune dans son cadre de vie. Il serait préférable d'insérer l'assignation à résidence au § 2bis.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, partage ce point de vue. Le jeune qui est assigné à résidence reste dans son cadre de vie, mais sous conditions. C'est précisément ce dont il est question au §2bis.

La ministre fait observer que cette disposition offre également au juge la possibilité d'imposer d'autres mesures spécifiques et adaptées.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) fait remarquer qu'au cours des auditions, le professeur Johan Put a insisté sur le principe de légalité: des mesures telles que l'assignation à résidence doivent être reprises explicitement dans la loi.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, n'y voit aucun inconvénient.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) renvoie au § 1er, 6°, libellé comme suit:

«6° la sécurité publique.

La disponibilité des moyens de traitement, des programmes d'éducation ou de toutes autres ressources envisagées et le bénéfice qu'en retirerait le mineur sont également pris en compte.»

L'intervenant constate que l'application de cette disposition entraînera une grande inégalité. L'application de la mesure dépendra en effet des possibilités qui se présenteront fortuitement.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que c'est déjà le cas actuellement. Les jeunes sont placés à Everberg quand il n'y a de place nulle part ailleurs.

M. Tony Van Parys (CD&V) souhaite se prononcer de manière générale sur le texte à l'examen. Il attire l'attention de la commission sur le fait qu'en raison du maintien de l'article 37, § 1er, alinéa 1er, le projet met expressément en avant le modèle de la protection.

Het amendement van de heer Marinower organiseert een vrijheidsberoving in het thuismilieu. Waar plaatst hij het huisarrest in de rangorde van maatregelen?

De heer Melchior Wathelet (cdH) stelt vast dat paragraaf 2 over de residentiële plaatsing gaat terwijl paragraaf 2bis gaat over het behoud van de jongere in zijn thuismilieu. Het huisarrest zou beter in paragraaf 2bis ingevoegd worden.

De minister van Justitie is het daarmee eens. De jongere die huisarrest krijgt, blijft in zijn thuismilieu, maar onder voorwaarden. Dat is precies waar paragraaf 2bis over gaat.

De minister merkt op dat deze bepaling aan de rechter tevens de mogelijkheid biedt om andere specifieke en aangepaste maatregelen op te leggen.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) merkt op toe dat professor Johan Put tijdens de hoorzittingen geweest heeft op het legaliteitsbeginsel: maatregelen zoals het huisarrest moeten uitdrukkelijk in de wet opgenomen worden.

De minister van Justitie heeft daar geen bezwaar tegen.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) verwijst naar paragraaf 1, 6°.

Deze bepaling luidt als volgt:

«6° de openbare veiligheid.

Er wordt tevens rekening gehouden met de mate waarin de behandelingswijzen, de vormen van opvoedkundige trajectwerking of enige andere middelen daartoe beschikbaar zijn, alsmede met het voordeel dat de betrokkene zich daarmee zou kunnen doen.»

De spreker stelt vast dat de toepassing van deze bepaling tot grote ongelijkheid zal leiden. Of de maatregel wordt toegepast hangt af van de mogelijkheden die zich toevallig voordoen.

De minister van Justitie antwoordt dat zulks ook nu reeds het geval is. Jongeren worden in Everberg geplaatst als er nergens anders plaats is.

De heer Tony Van Parys (CD&V) wenst zich op algemene wijze uit te spreken over de voorliggende tekst. Hij maakt de commissie erop attent dat het ontwerp, ingevolge het behoud van artikel 37, § 1, eerste lid, uitdrukkelijk het beschermingsmodel naar voor schuift.

Cette disposition est libellée comme suit:

«*Le tribunal de la jeunesse peut ordonner à l'égard des personnes qui lui sont déférées, des mesures de garde, de préservation et d'éducation.*».

Le groupe CD&V ne peut souscrire à ce modèle.

Il renvoie à la proposition de loi n° 288, jointe au projet de loi à l'examen, qui permet une réaction adéquate à la délinquance juvénile. Les jeunes sont responsables de leurs actes et doivent être responsabilisés. Une attitude d'impuissance face à une délinquance persistante est également dangereuse d'un point de vue politique. Le jeune a droit à un propre juge, mais celui-ci doit dès lors disposer de larges possibilités en termes de mesures et de sanctions.

Il est regrettable que les autres partis flamands de la majorité ne le comprennent pas. Le mot «sanction» ne peut être tabou dans le cadre de cette problématique. Si les partis francophones du gouvernement ont une appréciation différente, il faut en tirer les conclusions et modifier la loi spéciale de telle sorte que chaque communauté puisse prendre ses responsabilités. C'est du reste également l'avis de tous ceux qui s'occupent de cette problématique.

En revanche, les articles 58 et suivants de la proposition de loi qu'il a déposée, offrent au juge de la jeunesse suffisamment de possibilités de réagir de façon appropriée à un comportement délinquant, que ce soit en prenant des mesures ou, au besoin, en infligeant des sanctions (cf. DOC 51 0288/001, p. 28 et 29).

La proposition de loi prévoit que les mesures et sanctions ne peuvent être prononcées que pour un délai déterminé, et ce, conformément au principe de légalité (voir plus loin). Elle permet également d'infliger une amende au jeune, amende pouvant servir à indemniser la victime. Le texte proposé règle également le traitement des jeunes souffrant d'un déséquilibre mental.

Ainsi que le professeur Put l'a déjà clairement expliqué dans son exposé, la décision du juge de la jeunesse doit être claire, précise et prévisible. Ce dernier point pose à tout le moins problème, ainsi qu'il ressort de la lecture de la loi en projet, éventuellement amendée. Le texte déborde de renvois. Le juge de la jeunesse aura déjà beaucoup de difficultés à appliquer correctement toutes ces dispositions, *a fortiori* le jeune

Deze bepaling luidt als volgt:

«*De jeugdrechtbank kan de voor haar gebrachte personen maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding opleggen*».

De CD&V-fractie kan zich niet in dat model terugvinden.

Hij verwijst naar het wetsvoorstel nr 288 dat bij de bespreking van dit wetsontwerp gevoegd is en dat een adequate reactie op jeugddelinquentie mogelijk maakt. Jongeren zijn verantwoordelijk voor hun daden en moeten geresponsabiliseerd worden. Een houding van machteloosheid ten aanzien van persisterende delinquentie is ook politiek bedreigend. De jongere heeft recht op een eigen rechter maar die moet dan ook beschikken over ruime mogelijkheden inzake maatregelen en sancties.

Het is jammer dat de andere Vlaamse meerderheidspartijen dit niet inzien. Het woord «sanctie» mag in deze problematiek geen taboe zijn. Indien de Franstalige regeringspartijen daar anders over oordelen dan moeten daar conclusies aan verbonden worden en dan moet de bijzonder wet gewijzigd worden zodat elke gemeenschap zijn eigen verantwoordelijkheid kan nemen. Deze mening wordt trouwens gedeeld door iedereen die met deze problematiek bezig is.

De artikelen 58 en volgende van het door hem ingediende wetsvoorstel bieden daarentegen wel voldoende mogelijkheden aan de jeugdrechter om op een gepaste wijze te reageren op delinquent gedrag, met maatregelen of zo nodig, met sancties (cf. DOC 51 0288/001, blz 28 en 29).

Het wetsvoorstel bepaalt dat maatregelen en sancties slechts voor een bepaalde termijn mogen uitgesproken worden, zulks conform met het legaliteitsbeginsel (zie verder). Het wetsvoorstel maakt het ook mogelijk om de jongere een geldboete op te leggen, die kan aangewend worden voor de vergoeding van het slachtoffer. Ook de behandeling van jongeren met een geestesstoornis wordt geregeld.

Professor Put zegde het reeds duidelijk in zijn uiteenzetting, de beslissing van de jeugdrechter moet duidelijk, nauwkeurig en voorspelbaar zijn. Dit laatste is op zijn minst problematisch, zo blijkt uit de lectuur van de voorgestelde wettekst, na eventuele amendering. De tekst staat bol van de verwijzingen. Het zal voor de jeugdrechter al zeer moeilijk zijn om al die bepalingen correct toe te passen, laat staan voor de jongere om ze te be-

à les comprendre. Or, le mineur devrait pouvoir évaluer préalablement la réaction qu'engendreront ses actes.

Les dispositions proposées ne répondent pas non plus aux exigences de spécificité. Le libellé de l'article 37, § 2, *bis*, i, est tellement général qu'un juge de la jeunesse quelque peu créatif peut encore en faire ce qu'il veut.

Il s'agit pourtant, en l'occurrence, de principes fondamentaux. Il conviendra en tout cas de vérifier si les dispositions proposées cadrent bien avec la convention relative aux droits de l'enfant.

Les mesures au fond doivent en tout état de cause être clairement distinguées des mesures au fond.

L'amendement qui tend à obliger le juge de la jeunesse à limiter les mesures dans le temps n'est pas suffisant, ces restrictions doivent figurer dans la loi.

M. Melchior Wathelet (cdH) souhaite savoir si les mesures doivent être prises séparément ou s'il est possible de combiner plusieurs mesures. Il suppose que le juge ne peut combiner des mesures à l'infini, même si cette interdiction ne figure nulle part dans les textes.

Le membre estime également étrange qu'un certain nombre de mesures alternatives figurent dans la loi. Cela signifie-t-il que le juge doive se limiter à ces alternatives?

Mme Laurette Onkelinx, Vice-première ministre et ministre de la Justice, explique que les mesures alternatives ont été reprises dans la loi de manière à ce que tous les jeunes puissent en bénéficier. Le fait de donner une base légale à ces mesures permet également aux communautés de libérer plus facilement des moyens financiers pour leur mise en œuvre.

M. Melchior Wathelet (cdH) demande si les jeunes peuvent, eux aussi, faire une proposition de traitement ambulatoire auprès d'un service psychologique ou psychiatrique, d'éducation sexuelle ou d'un service compétent dans le domaine de l'alcoolisme ou de la toxicomanie.

Cette possibilité devrait être laissée dans le cadre de la liberté thérapeutique. Au demeurant, les chances de succès d'un tel traitement sont bien plus grandes si la demande émane du jeune (§ 2, 6°).

M. Jean-Claude Maene (PS) fait observer que les centres qui proposent des thérapies sont subventionnés par les communautés et qu'ils n'ont qu'une capa-

griper. Nochtans zou de minderjarige op voorhand de reactie op zijn daden moeten kunnen inschatten.

De voorgestelde bepalingen voldoen evenmin aan de vereisten van specificiteit. Artikel 37, § 2, *bis*, i, is zo algemeen opgesteld dat een wat creatieve jeugdrechter er alle kanten mee op kan.

Het gaat hier nochtans om basisprincipes. Er zal in elk geval moeten nagegaan worden of de voorgestelde bepalingen wel sporen met het kinderrechtenverdrag.

De maatregelen ten gronde moeten in elk geval goed te onderscheiden zijn van de maatregelen ten gronde.

Het amendement dat de jeugdrechter oplegt om de maatregelen in de tijd te beperken volstaat niet, die beperkingen moeten in de wet opgenomen worden.

De heer Melchior Wathelet (cdH) wil weten of maatregelen slechts kunnen genomen worden dan wel of een combinatie van meerdere maatregelen mogelijk is. Hij veronderstelt dat de rechter niet onbeperkt maatregelen mag combineren, al staat dat nergens in de teksten.

Het lid vindt het ook vreemd dat een aantal alternatieve maatregelen in de wet opgenomen zijn. Betekent zulks dat de jeugdrechter zich tot deze alternatieven moet beperken?

De minister van Justitie legt uit dat de alternatieve maatregelen in de tekst werden opgenomen omdat alle jongeren er van zouden kunnen genieten. Een wettelijke basis voor deze maatregelen heeft ook tot gevolg dat het voor de gemeenschappen eenvoudiger is om er middelen voor vrij te maken.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt of jongeren ook zelf een voorstel kunnen doen met betrekking tot een ambulante, bij een psychologische of psychiatrische dienst, bij een dienst voor seksuele opvoeding of bij een dienst deskundig op het gebied van alcohol- of drugsverslaving te volgen therapie.

In het kader van de therapeutische vrijheid zou dit een mogelijkheid dienen te zijn, bovendien is de kans op welslagen van dergelijke behandeling veel groter als de vraag van de jongere komt (§ 2, 6°).

De heer Jean-Claude Maene (PS) merkt op dat Centra die therapieën aanbieden gesubsidieerd worden door de gemeenschappen en dat zij maar een beperkte

cité d'accueil limitée. La capacité des centres privés est plus grande.

Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) a une réponse à la question relative au cumul des mesures. Elle a présenté un amendement qui impose au juge d'assortir ce cumul d'une motivation spéciale. Chaque mesure doit être motivée distinctement; l'imposition de plusieurs mesures simultanément nécessite une motivation spéciale.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, ajoute que le bon sens permet de déterminer quelles mesures sont ou non cumulables.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) souligne que le juge doit toujours motiver ses décisions. Il ne voit pas clairement la différence entre une motivation «ordinaire» et une motivation «spéciale». En tout cas, cette obligation de motivation spéciale ne suffit pas pour répondre à la question de principe soulevée par le professeur Put concernant le principe de légalité. Le législateur doit déterminer dans quelle mesure le cumul est possible; toute autre interprétation est contraire à la Convention européenne des droits de l'homme.

C'est ainsi que la durée (minimum et maximum) des mesures doit également être inscrite dans la loi. Cette question ne peut pas être résolue par une obligation de motivation.

M. Alfons Borginon, président (VLD), considère que dans la pratique actuelle, les mesures sont également cumulées.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) continue à penser que les mesures proposées ne constitueront pas une réponse satisfaisante au phénomène de la délinquance juvénile.

La loi en projet va en outre dans un sens diamétralement opposé à celui des accords conclus dans le cadre de l'accord de gouvernement flamand. Il est incompréhensible que les groupes flamands de la majorité ne s'y opposent pas. L'absence de toute concertation avec les ministres compétents au niveau communautaire est inadmissible.

La délinquance juvénile est un problème grave. Il ressort des textes à l'examen que les mesures ne peuvent être imposées que pour une période de six mois, ce qui n'effrayera nullement les jeunes criminels.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, souligne l'intérêt du maintien des conditions pour ce qui concerne les centres fermés. Pour ce qui concerne les centres ouverts, ce n'est pas n -

opvangcapacit  hebben. In private centra is er meer opvangcapacit .

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) heeft een antwoord op de vraag betreffende de cumulatie van maatregelen. Zij heeft een amendement ingediend dat de rechter oplegt om die cumulatie bijzonder te motiveren. Elke maatregel moet afzonderlijk gemotiveerd worden, het opleggen van meerdere maatregelen samen vereist een bijzondere motivering.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie voegt hieraan toe dat het gezond verstand wel duidelijk maakt welke maatregelen al dan niet cumuleerbaar zijn.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) wijst er op dat de rechter zijn uitspraken steeds moet motiveren. Het verschil tussen een «gewone» en een «bijzondere» motivatie is hem niet meteen duidelijk. In elk geval volstaat deze bijzondere motiveringsplicht niet als antwoord op de door professor Put opgeworpen principiële vraag met betrekking tot het legaliteitsbeginsel. De wetgever moet bepalen in welke mate cumulatie mogelijk is, elke andere interpretatie druist in tegen het Europees Verdrag voor de rechten van de Mens.

Zo moeten ook de duur (minimum en maximum) van de maatregelen in de wet ingeschreven worden. Dat kan niet opgelost worden met een motiveringsplicht.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) meent dat ook reeds in de huidige praktijk maatregelen gecumuleerd worden.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) blijft erbij dat de voorgestelde maatregelen geen afdoende antwoord zullen bieden op het fenomeen van de jeugddelinquentie.

Deze wet gaat bovendien regelrecht in tegen de afspraken die in het Vlaams regeerakkoord gemaakt werden. Het is onbegrijpelijk dat de Vlaamse meerderheidsfracties zich daar niet tegen verzetten. Het ontbreken van enig overleg met de bevoegde ministers op het gemeenschapsniveau is niet aanvaardbaar.

Jeugddelinquentie is een ernstige zaak. Uit de voorliggende teksten blijkt dat maatregelen slechts voor een periode van zes maanden kunnen opgelegd worden. Jonge criminelen zullen hierdoor geenszins afgeschrikt worden.

De minister van Justitie stipt het belang aan van het behoud van de voorwaarden voor wat de gesloten instellingen betreft. Ten aanzien van de open instellingen is dit niet nodig. Het zou misschien aangewezen om

cessaire. Il serait peut-être indiqué de modifier l'amendement n° 35 dans ce sens.

M. Jean-Pierre Malmendier (MR) fait observer que le fait de porter des coups et blessures avec préméditation constitue une circonstance aggravante qui justifie le placement dans un centre fermé. Lorsqu'il n'y a pas eu de préméditation, le jeune peut éventuellement être renvoyé dans un centre ouvert.

M. Servais Verherstraeten (Cd&V) fait remarquer que la loi actuelle ne prévoit pas de cumul. Dans la pratique, la Communauté flamande ne finance d'ailleurs toujours qu'une seule mesure.

M. Fons Borginon (VLD), président, suppose que dans la pratique pratorienne, un cumul est bel et bien possible.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, répond que la loi actuelle n'interdit pas un cumul. Elle souligne que, dans plusieurs articles de la loi, il est question de «mesures», et non de «mesure». Ainsi, l'article 37, §§ 1er et 2, alinéa 1er, de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse dispose que:

§ 1er. *Le tribunal de la jeunesse peut ordonner à l'égard des personnes qui lui sont déférées, des mesures de garde, de préservation et d'éducation.*

§ 2. *Il peut selon les circonstances:*

1° *les réprimander et, sauf en ce qui concerne celles qui ont atteint dix-huit ans, les laisser ou les rendre aux personnes qui en ont la garde en leur enjoignant le cas échéant de mieux les surveiller à l'avenir;*

2° *les soumettre à la surveillance du service social compétent chargé de veiller à l'observation des conditions fixées par le tribunal.»*

Dans la pratique, il est donc présumé, à juste titre, que le cumul est possible.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) fait observer qu'en l'occurrence, le modèle protectionnel est maintenu parce qu'il permet d'infliger des mesures étalées dans le temps. Il permet au jeune de prendre ses responsabilités et favorise sa réinsertion dans la société.

amendement nr. 35 in die zin te wijzigen.

De heer Jean-Pierre Malmendier (MR) merkt op dat het toebrengen van slagen en verwondingen met voorbedachte rade een verzwarende omstandigheid uitmaakt die de plaatsing in een gesloten instelling rechtvaardigt. Wanneer geen voorbedachte rade aan de grondslag ligt, kan de jongere eventueel verwezen worden naar een open instelling.

De heer Servais Verherstraeten (Cd&V) merkt op dat de huidige wet in geen cumulatie voorziet. In de praktijk financiert de Vlaamse Gemeenschap voorts altijd maar één maatregel.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) vermoedt dat binnen de praetoriaanse praktijk een cumulatie weldegelijk mogelijk is.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, antwoordt dat de huidige wet een cumulatie niet verbiedt. Zij stipt voorts aan dat in meerdere artikelen van de wet gesproken wordt over «maatregelen» en niet over «maatregel». Zo bepaalt artikel 37, §§ 1 en 2, eerste lid, van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming het volgende:

«§ 1. *De jeugdrechtbank kan de voor haar gebrachte personen maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding opleggen.*

§ 2. *Zij kan naar gelang van de omstandigheden:*

1° *hen berispen en hen, met uitzondering van de personen die de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt, laten bij degenen onder wier bewaring zij staan, dan wel hen aan de betrokkenen teruggeven, en dezen er, in voorkomend geval, toe aanmanen in het vervolg beter toezicht op hen te houden;*

2° *hen onder het toezicht plaatsen van de bevoegde sociale dienst, die moet waken over de naleving van de door de rechtbank gestelde voorwaarden.»*

In de praktijk wordt er dan ook terecht van uit gegaan dat cumulatie mogelijk is.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) merkt op dat in deze materie het jeugdbeschermingsmodel wordt aangehouden omdat maatregelen kunnen worden opgelegd die in de tijd verspreid worden. Ze laten de jongere toe om enerzijds zijn verantwoordelijkheid op te nemen en om anderzijds zijn reïntegratie in te maatschappij te bevorderen.

Dans la mesure où le projet à l'examen ouvre de nombreuses possibilités, elle présente l'amendement n° 12 qui tend à insérer dans la loi les principes fondamentaux qui doivent être respectés (voir ci-dessus, amendement n° 12 insérant un nouvel article 1er bis – DOC 51 1467/004). En vertu de celui-ci, il appartient donc au juge d'imposer les mesures aux jeunes.

M. Jean-Claude Maene (PS) explique que, pour la Communauté française, seul le financement des mesures pose problème. C'est la raison pour laquelle, par le passé, la Communauté française a toujours évité de combiner des mesures parallèles. Si, en revanche, les mesures n'entraînent pas de frais supplémentaires, une combinaison est parfaitement envisageable.

Pour *M. Servais Verherstraeten (CD&V)* cela ne résout en rien le principe de légitimité. Si l'on veut prévoir le cumul, il faut au moins conclure avec les communautés un accord de coopération au sujet de la faisabilité financière. En effet, la possibilité de cumul a une incidence financière que devront supporter les communautés.

M. Fons Borginon (VLD), président de la commission de la Justice, souligne qu'il est fait mention, au § 2, 12° du projet de loi à l'examen (article 37, § 2, 12° proposé de la loi relative à la protection de la jeunesse), d'un rapport pédo-psychiatrique obligatoire. On déplore toutefois en Flandre un important déficit de pédopsychiatres. Il faut parfois, en pratique, même dans les cas graves, attendre six mois avant d'obtenir un rendez-vous chez un pédopsychiatre. Dans quelle mesure cette disposition en subira-t-elle les conséquences?

L'intervenant constate que le juge a essentiellement les trois possibilités suivantes:

- réprimander le jeune;
- ordonner l'application du § 2bis (maintien du jeune dans son milieu de vie) en combinaison avec les conditions visées au § 2, 2° à 6°;
- ordonner le placement du jeune.

M. Melchior Wathelet (cdH) estime qu'il importe de ne pas parler du domicile du jeune, mais plutôt de son milieu de vie. On ne peut en effet pas perdre de vue que certains enfants sont également placés pour des raisons d'ordre strictement familial. Une distinction claire doit être établie à cet égard.

L'intervenant souhaite en outre éviter que le juge de la jeunesse soit pratiquement contraint d'écarter un jeune de son milieu de vie lorsqu'il souhaite ordonner, à l'égard

Aangezien dit wetsontwerp veel mogelijkheden openlaat, heeft zij met amendement nr. 12 voorgesteld om de fundamentele beginselen die gerespecteerd moeten worden, op te nemen in deze wet (zie supra, amendement nr. 12 tot invoeging van een nieuw artikel 1 bis – DOC 51 1467/004). In overeenstemming hiermee, legt de rechter dan ook aan de jongere de maatregelen op.

De heer Jean-Claude Maene (PS) verduidelijkt dat voor de Franse Gemeenschap alleen de financiering van de maatregelen problemen stelt. Het is dan ook om die reden dat in het verleden de Franse Gemeenschap altijd een combinatie van parallelle maatregelen heeft vermeden. Brengen de maatregelen daarentegen geen financiële kosten teweeg dan is een combinatie perfect mogelijk.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) is van oordeel dat dit het legaliteitsbeginsel niet oplost. Indien men in de cumulatie wil voorzien moet minstens een samenwerkingsakkoord over de financiële haalbaarheid ervan met de gemeenschappen worden afgesloten. Het al dan niet toelaten van een cumulatie heeft immers budgettaire gevolgen die gedragen moeten worden door de gemeenschappen.

De heer Fons Borginon (VLD), voorzitter van de commissie voor de Justitie, stipt aan dat in 2°, 12° van dit wetsontwerp (het voorgestelde artikel 37, § 2, 12° van de Jeugdbeschermingswet) melding wordt gemaakt van een verplicht verslag van de jeugdpsychiater. In Vlaanderen is er evenwel een groot tekort aan jeugdpsychiaters. In de praktijk moet soms, zelfs in ernstige gevallen, op een termijn van 6 maanden gerekend worden alvorens een afspraak met een jeugdpsychiater te bekomen. In welke mate zal die maatregel hierdoor beïnvloed worden?

De spreker stelt vast dat in essentie de rechter de volgende drie mogelijkheden heeft:

- ofwel de jongere streng vermanen;
- ofwel de toepassing bevelen van § 2bis (behoud van de jongere in zijn thuisomgeving) in combinatie met de voorwaarden als bedoeld in § 2, 2° tot 6°
- ofwel de plaatsing van de jongere bevelen.

Volgens *de heer Melchior Wathelet (cdH)* is het belangrijk dat niet gesproken wordt over de thuisomgeving maar over het leefmilieu van de jongere. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat ook kinderen geplaatst worden louter omwille van familiale redenen. Een duidelijk onderscheid moet hierin worden gemaakt.

Voorts wil de spreker de situatie vermijden waarbij de jeugdrechter bijna verplicht wordt om een jongere uit zijn leefmilieu te verwijderen wanneer hij ten aanzien

de celui-ci, une mesure qui relève du § 2. L'intervenant infère en effet du texte que le juge ne peut réprimander le jeune que lorsque celui-ci est soustrait à son milieu de vie. La ministre pourrait-elle préciser cet aspect de la question?

Les mesures visées au § 2bis peuvent-elles être imposées de manière indépendante?

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, indique que le juge peut décider de maintenir le jeune dans son milieu de vie sous certaines conditions. Pareille décision est indicative d'un problème sérieux chez le jeune. La réprimande se limite toutefois à un simple avertissement verbal. Les deux mesures peuvent dès lors être combinées.

La ministre souligne que certaines mesures énoncées au § 2 supposent un placement.

Elle attire l'attention sur le fait que la phrase introductive du § 2bis prévoit clairement que dans les cas visés au § 2, 2° à 6°, le tribunal peut subordonner le maintien des personnes qui lui sont déférées dans leur milieu de vie à une ou plusieurs conditions. La loi prévoit donc la possibilité de cumuler les mesures visées aux § 2 et 2bis.

En ce qui concerne l'autonomie des mesures visées au § 2bis, la ministre cite l'exemple d'une mesure ordonnée en application du § 2:

«3° les soumettre à la surveillance du service social compétent. En cas d'application du § 2bis, la mesure de surveillance est prononcée d'office».

Les mesures prévues au § 2bis peuvent donc être des mesures autonomes, pour autant que le juge ait au moins ordonné une mesure de surveillance. La ministre précise qu'il s'agissait d'une exigence de la Communauté flamande, qui souhaitait que le service social compétent puisse exercer un contrôle.

M. Fons Borginon (VLD), président de la commission de la Justice, estime que, conformément à la rédaction actuelle du projet de loi, lorsque le juge a recours à une mesure autre que celle visée au § 2, 3°, il doit automatiquement y avoir cumul avec le § 2, 3°, conformément au prescrit du § 2bis.

Il s'ensuit qu'en réalité, le § 2bis ne peut pas être appliqué si le juge n'a pas préalablement ordonné une mesure prévue au § 2, 2° à 6°.

van deze jongere een maatregel wil bevelen die onder § 2 valt. De spreker leidt immers uit de redactie van de tekst af dat een strenge vermaning van de rechter pas mogelijk is wanneer de jongere uit zijn leefmilieu wordt gehaald. Kan de minister dit verduidelijken?

Kunnen de maatregelen als bedoeld in § 2bis als zelfstandige maatregelen worden opgelegd?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie verduidelijkt dat de rechter kan beslissen om de jongere onder voorwaarden in zijn leefmilieu te laten. Dergelijke beslissing wijst op het bestaan van een ernstig probleem in hoofde van de jongere. Een ernstige vermaning beperkt zich daarentegen tot het uitspreken van een verbale waarschuwing, zonder meer. Beide kunnen dus gecombineerd worden.

De minister stipt aan dat sommige maatregelen vermeld in § 2 een plaatsing vereisen.

Zij maakt erop attent dat de inleidende zin van § 2bis duidelijk stelt dat in de gevallen bedoeld in § 2, 2° tot 6°, de rechtbank het behoud van de voor haar gebrachte personen in hun leefmilieu afhankelijk kan maken van een of meer voorwaarden. De wet voorziet aldus in de mogelijkheid van een cumulatie van de maatregelen van § 2 en § 2bis.

Wat de al dan niet zelfstandigheid van de maatregelen als bedoeld in § 2bis betreft: de minister geeft het voorbeeld van de volgende maatregel die bevolen wordt in toepassing van § 2:

«3° hen onder het toezicht plaatsen van de bevoegde sociale dienst. Bij toepassing van § 2bis wordt de toezichtmaatregel ambtshalve wordt uitgesproken».

De maatregelen van § 2bis kunnen dus autonome maatregelen zijn voor zover er minstens een toezichtmaatregel werd uitgesproken. Zij verduidelijkt dat dit een eis was van de Vlaamse Gemeenschap opdat controle van de bevoegde sociale dienst mogelijk zou zijn.

De huidige lezing van de tekst impliceert volgens *de heer Fons Borginon (VLD), voorzitter van de commissie voor de Justitie*, dat als gebruik wordt gemaakt van een andere maatregel als bedoeld in § 2, 3°, overeenkomstig het bepaalde in artikel § 2bis, er automatisch een cumulatie moet zijn met § 2, 3°.

De § 2bis kan dus eigenlijk niet gebruikt worden zonder voorafgaande beslissing om een maatregel voorzien in § 2, 2° tot 6° toe te passen.

Le projet ne gagnerait-il pas en clarté si on supprimait, dans le § 2, 3°, proposé, la phrase «En cas d'application du § 2 bis, la mesure de surveillance est prononcée d'office»?

M. Melchior Wathelet (cdH) fait le constat suivant. Si le juge de la jeunesse souhaite que le mineur fréquente régulièrement un établissement scolaire d'enseignement ordinaire ou spécial (§ 2bis, a), il ne pourra imposer cette mesure que dans les cas visés au § 2, 2° à 6°. Avant d'ordonner au mineur de fréquenter l'école, le juge de la jeunesse devra donc ordonner:

- soit une mesure restauratrice;
- soit une mesure de surveillance;
- soit une mesure d'accompagnement éducatif;
- soit une mesure en matière de prestations éducatives;
- soit un traitement ambulatoire.

Il ne pourra donc pas se contenter d'ordonner au jeune d'aller à l'école.

Mme Annelies Storms (sp.a-spirit) se rallie à la suggestion du président de supprimer la phrase.

Elle relève en outre que le tribunal peut également cumuler le placement sous surveillance avec une condition prévue au § 2bis.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) estime que l'amendement n° 35, 4 (DOC 51 1467/004) n'est pas logique. Si les dispositions proposées dans cet amendement sont insérées dans le texte à l'examen, l'ensemble deviendra contradictoire et incohérent.

Mme Karine Lalieux (PS) explicite la structure du § 2 proposé:

- L'alinéa 1er contient l'ensemble des mesures (1° à 12°) que le juge peut imposer.
- L'alinéa 2 privilégie la décision, prise par le juge, du maintien du jeune dans son milieu de vie.
- L'alinéa 3 dispose que si le juge décide malgré tout le placement du jeune, il ne pourra le faire que pour une durée maximale qu'il doit lui-même fixer, durée qui ne peut être prolongée que dans des circonstances exceptionnelles.

L'amendement n° 35, 4 (DOC 51 1467/004) dispose que le juge peut reporter l'exécution de la mesure de placement à condition que l'intéressé s'engage à effectuer une prestation éducative et d'intérêt général de 150 heures au maximum.

Zou het niet duidelijker zijn om de in de voorgestelde §2, 3° de zinsnede «bij toepassing van §2bis wordt de toezichtmaatregel ambtshalve uitgesproken» te schrappen?

De heer Melchior Wathelet (cdH) doet de volgende vaststelling. Stel dat de jeugdrechter wil dat de minderjarige geregeld een school voor gewoon of buitengewoon onderwijs bezoekt (§ 2bis, a) dan kan hij die maatregel maar opleggen in de gevallen bedoeld in § 2, 2° tot 6°. De jeugdrechter moet aldus, alvorens de voorwaarde om naar school te gaan, te bevelen:

- ofwel een herstelgerichte maatregel;
 - ofwel een toezichtmaatregel;
 - ofwel een maatregel van educatieve begeleiding;
 - ofwel een maatregel inzake opvoedkundige prestaties;
 - ofwel een ambulante behandeling, opleggen.
- Hij kan de jongere aldus niet zonder meer bevelen om naar school te gaan.

Mevrouw Annelies Storms (sp.a-spirit) sluit zich aan bij de suggestie van de voorzitter om de zinsnede te schrappen.

Zij stipt voorts aan dat de rechtbank de toezichtplaatsing ook kan cumuleren met een voorwaarde als bepaald in § 2bis.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) is van oordeel dat amendement nr.35, 4) (DOC 51 1467/004) niet logisch is. Wanneer de leden voorgesteld in dit amendement worden ingepast in de voorliggende tekst wordt een tegenstrijdig en onsamenhangend geheel bekomen.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) verduidelijkt de structuur van de voorgestelde § 2:

- Het eerste lid omvat het geheel van de maatregelen (1° tot 12°) die de rechter kan opleggen.
- Het tweede lid bevoorrecht de beslissing van de rechter tot het behoud van de jongere in zijn leefmilieu.
- Het derde lid bepaald dat als de rechter toch beslist om de jongere te plaatsen, dit slechts mogelijk is voor een door hem te bepalen maximumduur welke slechts in uitzonderlijke omstandigheden verlengd kan worden.

Het amendement nr. 35, 4 (DOC 51 1467/004) bepaalt dat de rechter de uitvoering van de plaatsingsmaatregel kan uitstellen op voorwaarde dat de betrokkene zich verbindt tot het uitvoeren van een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut van ten hoogste 150 uur.

L'alinéa suivant à insérer dispose que dans le cas où le jeune ne respecte pas les conditions fixées et que le juge revoit sa décision, ce dernier peut ordonner un placement d'une durée maximale de 6 mois. Le dernier alinéa à insérer dispose que le juge doit également fixer une durée maximale pour toute autre mesure qu'il ordonne.

M. Tony Van Parys (CD&V) fait remarquer que l'amendement n° 35 (DOC 51 1467/004) vise dans un premier temps à reformuler l'article 37 § 2, 12° et ainsi permettre le placement résidentiel de l'intéressé soit dans une section ouverte, soit dans une section fermée d'un service pédopsychiatrique. Il convient toutefois de constater qu'il n'existe à ce jour encore aucune section fermée dans les services pédopsychiatriques.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, précise que de telles sections existent pour l'instant dans le cadre de projets-pilotes, acceptés par le ministère des affaires sociales. Un exemple est le centre psychiatrique Titeca à Bruxelles. En Flandre, il s'agit des projets mis en place à Geel et Anvers. Sur base d'un accord politique, ces projets sont financés au niveau fédéral, avec la participation des communautés, et visent à réserver au sein des centres de pédopsychiatrie, 5 séries de 8 lits destinés aux jeunes ayant commis un fait qualifié infraction.

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne que, concernant l'amendement n° 35 au point 1) qui prévoit le placement dans une section fermée d'un service pédopsychiatrique, il n'existe à l'heure actuelle aucune base juridique pour les centres de Geel et Anvers par l'absence de protocole entre les communautés et les ministres de la Justice et de la Santé publique.

Het volgende in te voegen lid stipuleert dat als de jongere de voorwaarden niet respecteert en de rechter zijn beslissing herziet, hij een plaatsing van maximum zes maanden kan bevelen. Het laatste nieuw toe te voegen lid bepaalt dat als de rechter een andere maatregel beveelt eveneens een maximale duur moet bepaald worden.

De heer Tony Van Parys (CD&V) merkt op dat amendement nr. 35 (DOC 51 1467/004) er in eerste instantie toe strekt artikel 37, § 2, 12° anders te formuleren, en aldus te bewerkstelligen dat de betrokkene residentieel kan worden geplaatst in een open dan wel in een gesloten afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst. Men moet evenwel vaststellen dat tot dusver geen enkele jeugdpsychiatrische dienst over een gesloten afdeling beschikt.

De minister van Justitie preciseert dat thans, met de goedkeuring van de minister van Sociale Zaken, proefprojecten lopen met gesloten afdelingen. Voorbeelden daarvan zijn het psychiatrisch centrum «Titeca» in Brussel, alsook de in Geel en in Antwerpen opgestarte projecten. Ingevolge een politiek akkoord worden die projecten gefinancierd met federale middelen, met de medewerking van de gemeenschappen. Het ligt in de bedoeling in de jeugdpsychiatrische centra te voorzien in vijf reeksen van acht bedden voor jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

De heer Tony Van Parys (CD&V) wijst er op dat amendement nr. 35 in punt 1) de plaatsing in een gesloten afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst instelt, maar dat de centra van Geel en Antwerpen thans desondanks zonder enige juridische grondslag werken, omdat de gemeenschappen nog geen protocolakkoorden terzake hebben gesloten met de minister van Justitie en de minister van Volksgezondheid.

La ministre précise qu'il existe un accord au niveau du principe, bien qu'il y ait encore des vérifications à faire au niveau des affaires sociales. Il existe donc un accord non-écrit et le protocole est en court de discussion.

M. Tony Van Parys insiste sur l'importance d'un protocole.

Il attire également l'attention sur le dernier alinéa du § 2, 12° tel que proposé par l'amendement n° 35, en ce sens qu'il est fait référence à l'article 43 de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux. Il s'agit en réalité de l'article 43 de la loi de 1965 concernant la protection de la jeunesse.

La ministre précise que l'absence d'une référence claire à la loi applicable porte effectivement à confusion. Afin d'éviter tout quiproquo à ce sujet, il serait souhaitable d'insérer à la fin de cet alinéa les mots «de la présente loi».

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) comprend mieux la logique du point 4) de l'amendement n° 35, tel que détaillé par Mme Karine Lalieux. Il constate toutefois qu'une durée maximale de 6 mois ne peut être imposée que dans les cas où le juge revoit sa décision. Qu'en est-il des autres cas? Est-ce que cela signifierait que le juge n'ait aucune limite à prendre en compte et pourrait ainsi placer un jeune pour une période de 7 voire 15 ans?

La ministre rappelle que le projet prévoit que la mesure ne peut s'appliquer au jeune que jusqu'à l'âge de 23 ans.

M. Laeremans constate qu'il existe alors un réel paradoxe. En effet, un jeune de 14 ans qui aurait commis un fait très grave et qui serait placé jusqu'à ses 23 ans, subirait une sanction plus lourde qu'un jeune de 18 ans qui lui aussi serait placé jusqu'à cet âge.

La ministre fait toutefois remarquer que pour les jeunes entre 16 et 18 ans, le juge de la jeunesse peut se dessaisir de l'affaire s'il estime que les faits sont trop graves.

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne que le point 2) de l'amendement n° 35 ne permettrait au juge que d'ordonner des mesures visées à l'article 37 § 2, 3° et 4°. Pourquoi ne lui serait-il pas possible de prendre les mesures aux 1° ou 2° par exemple? Il ne comprend

De minister van Justitie précise que dat er wel een principeakkoord bestaat, maar dat een en ander nog moet worden geverifieerd op het niveau van Sociale Zaken. Er is derhalve een niet-geschreven akkoord voorhanden, en het protocol wordt momenteel besproken.

De heer Tony Van Parys (CD&V) onderstreept het belang van een protocol.

Hij wijst tevens op het laatste lid van § 2, 12°, zoals het bij amendement nr. 35 is voorgesteld, omdat daarin wordt verwezen naar artikel 43 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke. In werkelijkheid gaat het om artikel 43 van de wet van 1965 betreffende de jeugdbescherming.

De minister van Justitie geeft toe dat het ontbreken van een referentie naar de bedoelde wet inderdaad verwarrend is. Om misverstanden terzake te voorkomen, ware het wenselijk aan het einde van dat lid de woorden «van dezelfde wet» toe te voegen.

Na de toelichting van mevrouw Lalieux ziet *de heer Bart Laeremans (Vlaams Belang)* nu beter de logica in van punt 4) van amendement nr. 35. Hij stelt evenwel vast dat de maximale duur van zes maanden alleen kan worden opgelegd wanneer de rechter op zijn beslissing terugkomt. En hoe zit dat dan in de andere gevallen? Betekent zulks dat de rechter met geen enkele beperking rekening moet houden, en dat hij een jongere aldus kan laten plaatsen voor zeven dan wel voor vijftien jaar?

De minister van Justitie herinnert eraan dat het wetsontwerp bepaalt dat jongeren slechts tot de leeftijd van 23 jaar kunnen worden geplaatst.

Daarop constateert *de heer Bart Laeremans (Vlaams Belang)* dat er sprake is van een reële tegenstrijdigheid. Een veertienjarige jongere die een zeer ernstig feit pleegt en geplaatst wordt tot de leeftijd van 23 jaar, zou aldus veel zwaarder worden gestraft dan een achttienjarige jongere, die eveneens wordt geplaatst tot hij 23 jaar wordt.

De minister van Justitie merkt evenwel op dat de jeugdrechter, bij gedingen inzake jongeren tussen 16 en 18 jaar, kan beslissen de zaak uit handen te geven als hij de feiten al te ernstig acht.

De heer Tony Van Parys (CD&V) beklemtoont dat punt 2) van amendement nr. 35 de rechter alleen in staat zou stellen de maatregelen te nemen die bedoeld zijn bij artikel 37, § 2, 3° en 4°. Waarom zou hij bijvoorbeeld de in punt 1° en punt 2° opgenomen maatregelen niet

pas très bien la logique suivie dans ce point de l'amendement. Pourquoi en effet ne pourrait-on pas par exemple réprimander un jeune de 10-11 ans?

La ministre précise que l'intervention pour les jeunes de moins de 12 ans se fera dans le cadre des communautés et de l'exercice de leurs compétences. Dans l'intérêt du mineur, les communautés pourront prendre toute une série de mesure pour le protégé.

Elle n'est pas opposée à la possibilité de réprimander le jeune de moins de 12 ans. Elle pense qu'il n'est par contre pas souhaitable d'élargir les mesures à prendre au 2°, qui ne semble pas suffisamment adaptées à la situation.

M. Van Parys marque son accord pour ces deux premiers points, mais qu'en est-il des autres points prévus à l'article 37 § 2 en projet, tel que le 6° par exemple?

M. Alfons Borginon (VLD) pense qu'il y a surtout un problème vis-à-vis des points 2° et 5°, mais chacun pour des raisons différentes. Le 2° nécessite une certaine aptitude mentale pour s'investir dans une mesure restauratrice. Le point 5° impose pour pouvoir effectuer une prestation éducative et d'intérêt général, certaines compétences qu'un jeune de moins de 12 ans ne peut avoir.

La ministre rappelle que dans le cadre de la concertation avec les communautés le projet de départ était de se focaliser sur la protection de l'intérêt du jeune lorsque ce-dernier avait moins de 12 ans et de laisser aux communautés la liberté de choisir les mesures les plus adéquates à chaque situation. L'objectif est de laisser aux communautés, autant que possible, la possibilité de réagir au comportement délinquant d'un mineur de moins de douze ans. Le point de départ est que l'acte d'un délinquant d'un âge si bas s'explique par le fait que le jeune se trouve dans une situation de mineur en danger. La réponse doit donc être ciblée en fonction du contexte familial.

Pour cependant ne pas porter préjudice à la répartition actuelle des compétences, qui consiste à ce qu'un fait qualifié infraction soit porté immédiatement devant le tribunal de la jeunesse – alors qu'une situation de mineur en danger est toujours traitée en première instance par le principe de l'aide acceptée, la qualification de jeune ayant commis un fait qualifié d'infraction est maintenue. Le tribunal de la jeunesse ne peut par con-

kunnen bevelen? De logica van dat punt van het amendement ontgaat hem enigszins. Waarom zou men bijvoorbeeld een jongere van tien of elf jaar niet kunnen bestraffen?

De minister van Justitie preciseert dat het aan de gemeenschappen toekomt maatregelen te nemen ten aanzien van jongeren van minder van twaalf jaar, en dat zij daarvoor bevoegd zijn. In het belang van de minderjarige zullen de gemeenschappen een reeks maatregelen kunnen nemen om hem te beschermen.

Zij is niet gekant tegen de mogelijke bestraffing van een jongere van minder dan twaalf jaar. Zij acht het evenwel niet wenselijk de te nemen maatregelen uit te breiden tot punt 2°, dat onvoldoende aangepast lijkt aan de situatie.

De heer Tony Van Parys gaat akkoord met die eerste twee punten. Hij wenst evenwel te weten hoe het staat met de andere punten van het ontworpen artikel 37, § 2, zoals bijvoorbeeld het 6°.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) meent dat het knelpunt vooral ligt bij de punten 2° en 5°, maar dan wel om uiteenlopende redenen. Punt 2° vergt een zekere mentale ingesteldheid om een herstelgerichte maatregel te doen slagen. De bij punt 5° bepaalde prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut veronderstelt dat de betrokkene over bepaalde capaciteiten beschikt, die een jongere van minder dan 12 jaar niet kan hebben.

De minister van Justitie herinnert eraan dat men bij de start van het overleg met de gemeenschappen was overeengekomen dat men zich zou concentreren op de bescherming van de belangen van de jongere van minder dan twaalf jaar, alsook dat de gemeenschappen vrij zouden zijn in hun keuze van de in een welbepaalde situatie meest geschikte maatregel. De doelstelling bestaat erin om de gemeenschappen zoveel mogelijk zeggenschap te geven over de wijze waarop moet worden gereageerd op het delinquente gedrag dat een minderjarige van minder dan twaalf jaar stelt. Het uitgangspunt is dat een dermate jonge «delinquent» handelt vanuit een problematische opvoedingssituatie. Het antwoord dient dan ook contextgericht te zijn.

Om evenwel geen afbreuk te doen aan de huidige bevoegdheidsverdeling, die erin bestaat dat een als misdrijf omschreven feit onmiddellijk voor de jeugdrechtbank kan worden gebracht – terwijl een problematische opvoedingssituatie steeds in eerste instantie moet worden benaderd via de vrijwillige hulpverlening – blijft de MOF-kwalificatie gehandhaafd. De jeugdrechtbank kan evenwel slechts een toezichtsmaatregel of een

tre qu'imposer une mesure de surveillance ou une mesure d'accompagnement intensif par un éducateur référent

Mme Muriel Gerken (Ecolo) souhaiterait savoir qui est demandeur de l'introduction de ces mesures prévues aux points 3° et 4°.

M. Melchior Wathelet (cdH) fait remarquer que pour les jeunes de moins de 12 ans les mesures du § 2, 3° et 4° peuvent être prises, mais également l'ensemble des mesures du § 2bis, qui comprend pourtant certaines mesures assez proches de celles du § 2, qui ont été explicitement exclues.

M. Alfons Borginon (VLD) précise que cela ne va pas changer beaucoup, car si le mineur ne respecte pas une des mesures du § 2bis, le juge n'a pas la possibilité d'imposer une des mesures du § 2, autres que celles des points 2° à 6°. Les conditions du § 2bis ne sont en réalité que des recommandations, car si le mineur ne les respecte pas, le juge n'a pas la possibilité de le sanctionner.

M. Wathelet (cdH) s'étonne tout de même, qu'il y ait sanction ou non, que l'on donne la possibilité au juge de prendre des mesures prévues au § 2bis, tel que par exemple l'obligation d'accomplir un travail rémunéré, à raison de 150 heures maximum prévue au point c), alors que cette possibilité serait explicitement exclue de l'amendement n° 35.

Mme Karine Lalieux (PS) présente l'amendement n° 57, qui, à l'article 37, § 2, 3° proposé, supprime la dernière phrase.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) se demande quel est l'intérêt de prévoir des mesures par rapport auxquelles il n'y a aucun pouvoir. Si aucun contrôle n'est possible par rapport à ce qui va se passer, rien ne sert de l'inscrire dans la loi. Que les communautés restent seules compétentes !

M. Tony Van Parys (CD&V) se demande si à l'article 37 proposé, le § 2 9° ne fait pas double jeu avec le § 2 dernier alinéa. Dans l'un la durée de la mesure doit être fixée, alors que dans l'autre c'est la durée maximale que le tribunal doit préciser.

La ministre souligne que pour la mesure de placement en institution communautaire publique de protection de la jeunesse, la durée précisée par le magistrat est limitée par la limite d'âge de 18 ans, étant entendu

maatregel van intensieve begeleiding door een referentie-opvoeder opleggen.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) wenst te weten wie erom heeft verzocht de bij punt 3° en punt 4° voorgestelde maatregelen op te nemen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) merkt op dat de bij § 2, 3° en 4° bepaalde maatregelen kunnen worden opgelegd aan jongeren van minder dan twaalf jaar. Zij komen evenwel ook in aanmerking voor alle in § 2bis opgenomen maatregelen, hoewel bepaalde van die maatregelen vrij dicht aanleunen bij de maatregelen in § 2, waarvan zij uitdrukkelijk zijn uitgesloten.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) zegt dat zulks niet veel uitmaakt. Als de minderjarige één van de in § 2bis opgenomen maatregelen met voeten treedt, kan de rechter geen andere bij § 2 bepaalde maatregelen opleggen dan die welke zijn opgenomen in de punten 2° tot 6°. De voorwaarden van § 2bis zijn eigenlijk slechts aanbevelingen; als de minderjarige ze niet in acht neemt, kan de rechter hem immers niet bestraffen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) is evenwel verwonderd dat men de rechter in staat stelt om, naast de eventueel opgelegde straf, de in § 2bis opgenomen maatregelen op te leggen, zoals de verplichting om gedurende maximum 150 uur een bezoldigde arbeid uit te voeren (punt c)), terwijl amendement nr. 35 die mogelijkheid uitdrukkelijk uitsluit.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) dient amendement nr. 57 in tot weglating van de laatste volzin in het voorgestelde artikel 37, § 2, 3°.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) vraagt zich af waarom men in maatregelen voorziet die men vervolgens niet kan afdwingen. Maatregelen waarvan men de uitvoering niet kan controleren, neemt men het best niet in de wet op. Dan is het beter dat de gemeenschappen onverkort bevoegd blijven.

De heer Tony Van Parys (CD&V) vraagt zich af of § 2, 9° van het ontworpen artikel 37 geen overlapping inhoudt met § 2, laatste lid. In punt 9° moet de duur van de maatregel worden vastgesteld, terwijl het in het laatste lid de rechtbank is die de maximale duur moet bepalen.

De minister van Justitie wijst er op dat, wat de maatregel met het oog op de plaatsing in een openbare gemeenschapsinstelling voor jeugdbescherming betreft, de door de magistratuur opgelegde duur beperkt is tot de

qu'elle peut être prolongée jusqu'à 20 ou 23 ans si l'on respecte les conditions reprises à l'article 37, § 3, ainsi que les deux conditions prévues au § 2 dernier alinéa, à savoir: mauvaise conduite persistante de l'intéressé et comportement dangereux pour lui-même ou pour autrui.

M. Tony Van Parys aimerait savoir si ce délai est le même au § 2 9°.

M. Alfons Borginon (VLD) se demande lui-aussi pourquoi il y a une répétition au sein de ce paragraphe. Le délai au point 9° devrait peut-être être supprimé.

La ministre pense qu'il faut maintenir le délai au point 9°, car il est important de dire que pour le placement en institution, une durée maximale est nécessaire et qu'il doit y avoir prescription du régime éducatif imposé. Cette mesure a été à ce point demandée, y compris lorsqu'on évoque une possibilité de prorogation, qu'il vaut mieux la conserver.

Art. 4, 3° et 4°

M. Alfons Borginon (VLD) présente l'amendement n° 104, qui, dans l'article 37, § 2bis, proposé, insère un point h^{bis}, libellé comme suit:

«respecter l'interdiction de sortie qui lui a été imposée».

L'intervenant explique qu'un projet très fructueux en matière d'assignation à résidence est actuellement en cours, notamment à Anvers. Dans le cadre de cette assignation à résidence, ce sont les parents qui, avec l'aide des services de police, doivent veiller au respect de la décision judiciaire. En principe, les jeunes concernés peuvent encore se rendre normalement à l'école, mais ils sont obligés de rester chez eux, c'est-à-dire là où ils ont leur résidence principale, entre 18 heures et 7 heures, et ce, non seulement en semaine, mais aussi durant le week-end.

M. Melchior Wathelet (cdH) dépose un amendement n° 4 (DOC 51 1467/004), afin que le mineur soit assisté par un avocat lors de la procédure prévue à l'article 37 § 2ter en projet.

La ministre pense qu'il vaut mieux que le jeune ait la possibilité de s'investir, plutôt que d'aboutir à des négociations entre deux avocats.

uiterste leeftijd van 18 jaar, met dien verstande dat een verlenging tot de leeftijd van twintig of drieëntwintig jaar mogelijk is, als aan de voorwaarden bepaald in artikel 37, § 3, en tevens aan de beide, bij § 2, laatste lid, bepaalde voorwaarden is voldaan, met name het aanhoudende wangedrag van de betrokkene en zijn voor hemzelf of voor anderen gevaarlijk gedrag.

De heer Tony Van Parys (CD&V) wenst te weten of die termijn identiek is in § 2, 9°.

Ook *voorzitter Alfons Borginon (VLD)* vraagt zich af waarom in die paragraaf herhalingen voorkomen. Misschien ware het beter de vermelding van de termijn in punt 9° weg te laten.

De minister van Justitie meent dat de vermelding van de termijn in punt 9° moet worden behouden, omdat het belangrijk is te stellen dat de plaatsing in een instelling beperkt moet zijn in de tijd, alsook dat het al dan niet om een opname in een gesloten opvoedingsafdeling gaat. Die vermelding was zo gegeerd – ook in het kader van een mogelijke verlenging van de maatregel – dat ze beter kan worden behouden.

Art. 4, 3° en 4°

De heer Alfons Borginon (VLD) dient amendement nr. 104 in dat in het voorgestelde artikel 37, § 2 bis een punt h^{bis} invoegt, luidende:

« het opvolgen van een opgelegd huisarrest ».

De indiener licht toe dat er momenteel in onder meer Antwerpen een zeer succesvol project loopt rond huisarrest. Dit huisarrest betreft een rechterlijke beslissing waarop de ouders dienen toe te zien met behulp van de politiediensten. In principe mogen de betrokken jongeren nog gewoon naar school gaan, maar tussen 18 uur s'avonds en 7 uur s'morgens, niet alleen in de week, maar ook in het weekend, dienen ze evenwel thuis, daar waar ze hoofdzakelijk zijn gehuisvest, te verblijven.

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient amendement nr. 4 (DOC 51 1467/004) in, teneinde de minderjarige tijdens de bij het ontworpen artikel 37, § 2ter bepaalde procedure te laten bijstaan door een advocaat.

De minister van Justitie meent dat het beter zou zijn de jongere de kans te geven om zich in te zetten, in plaats van hem tot de speelbal van twee advocaten te maken.

M. Wathelet estime qu'il est toutefois important d'être assisté par un avocat, ne fût-ce que pour l'audience, la préparation du rapport, e.a.

La ministre souligne que c'est quand-même à chaque fois le cas que l'on se présente devant le juge de la jeunesse. L'article 52ter, § 2, actuel prévoit clairement l'assistance d'un avocat. En dehors des processus particuliers, tel que la médiation où il était nécessaire de préciser les relations entre le jeune et l'avocat, ce sont bien sûr les règles habituelles qui s'appliquent.

M. Wathelet précise toutefois que dans son amendement il y a une obligation pour que le jeune soit assisté par un avocat, alors que l'article 52ter § 2 n'en prévoit que la possibilité.

La ministre de la Justice fait référence à l'article 54bis de la loi relative à la protection de la jeunesse qui prévoit une désignation d'office d'un avocat, dans le cas où le jeune n'a pas choisi lui-même un avocat.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) estime que l'intérêt de l'avocat est qu'il soit présent d'une part, préalablement pour informer le jeune sur ses droits et ce qu'on lui demande et d'autre part, une fois que la tâche a été accomplie pour évaluer avec le jeune s'il n'a pas été à l'encontre de ses droits par exemple. Pour le reste, il est important que la démarche personnelle du jeune soit préservée. Dès lors, en quoi apporterait un avocat un plus, d'autant que le jeune sera éventuellement accompagné des services de la Communauté.

M. Wathelet fait remarquer que le rôle de l'avocat est tout autre que celui des services de la Communauté. Il est dès lors important qu'il soit présent à tous les stades. Après, il est bien entendu clair que ce n'est pas à lui à rédiger le projet du jeune. Il doit servir de soutien, en vue de faciliter la tâche du jeune. Le jeune doit être mis dans les meilleures circonstances possibles.

Art. 4, 5° (art. 37, § 2quater)

M. Alain Courtois (MR) dépose un amendement n° 59 (DOC 51 467/007) d'ordre légistique, comme sous-amendement à l'amendement n° 35. Plutôt que d'énumérer les différents cas possibles, il est fait référence aux articles correspondants du Code pénal.

De heer Melchior Wathelet (cdH) acht het evenwel belangrijk dat men door een advocaat kan worden bijgestaan, al ware het alleen maar voor de terechtzitting, de voorbereiding van het rapport enzovoort.

De minister van Justitie onderstreept dat zulks nochtans het geval is telkens als iemand voor de jeugdrechter verschijnt. Het huidige artikel 52ter, § 2, voorziet duidelijk in bijstand door een advocaat. Behalve bij bijzondere procedures zoals bemiddeling waarbij het nodig was de betrekkingen tussen de jongere en de advocaat nader te omschrijven, zijn vanzelfsprekend de gebruikelijke regels van toepassing.

Desalniettemin preciseert *de heer Melchior Wathelet (cdH)* dat de jongere verplicht door een advocaat dient te worden bijgestaan, terwijl artikel 52ter alleen maar voorziet in de mogelijkheid daartoe.

De minister van Justitie verwijst naar artikel 54bis van de wet betreffende de jeugdbescherming dat in een ambtshalve aanwijzing van een advocaat voorziet, in het geval de jongere niet zelf een advocaat heeft gekozen.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) vindt dat het belang van de advocaat gelegen is in diens aanwezigheid, enerzijds om de jongere in te lichten over zijn rechten en over wat van hem wordt verwacht, en anderzijds om na volbrenging van de taak, samen met de jongere te evalueren of bijvoorbeeld niet tegen zijn rechten is ingegaan. Voor het overige komt het er op aan de persoonlijke benadering van de jongere te handhaven. Welke meerwaarde zou een advocaat dan kunnen bieden, temeer omdat de jongere eventueel begeleiding zal krijgen vanwege de diensten van de Gemeenschap?

De heer Melchior Wathelet (cdH) merkt op dat de rol van de advocaat volledig verschilt van die van de diensten van de Gemeenschap. Daarom moet hij bij alle fases aanwezig zijn. Voorts is het uiteraard duidelijk dat het hem niet toekomt het project van de jongere uit te werken. Hij moet als ondersteuning dienen, ter vergemakkelijking van de taak van de jongere. Die jongere moet de best mogelijke situatie aangereikt krijgen.

Art. 4, 5° (art. 37, § 2quater)

De heer Alain Courtois (MR) dient als sub-amendement op amendement nr. 35 het wetgevingstechnische amendement nr. 59 (DOC 51 1467/007) in. Veeleer dan alle mogelijke gevallen op te sommen, wordt erin verwezen naar de desbetreffende artikelen uit het Strafwetboek.

M. Tony Van Parys (CD&V) déplore la formulation de cet amendement, qui n'est pas fort lisible. Toutes ces références qui y sont faites au Code pénal nécessiteront un véritable jonglage. Par ailleurs, cette technique ne suit pas la logique du reste de la disposition qui cite les différents cas.

M. Alfons Borginon (VLD) est lui aussi d'avis qu'il y a un certain déséquilibre au niveau de la formulation.

M. Melchior Wathelet (cdH) estime que le mot «exceptionnellement» à l'article 37 §2^{quater}, dernier alinéa en projet est une notion trop floue. Comment en effet dans le cadre d'une motivation, justifier le caractère exceptionnel d'un placement d'un jeune de plus de 12 ans, mais de moins de 14 ans, suivant le § 2, 9°. Par ailleurs, aucune condition de forme n'est posée.

M. Alain Courtois (MR) confirme que c'est à la discrétion du magistrat d'évaluer le caractère exceptionnel ou non.

M. Alfons Borginon (VLD) renvoie à la version néerlandaise de la disposition, qui est plus claire à ce sujet. Il ne fait ici en effet pas de doute qu'il s'agit d'une dérogation, plutôt que d'une exigence de motivation spéciale.

La ministre rappelle qu'il existe une gradation dans les mesures que le magistrat peut prendre. La plus lourde porte sur le placement en IPPJ fermé. Au §2^{quater} c) alinéa 2 il est précisé que le tribunal ne peut ordonner cette mesure de placement qu'à l'égard des personnes qui ont 14 ans ou plus. Le § 2^{quater} dernier alinéa prévoit quant à lui qu'exceptionnellement cette mesure peut être prononcée à l'égard des jeunes entre 12 et 14 ans, si en outre les conditions prévues à cet alinéa sont remplies, à savoir: lorsqu'il a gravement porté atteinte à la vie ou à la santé d'une personne et dont le comportement est particulièrement dangereux.

M. Wathelet se demande s'il ne serait pas préférable de reprendre les conditions qui sont posées pour les jeunes de 14 ans et plus, au dernier alinéa de ce paragraphe qui vise les jeunes de 12 ans à 14 ans. Il ne comprend pas pourquoi une telle différence de traitement existe entre ces deux catégories de jeunes, au détriment des plus jeunes. En effet, pour les jeunes de 14 ans ou plus, il existe toute une série de conditions qui encadre les mesures à prendre. Toutefois, de telles conditions n'existent pas pour les plus jeunes.

De heer Tony Van Parys (CD&V) betreurt dat de formulering van dat amendement niet vlot leesbaar is. Al die erin vervatte verwijzingen naar het Strafwetboek zullen heel wat gegoochel vergen. Bovendien ligt die werkwijze niet in de lijn van de rest van de bepaling, waarin de verschillende gevallen worden aangehaald.

Ook *voorzitter Alfons Borginon (VLD)* is van mening dat sprake van een enigszins onevenwichtige formulering.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vindt de bewoordingen «bij wijze van uitzondering» in het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, laatste lid, een te vaag begrip. Hoe valt overeenkomstig § 2, 9°, bij een motivering immers het uitzonderlijk karakter te verantwoorden van de plaatsing van een jongere ouder dan 12, maar jonger dan 14 jaar? Overigens wordt geen enkele vormvereiste gesteld.

De heer Alain Courtois (MR) bevestigt dat het de magistratuur toekomt te oordelen over het al dan niet uitzonderlijke karakter.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) verwijst naar de Nederlandse tekst van de bepaling, die op dat punt duidelijker is. Daar bestaat er immers geen twijfel over dat het om een afwijking gaat, veeleer dan om de vereiste te voorzien in een bijzondere motivering.

De minister van Justitie herinnert eraan dat er een gradatie bestaat in de maatregelen die een magistratuur kan treffen. De zwaarste is plaatsing in een gesloten opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling. In § 2^{quater}, c), tweede lid, wordt gepreciseerd dat de rechtbank die plaatsingsmaatregel alleen kan bevelen ten aanzien van personen van 14 jaar of ouder. Paragraaf 2^{quater}, laatste lid, van zijn kant voorziet erin dat die maatregel bij wijze van uitzondering kan worden uitgesproken ten aanzien van jongeren tussen 12 en 14 jaar als bovendien de voorwaarden genoemd in dat lid zijn vervuld, te weten wanneer de betrokkene een ernstige aanslag heeft gepleegd op het leven of op de gezondheid van een persoon, en hij een uitzonderlijk gevaarlijk gedrag vertoont.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt zich af of het bij de in het laatste lid van dat punt vervatte voorwaarden voor de jongeren tussen 12 en 14 jaar niet verkieslijk ware terug te grijpen naar de voorwaarden welke gelden voor de jongeren van 14 jaar en ouder. Hij begrijpt niet waarom sprake is van een dergelijk verschil in behandeling tussen die twee categorieën van jongeren, ten nadele van de jongsten. Voor de jongeren van 14 jaar of ouder bestaat een hele reeks voorwaarden ter begeleiding van de te treffen maatregelen. Voor de jongsten zijn dergelijke voorwaarden echter niet voorhanden.

La ministre répond que cela est bien l'objectif, mais qu'il y a lieu de mieux le préciser dans le projet.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) se demande pourquoi l'amendement n° 35 6) supprime les mots «sauf circonstances très exceptionnelles» à l'article 37 § 2^{quater}, alinéa 1er en projet. Il peut être dangereux de supprimer dans tous les cas la possibilité pour le juge d'ordonner une mesure de placement en IPPJ visée au § 2, 9°, en régime éducatif ouvert. Il se pourrait en effet que pour des raisons de sécurité, pour protéger le jeune, il soit nécessaire de placer le jeune. Qu'en est-il par ailleurs de la situation actuelle.

M. Jean-Claude Maene (PS) considère que l'on ne peut justifier l'enfermement d'un jeune de moins de 12 ans par sa protection. Il existe bien assez d'autres mesures pour protéger ces jeunes, que le placement dans un centre fermé.

M. Laeremans précise qu'il s'agit ici également du placement en centre ouvert. Par ailleurs, il y a tout de même des jeunes qui peuvent être parfois très matures et avoir commis des faits excessivement graves.

La ministre souligne que la commissaire aux droits de l'enfant a bien insisté pour que la protection de l'enfant à cet âge puisse primer.

En ce qui concerne la situation actuelle, l'actuel article 37 §2, 4° alinéa 2 précise que «L'accès aux institutions publiques d'observation et d'éducation sous surveillance est réservé, sauf circonstance très exceptionnelle, aux jeunes âgés de plus de 12 ans». Si cette possibilité existe donc à l'heure actuelle, elle n'est par contre pas appliquée dans la pratique.

M. Alfons Borginon (VLD) précise qu'une des Communautés pourrait prévoir cette possibilité dans le cadre d'un décret, partant de l'intérêt du mineur qui se trouve dans une situation éducative problématique.

M. Laeremans déplore que la législation actuelle soit affaiblie.

La ministre rappelle qu'il y a le système de l'aide volontaire et de l'aide contraignante. Dans le cadre d'un mineur en danger, si une aide volontaire échoue, on peut passer à une aide contraignante par le juge, non pas sur la base du mineur délinquant, mais sur base du

De minister van Justitie geeft aan dat zulks de bedoeling is, maar dat de bepaling het best gepubliceerd wordt.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) vraagt zich af waarom amendement nr. 35, 6), voorziet in de weglating van de woorden «behalve in hoogst uitzonderlijke omstandigheden» in het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, eerste lid. Het kan gevaarlijk zijn in alle gevallen de mogelijkheid voor de rechter af te schaffen om plaatsing in een in § 2, 9°, bedoelde open opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling te bevelen. Het zou immers kunnen dat het om veiligheidsredenen nodig is die jongere te plaatsen om hem te beschermen. Hoe staat het momenteel overigens daarmee?

De heer Jean-Claude Maene (PS) acht het onverantwoord een jongere van minder dan 12 jaar op te sluiten met het oog op zijn bescherming. Er zijn heel wat andere maatregelen voorhanden om die jongeren te beschermen dan plaatsing in een gesloten centrum.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) preciseert dat het ook in dat geval gaat om plaatsing in een open centrum. Bovendien zijn er wel degelijk jongeren die soms erg rijp kunnen zijn, en buitensporig ernstige feiten hebben gepleegd.

De minister van Justitie onderstreept dat de Kinderrechtencommissaris er wel degelijk op heeft aangedrongen dat de bescherming van het kind op die leeftijd zou primeren.

Met betrekking tot de huidige situatie wijst zij erop dat in het vigerende artikel 37, § 2, 4°, tweede lid, het volgende is bepaald: «Behoudens in zeer uitzonderlijke omstandigheden staan openbare instellingen voor observatie en opvoeding onder toezicht alleen open voor de jongere boven de twaalf jaar.». Hoewel die mogelijkheid thans dus bestaat, wordt ze in de praktijk niet toegepast.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) preciseert dat een van de Gemeenschappen bij decreet in die mogelijkheid zou kunnen voorzien, met name met het belang van jongeren in een problematische opvoedingssituatie voor ogen.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) betreurt dat de vigerende wetgeving wordt afgezwakt.

De minister van Justitie herinnert aan het bestaan van de regeling inzake vrijwillige en gedwongen hulpverlening. Als bij een in een problematische opvoedingssituatie verkerende jongere, vrijwillige hulpverlening niets oplevert, kan op last van de rechter worden overgegaan

mineur en situation éducative problématique. Tout dépend de ce que les décrets prévoient.

M. Jean-Claude Maene (PS) remarque que la loi en projet prévoit à l'article 4 § 2^{quater} toute une série de conditions pour être placé en régime éducatif ouvert. Ne pourrait-on pas rajouter comme condition, le fait d'avoir été placé dans une IPPJ en régime éducatif fermé. En fonction de l'évolution du caractère du jeune, il pourrait être en effet souhaitable de ne pas maintenir le placement en régime fermé et passer en régime ouvert. Ainsi, il pourrait être possible pour un jeune placé en régime fermé d'être transféré vers un régime ouvert au bout de quelques mois, s'il se comporte bien.

M. Alfons Borginon (VLD) fait remarquer que le juge a déjà cette possibilité étant donné qu'il peut revoir son jugement.

M. Maene propose que cette possibilité soit automatique. Il dépose pour ce faire un amendement n° 76 (DOC 51 1467/007).

M. Tony Van Parys (CD&V) fait remarquer que toute une série d'infractions qui peuvent mener à une peine de prison de moins de 3 ans, prévues à l'amendement n° 59, donnent lieu au placement dans un régime fermé, alors qu'au § 2^{quater} de la loi en projet, les infractions pouvant mener à une peine de prison de plus de 3 ans donnent lieu au placement en régime ouvert. Il y a donc ici clairement un problème de gradation.

La ministre pense qu'un retour au texte de base serait peut-être nécessaire.

Mme Karine Lalieux (PS) et consorts déposent un amendement n° 56 (DOC 51 1467/006), comme sous-amendement à l'amendement n° 35, en vue de supprimer le point e) à l'article 37 § 2^{quater} en projet.

Le sous-amendement n°81 (DOC 51 1467/008) est déposé par le gouvernement. Il apporte diverses modifications à l'amendement n°35:

– Il précise que le renvoi à l'article 43 concerne la loi du 8 avril 1965, afin de rendre le texte plus lisible. Il limite par ailleurs les mesures à l'égard du jeune à une simple réprimande, ou à un renvoi aux services des communautés, qui décideront de façon indépendante

tot aangedwongen hulpverlening. Zulks gebeurt niet omdat sprake is van een delinquente minderjarige, maar wel van een minderjarige in een problematische opvoedingssituatie. Alles hangt af van hetgeen in de decreten is bepaald.

De heer Jean-Claude Maene (PS) merkt op dat artikel 4, § 2^{quater} van de ontworpen wet voorziet in een hele reeks voorwaarden om te worden geplaatst onder een open opvoedkundig regime. Zou als voorwaarde niet kunnen worden toegevoegd dat de betrokkene werd geplaatst in een gesloten opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling? Naar gelang van de evolutie van het karakter van de jongere zou het immers wenselijk kunnen zijn de plaatsing onder een gesloten regime niet te handhaven, en over te stappen naar een open regime. Aldus zou een onder een gesloten regime geplaatste jongere na enkele maanden naar een open instelling kunnen worden overgebracht indien hij zich goed gedraagt.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) merkt op dat de rechter nu reeds die mogelijkheid heeft, aangezien hij zijn vonnis kan herzien.

De heer Jean-Claude Maene (PS) stelt voor automatisch in die mogelijkheid te voorzien. Hij dient daartoe amendement nr. 76 (DOC 51 1467/007) in.

De heer Tony Van Parys (CD&V) merkt op dat een hele reeks, in amendement nr. 59 vervatte misdrijven waarop een celstraf korter dan drie jaar kan staan, aanleiding geven tot plaatsing onder een gesloten regime, terwijl bij de ontworpen § 2^{quater} van het wetsontwerp, de misdrijven waarop een celstraf korter dan drie jaar kan staan, leiden tot plaatsing onder een open regime. In dezen is dus duidelijk sprake van een knelpunt wat de gradatie betreft.

Volgens *de minister van Justitie* ware het misschien noodzakelijk terug te grijpen naar de basistekst.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient als sub-amendement op amendement nr. 35, amendement nr. 56 (DOC 51 1467/007) in, dat strekt tot weglating van punt e) van het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}.

De regering dient subamendement nr. 81 (DOC 51 1467/008) in, dat ertoe strekt diverse wijzigingen aan te brengen aan amendement nr. 35:

– Om de tekst leesbaarder te maken moet men verduidelijken dat de verwijzing naar artikel 43 de wet betreft van 8 april 1965. Vervolgens worden de maatregelen ten aanzien van de jongere beperkt tot hetzij een eenvoudige vermaning, hetzij een verwijzing naar de

quel suivi doit être assuré à l'égard du jeune de moins de douze ans;

– Il fait du maintien du jeune dans le milieu de vie sous conditions une mesure autonome. Il prévoit en outre de ne pas systématiquement lier cette mesure à une surveillance du service social compétent, afin de ne pas la rendre impraticable dans certains arrondissements.

– Il précise qu'exceptionnellement, un jeune entre 12 et 14 ans qui remplit les conditions reprises à l'alinéa précédent (conditions d'entrée en IPPJ fermée pour un mineur de plus de 14 ans), peut être placé en IPPJ fermée si, en outre, il a porté atteinte à la vie ou à la santé d'une personne, et son comportement est particulièrement dangereux.

M. Melchior Wathelet (cdH) explique que les conditions pour placer un jeune ayant entre 12 et 14 ans en IPPJ fermée ne peuvent être moins restrictives que celles prévues pour le renvoi d'un jeune de 14 ans ou plus dans une institution de ce type. Or, les faits visés pour les jeunes de 14 ans ou plus peuvent déjà impliquer une atteinte grave à l'intégrité physique puisqu'il est question de maladie paraissant incurable, de perte complète de l'utilisation d'un organe ou de défiguration grave. Il faudrait donc préciser que si les conditions visées à l'article 37, § 2^{quater}, second alinéa doivent être d'application, il faut en outre que les faits visés constituent une atteinte particulièrement grave à l'intégrité physique d'une personne.

Le gouvernement présente un amendement n° 80 (DOC 51 1467/008), rédigé comme suit:

À l'article 37, § 2^{quater}, alinéa 1er proposé, insérer un point f) rédigé comme suit:

«f) soit, font l'objet d'une révision telle que visée à l'article 60 de la présente loi et sont placés en institution publique de protection de la jeunesse à régime éducatif fermé au moment de cette révision.»

diensten van de gemeenschappen, die op zelfstandige wijze zullen beslissen over welk gevolg moet worden gegeven ten overstaan van een jongere van minder dan 12 jaar oud.

– De maatregel om de jongere onder voorwaarden in zijn leefmilieu te laten, wordt autonoom gemaakt. Bovendien is het van belang om deze maatregel niet systematisch te koppelen aan een toezicht door een bevoegde sociale dienst, en dit om te vermijden dat deze maatregel onmogelijk toe te passen zou zijn in sommige arrondissementen.

– Men dient te verduidelijken dat, uitzonderlijk, een jongere tussen 12 en 14 jaar die voldoet aan de voorwaarden die in het vorige lid vermeld zijn (toegangsvoorwaarden voor een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling voor een minderjarige van ouder dan 14 jaar), in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling kan worden geplaatst als, bovendien 1. hij het leven of de gezondheid van een persoon heeft geschaad, en 2. zijn gedrag bijzonder gevaarlijk is.

De heer Melchior Wathelet (cdH) licht toe dat de voorwaarden om een jongere tussen 12 en 14 jaar in een opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling te plaatsen, niet minder restrictief mogen zijn dan die waarin is voorzien voor de doorverwijzing van een jongere van 14 jaar en ouder naar een soortgelijke instelling. De bedoelde feiten welke worden gepleegd door jongeren van 14 jaar of ouder kunnen evenwel reeds een ernstige aantasting van de lichamelijke integriteit zijn, omdat daarbij sprake is van een ongeneeslijk blijvende ziekte, het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of een zware verminking. Er moet dan ook worden gepreciseerd dat indien de in artikel 37, § 2^{quater}, tweede lid, bedoelde voorwaarden van toepassing moeten zijn, het bij de bedoelde feiten bovendien moet gaan om een uiterst zware aantasting van iemands lichamelijke integriteit.

De regering dient amendement nr. 80 (DOC 51 1467/008) in, dat luidt als volgt:

In het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, eerste lid, een punt f) invoegen, luidend als volgt:

«f) hetzij ze het voorwerp zijn van een herziening zoals bedoeld in artikel 60 van deze wet en ze geplaatst zijn in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling op het ogenblik van deze herziening.»

La ministre de la Justice explique qu'il y a lieu de permettre que lors d'une révision un transfert d'IPPJ, section fermée à IPPJ, section ouverte puisse être décidé sans que le jeune ait commis un nouveau fait. Il faut donc référer explicitement au cas d'une révision, et au fait que le jeune est placé en IPPJ, section fermée au moment où l'on veut effectuer ce transfert. Involontairement, le f) tel que proposé par l'amendement n° 76 ne rend pas obligatoire que le jeune soit placé en IPPJ, section fermée au moment de la décision de le placer en IPPJ, section ouverte. Il permet ainsi de placer en IPPJ ouverte un jeune qui aurait été placé en IPPJ fermée il y a plusieurs années.

Le critère du «comportement particulièrement dangereux» étant par ailleurs insuffisamment précis, il faudrait que celui-ci soit omis.

L'intervenant dépose en conséquence l'amendement n°91 (DOC 51 1467/008), qui vise à corriger l'amendement n°81 du gouvernement.

Mme Gerkens (Ecolo) dépose un amendement n°88 (DOC 51 1467/008) visant à remplacer, au 5°, le point b) du premier alinéa de l'article 2^{quater} par la disposition suivante:

«b) soit ont commis un des faits suivants:

– la participation à une association de malfaiteurs telle que visée aux articles 323 et 324 du Code pénal si celle-ci avait pour but de commettre des délits;

– des menaces contre les personnes, soit verbalement, soit par écrit anonyme ou signé, telles que visées à l'article 327 du Code pénal si celles-ci sont faites sans ordre et sans conditions;

– l'attentat à la pudeur commis sans violences ni menaces au sens de l'article 327 du Code pénal, quel que soit l'âge de la victime;

– la rébellion commise par une ou plusieurs personnes sans armes.»

L'intervenante dépose également le sous-amendement n° 89 (DOC 51 1467/008), qui remplace les points 9 et 10 de l'amendement n°35 par le texte suivant:

«9) à l'article 37, § 2^{quater}, alinéa 2, le point b) suivant est inséré entre le point a) et le point b) qui devient le point c):

De minister van Justitie licht toe dat men bij een herziening kan beslissen om van een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling naar een open afdeling van een gemeenschapsinstelling over te gaan zonder dat de jongere een nieuw feit heeft gepleegd. Men moet dus expliciet refereren aan het geval van een herziening, en aan het feit dat de jongere in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling is geplaatst op het moment dat men tot die overbrenging wenst over te gaan. Ongewild vereist punt f) - zoals het is voorgesteld door amendement nr. 76 - niet dat de jongere geplaatst is in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling op het ogenblik van de beslissing tot plaatsing in een open afdeling van een gemeenschapsinstelling. Het zou het zo mogelijk maken om een jongere in een open afdeling van een gemeenschapsinstelling te plaatsen terwijl hij slechts meerdere jaren terug in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling heeft verbleven.

Aangezien het criterium «uitzonderlijk gevaarlijk gedrag» voorts onvoldoende nauwkeurig wordt gepreciseerd, moet het dan ook weggelaten worden.

Dientengevolge dient de spreker amendement nr. 91 (DOC 51 1467/008) in, tot verbetering van amendement nr. 81 van de regering.

Mevrouw Muriel Gerkens (ECOLO) dient amendement nr. 88 (DOC 51 1467/008) in, dat ertoe strekt in het 5°, punt b) van het eerste lid van artikel 2^{quater} te vervangen door de volgende bepaling:

«b) hetzij zij één van de volgende feiten hebben gepleegd:

– deelname aan een criminele organisatie, zoals bedoeld bij de artikelen 323 en 324 van het Strafwetboek, indien die deelname tot doel had misdrijven te plegen;

– bedreiging van personen, mondeling dan wel bij een naamloos of ondertekend geschrift, zoals bedoeld bij artikel 327 van het Strafwetboek, indien die bedreigingen niet werden uitgevoerd onder bevel of onder voorwaarden;

– aanranding van de eerbaarheid, in de zin van artikel 373 van het Strafwetboek, maar gepleegd zonder geweld of bedreiging, ongeacht de leeftijd van het slachtoffer;

– weerspannigheid, gepleegd door één of meer ongewapende personen.»

Het lid dient tevens subamendement nr. 89 (DOC 51 1467/008) in, tot vervanging van de punten 9 en 10 van amendement nr. 35 door de volgende bepaling:

«9) In het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, tweede lid, tussen punt a) en punt b), dat punt c) wordt, het volgende punt b) invoegen:

b) soit ont commis un des faits suivants:

– la participation à une association de malfaiteurs telle que visée aux articles 323 et 324 du Code pénal si celle-ci avait pour but de commettre des délits;

– des menaces contre les personnes, soit verbalement, soit par écrit anonyme ou signé, telles que visées à l'article 327 du Code pénal si celles-ci sont faites sans ordre ou sous conditions;

– l'attentat à la pudeur commis sans violences ni menaces au sens de l'article 327 du Code pénal, quel que soit l'âge de la victime;

10) l'article 37, §1^{quater}, alinéa 2, est complété par un point d) rédigé comme suit:

d) soit ils ont commis un des faits suivants:

– la rébellion commise par une ou plusieurs personnes munies d'armes;

– avec préméditation, des coups et blessures ayant causé soit une maladie ou une incapacité permanente ou non de travail personnel, soit une maladie paraissant incurable, soit la perte absolue de l'usage d'un organe, soit une mutilation grave.»

L'amendement n° 79 (DOC 1467/008) est présenté par le gouvernement. Il apporte, à l'article 37, § 2^{quater}, alinéa 2, les modifications suivantes:

Apporter à l'article 37, § 2^{quater}, alinéa 2, en projet, les modifications suivantes:

1. Au point 9), remplacer le 5°, b) de l'article 37, § 2^{quater}, alinéa 2, en projet, comme suit:

«b) soit, ont commis un fait qualifié attentat à la pudeur avec violence, ou association de malfaiteur ayant pour but de commettre des crimes, ou menace contre les personnes telle que visée à l'article 327 du Code pénal;»;

2. Au point 10), au 5°, d) de l'article 37, § 2^{quater}, alinéa 2, en projet, remplacer les mots «ou en groupe avec arme» par les mots «et avec violence».

Mentionner les codes des infractions est en effet insuffisant car un même code représente une infraction à des degrés de gravité divers. Il vaut mieux spécifier les éléments de gravité des faits et il vaut mieux le faire en utilisant un vocabulaire compréhensible et contemporain.

«b) hetzij zij één van de volgende feiten hebben gepleegd:

– deelname aan een criminele organisatie, zoals bedoeld bij de artikelen 323 en 324 van het Strafwetboek, indien die deelname tot doel had misdrijven te plegen;

– bedreiging van personen, mondeling dan wel bij een naamloos of ondertekend geschrift, zoals bedoeld bij artikel 327 van het Strafwetboek, indien die bedreigingen worden uitgevoerd onder bevel of onder voorwaarden;

– aanranding van de eerbaarheid, gepleegd met geweld of bedreiging, in de zin van artikel 373 van het Strafwetboek, ongeacht de leeftijd van het slachtoffer.»;

«10) het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, tweede lid, aanvullen met een punt d), luidende:

d) hetzij zij één van de volgende feiten hebben gepleegd:

– weerspannigheid, gepleegd door één of meer gewapende personen;

– het met voorbedachten rade toebrengen van vrijwillige slagen en verwondingen die een ziekte of al dan niet blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking tot gevolg heeft.».

De regering dient amendement nr. 79 in (DOC 1 1467/008), dat in het voorgestelde artikel 37, § 2^{quater}, tweede lid, de volgende wijzigingen aanbrengt:

In het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, tweede lid, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1. In punt 9) het 5°, b) van het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, tweede lid, vervangen als volgt:

«b) hetzij, ze een als aanranding van de eerbaarheid met geweld, criminele organisatie met het oogmerk misdaden te plegen, of bedreiging van personen in de zin van artikel 327 van het Strafwetboek omschreven feit hebben gepleegd;»;

2. In punt 10), in het 5°, d) van het ontworpen artikel 37, § 2^{quater}, tweede lid, de woorden «of in groep van personen voorzien van wapens,» vervangen door de woorden «en met geweld».

Het volstaat immers niet alleen te verwijzen naar de Wetboeken en wetten waarin die misdrijven aan bod komen, want daarin kan het misdrijf verschillen in zwaarte hebben. Het verdient aanbeveling de elementen van ernst van die feiten te preciseren, zo mogelijk in bevattelijke en hedendaagse bewoordingen.

Mme Laurette Onkelinx apporte les précisions suivantes sur cet amendement:

1. Il n'y a pas lieu d'ouvrir l'accès à l'IPPJ, section fermée d'une façon plus élargie que l'accès à l'IPPJ, section ouverte. Il y a lieu de se référer à l'interprétation donnée par l'article 327 du Code pénal à la notion de « menace », et non à celle reprise à l'article 483 du Code pénal, qui est plus large (la menace doit engendrer une crainte sérieuse d'agression contre la personne concernée).

2. Quant à la rébellion, seule la rébellion d'un jeune armé, qui utilise la violence, peut être acceptée comme condition suffisante pour un placement en IPPJ, section fermée.

Art. 4, 6° (art. 37, § 2^{quies})

M. Melchior Wathelet (cdH) constate qu'il existe deux sortes de motivation. La première se fait au regard des critères de l'article 37 § 1 en projet et la deuxième se fait quant au choix d'avoir pris une mesure du § 2, 7° à 12°, plutôt qu'une mesure du § 2, 2° à 6° qui doit être privilégiée. Lorsque des mesures de placement dans une institution publique de protection de la jeunesse prévues au § 2, 9° sont prises concernant des jeunes, qu'ils aient 14 ans ou plus ou entre 12 et 14 ans, ne serait-il pas opportun d'imposer une obligation de motivation au regard des éléments que l'on vient d'insérer dans le § 2^{quater}, 2ème alinéa?

La ministre confirme en effet qu'il existe une motivation générale, ainsi qu'une motivation spéciale pour respecter la gradation des sanctions. Elle ne pense par contre pas qu'il soit utile de prévoir un troisième type de motivation.

Le juge aura d'abord pour tâche de s'assurer que toutes les conditions sont réunies, notamment au niveau de l'âge du jeune. Etant donné que l'on se trouve au § 2, 7° à 12, il devra motiver sa décision. Conformément au § 2^{quies}, alinéa 2 en projet, le juge va ensuite devoir spécialement motiver son choix au regard des priorités visées au § 2, alinéa 2.

M. Wathelet est d'avis qu'une motivation spécifique serait nécessaire en raison de la nature de la situation.

De minister précise i.v.m. dat amendement het volgende

1. Er is geen reden om de toegang tot de gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling ruimer te maken dan de toegang tot een open afdeling. Het is tevens aangewezen om te refereren aan de interpretatie die artikel 327 van het Strafwetboek geeft aan het begrip « bedreiging », en niet aan de ruimere interpretatie die hernomen is in artikel 483 van het Strafwetboek (de bedreiging moet een ernstige vrees voor agressie tegenover de betrokken persoon tot gevolg hebben).

2. Wat de weerspanningheid betreft, kan enkel de weerspanningheid van een gewapende jongere die geweld gebruikt aanvaard worden als toereikende voorwaarde voor de plaatsing in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Art. 4, 6° (art. 37, § 2^{quies})

De heer Melchior Wathelet (cdH) constateert dat sprake is van twee motiveringen. De eerste slaat op de criteria van het ontworpen artikel 37, § 1, en de tweede motivering heeft betrekking op het feit dat een maatregel van § 2, 7° tot 12° werd verkozen boven § 2, 2° tot 6° die de voorkeur verdient. Wanneer plaatsingsmaatregelen in een overheidsinstelling voor jeugdbescherming, bedoeld in § 2, 9°, worden genomen met betrekking tot jongeren, ongeacht of ze 14 jaar of ouder dan wel tussen 12 en 14 jaar oud zijn, ware het dan niet wenselijk te voorzien in een verplichte motiveringsplicht met betrekking tot de elementen die men zonet in § 2^{quater}, tweede lid, heeft ingevoegd?

De minister van Justitie bevestigt dat er inderdaad een algemene motivering is, alsmede een bijzondere motivering om de gradatie in de strafmaat in acht te nemen. Zij acht het daarentegen niet nuttig in een derde type van motivering te voorzien.

De rechter zal eerst tot taak hebben zich ervan te vergewissen dat alle voorwaarden – inzonderheid inzake de leeftijd van de jongere - vervuld zijn. Aangezien men zich hier bevindt in § 2, 7° tot 12°, zal hij zijn beslissing met redenen moeten omkleden. Overeenkomstig de ontworpen § 2^{quies}, tweede lid, zal de rechter achteraf in het bijzonder zijn keuze in verband met de in § 2, tweede lid, bedoelde prioriteiten moeten motiveren.

De heer Melchior Wathelet (cdH) is van mening dat, gelet op de aard van de situatie, een specifieke motivering vereist is.

Art. 4, 7° (art. 37, § 3)

M. Melchior Wathelet (cdH) souligne que la Convention internationale relative aux droits de l'enfant prévoit qu'il faut séparer autant que faire ce peut les mineurs des personnes majeures. Il pense dès lors, en ce qui concerne l'article 37 § 3 en projet, qu'il est particulièrement malsain de mettre des mineurs en contact avec des personnes qui ont plus de 18 ans. Il dépose dès lors un amendement n° 1 (DOC 51 1467/004) en vue de remplacer l'âge de 23 ans par l'âge de 18 ans.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) dépose un amendement n° 39 (DOC 51 1467/005) afin de remplacer l'âge de 23 ans par l'âge de 20 ans. Des jeunes de 22-23 ans nécessitent d'autres mesures que les plus jeunes. Or, ces mesures ne peuvent être convenablement mises en place dans le cadre de la loi sur la protection de la jeunesse.

M. Tony Van Parys (CD&V) considère que la possibilité d'étendre le placement jusqu'à l'âge de 23 ans risque de poser des problèmes. Il n'est pas en soi opposé à cette disposition, mais rappelle que le Conseil d'Etat a bien souligné le fait que ce sont les communautés qui auront à porter les conséquences. Les dispositions que l'Etat fédéral peut prendre doivent dès lors être en conformité avec le principe de proportionnalité, afin de ne pas empêcher les communautés à rester maître de leur politique. Qui fournira aux communautés les moyens nécessaires pour mettre en œuvre cette mesure?

La ministre rappelle que la remarque du Conseil d'Etat ne concernait pas l'article 37, § 3, en tant que tel, mais bien l'ensemble du projet de manière générale. Il s'agit par ailleurs ici de cas très particuliers qui concernent des jeunes qui ont commis des faits entre 16 et 18 ans. Cette disposition s'inscrit par ailleurs dans la volonté partagée avec les communautés d'éviter autant que possible le dessaisissement.

M. Van Parys n'est pas opposé à la possibilité d'étendre la limite d'âge à 23 ans, mais souhaite savoir qui en assumera les conséquences financières. La ministre n'a encore pris aucun engagement en la matière.

La ministre souligne que le principe de proportionnalité est respecté étant donné qu'il s'agit de cas exceptionnels et que la mesure permet par ailleurs d'éviter le dessaisissement.

Art. 4, 7° (art. 37, § 3)

De heer Melchior Wathelet (cdH) onderstreept dat het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind bepaalt dat minderjarigen zoveel mogelijk van meerderjarigen horen te worden gescheiden. In verband met het ontworpen artikel 37, § 3, meent hij dan ook dat het uitermate ongepast is minderjarigen in contact te brengen met plus-18-jarigen. Hij dient dan ook amendement nr. 1 (DOC 51 1467/004) in, om de leeftijd van 23 jaar door die van 18 jaar te vervangen.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) dient amendement nr. 39 (DOC 51 1437/005) in, tot vervanging van de leeftijd van 23 jaar door de leeftijd van 20 jaar. Voor jongeren van 22 of 23 jaar zijn andere maatregelen nodig dan voor wie jonger is. Die maatregelen kunnen evenwel niet fatsoenlijk worden opgezet in het raam van de wet op de jeugdbescherming.

De heer Tony Van Parys (CD&V) stelt dat de mogelijkheid om de plaatsing uit te breiden tot 23 jaar, problemen kan doen rijzen. Hij is niet gekant tegen deze bepaling in se, maar wijst erop dat de Raad van State duidelijk heeft beklemtoond dat de gemeenschappen voor de gevolgen zullen moeten opdraaien. De bepalingen die de federale Staat kan nemen, moeten bijgevolg het proportionaliteitsprincipe in acht nemen, teneinde de gemeenschappen niet te beletten terzake hun eigen beleid te voeren. Wie zal de gemeenschappen de noodzakelijke middelen verstrekken om deze maatregel in de praktijk toe te passen?

De minister van Justitie wijst erop dat de opmerking van de Raad van State niet sloeg op artikel 37, § 3, als zodanig, maar wel betrekking had op het gehele wetsontwerp. Het gaat hier voorts om zeer particuliere gevallen met betrekking tot jongeren tussen 16 en 18 jaar die feiten hebben gepleegd. Deze bepaling sluit trouwens aan bij de – samen met de gemeenschappen – geformuleerde wens om uithandengevingen zoveel mogelijk te voorkomen.

De heer Tony Van Parys (CD&V) is niet gekant tegen de mogelijkheid om de leeftijdsgrens op te trekken tot 23 jaar, maar hij wenst te weten wie de financiële gevolgen daarvan voor zijn rekening zal nemen. De minister is terzake nog geen enkel engagement aangegaan.

De minister van Justitie onderstreept dat het proportionaliteitsbeginsel nageleefd wordt aangezien het uitzonderlijke maatregelen betreft en de maatregel voorts de mogelijkheid biedt uithandengevingen te voorkomen.

M. Van Parys fait remarquer que sans moyens financiers, le juge n'aura pas la possibilité d'étendre la durée de la mesure et devra dès lors, dans tous les cas se dessaisir de l'affaire. Cette disposition n'a donc aucun intérêt sans engagements financiers de la part de la ministre.

La ministre reconnaît que les communautés devront consentir un certain effort, mais il est clair que l'Etat fédéral contribuera largement au financement de la loi envisagée.

M. Alfons Borginon (VLD) se demande si dans le système actuel la possibilité pour étendre la durée à 20 ans est régulièrement utilisée.

La ministre ne dispose malheureusement pas de statistiques pour l'ensemble du pays. Elle peut par contre donner quelques exemples. Ainsi, dans l'arrondissement judiciaire de Nivelles, il s'agit de 2 à 3 cas par an.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) souligne que l'article 28 en projet prévoit que dans les cas de dessaisissement, les jeunes entre 16 et 18 ans peuvent être placés en centre fédéral fermé. Si le jeune est âgé de plus de 18 ans et que le nombre de places dans ces centres est insuffisant, il sera placé dans un établissement pénitentiaire pour adulte. Enfin, l'aliéna 4 stipule que lorsque le jeune de 18 ans accomplis qui a été placé dans un centre fédéral fermé cause des troubles graves au sein de ce centre ou met en danger l'intégrité des autres jeunes ou du personnel du centre, il peut être renvoyé vers un établissement pénitentiaire pour adultes.

L'intervenant fait toutefois remarquer que ce genre de troubles ou un manque de place pourraient tout aussi bien se produire dans un centre communautaire. Serait-il alors là-aussi possible d'envoyer ces jeunes dans un établissement pénitentiaire.

La ministre précise qu'il faut d'abord une décision de renvoi vers un tribunal correctionnel pour qu'il puisse y avoir une peine prononcée par un magistrat correctionnel qui envoie vers un établissement pénitentiaire. Si un jeune entre 18 et 23 ans, placé dans un centre communautaire commet des faits graves, il peut comparaître devant le tribunal correctionnel pour décider de son placement en établissement pénitentiaire.

De heer Tony Van Parys (CD&V) merkt op dat de rechter, zonder financiële middelen, niet over de mogelijkheid zal beschikken de duurtijd van de maatregel uit te breiden en bijgevolg in alle dossiers tot uithandengeving zal moeten overgaan. Deze bepaling is dus compleet zinloos zonder dat de minister de nodige verbintenissen op financieel vlak aangaat.

De minister van Justitie erkent dat de gemeenschappen bepaalde inspanningen zullen moeten leveren, maar de federale Staat zal uiteraard in ruime mate bijdragen tot de financiering van de tenuitvoerlegging van de in uitzicht gestelde wet.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) vraagt zich af of in het huidige systeem regelmatig gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om de duurtijd tot 20 jaar uit te breiden.

De minister van Justitie geeft aan dat ze jammer genoeg niet beschikt over statistische gegevens over heel het land. Zij kan wel enkele voorbeelden geven: zo gaat het in het arrondissement Nijvel om 2 tot 3 gevallen per jaar.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) onderstreept dat artikel 28 van het wetsontwerp bepaalt dat bij uithandengevingen jongeren tussen 16 en 18 jaar in een gesloten federaal centrum kunnen worden geplaatst. Zo de jongere ouder is dan 18 jaar en het aantal plaatsen in die centra ontoereikend is, zal hij in een strafinrichting voor volwassenen worden geplaatst. Ten slotte bepaalt het vierde lid dat wanneer de jongere die de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en in een gesloten federaal centrum werd geplaatst, het leven in het centrum ernstig verstoort dan wel de integriteit van de andere jongeren of van het personeel van het centrum in gevaar brengt, hij naar een strafinrichting voor volwassenen kan worden verwezen.

De spreker merkt evenwel op dat soortgelijke verstoringen of een gebrek aan plaats zich even goed in een gemeenschapscentrum kunnen voordoen. Zou het ook dan mogelijk zijn die jongeren naar een strafinrichting te sturen?

De minister van Justitie preciseert dat er eerst een beslissing tot verwijzing naar een correctionele rechtbank moet genomen zijn, vooraleer een correctioneel magistrat een straf kan uitspreken die de betrokkene naar een strafinrichting zendt. Zo een jongere tussen 18 en 23 jaar, die in een gemeenschapscentrum is geplaatst, ernstige feiten pleegt, kan hij verschijnen voor de correctionele rechtbank die dan een beslissing over zijn plaatsing in een strafinrichting zal nemen.

Mme Valérie Déom (PS) et consorts dépose un sous-amendement n° 75 (DOC 51 1467/007) à l'amendement n° 35, afin de supprimer les mots «ou d'office» à l'article 37 § 3, c) et e).

Art. 4bis

Mme Karine Lalieux (PS) dépose l'amendement n°16 (DOC 51 1467/004), qui vise à insérer un nouvel article 4bis dans le projet de loi.

L'intervenante explique que l'amendement vise à apporter dans le texte néerlandais une correction d'ordre linguistique.

Art.5

Cet article vise à modifier l'article 37bis de la loi sur la protection de la jeunesse.

Mme Karine Lalieux (PS) dépose l'amendement n°17 (DOC 51 1467/004).

La teneur de cet amendement est la suivante:

– Le point 1 de l'amendement inscrit dans la loi les modalités selon lesquelles le service de médiation fait rapport de la médiation. Le rapport sera systématique et succinct, ce qui permettra d'éviter des problèmes sur le plan du secret professionnel. En outre, le parquet ne pourra pas exiger de rapport circonstancié;

– Le point 2 de l'amendement étend le nombre de personnes susceptibles d'assister le jeune. Il s'agit du père, de la mère, l'adoptant ou les adoptants y compris sauf si, conformément à la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, ceux-ci ont été déchus totalement de l'autorité parentale ou de l'exercice des droits mentionnés à l'article 33, 1° et 2°, ainsi que du tuteur en ce compris le tuteur désigné conformément au Titre XIII, chapitre 6 (Tutelle des mineurs étrangers) de la loi-programme du 24 décembre 2002, du protuteur et des personnes physiques à qui l'exercice des droits mentionnés à l'article 33, 1° et 2°, de la loi précitée a été confié conformément à l'article 34 de la même loi;

– Le point 3 de l'amendement met le texte de l'article en concordance avec l'article 40, alinéa 2, b), (iv), de la Convention relative aux droits de l'enfant. Le mineur ne peut en effet être contraint de s'avouer coupable. Les chances de médiation et de concertation restauratrice

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient sub-amendement nr. 75 (DOC 51 1467/007) op amendement nr. 35 in, teneinde in artikel 37, § 3, c) en e) de woorden «of ambtshalve» weg te laten.

Art. 4bis

Mevrouw Karine Lalieux (PS) dient amendement nr. 16 (DOC 51 1467/004) in, tot invoeging in het wetsontwerp van een nieuw artikel 4bis.

De indienster licht toe dat het amendement ertoe strekt een taalkundige verbetering in de Nederlandse tekst aan te brengen.

Art. 5

Dit artikel strekt ertoe artikel 37bis van de wet betreffende de jeugdbescherming te wijzigen.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) dient amendement nr. 17 (DOC 51 1467/004) in.

Dat amendement heeft de volgende strekking:

– Punt 1) schrijft de wijze van rapportage van de bemiddeling door de bemiddelingsdienst in de wet in. De rapportage zal systematisch en bondig zijn, waardoor problemen inzake beroepsgeheim worden voorkomen. Bovendien zal het parket geen uitvoerig verslag kunnen eisen;

– Tevens wordt met punt 2) het aantal personen uitgebreid dat de jongere kan bijstaan. Het betreft de vader, de moeder, met inbegrip van de adoptant of adoptanten, tenzij deze, overeenkomstig de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming volledig ontzet zijn uit het ouderlijk gezag of ontzet zijn uit de uitoefening van de in artikel 33, 1° en 2° vermelde rechten, de voogd, met inbegrip van de voogd aangewezen overeenkomstig Titel XIII, Hoofdstuk 6 «Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen» van de programmawet van 24 december 2002, gewijzigd door de programmawetten van 22 december 2003 en 27 december 2004, de pleegvoogd, alsook de natuurlijke personen aan wie, krachtens artikel 34 van voormelde wet betreffende de jeugdbescherming, de uitoefening van de in artikel 33, 1° en 2° vermelde rechten werd toegewezen;

– Punt 3) brengt de tekst van het artikel in overeenstemming met het recht bepaald in artikel 40, lid 2, b), (iv) Kinderrechtenverdrag: de minderjarige kan immers niet ertoe worden gedwongen om schuld te bekennen. Deze formulering verhoogt trouwens de kansen op be-

en groupe s'en trouvent par ailleurs augmentées pour les auteurs qui ont des difficultés à reconnaître explicitement leur culpabilité dès le début du processus de médiation;

– Le point 4 ajoute une condition à la procédure de médiation: la victime doit être identifiée;

– Les points 5 et 10 de l'amendement accordent le droit de bénéficier de l'assistance d'un avocat dans le cadre de la médiation et de la concertation restauratrice en groupe. Afin d'éviter que l'approche restauratrice ne se transforme en une négociation entre avocats, l'avocat n'est désigné qu'au moment où l'accord auquel les personnes aboutissent personnellement est fixé;

– Le point 6 ajoute, parallèlement au point 1 de l'amendement, que le rapport doit être succinct;

– Le point 7 inscrit à l'article 37bis, §3, alinéa 2, une même adaptation que celle prévue à l'amendement 2;

– Le point 8 met le texte de l'article 37bis, §3, alinéa 2, 2° en concordance avec le droit prévu à l'article 40, alinéa 2, b), (iv), de la Convention relative aux droits de l'enfant;

– Le point 9 ajoute également une condition à la concertation restauratrice en groupe;

– Le point 11 ajoute, parallèlement au point 1 de l'amendement, que le rapport est succinct.

Le sous-amendement n°83 est déposé par le gouvernement (DOC 51 1467/008).

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que ce sous-amendement vise à définir à l'article 5 en projet les personnes qui sont invitées à participer à la médiation ou à la concertation restauratrice en groupe.

Il y a lieu d'inviter à ce processus communicationnel les personnes qui sont proche du jeune: ses parents et, le cas échéant, la famille d'accueil où il réside habituellement. Il n'y a pas lieu d'élargir ladite invitation au tuteur ou au tuteur officieux du jeune, si le jeune n'est pas hébergé chez lui. La notion «personnes naturelles» est utilisée afin d'exclure des institutions publiques ou privées où, le cas échéant, le jeune réside.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) dépose le sous-amendement n°40 (DOC 51 1467/005).

Cet amendement apporte, à l'article 37 bis en projet, les modifications suivantes:

1) au point 5, le § 2, alinéa 3, est remplacé par l'alinéa suivant:

médiation et herstelgericht groepsoverleg voor daders bij wie een expliciete erkenning van schuld van bij de aanvang van het bemiddelingsproces moeilijk ligt;

– Wat de procedure van bemiddeling betreft wordt een voorwaarde toegevoegd (punt 4);

– Met de punten 5) en 10) wordt het recht op bijstand door een advocaat bij bemiddeling en herstelgericht groepsoverleg toegekend, zodat de betrokken personen, en de minderjarige, uitvoerig geïnformeerd zijn, en er in hun belang kan worden gehandeld. Het akkoord waartoe de bemiddeling leidt wordt immers door de rechter gehomologeerd, tenzij het inbreuk pleegt op de openbare orde. Om evenwel te vermijden dat de herstelgerichte aanpak uitmondt in een onderhandeling tussen advocaten, wordt de advocaat pas aangesteld op het ogenblik dat het werkelijk door de betrokkenen persoonlijk bereikte akkoord wordt vastgelegd.

– In artikel 37bis, § 2, lid 6 wordt, in navolging van punt 1) toegevoegd dat het verslag beknopt is (punt 6).

– Punt 7) past artikel 37bis, § 3, tweede lid, aan in dezelfde zin als punt 2);

– De tekst van artikel 37bis, §3, tweede lid, eveneens in overeenstemming gebracht met het recht bepaald in artikel 40, lid 2,b), (iv) Kinderrechtenverdrag, door punt 8);

– In artikel 37bis, § 3, lid 2 wordt met betrekking tot het herstelgericht groepsoverleg een voorwaarde toegevoegd (punt 9);

– In artikel 37bis, § 3, lid 6 wordt, in navolging van punt 1) toegevoegd dat het verslag beknopt is (punt 11).

De regering dient subamendement nr. 83 (DOC 51 1467/004) in.

De minister van Justitie verklaart dat dit sub-amendement ertoe strekt in het ontworpen artikel 5 te bepalen welke personen uitgenodigd worden om deel te nemen aan de bemiddeling en het herstelgericht groepsoverleg.

Bij dit communicatieproces moet men de personen betrekken die de jongere nabij zijn: zijn ouders en, desgevallend, het onthaalgezin waar hij gewoonlijk verblijft. Men moet die uitnodiging niet verruimen tot de voogd of de pleegvoogd van de jongere, als de jongere niet bij hem gehuisvest is. De notie «natuurlijke persoon» beoogt openbare of private instellingen waar de jongere desgevallend verblijft, uit te sluiten.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) dient sub-amendement nr. 40 (DOC 51 1467/005) in.

Dat amendement strekt ertoe in het ontworpen artikel 37bis de volgende wijzigingen aan te brengen:

1) in punt 5) wordt § 2, derde lid, vervangen door het volgende lid:

«Le tribunal ou le juge informe les personnes concernées par la médiation qu'ils peuvent:

1° solliciter les conseils d'un avocat avant de participer à la médiation

2° se faire conseiller par un avocat au moment où l'accord auquel aboutissent les personnes concernées est fixé.»;

2) au point 10, § 3, de l'amendement, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

«Le tribunal ou le juge informe les personnes concernées par la médiation qu'ils peuvent:

1° solliciter les conseils d'un avocat avant de participer à la médiation

2° se faire conseiller par un avocat au moment où l'accord auquel aboutissent les personnes concernées est fixé.»

L'intervenante explique que si le souci d'éviter que l'approche restauratrice n'aboutisse à une négociation entre avocats est justifié, il est toutefois important que les parties concernées puissent bénéficier des conseils d'un avocat avant d'entamer une telle procédure. Il s'agira à ce stade, pour les parties concernées, de bénéficier d'un éclairage averti, sur les enjeux d'une telle procédure et sur l'étendue de leurs droits et devoirs au cours de celle-ci.

M. Melchior Wathelet (cdH) présente les amendements 2, 3 et 54 (DOC 51, 1467/004 et 1467/006).

– L'amendement n°2 vise à supprimer le mot «notamment» à l'article 37bis, § 3, alinéa premier proposé. Dans la mesure en effet où le juge est lié par l'accord de concertation, le contenu de celui-ci doit être défini précisément, de manière à ce qu'il soit limité au litige privé entre parties et n'empiète pas sur les pouvoirs du juge relativement à l'action publique. Le terme «notamment», en raison de son imprécision, doit être omis.

– L'amendement n°54 remplace la première phrase de l'article 37bis, § 1er, par ce qui suit: «le tribunal de la jeunesse peut proposer les mesures restauratrices que sont la médiation et la conciliation restauratrice en groupe»

– L'amendement n°3 complète l'article 37bis, § 2, alinéa 3, par la disposition suivante: «le mineur est assisté par un avocat des mineurs, excepté lorsqu'il choisit un autre avocat. Cet avocat est désigné, le cas échéant, conformément à l'article 54bis».

Il est important de prévoir l'assistance obligatoire du mineur par un avocat spécialisé pour s'assurer que le

«De rechtbank of de rechter brengt de bij de bemiddeling betrokken personen ervan op de hoogte dat zij:

1° bij een advocaat te rade kunnen gaan alvorens aan de bemiddeling deel te nemen;

2° zich kunnen laten voorlichten door een advocaat op het ogenblik dat het akkoord dat de betrokken personen bereiken, wordt vastgesteld.»;

2) in punt 10) van het amendement wordt het volgende lid ingevoegd tussen het tweede en het derde lid:

«De rechtbank of de rechter brengt de bij de bemiddeling betrokken personen ervan op de hoogte dat zij:

1° bij een advocaat te rade kunnen gaan alvorens aan de bemiddeling deel te nemen;

2° zich kunnen laten voorlichten door een advocaat op het ogenblik dat het akkoord dat de betrokken personen bereiken, wordt vastgesteld.».

De indienster verklaart dat de zorg om te voorkomen dat de herstelgerichte aanpak uitmondt in onderhandelingen tussen de advocaten terecht is, maar dat het toch belangrijk is dat de betrokken partijen gebruik kunnen maken van de raadgeving van een advocaat, alvorens in een dergelijke procedure te stappen. In die fase komt het er voor de betrokken partijen op aan oordeelkundige verduidelijkingen te krijgen, met name over wat bij een dergelijke procedure op het spel staat en over de reikwijdte van hun rechten en plichten tijdens het verloop ervan.

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient de amendementen nrs. 2, 3 (DOC 51 1467/004) en 54 (DOC 51 1467/006) in.

– Amendement nr. 2 strekt ertoe de overlegovereenkomst bindend is voor de rechter moet de inhoud ervan nauwkeurig worden omschreven zodat ze wordt beperkt tot het privé-geschil tussen partijen en ze geen inbreuk maakt op de bevoegdheden van de rechter inzake de strafvordering. Derhalve moet het woord «notamment» worden geschrapt omdat het onnauwkeurig is.

– Amendement nr. 54 strekt ertoe de eerste zin van het ontworpen artikel 37bis, § 1, te vervangen door de volgende bepaling: «De jeugdrechtbank mag de herstelgerichte maatregelen van bemiddeling en herstelgericht groepsoverleg voorstellen.».

– Amendement nr. 3 strekt ertoe ervoor te zorgen dat de minderjarige gegarandeerd wordt bijgestaan door een gespecialiseerd advocaat, teneinde zich ervan te vergewissen dat hij wel degelijk beseft wat allemaal de gevolgen zijn van het feit dat hij instemt met bemiddeling. De advocaat kan hem in de fase van het sluiten van het akkoord de nodige bijstand verlenen. Heeft de

mineur a bien conscience de toutes les conséquences qu'entraîne l'acceptation d'une médiation. L'avocat pourrait le conseiller utilement lors de la phase d'accord. Lorsque le mineur n'a pas d'avocat, il lui est attribué, à la requête du juge saisi du litige, un avocat des mineurs par le bâtonnier du barreau ou par le bureau d'aide juridique.

Il faut en effet éviter que, dans le cadre de la négociation avec la victime, le mineur, plus influençable du fait de son âge, soit la partie la plus faible, puisque la victime, elle, aura de toute façon la possibilité de se faire assister par son avocat.

Confier au médiateur lui-même la tâche d'assurer un équilibre entre les parties serait une mauvaise idée: son rôle n'est pas de prendre position sur le fond du dossier, mais de permettre, de façon impartiale, que la médiation se déroule dans les meilleures conditions possibles.

L'intervenant demande par ailleurs ce que signifie exactement, dans l'avant-dernier alinéa du § 3 de l'article 37bis tel que proposé par l'article 5, les mots «le tribunal doit en tenir compte» («si l'exécution de l'accord selon les modalités prévues intervient avant le prononcé du jugement, *le tribunal doit en tenir compte*»).

Est-ce une obligation purement formelle, ou cet accord doit-il influencer la décision qu'il doit prendre? Doit-il préciser en quoi la concertation réparatrice a été prise en compte dans le jugement?

Selon *M. Tony Van Parys (CD&V)*, il apparaît dans la pratique que la participation des avocats à la médiation et à la concertation réparatrice a des résultats positifs. Elle permet tant à la victime qu'au mineur de mieux communiquer et de diminuer la tension entre les deux parties, tension bien évidemment peu propice au travail qui doit être accompli en commun.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, s'étonne des propos de M. Van Parys: l'intervention des avocats dans la médiation ou la concertation restauratrice est déconseillée par plusieurs acteurs du terrain. Il faut en effet que le jeune s'investisse personnellement, pour qu'il prenne conscience de ses responsabilités.

Mme Hilde Claes (SP.A) confirme ces propos et souligne que tous les intervenants dans ce secteur préfèrent que l'avocat ne soit pas présent pendant la médiation elle-même. Le risque existerait en effet que la discussion se fasse, *in fine*, entre les avocats, et non entre les parties directement concernées. Toute la plus-value thérapeutique risquerait donc d'être perdue. Il faut

minderjarige geen advocaat, dan krijgt hij op verzoek van de geadieerde rechter een advocaat voor minderjarigen toegewezen door de stafhouder van de balie of door het bureau voor juridische bijstand.

Men moet namelijk voorkomen dat, in het raam van de onderhandeling met het slachtoffer, de minderjarige die wegens zijn leeftijd sterker beïnvloedbaar is, de zwakste partij is, aangezien het slachtoffer hoe dan ook de mogelijkheid zal hebben zich door een advocaat te laten bijstaan.

De bemiddelaar zelf opdragen voor evenwicht tussen de partijen te zorgen ware geen goed idee: zijn rol is niet een standpunt in te nemen over de grond van de zaak, maar er op onpartijdige wijze voor te zorgen dat de bemiddeling in de best mogelijke omstandigheden verloopt.

De indiener vraagt voorts wat in het voorlaatste lid van het ontworpen artikel 37bis, § 3, precies de betekenis is van de woorden «moet de rechtbank ermee rekening houden» («Ingeval de tenuitvoerlegging van het akkoord volgens de bepaalde regels plaatsvindt voor de uitspraak van het vonnis, moet de rechtbank ermee rekening houden.»). Gaat het om een louter formele verplichting of behoort dit akkoord van invloed te zijn op de beslissing die hij moet nemen? Moet hij preciseren met welk aspect van het herstelgerichte overleg er in het vonnis rekening is gehouden?

Volgens *de heer Tony Van Parys (CD&V)* blijkt de deelname van de advocaten aan de bemiddeling en het herstelgerichte overleg in de praktijk positieve resultaten te hebben. Het biedt zowel het slachtoffer als de minderjarige de mogelijkheid beter te communiceren en de spanning tussen beide partijen te verminderen, een spanning die uiteraard weinig bevorderlijk is voor het werk dat gezamenlijk moet worden uitgevoerd.

De minister van Justitie verbaast zich over de woorden van de heer Van Parys: het optreden van de advocaten bij de bemiddeling of het herstelgerichte overleg wordt door meerdere betrokkenen te velde veeleer afgeraden. De jongere moet zich immers persoonlijk inzetten, zodat hij zich bewust wordt van zijn verantwoordelijkheden.

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) bevestigt die stelling en benadrukt dat alle betrokkenen in die sector verkiezen dat de advocaat tijdens de bemiddeling zelf niet aanwezig zou zijn. Het gevaar is immers dat de discussie uiteindelijk plaats heeft tussen de advocaten en niet tussen de direct betrokken partijen. Zo dreigt alle therapeutische meerwaarde verloren te gaan. De advocaat

donc que l'avocat n'intervienne que lorsqu'un accord a été atteint.

M. Alfons Borginon (VLD), président, est d'avis qu'une assistance obligatoire du mineur par un avocat pendant la médiation réparatrice n'est pas souhaitable, mais il semble difficile d'empêcher de façon absolue toute intervention d'un avocat.

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne que les avocats des mineurs sont dans leur grande majorité très expérimentés, et parviennent à stimuler leurs clients et à les encourager à s'engager de façon active dans la médiation. Les deux parties ont souvent besoin de quelqu'un qui les assiste pour tout simplement pouvoir s'exprimer et faire avancer la médiation. Il pourrait être souhaitable d'inviter à ce sujet des représentants du secteur, afin d'éclairer davantage la commission.

M. Melchior Wathelet (cdH) explique que le jeune a besoin d'être mis en confiance et d'avoir un «garant», au cas où la situation deviendrait difficile. Il n'y a que lorsqu'une telle situation de confiance existe qu'il peut s'exprimer sans crainte et développer ses arguments. Il est en effet illusoire de croire qu'un jeune de 14 ans parviendra à s'exprimer devant des victimes bien plus âgées que lui. Le risque majeur, c'est que le jeune se referme sur lui-même, et ne dise tout simplement rien.

L'avocat ne doit évidemment pas s'exprimer à la place du mineur, mais il doit s'assurer qu'on ne profitera pas du jeune âge du mineur.

De toute façon, les victimes ont le droit de se faire accompagner d'un avocat. Pourquoi dénierait-on ce droit au mineur?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que l'avocat sera présent à la fin de la médiation. Il sera donc parfaitement en mesure de vérifier si on a profité de la faiblesse du mineur ou pas.

Il faut donner l'occasion à un jeune poursuivi pour un fait qualifié infraction d'être confronté à sa ou à ses victimes. Ce travail individuel est essentiel pour qu'il puisse prendre toutes ses responsabilités par rapport à ce qu'il a fait.

C'est au médiateur qu'il appartient de faire parler le jeune, et de le protéger s'il s'aperçoit qu'on veut porter atteinte à ses intérêts.

Le danger c'est que, dans le but de bien défendre leur client, les avocats entament une conversation entre eux, et que les parties restent complètement muettes.

mag dus maar optreden als een akkoord is bereikt.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) is van mening dat verplichte bijstand van de minderjarige door een advocaat tijdens het herstelgerichte overleg niet wenselijk is, maar het lijkt moeilijk elk optreden van de advocaat absoluut te verhinderen.

De heer Tony Van Parys (CD&V) onderstreept dat de advocaten van de minderjarigen in het merendeel van de gevallen heel ervaren zijn en ertoe komen hun cliënten te stimuleren en aan te moedigen om actief aan de bemiddeling deel te nemen. Beide partijen hebben vaak iemand nodig die hen bijstaat, gewoon om zich te kunnen uiten en de bemiddeling te doen vooruitgaan. Het zou wenselijk kunnen zijn daarover vertegenwoordigers van de sector te horen, teneinde een en ander voor de commissie duidelijk te maken.

De heer Melchior Wathelet (cdH) legt uit dat de jongere vertrouwen en een «borg» moet hebben ingeval de situatie moeilijk zou worden. Pas als een dergelijke vertrouwenssituatie bestaat, kan hij zich zonder vrees uitdrukken en zijn argumenten aanvoeren. Het is immers een illusie te denken dat een jongere van 14 jaar er zal in slagen zich uit te drukken in aanwezigheid van slachtoffers die veel ouder zijn dan hij. Het grootste risico is dat de jongere zich in zichzelf keert en gewoon niets meer zegt.

De advocaat moet uiteraard niet het woord voeren in de plaats van de minderjarige, maar hij moet zich ervan verzekeren dat geen misbruik wordt gemaakt van diens jonge leeftijd.

De slachtoffers hebben in ieder geval het recht zich te laten bijstaan door een advocaat. Waarom zou men dat recht ontzeggen aan de minderjarige?

De minister van Justitie antwoordt dat de advocaat aanwezig zal zijn aan het einde van de bemiddeling. Hij zal dus perfect kunnen nagaan of al dan niet van de zwakheid van de minderjarige misbruik werd gemaakt.

Men moet een jongere die wegens een als misdrijf omschreven feit wordt vervolgd, de kans geven te worden geconfronteerd met zijn slachtoffer(s). Dat individueel werk is essentieel opdat hij ten volle zijn verantwoordelijkheid zou kunnen opnemen ten aanzien van wat hij heeft gedaan.

Het komt de bemiddelaar toe de jongere te doen spreken en hem te beschermen als hij merkt dat men zijn belangen wil schaden.

Het gevaar is dat de advocaten, om hun cliënten goed te verdedigen, onder elkaar een conversatie beginnen en dat de partijen stilzwijgend blijven.

Mme Karine Lalieux (PS) est d'avis que l'avocat peut parler au jeune avant la médiation pour lui expliquer comment celle-ci va se dérouler, et après pour vérifier si ses intérêts ont été préservés.

Le but de la médiation est précisément d'essayer de «désjudiciariser» le conflit.

La majorité des avocats travaillent bien entendu dans l'intérêt de leurs clients. Mais la plupart des jeunes sont aussi influencés par leur avocat, ou même impressionnés, et il est donc fort probable que l'avocat parle à leur place.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) rappelle que la médiation peut se dérouler en plusieurs phases. Il sera donc loisible au jeune de consulter son avocat entre ces différentes étapes, sans qu'il soit nécessaire qu'il accompagne le mineur pendant les séances elles-mêmes.

M. Alfons Borginon (VLD), président, attire l'attention sur la diversité des situations que le concept de «mesure restauratrice» peut recouvrir: dans certains cas, il est souhaitable que l'avocat soit présent, dans d'autres, c'est tout à fait indésirable. Si un mineur s'est par exemple rendu coupable de faits de vandalisme, de brimades, de dégradation du bien d'autrui, une médiation de groupe non judiciaire, c'est à dire avec les victimes mais sans avocat, est tout à fait indiquée. Par contre, dans le cas où un mineur aurait par exemple «emprunté» la voiture de ses parents et aurait causé un grave accident, la discussion qui aura lieu dans le cadre de la médiation sera principalement financière, et, dans ce cas-là, il n'est pas déraisonnable de dire que l'avocat a sa place dans les réunions.

Il faudrait donc trouver une solution inventive, plus souple, qui permettrait une réponse adaptée à chaque cas.

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne qu'il faut faire usage de toutes les possibilités permettant de faciliter la médiation. Dans certains cas, la présence d'un avocat est de ce point de vue indispensable.

Il est faux par ailleurs de prétendre que cette présence va «judiciariser» les débats: les avocats spécialistes en droit de la jeunesse savent qu'une approche particulière est nécessaire en la matière, et qu'il faut se garder de rendre les discussions trop techniques.

Il ne faut pas non plus perdre de vue les intérêts de la victime: celle-ci a pu être psychologiquement gravement atteinte, et il est dans un tel cas illusoire de croire qu'elle acceptera de participer à une quelconque médiation avec son agresseur sans l'assistance de son conseil.

Volgens *mevrouw Karine Lalieux (PS)* mag de advocaat met de jongere praten vóór de bemiddeling om hem uit te leggen hoe ze zal verlopen, en nadien om na te gaan of zijn belangen gevrijwaard zijn.

Het doel van de bemiddeling bestaat er precies in te trachten het conflict buiten de gerechtelijke sfeer te brengen.

De meeste advocaten werken uiteraard in het belang van hun cliënten. Maar de meeste jongeren worden ook door hun advocaten beïnvloed of zelfs geïntimideerd, en het is dus zeer waarschijnlijk dat de advocaat in hun plaats spreekt.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) herinnert eraan dat de bemiddeling zich in verschillende fasen kan afspelen. De jongere zou tussen die verschillende fasen zijn advocaat kunnen raadplegen, zonder dat die laatste de minderjarige moet vergezellen tijdens de vergaderingen zelf.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) attendeert op de diversiteit van de situaties die onder het begrip «herstelgerichte maatregel» kunnen vallen: in sommige gevallen is het wenselijk dat de advocaat aanwezig is, in andere is dat geenszins wenselijk. Als een minderjarige zich bijvoorbeeld schuldig heeft gemaakt aan vandalisme, pesterijen of beschadiging van andermans goed, is een niet-gerechtelijke groepsbemiddeling, dat wil zeggen met de slachtoffers maar zonder advocaat, zeker aangewezen. Ingeval een minderjarige daarentegen bijvoorbeeld de auto van zijn ouders heeft «geleend» en een zwaar ongeval heeft veroorzaakt, zal de discussie in het kader van de bemiddeling vooral van financiële aard zijn, en in dat geval is het niet onredelijk te stellen dat de advocaat tijdens die vergaderingen aanwezig moet zijn.

Er zou dus een inventieve, soepeler oplossing moeten worden gevonden, die de mogelijkheid zou bieden voor elk geval een aangepast antwoord te geven.

De heer Tony Van Parys (CD&V) wijst erop dat gebruik moet worden gemaakt van alle mogelijkheden die de bemiddeling kunnen vergemakkelijken. In dat opzicht is in sommige gevallen de aanwezigheid van een advocaat onontbeerlijk.

Voorts klopt het niet te beweren dat zijn aanwezigheid de debatten in de gerechtelijke sfeer zal doen terechtkomen: de inzake jeugdrecht gespecialiseerde advocaten weten dat terzake een bijzondere aanpak vereist is en dat men zich ervoor moet behoeden de discussies té technisch te maken.

De belangen van het slachtoffer mogen evenmin uit het oog worden verloren: het slachtoffer kan psychologisch zwaar getroffen zijn. In een dergelijk geval is het illusoir te denken dat het slachtoffer zonder de bijstand van zijn raadsman zal aanvaarden deel te nemen aan een of andere bemiddeling met zijn agressor.

Enfin, énormément de médiateurs sont partisans de la présence d'un avocat lors de la médiation. Les avocats peuvent en effet faciliter la médiation, et rapprocher les positions des différentes parties.

M. Jean-Pierre Malmendier (MR) explique que la principale préoccupation vis-à-vis des victimes doit être de leur permettre de se «reconstruire». À cet égard, l'avocat, qui défend les intérêts juridiques et matériels des victimes, n'est peut-être pas le mieux placé pour aider les victimes à surmonter le traumatisme qu'elles ont subi: il s'agit là d'une véritable thérapie, qui doit relever de la responsabilité de praticiens spécialisés, comme les psychologues ou les psychiatres.

Il en va de même pour le jeune: pour l'amener à prendre conscience des actes qu'il a commis, de s'amender et de repartir sur de nouvelles bases, il vaut mieux que l'avocat ne soit pas présent lors des faces à face avec la victime.

Mme Hilde Claes (SP.A) répète que l'objectif de la médiation est de laisser aux parties la possibilité 'avoir un échange de vues sur leurs situations respectives. Il est évident que, pour ce faire, elles doivent pouvoir, du moins dans un premier temps, se parler l'une l'autre sans le truchement de leurs avocats.

Les avocats interviendront, certes, mais après, lors de la conclusion de l'accord.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) fait part de sa crainte que, si les mineurs ne sont pas assistés par leur avocat, qu'ils se taisent lors de la médiation. Les avocats ne sont pas seulement, en droit de la jeunesse, les conseils juridiques des mineurs, mais aussi, souvent, ceux qui aident le mineur à s'exprimer et à participer de manière active au processus de médiation.

Un accord à la mise au point duquel l'avocat aura participé sera sans doute également de meilleure qualité.

Enfin, l'amendement prévoit, en son point 5, que «le tribunal ou le juge informe les personnes concernées par la médiation qu'ils peuvent se faire assister par un avocat au moment où l'accord auquel aboutissent les personnes concernées est fixé». («de rechtbank of de rechter brengt de bij de bemiddeling betrokken personen ervan op de hoogte dat zij zich kunnen laten bijstaan door een advocaat op het ogenblik dat het akkoord dat de betrokken personen bereiken wordt vastgesteld»).

Une distinction artificielle serait donc faite entre le moment où l'accord est atteint et celui où il est fixé.

Le texte originel de l'article 5, qui prévoyait que «les personnes concernées par la médiation peuvent se faire conseiller par leur avocat» était préférable.

Ten slotte zijn zeer veel bemiddelaars voorstander van de aanwezigheid van een advocaat tijdens de bemiddeling. De advocaten kunnen immers de bemiddeling vergemakkelijken en de standpunten van de verschillende partijen dichter bij elkaar brengen.

Volgens *de heer Jean-Pierre Malmendier (MR)* moet de voornaamste bezorgdheid ten aanzien van de slachtoffers erin bestaan hun de mogelijkheid te bieden «zich te reconstrueren». In dat opzicht is de advocaat, die de juridische en materiële belangen van de slachtoffers verdedigt, misschien niet het best geplaatst om de slachtoffers te helpen om het oplopen trauma te boven te komen: dat is een echte therapie die moet worden uitgevoerd door gespecialiseerde vakmensen, zoals psychologen of psychiaters.

Hetzelfde geldt voor de jongere: opdat hij zich zou bewust worden van zijn daden, zich zou beteren en op een nieuwe basis opnieuw zou starten, is het beter dat de advocaat niet aanwezig is tijdens de confrontaties met het slachtoffer.

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) herhaalt dat de bemiddeling tot doel heeft de partijen de mogelijkheid te bieden een gedachtewisseling te hebben over hun respectieve situaties. Het ligt voor de hand dat ze daartoe, althans in het begin, met elkaar moeten kunnen spreken zonder de tussenkomst van hun advocaten.

De advocaten zullen zeker mogen optreden, maar later, om het akkoord te sluiten.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) vreest dat, als de minderjarigen niet door hun advocaat worden bijgestaan, ze tijdens de bemiddeling zullen zwijgen. In het jeugdrecht treden de advocaten niet alleen op als juridisch raadsman van de minderjarige, maar zijn ze vaak ook degenen die de minderjarige helpen om zich uit te drukken en actief deel te nemen aan het bemiddelingsproces.

Een akkoord waartoe de advocaat heeft bijgedragen, zal wellicht ook van betere kwaliteit zijn.

Ten slotte bepaalt het punt 5° van het amendement het volgende: «de rechtbank of de rechter brengt de bij de bemiddeling betrokken personen ervan op de hoogte dat zij zich kunnen laten bijstaan door een advocaat op het ogenblik dat het akkoord dat de betrokken personen bereiken wordt vastgesteld». Er zou dus een artificieel onderscheid worden gemaakt tussen het ogenblik waarop men een akkoord bereikt en dat waarop het tot stand komt.

De oorspronkelijke tekst van artikel 5, naar luid waarvan «de bij de bemiddeling betrokken personen [zich] kunnen (...) laten bijstaan door hun advocaat», verdient de voorkeur.

Mme Muriel Gerkens (Ecolo) met l'accent sur la finalité «socio-thérapeutique» de la médiation ou de la conciliation restauratrice. Le but ultime de ces mesures n'est donc pas de réparer une faute ou de dédommager la victime des dégâts commis.

Il faut donc, pour que la médiation soit efficace et que le dialogue prenne sa pleine dimension, que les parties se rencontrent sans leur avocat

M. Melchior Wathelet (cdH) convient que le but est que toutes les parties concernées se rencontrent et se parlent, mais répète que l'avocat peut jouer un rôle positif dans cette rencontre.

Interdire purement et simplement aux avocats d'être présents lors des réunions de médiation est donc excessif.

L'avocat qui défend un mineur ayant commis une infraction a une mission différente de l'avocat qui intervient dans des litiges plus «classiques»: il ne se limite pas à remplir le mandat que son client lui a confié, mais défend l'intérêt du mineur dans toutes ses dimensions, y compris éducatives.

D'autres points posent problème:

– les victimes pourront-elles être accompagnées de leurs avocats? Peut-on considérer que, si le mineur n'est pas accompagné de son conseil, les autres parties pourront l'être?

– si l'avocat n'est par présent lors de la médiation, il lui sera difficile de ne pas accepter, *in fine*, l'ensemble des promesses, des engagements et des accords que le mineur dont il est le conseil a négocié parfois pendant des semaines.

M. Tony Van Parys (CD&V) signale que le point 4 de l'amendement n°17 prévoit que l'une des conditions pour qu'une médiation ait lieu est que la victime doit être identifiée. Or, il se peut qu'il y ait plusieurs victimes, parmi lesquelles certaines n'auront pas pu être identifiées. Il se peut aussi que des dégâts aient été occasionnés à des bâtiments publics. Qui participera dans ce cas à la médiation? Un représentant de l'État, de la collectivité publique, de l'administration ou de l'organisme public visé?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que la médiation pourra avoir lieu si au moins une des victimes aura été identifiée. Pour les atteintes au patrimoine public, les mesures qui sont le plus souvent décidées en la matière par le tribunal de la jeunesse sont des prestations d'intérêt général, qui constituent, elles aussi, une forme de réparation.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) legt de nadruk op de «sociaal-therapeutische» bedoeling van de bemiddeling of van de herstelgerichte bemiddeling. Het uiteindelijke doel van die maatregelen is dus niet een fout te herstellen of het slachtoffer te vergoeden voor de veroorzaakte schade. Opdat de bemiddeling doeltreffend en de dialoog volwaardig zouden zijn, moeten de partijen elkaar ontmoeten zonder hun advocaat.

De heer Melchior Wathelet (cdH) is het erover eens dat het de bedoeling is dat alle betrokken partijen elkaar ontmoeten en met elkaar praten, maar hij herhaalt dat de advocaat daarin een positieve rol kan spelen.

De advocaten gewoon verbieden aanwezig te zijn tijdens de bemiddelingsvergaderingen is dus buitensporig.

De advocaat die een minderjarige verdedigt die een misdrijf heeft gepleegd, heeft een andere opdracht dan de advocaat die in meer «traditionele» geschillen optreedt: hij beperkt zich er niet toe het mandaat te vervullen waarmee zijn cliënt hem heeft belast, maar verdedigt het belang van de minderjarige in al zijn dimensies, met inbegrip van de educatieve dimensie.

Andere punten doen een probleem rijzen:

– zullen de slachtoffers mogen worden vergezeld van hun advocaten? Mag men ervan uitgaan dat, als de minderjarige niet van zijn raadsman vergezeld is, de andere partijen dat wel zullen mogen?

– als de advocaat niet aanwezig is bij de bemiddeling, zal het voor hem moeilijk zijn om *in fine* niet alle beloften, verbintenissen en akkoorden te aanvaarden waarover de minderjarige van wie hij de raadsman is soms gedurende weken heeft onderhandeld.

De heer Tony Van Parys (CD&V) merkt op dat het punt 4° van amendement nr. 17 bepaalt dat het slachtoffer moet geïdentificeerd zijn, als een van de voorwaarden opdat een bemiddeling plaatsvindt. Het is echter mogelijk dat er verschillende slachtoffers zijn, van wie sommigen niet konden worden geïdentificeerd. Het is ook mogelijk dat schade werd veroorzaakt aan openbare gebouwen. Wie zal in dat geval deelnemen aan de bemiddeling? Iemand die de Staat, de openbare gemeenschap, de administratie dan wel de bedoelde openbare instelling vertegenwoordigt?

De minister van Justitie antwoordt dat de bemiddeling zal kunnen plaatshebben als ten minste een van de slachtoffers zal geïdentificeerd zijn.

Voor de schade aan openbare gebouwen legt de jeugdrechtbank meestal dienstverleningen op, die ook een vorm van herstel zijn.

Quant à la présence de l'avocat de la victime lors de la médiation, le texte de loi ne prévoit pas d'interdiction formelle.

Le médiateur qui croit en sa médiation va faire en sorte que le face à face entre la victime et le mineur ait effectivement lieu.

M. Melchior Wathelet (cdH) est d'avis qu'il faut explicitement mentionner dans la loi qu'«une» victime doit être identifiée (à la place de «la» victime) pour qu'une médiation ait lieu, et dépose pour ce faire les amendements n°77 et 78 (DOC 51 1467/008), qui modifient les points 4 du §2, alinéa 2 et du paragraphe 3, alinéa 2.

M. Tony Van Parys (CD&V) est d'avis qu'il y a des situations où, pour des raisons humanitaires, il vaut mieux ne pas organiser de face à face, et où un dialogue indirect est préférable.

L'exposé des motifs avait pris en compte cette situation, puisqu'il y est écrit que «si la victime joue un rôle essentiel dans la mise en œuvre de ces mesures restauratrices, ces dernières n'exigent, cependant, pas que la rencontre physique entre la victime et l'auteur du fait qualifié infraction ait lieu. Il est, en effet, possible d'organiser un dialogue indirect, par l'intermédiaire du tiers neutre, que sont le médiateur en matière de médiation et le modérateur en matière de concertation restauratrice en groupe» (DOC 51 1467/001, p.11).

Il faudrait que cette possibilité de médiation indirecte soit explicitement inscrite dans la loi.

M. Jean-Pierre Malmendier (MR) marque son accord avec ces propos, mais insiste sur l'importance d'éviter que le processus de médiation se fasse confisquer par des intervenants qui ne prennent pas suffisamment en compte la dimension émotionnelle de la situation. Cette dimension est en effet primordiale, tant pour les victimes que pour le mineur en cause.

L'amendement n°82 est déposé par le gouvernement (DOC 51 1467/008).

Il apporte les modifications suivantes à l'article 5:

- Au § 2, alinéa 1er, dans le texte néerlandais, les mots «onder meer» sont insérés entre les mots «antwoord te bieden op» et les mots «de relationele en materiële gevolgen»;
- Au § 2, alinéa 1er, texte en français, le mot «notamment» est inséré entre le mot «rencontrer» et les mots «les conséquences»;
- Au § 3, alinéa 1er, texte en néerlandais, les mots «in het bijzonder» sont insérés entre les mots «als

Wat de aanwezigheid van de advocaat van het slachtoffer tijdens de bemiddeling betreft, omvat de ontworpen wettekst terzake geen formeel verbod.

De bemiddelaar die in zijn bemiddeling gelooft, zal ervoor zorgen dat de confrontatie tussen het slachtoffer en de minderjarige daadwerkelijk plaatsvindt.

Volgens *de heer Melchior Wathelet (cdH)* moet uitdrukkelijk in de wet worden vermeld dat «een» slachtoffer moet geïdentificeerd zijn (in plaats van «het» slachtoffer) opdat een bemiddeling zou plaatsvinden. Hij dient daartoe de amendementen nrs. 77 en 78 (DOC 51 1467/008) in, die de punten 4 van § 2, tweede lid, en van § 3, tweede lid, wijzigen.

Volgens *de heer Tony Van Parys (CD&V)* zijn er situaties waarin het, om humanitaire redenen, beter is geen rechtstreekse confrontatie te organiseren, en waarin een indirecte dialoog de voorkeur verdient.

De memorie van toelichting heeft met die situatie rekening gehouden, aangezien daarin het volgende staat te lezen: «Hoewel het slachtoffer een wezenlijke rol speelt in de tenuitvoerlegging van deze herstelgerichte maatregelen, vereisen deze maatregelen evenwel niet dat een fysieke confrontatie tussen het slachtoffer en de dader van het als misdrijf omschreven feit plaatsvindt. Het is immers mogelijk een onrechtstreekse dialoog te organiseren, via een neutrale derde, te weten de bemiddelaar voor de bemiddeling en de moderator voor het herstelgericht groepsoverleg.» (DOC 51 1467/001, blz. 11).

Die mogelijkheid van indirecte bemiddeling zou uitdrukkelijk in de wet moeten worden opgenomen.

De heer Jean-Pierre Malmendier (MR) is het daarmee eens, maar hij legt de nadruk op het belang te voorkomen dat het bemiddelingsproces wordt ingepalmd door actoren die onvoldoende rekening houden met de emotionele dimensie van de situatie. Die dimensie is immers primordiaal, zowel voor de slachtoffers als voor de betrokken minderjarige.

De regering dient amendement nr. 82 (DOC 51 1467/008) in, dat ertoe strekt aan artikel 5 de volgende wijzigingen aan te brengen:

- in de Nederlandse tekst van § 2, eerste lid, worden tussen de woorden «antwoord te bieden op» en de woorden «de relationele en materiële gevolgen», de woorden «in het bijzonder» ingevoegd;
- in Franse tekst van § 2, eerste lid, wordt tussen het woord «rencontrer» en de woorden «les conséquences», het woord «notamment» ingevoegd;
- in de Nederlandse tekst van § 3, eerste lid, worden tussen de woorden «als misdrijf omschreven feit» en

misdrijf omschreven feit,» et les mots «rekening houdend».

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que la médiation et la concertation restauratrice en groupe visent à ce que le jeune répare le dommage relationnel et/ou matériel ou partie du dommage à l'égard de la victime.

Afin de permettre qu'une médiation ou concertation restauratrice en groupe aboutisse sans qu'il y ait accord sur l'ensemble du dommage, l'énumération des conséquences du fait sur lesquelles l'approche restauratrice doit porter, est exemplative. Il y a dès lors à lieu de reprendre systématiquement la formulation, telle que reprise au § 3, alinéa 1er, texte en français et d'insérer partout le mot «notamment».

Le gouvernement dépose également l'amendement n°84 (DOC 51 1467/008), qui reprend l'amendement n°40, en y apportant une correction terminologique.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que le souci de l'amendement n° 17 d'éviter que l'approche restauratrice n'aboutisse à une négociation entre avocats est justifié. Néanmoins, il est important que les parties concernées puissent bénéficier des conseils d'un avocat avant d'entamer une telle procédure. Il s'agira à ce stade, pour les parties concernées de bénéficier d'un éclairage averti notamment sur les enjeux d'une telle procédure et sur l'étendue de leurs droits et devoirs au cours de celle-ci.

Enfin, le gouvernement dépose le sous-amendement n°83 (DOC 51 1467/008), qui insère, au § 2, alinéa 2, de l'article 37bis, les mots «aux personnes naturelles qui ont l'hébergement principal», entre les mots «à son égard» et les mots «et à la victime». Cet amendement insère également ces mots au § 3, alinéa 2, entre les mots «à son égard» et les mots «et à la victime».

Mme Laurette Onkelinx explique que ce sous-amendement vise à définir à l'article 5 en projet les personnes qui sont invitées à participer à la médiation ou à la concertation restauratrice en groupe.

Il y a lieu d'inviter à ce processus communicationnel les personnes qui sont proche du jeune : ses parents et, le cas échéant, la famille d'accueil où il réside habituellement. Il n'y a pas lieu d'élargir ladite invitation au tuteur ou au tuteur officieux du jeune, si le jeune n'est

de woorden «rekening houdend», de woorden «in het bijzonder» ingevoegd.

De minister van Justitie geeft aan dat de bemiddeling en het herstelgericht groepsoverleg hebben tot doel dat de jongere de relationele en/of materiële schade of een gedeelte van de schade herstelt ten aanzien van het slachtoffer.

Ten einde toe te laten dat bemiddeling of herstelgericht groepsoverleg een goed gevolg kan hebben zonder dat een akkoord bereikt wordt over het geheel van de schade, is de opsomming van de gevolgen van het feit waarop de herstelgerichte aanpak betrekking moet hebben exemplatief. Bijgevolg moet de formulering van § 3, eerste lid, Franse tekst, systematisch hernomen worden en moet overal het woord «notamment» (in het bijzonder) ingelast worden.

Voorts dient *de regering amendement nr. 84* (DOC 51 1467/008) in, dat amendement nr. 40 overneemt, maar er een terminologische correctie in aanbrengt.

Volgens de minister van Justitie is het inderdaad verantwoord dat men, zoals gesuggereerd in amendement nr. 17, tracht te voorkomen dat de herstelgerichte aanpak uitdraait op een onderhandelingsronde tussen advocaten. Toch is het van belang dat de betrokken partijen een beroep kunnen doen op de adviezen van een advocaat, vóór ze een dergelijke procedure aanvatten. In dat stadium komt het er voor de partijen op aan degelijk te worden ingelicht, met name over de inzet van een dergelijke procedure en over de draagwijdte van hun rechten en plichten tijdens die procedure.

Tot slot dient de regering subamendement nr. 83 (DOC 51 1467/008) in, dat in het voorgestelde artikel 37bis in § 2, lid 2, de woorden «, aan de natuurlijke personen bij wie hij hoofdzakelijk is gehuisvest» invoegt tussen de woorden «uitoefenen» en de woorden «en aan het slachtoffer» en voorts in § 3, lid 2, de woorden «, aan de natuurlijke personen bij wie hij hoofdzakelijk is gehuisvest» invoegt tussen de woorden «uitoefenen» en de woorden «en aan het slachtoffer».

De minister ligt toe dat dit subamendement strekt tot het bepalen in artikel 5 in ontwerp van de personen die uitgenodigd worden om deel te nemen aan de bemiddeling en aan het herstelgericht groepsoverleg.

Bij dit communicatieproces moet men de personen betrekken die de jongere nabij zijn: zijn ouders en, desgevallend, het onthaalgezin waar hij gewoonlijk verblijft. Men moet die uitnodiging niet verruimen tot de voogd of de pleegvoogd van de jongere, als de jongere niet bij

pas hébergé chez lui. La notion «personnes naturelles «est utilisée afin d'exclure des institutions publiques ou privées où, le cas échéant, le jeune réside.

Art.6 –7

Aucune observation n'est formulée à propos de ces articles.

Art.8

L'amendement n°18 est présenté par *Mme Valérie Déom (PS)* et consorts (DOC 51 1467/004).

L'intervenante explique que cet amendement a pour objectif de remplacer les termes «le tribunal de la jeunesse» dans les alinéas 1 et 2 par les mots «le juge ou le tribunal de la jeunesse», de manière à clarifier la disposition et à préciser qu'elle porte non seulement sur les mesures de fond, mais également sur les mesures provisoires.

Le deuxième alinéa de cet amendement vise, lui, à préciser à l'article 43, alinéa 2 (point 2), que la procédure est appliquée à l'égard des personnes qui (initialement) avaient été renvoyées devant le tribunal de la jeunesse sur base de l'article 36, 4°, de la loi relative à la protection de la jeunesse.

Art.8bis

L'amendement n°19, visant à insérer un nouvel article 8bis dans la loi, est déposé par *Mme Karine Lalieux (PS)* et consorts ((DOC 51 1467/004).

L'intervenante explique que l'amendement vise à apporter une correction d'ordre linguistique dans le texte néerlandais de l'article 44, alinéas 2 et 3 de la loi de 1965.

Art.9

L'examen de cet article ne donne lieu à aucune observation

Art.10

M. Tony Van Parys (CD&V) propose de supprimer cet article, et dépose pour ce faire l'amendement n°51 (DOC 51 1467/006).

hem gehuisvest is. De notie «natuurlijke persoon» beoogt openbare of private instellingen waar de jongere desgevallend verblijft, uit te sluiten.

Art. 6 en 7

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 8

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 18 (DOC 51 1467/004) in.

De indienster licht toe dat dit amendement ertoe strekt, in het eerste en het tweede lid van het ontworpen artikel, de woorden «de jeugdrechtbank» te vervangen door de woorden «de rechter of de jeugdrechtbank». Aldus wint de bepaling aan duidelijkheid en wordt gepreciseerd dat ze niet alleen betrekking heeft op de maatregelen ten gronde, maar ook op de voorlopige maatregelen.

Het tweede lid van dat amendement strekt ertoe in artikel 43, tweede lid (punt 2), te preciseren dat de procedure van toepassing is op jongeren die (oorspronkelijk) naar de jeugdrechtbank waren doorverwezen, met name overeenkomstig artikel 36, § 4°, van de jeugdbeschermingswet.

Art. 8bis (nieuw)

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 19 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt in de ontworpen wet een nieuw artikel 8bis in te voegen.

Volgens de indienster wordt met dit amendement een taalcorrectie beoogd in de Nederlandse tekst van artikel 44, tweede en derde lid, van de wet van 1965.

Art. 9

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 10

De heer Tony Van Parys (CD&V) dient amendement nr. 51 (DOC 51 1467/006), dat ertoe strekt dit artikel weg te laten.

L'intervenant renvoie à la justification de son amendement n°46.

M. Bart Laeremans (Vlaam Belang) relève que l'article 10, dans son deuxième alinéa, renvoie à l'article 84bis de la loi de 1965, lequel prévoit que «le tribunal de la jeunesse peut condamner à un emprisonnement d'un à sept jours et à une amende d'un à vingt-cinq euros ou à une de ces peines seulement, les personnes investies de l'autorité parentale à l'égard du mineur ayant commis un fait qualifié infraction qui manifestent un désintérêt caractérisé à l'égard de la délinquance de ce dernier et qui refusent d'accomplir le stage parental visé à l'article 29bis ou 45ter, ou qui ne collaborent pas à son exécution».

Ces deux articles ne sont-ils pas incompatibles?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que l'article 10 prévoit que le parquet peut proposer un stage parental. Les personnes concernées sont libres d'accepter ou pas. Ensuite, dans une seconde phase, si le tribunal de la jeunesse décide d'imposer un stage parental et que les parents refusent, une condamnation aux peines prévues à l'article 84bis pourra être prononcée. On ne peut donc pas condamner des parents qui refuseraient d'accomplir un stage parental proposé par le parquet.

M. Melchior Wathelet (CDH) demande ce qui se passera si les parents ont, dans un premier temps refusé d'accomplir le stage parental, puis l'acceptent dans le cadre d'une autre procédure, ouverte pour de nouveaux faits commis par le mineur.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que, dans ce cas-là, les parents ne pourront pas être condamnés dans le cadre de la première procédure, puisqu'ils l'ont accepté dans le cadre de la seconde. En cas d'exécution du stage parental, il n'y a évidemment pas lieu de se référer à une action publique visant à sanctionner la non-exécution du stage parental (visée à l'article 84bis).

Il faudrait donc supprimer les mots «visée à l'article 84bis».

L'intervenante dépose pour ce faire l'amendement n°85 (DOC 51 1467/009).

Cet amendement remplace en outre les mots «qui reconnaît avoir commis» par «qui déclare ne pas nier avoir commis».

Il faut en effet respecter la présomption d'innocence au niveau du parquet, comme l'amendement n° 21 le prévoit également pour la médiation. Le texte est donc

De indiene verwijst naar de verantwoording van het eveneens door hem ingediende amendement nr. 46.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) stipt aan dat in artikel 10, tweede lid, wordt verwezen naar het ontworpen artikel 84bis van de wet van 1965, dat luidt als volgt: «De jeugdrechtbank kan de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over de minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd en die duidelijk onverschillig zijn voor diens criminaliteit en die weigeren de in artikel 29bis of 45ter bedoelde ouderstage te volgen, veroordelen tot een gevangenisstraf van een tot zeven dagen en tot een geldboete van een tot vijftientig euro of tot een van die straffen alleen.»

Zijn die twee artikelen niet onverenigbaar?

De minister van Justitie antwoordt dat, overeenkomstig het ontworpen artikel 10, het parket een ouderstage kan voorstellen. De betrokkenen zijn vrij die stage al dan niet te aanvaarden. In een volgende fase, te weten wanneer de jeugdrechtbank beslist een ouderstage op te leggen en de ouders weigeren die te aanvaarden, kan een veroordeling tot een van de in artikel 84bis opgenomen straffen worden uitgesproken. Het is dus niet mogelijk ouders te veroordelen die zouden weigeren de door het parket voorgestelde ouderstage te volbrengen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt zich af wat er zal gebeuren als de ouders eerst een ouderstage hebben geweigerd, maar daar later alsnog mee instemmen in het raam van een nieuwe procedure wegens nieuwe, door de minderjarige gepleegde feiten.

Volgens *de minister van Justitie* kunnen de ouders in dat geval niet worden veroordeeld in het kader van de eerste procedure, omdat zij de ouderstage wél hebben aanvaard tijdens de tweede procedure. Ingeval zij de ouderstage wél volbrengen, is er uiteraard geen nood aan een strafvordering om hen een sanctie op te leggen wegens de niet-volbrenging van de (in artikel 84bis bedoelde) ouderstage.

Bijgevolg moeten de woorden «bedoeld in artikel 84bis» worden weggelaten.

De spreekster dient daartoe amendement nr. 85 (DOC 51 1467/008) in.

Dat amendement vervangt bovendien de woorden «die erkent een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd» door de woorden «die verklaart niet te ontkennen een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd».

Het is immers van belang om het vermoeden van onschuld op het niveau van het parket te eerbiedigen. De tekst wordt geherformuleerd in overeenstemming

reformulé en concordance avec l'article 40, alinéa 2, b), (iv) de la Convention internationale relative aux droits de l'enfant: le jeune ne peut être contraint de s'avouer coupable.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) note que si les mots «met fin à l'action publique» sont conservés, l'ensemble de la procédure ouverte à l'encontre du mineur s'achève. Il serait donc préférable d'écrire: «Si, dans ce cas, les personnes concernées acceptant ledit stage et y participent de manière effective, le procureur du Roi en dresse procès-verbal».

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, informe que l'article ne fait pas référence à l'action publique à l'encontre des parents, telle que visée à l'article 84bis en projet.

M. Alfons Borginon (VLD), président, est d'avis que le fait que le mineur reconnaisse avoir commis les faits qui lui sont reprochés ne porte pas ici atteinte à ses droits, contrairement à ce qui est le cas dans la médiation. Ce n'est en effet pas parce que ses parents acceptent d'accomplir un stage parental qu'il échappera à un jugement.

Il faut donc limiter la portée de cet article aux cas où le mineur reconnaît avoir commis un fait qualifié infraction, faute de quoi, le problème évoqué plus haut de l'empiètement de l'État fédéral sur les compétences des communautés et des régions risque de se poser à nouveau.

Mme Annelies Storms (SP.A) ajoute que si le mineur n'a pas reconnu les faits, le procureur du Roi n'a pas de réel argument à faire valoir à l'égard des parents pour qu'ils accomplissent le stage: ils peuvent toujours prétendre que le mineur n'a rien fait, et qu'ils n'ont donc rien à se reprocher.

Si par contre ils acceptent d'accomplir le stage alors que leur enfant dit ne pas avoir commis d'acte répréhensible, ils désavouent sa parole.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) dépose l'amendement n°90 (DOC 51 1467/008), qui vise à supprimer, au deuxième alinéa de l'article 45bis, les mots «visés à l'article 874bis».

L'amendement n°85 est déposé par le gouvernement.

Il remplace, à l'article 45bis inséré dans la loi de 1965, les mots «qui reconnaît avoir commis» par «qui déclare ne pas nier avoir commis». Il supprime au même article

met artikel 40, lid 2, (iv) van het internationaal verdrag voor de Rechten van het Kind: de jongere mag immers niet verplicht worden om zich schuldig te verklaren.

In dat verband stipt *de heer Bart Laeremans (Vlaams Belang)* aan dat de handhaving van de woorden «maakt hij een einde aan de strafvordering» tot gevolg heeft dat de hele procedure tegen de minderjarige wordt stopgezet. Het zou dan ook de voorkeur verdienen het volgende te schrijven: «Indien de betrokken personen voornoemde stage aanvaardden en er werkelijk aan deelnemen, maakt de procureur des Konings daarvan proces-verbaal op».

De minister van Justitie geeft aan dat niet de strafvordering tegen de minderjarige maar wel deze tegen de ouders wordt bedoeld, zoals bedoeld in artikel 84bis in ontwerp.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) is van oordeel dat, anders dan bij de bemiddeling, de bekentenis van de jongere dat hij de hem ten laste gelegde feiten heeft gepleegd, *in casu* geen schending inhoudt van zijn rechten. Het is immers onmogelijk dat hij zijn veroordeling ontloopt, gewoon doordat zijn ouders instemmen met een ouderstage.

Derhalve moet de draagwijdte van dit artikel worden beperkt tot de gevallen waarin de minderjarige erkent een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, zoniet dreigt opnieuw het eerder al vermelde probleem op te duiken dat de federale Staat zich inlaat met bevoegdheden die tot de gewesten en de gemeenschappen behoren.

Mevrouw Annelies Storms (sp.a-spirit) voegt daaraan toe dat als de minderjarige de feiten niet heeft erkend, de procureur des Konings geen echte argumenten heeft om de ouders met de stage te doen instemmen. Ze kunnen immers steeds aanvoeren dat de minderjarige niets heeft gedaan en dat hen dus niets te verwijten valt.

Stemmen de ouders echter wél met de ouderstage in terwijl hun kind volhoudt geen laakbare daad te hebben gepleegd, dan loochenen zij de beweringen van hun kind.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) dient amendement nr. 90 (DOC 51 1467/008) in, dat ertoe strekt in het tweede lid van het ontworpen artikel 45bis de woorden «bedoeld in artikel 84bis» weg te laten.

De regering dient amendement nr. 85 (DOC 1647/008) in. Het heeft tot doel om, in het in de wet van 1965 op te nemen artikel 45bis, de woorden «die erkent een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd» te ver-

45bis les mots «visée à l'article 84bis»)

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que cet amendement poursuit deux objectifs:

– garantir le respect de la présomption d'innocence au niveau du parquet, comme l'amendement n° 21 le prévoit également pour la médiation. Le texte est donc reformulé en concordance avec l'article 40, alinéa 2, b), (iv) de la Convention internationale relative aux droits de l'enfant: le jeune ne peut être contraint de s'avouer coupable;

– réparer une erreur technique: en cas d'exécution du stage parental, il n'y a évidemment pas lieu de se référer à une action publique visant à sanctionner la non-exécution du stage parental (visée à l'article 84bis).

M. Alfons Borginon (VLD) présente l'amendement n° 105 (DOC51 1467/010), qui complète l'article 45bis, alinéa 1er, proposé par la phrase suivante: «Ce stage parental peut uniquement être proposé s'il peut être bénéfique pour le mineur délinquant lui-même».

L'intervenant renvoie à la justification de son amendement n°58.

Art.11

L'amendement n°20 est déposé par Mme Karine Lalieux (PS) et consorts (DOC 51 1467/004).

M. Alain Courtois (MR), cosignataire de l'amendement, explique que l'amendement vise à donner la possibilité au procureur du Roi d'adresser au mineur ayant commis un fait qualifié infraction une lettre d'avertissement dans laquelle il indique qu'il a pris connaissance des faits, qu'il estime ces faits établis à charge du mineur et qu'il a décidé de classer le dossier sans suite.

Une copie de la lettre d'avertissement sera transmise aux père et mère, au tuteur du mineur ou aux personnes qui en ont la garde en droit ou en fait. Cet ajout vise donc l'hypothèse dans laquelle le procureur du Roi estime qu'il n'est pas indispensable de convoquer les parties concernées.

vangen door de woorden «die verklaart niet te ontkennen een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd». Voorts strekt het amendement ertoe in datzelfde artikel de woorden «bedoeld in artikel 84bis» weg te laten.

Volgens de minister van Justitie worden met dit amendement twee doelstellingen nagestreefd:

– garanderen dat tijdens de procedure voor het parket het vermoeden van onschuld in acht wordt genomen, zoals tevens wordt aangegeven in amendement nr. 21 met betrekking tot de bemiddeling. De tekst wordt dus geherformuleerd om hem in overeenstemming te brengen met artikel 40, tweede lid, b), (iv), van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind: de jongere mag niet tot een schuldbekentenis worden gedwongen;

– een technische fout rechtzetten: ingeval de ouderstage wordt volbracht, is het namelijk niet nodig te verwijzen naar een strafvordering (bedoeld in artikel 84bis) die erop is gericht de niet-volbrenging van die stage aan een sanctie te onderwerpen.

De heer Alfons Borginon (VLD) dient amendement nr. 105 (DOC 51 1467/010) in dat het ontworpen artikel 45bis, eerste lid, aanvult met de volgende zin: «Dit kan enkel wanneer het volgen van zulke ouderstage de delinquente minderjarige zelf ten goede kan komen.».

Hij verwijst naar de verantwoording bij zijn amendement nr.58.

Art. 11

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 20 (DOC 1467/004) in.

De heer Alain Courtois (MR), medeondertekenaar van het amendement, licht de bedoeling ervan toe, te weten de procureur des Konings de mogelijkheid te bieden de minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd, een waarschuwingsbrief te sturen waarin hij meldt dat hij kennis heeft genomen van de feiten, dat hij van oordeel is dat die feiten ten laste van de minderjarige vaststaan en dat hij heeft beslist het dossier te deponeren.

Een kopie van de waarschuwingsbrief wordt bezorgd aan de vader en aan de moeder, aan de voogd van de minderjarige of aan de personen die hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben. Deze aanvulling heeft dus betrekking op het geval waarin de procureur des Konings het niet absoluut noodzakelijk acht de betrokken partijen op te roepen.

M. Melchior Wathelet (cdH) pense qu'il faudrait modifier le libellé de cet article, afin que la lettre soit adressée non seulement aux titulaires de l'autorité parentale, mais aussi aux tuteurs et aux personnes visées à l'article 34 de la loi sur la protection de la jeunesse. Il serait donc souhaitable de reprendre la formule utilisée dans de nombreux amendements, comme l'amendement n°17.

À défaut d'apporter cette correction, il faudrait à tout le moins que le terme «garde» soit remplacé par le terme «hébergement».

Mme Muriel Gerken (Ecolo) fait part de son opposition à cet amendement: il faut que les parents soient impliqués lorsque leur enfant a commis un fait. Il faut donc au moins les convoquer, avec leur enfant, surtout si l'on décide de mettre en place un stage parental. Cela ne remet pas en cause le classement sans suite du dossier, mais peut contribuer à ce que les parents et le mineur prennent conscience de la gravité du fait.

M. Alain Courtois (MR) signale que cet amendement ne fait qu'officialiser une pratique qui existe actuellement tant pour les mineurs que pour les majeurs. Il est normal que les personnes qui sont responsables du mineur soient informés du classement sans suite du dossier. Il s'agit du reste d'une possibilité, pas d'une obligation.

M. Tony Van Parys (CD&V) demande s'il ne faudrait pas prévoir que la victime soit informée que même si l'affaire a été classée sans suite, le mineur et ses parents ont reçu une lettre d'avertissement.

À défaut, la victime croira que rien n'a été fait, et qu'aucune attention n'a été accordée à sa plainte.

Art. 12

Mme Karine Lalieux (PS) et consorts déposent un amendement n° 21 (DOC 51 1467/004), en vue de modifier l'article 12 en projet. Elle renvoie au texte et à la justification de l'amendement.

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne qu'il ressort de l'étude menée par l'OSBJ (Ondersteuningstructuur Bijzondere Jeugdzorg), qu'elle est partisane d'une assistance du mineur par un avocat dès le début de la procédure. La présence d'un avocat ne doit en aucun cas être perçue comme un obstacle.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vindt dat de tekst van dat artikel moet worden gewijzigd, zodat de brief niet alleen wordt verzonden aan de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, maar ook aan de voogden en personen als bedoeld in artikel 34 van de jeugdbeschermingswet. Daarom ware het wenselijk de formule te gebruiken die in tal van amendementen, bijvoorbeeld amendement nr. 17, wordt gehanteerd.

Zo die correctie niet wordt aangebracht, zou op zijn minst het woord «bewaring» moeten worden vervangen door het woord «huisvesting».

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) is tegen dit amendement gekant. De ouders moeten bij de procedure worden betrokken wanneer hun kind een misdrijf heeft gepleegd. Daarom moeten zij op zijn minst samen met hun kind worden opgeroepen om te verschijnen, zeker als men beslist een ouderstage in te voeren. Een en ander hoeft geen beletsel te zijn voor een seponering van het dossier, maar kan ertoe bijdragen dat de ouders en de minderjarige zich bewust worden van de ernst van de feiten.

De heer Alain Courtois (MR) stipt aan dat dit amendement niet méér doet dan een thans al bestaande praktijk ten aanzien van minderjarigen én meerderjarigen in de wet te verankeren. Het is normaal dat wie voor een minderjarige verantwoordelijk is, ervan in kennis wordt gesteld dat het dossier werd geseponerd. Overigens betreft het slechts een mogelijkheid, géén verplichting.

De heer Tony Van Parys (CD&V) vraagt of het niet beter ware te bepalen dat het slachtoffer ervan op de hoogte moet worden gebracht dat de minderjarige en zijn ouders een waarschuwingsbrief hebben ontvangen, hoewel het dossier werd geseponerd.

Zoniet zal het slachtoffer denken dat niets tegen de dader werd ondernomen en dat aan zijn klacht geen aandacht werd besteed.

Art. 12

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 21 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt dit artikel te wijzigen. Ze verwijst naar de tekst en de verantwoording van haar amendement.

De heer Tony Van Parys (CD&V) wijst erop dat uit de studie van de OSBJ (Ondersteuningstructuur Bijzondere Jeugdzorg) naar voren komt dat ze er voorstander van is dat de minderjarige van bij de aanvang van de procedure door een advocaat wordt bijgestaan. De aanwezigheid van een advocaat mag in geen geval als een obstakel worden gezien.

M. Alain Courtois (MR) s'interroge quant au texte de l'article 12 §3, alinéa 2 et les conséquences de la procédure de médiation sur l'éventuelle extinction de l'action publique.

Mme Karine Lalieux (PS) souligne que le procureur du Roi doit tenir compte des résultats de la médiation lors des suites données à l'affaire. Soit il peut classer sans suite, soit il peut quand-même poursuivre. L'objectif est clairement de ne pas éteindre automatiquement l'action publique suite à une procédure en médiation.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, précise que la médiation ne peut certainement pas éteindre les poursuites, sinon il n'y en aurait jamais pour les cas lourds. Une fois la médiation terminée, le dossier reprend son cours normal.

M. Melchior Wathelet (cdH) dépose un amendement n° 5 (DOC 51 1467/004). Il renvoie au texte de la justification.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) constate que l'article 45^{quater} §1, alinéa 3 en projet prévoit qu'en l'absence de motivation de la part du procureur du Roi d'orienter ou non un dossier vers la médiation, la saisine du tribunal de la jeunesse est déclarée irrecevable. Est-ce que cela signifie que la procédure doit être reprise depuis le début?

A l'alinéa 5, il est question des «personnes concernées». Il suppose qu'il s'agit là des auteurs des faits.

La ministre précise que sont concernés, aussi bien l'auteur que la victime. Il s'agit des personnes concernées par la médiation.

Concernant la première question, une médiation doit être possible au niveau du procureur du Roi. S'il n'en souhaite pas, il lui est demandé de motiver sa décision. Ainsi, le fait par exemple d'avoir à faire à un jeune multirécidiviste peut être une justification. Ce n'est pas pour autant que les poursuites sont clôturées.

Si le procureur a omis de motiver sa décision, le parquet proposera une nouvelle saisine. Pour le reste, l'absence de motivation n'aura aucune conséquence. A ce stade, on se situe au niveau du parquet. Aucune mesure provisoire n'a pu encore être prise. Il n'y a donc pas eu placement du jeune. Si tel est le cas, c'est qu'il a été placé dans une affaire précédente, qui ne sera d'ailleurs en aucun cas remise en cause. Le parquet va saisir le juge pour, par exemple, placer le jeune en IPPJ

De heer Alain Courtois (MR) heeft vragen over de tekst van artikel 12, § 3, tweede lid, en over de gevolgen van de bemiddelingsprocedure voor het eventuele verval van de strafvordering.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) merkt op dat de procureur des Konings rekening moet houden met de resultaten van de bemiddeling bij het bepalen van het gevolg dat aan de zaak moet worden gegeven. Hij kan seponeren, of toch vervolgen. Het is duidelijk de bedoeling dat de strafvordering niet automatisch vervalt als gevolg van een bemiddelingsprocedure.

De minister van Justitie preciseert dat de bemiddeling zeker niet tot het verval van de vervolging mag leiden, zoniet zou er nooit bemiddeling zijn voor de zware gevallen. Na afloop van de bemiddeling herneemt het dossier zijn normaal verloop.

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient amendement nr. 5 (DOC 51 1467/004) in. Hij verwijst naar de verantwoording ervan.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) constateert dat naar luid van het ontworpen artikel 45^{quater}, § 1, vierde lid, de «saisine van de jeugdrechtbank» onontvankelijk wordt verklaard als de procureur des Konings zijn beslissing om een dossier al dan niet naar de bemiddelingsprocedure te oriënteren, niet met redenen heeft omkleed. Betekent zulks dat de procedure helemaal moet worden overgedaan?

In het vijfde lid is sprake van «de betrokkenen»; de spreker veronderstelt dat het om de daders gaat.

De minister van Justitie geeft aan dat dit zowel op de dader als op het slachtoffer betrekking heeft; het betreft dus de bij de bemiddeling betrokken personen.

Wat de eerste vraag betreft, moet een bemiddeling mogelijk zijn op het niveau van de procureur des Konings. Als hij dat niet wenst, wordt hem gevraagd zijn beslissing te motiveren. Zo kan het feit dat men met een jonge herhalingsmisdadiger te maken heeft een rechtvaardiging zijn. Daarom is de vervolging nog niet afgerond.

Als de procureur heeft nagelaten zijn beslissing met redenen te omkleden, zal het parket een nieuwe aanhangigmaking voorstellen.

Voor het overige zal het ontbreken van een motivatie geen enkel gevolg hebben. In dat stadium bevindt men zich op het niveau van het parket, en er wordt nog geen enkele voorlopige maatregel genomen. De jongere is dus niet geplaast. Als zulks wel het geval is, dan is dat ingevolge een vorige zaak, die trouwens in geen geval

dans le cadre de mesures provisoires. Si le procureur n'a toutefois pas motivé sa décision de ne pas organiser de médiation, la saisine ne sera pas valable et il devra la reformuler.

M. Alfons Borginon (VLD) se demande toutefois quelles seraient les conséquences sur des mesures provisoires qui auraient été prises précédemment.

La ministre estime que l'on pourrait peut-être envisager une motivation orale en séance devant le juge pour couvrir cette irrégularité.

M. Claude Marinower (VLD) considère qu'étant donné que la décision du procureur d'orienter ou non un dossier vers la procédure de médiation doit être écrite, la motivation doit l'être également.

M. Melchior Wathelet (cdH) souligne que le problème est que l'on veut une motivation de la part du procureur, mais pas une sanction aussi disproportionnée qu'est l'irrégularité de la saisine avec toutes les conséquences qu'elle risque d'entraîner.

La ministre est d'avis que le mieux serait de se référer à l'article 49, alinéa 2 de la loi sur la protection de la jeunesse, étant donné que le problème se pose essentiellement vis-à-vis des jeunes ayant commis des faits graves. Dans ce cas, cette disposition prévoit une procédure en cas d'urgence. On pourrait donc supprimer le cas d'irrégularité dans le cadre de cette disposition.

M. Marinower fait remarquer que le problème reste que dans certains cas, aucune sanction n'est prévue à l'absence de motivation. Par ailleurs, il est bien clair qu'il s'agira la plupart du temps de cas d'urgence, ce qui impliquerait une absence presque systématique de sanction.

M. Wathelet attire également l'attention sur le fait que plus les faits commis sont graves, moins l'obligation de motivation est grande en raison de l'absence de sanctions.

La ministre pense que la solution serait alors, dans ces cas d'urgence, de permettre au procureur, en cas d'oubli de sa part, de motiver devant le juge lors de la

opnieuw aan bod komt. Het parket zal de zaak ter kennis brengen van de rechter, bijvoorbeeld om de jongere te plaatsen in een opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling, in het kader van voorlopige maatregelen. Als de procureur zijn beslissing om geen bemiddeling te organiseren niet heeft gemotiveerd, zal de aanhangigmaking niet geldig zijn en zal hij ze opnieuw moeten formuleren.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) vraagt echter wat de gevolgen zouden zijn voor voordien genomen voorlopige maatregelen.

Volgens de minister van Justitie zou men, om die onregelmatigheid te dekken, misschien kunnen overwegen dat ter terechtzitting voor de rechter een mondelinge motivering wordt gegeven.

De heer Claude Marinower (VLD) vindt dat de motivering schriftelijk moet zijn omdat zulks ook het geval is voor de beslissing van de procureur om het dossier al dan niet naar de bemiddelingsprocedure te oriënteren.

De heer Melchior Wathelet (cdH) wijst erop dat de moeilijkheid is dat men van de procureur een motivering wenst, maar geen zo onevenredige sanctie als de onregelmatigheid van de adiëring, met alle gevolgen die zulks dreigt te hebben.

De minister van Justitie is van mening dat het beter zou zijn te verwijzen naar artikel 49, tweede lid, van de wet op de jeugdbescherming, aangezien het probleem zich voornamelijk stelt ten aanzien van de jongeren die ernstige feiten hebben gepleegd. In dat geval voorziet die bepaling in een procedure bij dringende noodzakelijkheid. Men zou het geval van onregelmatigheid in het kader van die bepaling dus kunnen opheffen.

De heer Claude Marinower (VLD) attendeert erop dat het probleem blijft dat in sommige gevallen in geen enkele sanctie is voorzien voor het ontbreken van een motivering. Voorts is het zeer duidelijk dat het meestal om gevallen van dringende noodzakelijkheid zal gaan, wat een nagenoeg systematisch ontbreken van een sanctie met zich zou brengen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vestigt er tevens de aandacht op dat, als gevolg van het ontbreken van sancties, hoe zwaarder de gepleegde feiten zijn, hoe kleiner de verplichting is om te motiveren.

Volgens de minister van Justitie zou de oplossing er dan in bestaan bij die dringende noodzakelijkheid de procureur toe te staan, in geval van vergetelheid van

séance. En dehors de ces cas d'urgence, la saisine serait déclarée irrégulière.

Mme Karine Lalieux et consorts (PS) déposent un amendement n° 94 (DOC 51 1467/009) afin de remplacer l'article 45^{quater}, § 1er, alinéa 4, comme suit: «Hormis les cas visés à l'article 49, alinéa 2, l'absence d'une telle motivation entraîne l'irrégularité de la saisine du tribunal de la jeunesse.»

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) attire l'attention sur le fait que les alinéas 5 et 6 de la disposition en projet sont contradictoires. L'alinéa 6 impose en effet que la proposition soit faite par écrit, alors que l'alinéa 5 semble reconnaître également une forme de proposition faite oralement.

La ministre considère en effet qu'il serait préférable de supprimer les mots «par écrit» à l'alinéa 5.

Mme Karine Lalieux et consorts (PS) déposent pour ce faire un amendement n° 93 (DOC 51 1467/009)

M. Melchior Wathelet (cdH) voudrait s'assurer, concernant l'amendement n° 21, 5), que le mineur soit bien informé que même si la médiation se clôture positivement, ce n'est pas pour autant la fin de l'action publique.

Mme Karine Lalieux (PS) estime que c'est à l'avocat de s'en charger.

M. Tony Van Parys (CD&V) est d'avis qu'il existe une contradiction entre l'article 12 alinéa 5, tel que modifié par l'amendement n° 21, 4), et le texte de l'amendement n° 84, modifiant le point 5) de l'amendement n° 17 à l'article 5 en projet. En effet, l'amendement n° 84 prévoit que le mineur peut solliciter les conseils d'un avocat avant de participer à la médiation, ainsi qu'au moment où l'accord auquel les personnes concernées aboutissent est fixé, alors que l'article 12, tel que modifié par l'amendement n° 21 ne prévoit l'assistance d'un avocat qu'au moment où l'accord auquel aboutissent les personnes concernées est fixé.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) estime, lui aussi, que l'amendement n° 21 limite le champ d'intervention de l'avocat. Il est nécessaire qu'il puisse intervenir préalablement à la médiation.

zijnentwege, zijn beslissing te motiveren voor de rechter tijdens de terechtzitting. Buiten die gevallen van dringende noodzakelijkheid zou de aanhangigmaking onregelmatig worden verklaard.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 94 (DOC 51 1467/009) in, teneinde artikel 45^{quater}, § 1, vierde lid, te vervangen door de volgende bepaling: «Behoudens de gevallen bedoeld in artikel 49, tweede lid, brengt de afwezigheid van dergelijke motivering de onregelmatigheid met zich van de aanhangigmaking van de jeugdrechtbank».

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) wijst erop dat het vijfde en het zesde ontworpen lid elkaar tegenspreken: het zesde lid legt immers op dat het voorstel schriftelijk moet worden gedaan, terwijl het vijfde lid ook een vorm van mondeling voorstel lijkt te erkennen.

Volgens de minister van Justitie zou het inderdaad de voorkeur verdienen in het vijfde lid het woord «schriftelijk» weg te laten.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient daartoe amendement nr. 93 (DOC 51 1467/009) in.

De heer Melchior Wathelet (cdH) wenst er zich in verband met amendement nr. 21, 5) van te vergewissen dat de minderjarige er wel degelijk in kennis wordt van gesteld dat zelfs als de bemiddeling positief afloopt zulks niet het einde van de strafvordering inhoudt.

Volgens mevrouw Karine Lalieux (PS) is dat een taak voor de advocaat.

De heer Tony Van Parys (CD&V) is van oordeel dat er een tegenspraak bestaat tussen artikel 12, vijfde lid, zoals het wordt gewijzigd door amendement nr. 21, 4), en de tekst van amendement nr. 84, dat het punt 5) van amendement nr. 17 op artikel 5 wijzigt. Amendement nr. 84 bepaalt immers dat de minderjarige raad kan inwinnen bij een advocaat alvorens deel te nemen aan de bemiddeling, alsmede bij de vastlegging van het akkoord dat de betrokken personen bereiken, terwijl artikel 12, zoals het wordt gewijzigd bij amendement nr. 21, alleen in het laatste geval in bijstand van een advocaat voorziet.

Ook *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* vindt dat amendement nr. 21 het werkingsveld van de advocaat beperkt. Het is noodzakelijk dat hij vóór de bemiddeling kan optreden.

La ministre pense qu'il faut en effet réparer cet oubli.

Pour ce faire, *Mme Karine Lalieux (PS) et consorts* déposent un amendement n° 99 (DOC 51 1467/010).

Mme Karine Lalieux et consorts (PS) déposent un amendement n° 92 (DOC 51 1467/009) afin de remplacer à l'article 45*quater*, § 1er, alinéa 3 en projet le mot «conseiller» par le mot «assister».

M. Alfons Borginon (VLD), président, présente l'amendement n°106 (DOC 51 1467/010), qui remplace les mots «la victime» par les mots «une victime».

S'il y a plusieurs victimes, elles ne doivent en effet pas toutes être identifiées.

Art. 13

M. Alfons Borginon, président de la commission de la Justice, souligne qu'une note a été déposée par l'administration concernant la notion d'autorité parentale en rapport avec le présent projet de loi.

La représentante de la ministre explique que la notion d'autorité parentale vise uniquement les parents, adoptants ou non. Or, il conviendrait également de prendre les tuteurs en compte. Une référence dans certaines dispositions du projet à l'autorité de tutelle s'avérerait donc nécessaire. Par ailleurs, le projet de loi parle «du père et de la mère». Toutefois, les parents qui ont été démis de leur autorité parentale ne devraient pas être pris en compte.

Art. 14

M. Melchior Wathelet (cdH) s'interroge quant au texte de cette disposition qui précise que la faute de l'auteur du fait qualifié infraction est présumée irréfragable. Le problème est que l'on précise alors l'accord de médiation des parties qui doit pourtant encore avoir lieu et qui n'aboutira pas nécessairement à cette conclusion.

La ministre signale que la médiation porte inévitablement sur les fait commis par une des parties. Si aucune des deux parties n'a commis les faits, une médiation serait inutile. Pour entamer une telle procédure, il est d'ailleurs demandé à ce que l'auteur ne nie pas les faits.

De minister van Justitie is van oordeel dat die vergetelheid inderdaad moet worden rechtgezet.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient daartoe amendement nr. 99 (DOC 51 1467/010) in.

Voorts dient *mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s.* amendement nr. 92 (DOC 51 1467/009) in, dat ertoe strekt in de Franse tekst van het ontworpen artikel 45*quater*, § 1, derde lid, het werkwoord «conseiller» te vervangen door het werkwoord «assister».

De heer Alfons Borginon (VLD) dient amendement nr. 106 (DOC 51 1467/010) in ter vervanging van de woorden «het slachtoffer» door de woorden «een slachtoffer».

Indien er meerdere slachtoffers zijn, dienen deze niet allemaal geïdentificeerd te worden.

Art. 13

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) attendeert erop dat de diensten inzake dit wetsontwerp een nota hebben ingediend in verband met het begrip «ouderlijk gezag».

De vertegenwoordigster van de minister van Justitie legt uit dat het begrip «ouderlijk gezag» alleen de ouders betreft, ongeacht of ze al dan niet adoptant zijn. Er zou ook met de voogden rekening moeten worden gehouden. In sommige bepalingen van het wetsontwerp zou dus naar het voogdijschap moeten worden verwezen. Voorts is in het wetsontwerp sprake van de «vader en moeder». Er zou echter geen rekening moeten worden gehouden met de ouders die uit hun ouderlijk gezag zijn ontzet.

Art. 14

De heer Melchior Wathelet (cdH) heeft vragen over die bepaling, naar luid waarvan de fout van de dader van het als misdrijf omschreven feit als onweerlegbaar wordt vermoed. De moeilijkheid is dat het bemiddelingsakkoord van de partijen dan wordt gepreciseerd, hoewel het nog moet plaatsvinden en niet noodzakelijkerwijs tot die conclusie zal leiden.

De minister van Justitie wijst erop dat bemiddeling onvermijdelijk betrekking heeft op de door een van de partijen gepleegde feiten. Indien geen van beide partijen de feiten heeft gepleegd, dan ware bemiddeling nutteloos. Om een dergelijke procedure op te starten, wordt trouwens gevraagd dat de dader de feiten niet zou ontkennen.

M. Wathelet dépose également un amendement n° 6 (DOC 51 1467/004). Il suppose que, dans le cadre de la médiation, l'indemnisation des victimes aura lieu.

La ministre répond que si les parents doivent intervenir pour indemniser, tout en n'étant pas participants au processus de médiation, cela n'empêche pas le jeune d'avoir accepté les conclusions de la médiation et pris ses responsabilités. L'amendement n° 86 (DOC 51 1467/009), déposé par le gouvernement, précise ici que ce n'est pas parce que le processus des négociations sur l'indemnisation de la victime n'a pas abouti à un règlement complet, qu'il ne peut pas y avoir de médiation réussie.

M. Claude Marinower (VLD) souligne que dans le cas où la médiation est clôturée, il se pourrait que les parents refusent d'adhérer à l'accord, alors que le jeune a pu bénéficier de circonstances atténuantes du fait de sa participation.

M. Alfons Borginon (VLD) se pose toutefois la question de savoir dans quelle mesure on pourrait refuser au jeune le droit à la médiation, parce que ses parents ne veulent pas collaborer.

M. Marinower précise que les parents sont légalement obligés de prendre leurs responsabilités.

M. Alain Courtois (MR) s'interroge quant à la capacité juridique du jeune de signer un accord de médiation. Doit-il être couvert par ses parents par exemple? Le problème est qu'il peut engager d'autres personnes.

M. Jean-Claude Maene (PS) rappelle que le corollaire de la médiation n'est quand-même pas l'indemnisation. On parle d'une mesure prise à l'égard de jeunes délinquants et non d'un remboursement des dommages causés à l'un ou à l'autre.

La représentante de la ministre confirme qu'il existe déjà dans certains cas, notamment en droit de la famille, pour le jeune de 14-15 ans la possibilité de disposer de ses moyens propres pour autant que ce ne soit pas dans son désavantage. Toutefois, en ce qui concerne les parents, il est clair que ces derniers ne peuvent être contraints par un accord de médiation signé par leur enfant dans le cadre de la procédure au niveau du procureur du Roi.

Ook *de heer Melchior Wathelet (cdH)* dient een amendement in, met name amendement nr. 6 (DOC 51 1467/004). Hij veronderstelt dat de slachtoffers in het kader van de bemiddeling schadeloos zullen worden gesteld.

De minister van Justitie antwoordt dat indien de ouders moeten optreden met het oog op een schade-loosstelling zonder dat zij aan het bemiddelingsproces deelnemen, zulks geenszins verhindert dat de jongere de conclusies van de bemiddeling heeft aanvaard en terzake zijn verantwoordelijkheid heeft genomen. In het door de regering ingediende amendement nr. 86 (DOC 51 1467/009) wordt op dat punt gepreciseerd dat het feit dat het onderhandelingsproces omtrent de schade-loosstelling van het slachtoffer niet of niet volledig tot een afhandeling heeft geleid is, een geslaagde bemiddeling geenszins verhindert.

De heer Claude Marinower (VLD) onderstreept dat ingeval de bemiddeling wordt afgerond, de ouders zouden kunnen weigeren met het akkoord in te stemmen, terwijl voor de jongere verzachtende omstandigheden golden omdat hij zijn medewerking heeft verleend.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) stelt zich niettemin de vraag in welke mate aan een jongere het recht op bemiddeling zou kunnen worden ontzegd omdat de ouders niet willen meewerken.

De heer Claude Marinower (VLD) preciseert dat de ouders wettelijk verplicht zijn hun verantwoordelijkheid te nemen.

De heer Alain Courtois (MR) heeft vragen bij de rechtsbekwaamheid van een jongere om een bemiddelingsakkoord te ondertekenen. Moet hij bijvoorbeeld door zijn ouders worden gedekt? De moeilijkheid is dat hij andere mensen een verbintenis kan doen aangaan.

De heer Jean-Claude Maene (PS) herinnert eraan dat schadeloosstelling toch niet het logische uitvloeisel van bemiddeling vormt. Het gaat over een ten aanzien van een delinquente jongere genomen maatregel en niet over een schadeloosstelling voor schade die aan deze of gene werd berokkend.

De vertegenwoordigster van de minister van Justitie bevestigt dat in sommige gevallen nu reeds, *in casu* in het familierecht, voor een jongere van 14-15 jaar de mogelijkheid openstaat om over zijn eigen middelen te beschikken, op voorwaarde dat zulks niet in zijn nadeel is. Het is echter duidelijk dat de ouders niet gebonden kunnen zijn door een bemiddelingsakkoord dat hun kind heeft ondertekend in het kader van de procedure bij de procureur des Konings.

Il devrait donc être possible de limiter l'accord de médiation aux aspects moraux et non pas matériels.

M. Marinower pense qu'une distinction entre l'élément matériel et moral pourrait être une solution.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) attire l'attention sur le risque qu'on se retrouve au final avec une médiation à laquelle serait liée la victime, mais plus l'auteur des faits. L'amendement n° 86 présente des risques. Il se pourrait par exemple, que suite à un casse dans un magasin, une médiation aboutisse à un accord par rapport aux objets volés, mais omet d'aborder le remboursement des frais causés par les dommages au magasin. La victime n'aurait dans ce cas pas la possibilité de récupérer un dédommagement ultérieurement. Une médiation doit pouvoir rester relative.

M. Melchior Wathelet (cdH) souligne que l'on peut tout à fait avoir une médiation qui se fait entre le ministre public et l'auteur des faits, sans que l'on aboutisse à un accord sur l'indemnisation des victimes, voire que la victime soit connue.

La ministre précise qu'il est essentiel que la médiation se fasse avec la victime. Sans les deux parties, aucune médiation n'est possible.

En cas de dommage causé au patrimoine public, le tribunal peut imposer d'autres mesures.

Art. 15

M. Melchior Wathelet (cdH) constate qu'il est fait référence aux personnes qui ont l'hébergement principal du mineur. Ne serait-il pas préférable de parler simplement de l'hébergement?

La ministre trouve que la notion d'hébergement principal est déjà suffisamment souple. Ainsi, les grands-parents pourraient également avoir l'hébergement principal. Cette notion va permettre de viser toute une série de cas, plutôt que d'énumérer toutes les situations les unes après les autres.

M. Alfons Borginon (VLD) est d'avis qu'il est préférable de conserver l'hébergement principal, compte tenu du paragraphe 2 qui prévoit, bien que de manière limitée, une certaine forme de sanction.

Het zou derhalve mogelijk moeten zijn het bemiddelingsakkoord te beperken tot de morele en niet de materiële aspecten ervan.

De heer Claude Marinower (VLD) denkt dat een onderscheid tussen het materiële en het morele facet de oplossing zou kunnen bieden.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) vestigt de aandacht op het risico dat men uiteindelijk te maken kan krijgen met een bemiddeling die wel bindend is voor het slachtoffer, doch niet langer voor de dader. Amendement nr. 86 houdt risico's in. Het zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren dat ingevolge een inbraak in een winkel, bemiddeling wel leidt tot een akkoord over de gestolen goederen, maar dat wordt verzuimd in te gaan op terugbetaling van de kosten voor de aan de winkel berokkende schade. Het slachtoffer zou in dat geval niet de mogelijkheid hebben later een schadevergoeding te verkrijgen. De uitkomst van bemiddeling mag niet absoluut zijn.

De heer Melchior Wathelet (cdH) onderstreept dat probleemloos bemiddeling mogelijk is tussen het openbaar ministerie en de dader, zonder dat een akkoord wordt bereikt over de schadeloosstelling van het slachtoffer, ja zelfs zonder dat het slachtoffer bekend is.

De minister van Justitie preciseert dat het van cruciaal belang is dat bemiddeling samen met het slachtoffer plaatsvindt. Zonder dat beide partijen eraan deelnemen, is geen enkele vorm van bemiddeling mogelijk.

Voor schade aan het openbaar patrimonium bestaan andere maatregelen.

Art. 15

De heer Melchior Wathelet (cdH) constateert dat wordt verwezen naar de personen bij wie de minderjarige «hoofdzakelijk is gehuisvest». Ware het niet verkieslijk eenvoudigweg gewag te maken van «huisvesting»?

De minister van Justitie acht het begrip «bij wie hij hoofdzakelijk is gehuisvest» al voldoende soepel; zo kan de betrokkene bijvoorbeeld ook bij de grootouders hoofdzakelijk zijn gehuisvest. Met dat begrip wordt het mogelijk rekening te houden met een hele reeks gevallen, wat beter is dan achtereenvolgens alle situaties te vermelden.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) is van mening dat het de voorkeur verdient het begrip «bij wie hij hoofdzakelijk is gehuisvest» te handhaven, gelet op paragraaf 2, die (zij het in beperkte mate) in een zekere vorm van sanctie voorziet.

Art. 16

Cette disposition ne fait l'objet d'aucun commentaire.

Art. 16bis

Mme Valérie Déom (PS) et consorts déposent un amendement n° 22 (DOC 51 1467/004) en vue d'insérer un article 16bis. Elle renvoie au texte et à la justification de l'amendement.

Art. 17

Cet article n'appelle aucun commentaire de la part des membres.

Art. 18

Mme Valérie Déom (PS) et consorts déposent un amendement n° 23 (DOC 51 1467/004) afin de remplacer le mot «réquisition» par le mot «avis».

M. Melchior Wathelet (cdH) aimerait savoir si la notion d'autorité parentale a été ici aussi adaptée conformément à la note distribuée par l'administration à ce sujet.

M. Alfons Borginon (VLD) estime qu'il est en effet important d'utiliser la même terminologie.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) fait remarquer qu'à l'article 18, 2° en projet, si l'intéressé ou les personnes investies de l'autorité parentale à l'égard du mineur ne comparaissent pas et qu'elles ne peuvent justifier la non-comparution, elles peuvent être condamnées par le tribunal de la jeunesse à une amende d'un à cent cinquante euros. Toutefois, il est précisé au 3° que lors d'une seconde comparution, le tribunal peut les décharger de l'amende s'ils produisent des excuses légitimes. Il souhaiterait avoir plus d'informations quant à cette seconde comparution. Est-elle automatique, car il pourrait y avoir une inégalité entre certaines personnes en fonction de leur possibilité ou non de comparaître une seconde fois.

La ministre souligne que le juge n'est en aucun cas obligé d'inviter les parents à comparaître une seconde fois, lorsqu'il leur impose une amende. Il existe deux cas de figure. Dans un premier cas, les parents se voient infliger une amende, mais le magistrat veut reconvoquer

Art. 16

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 16bis (nieuw)

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 22 (DOC 51 1467/004) in, tot invoeging van een artikel 16bis (nieuw). Zij verwijst naar de tekst en de verantwoording van het amendement.

Art. 17

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 18

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 23 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt het woord «vordering» te vervangen door het woord «advies».

De heer Melchior Wathelet (cdH) had graag vernomen of het begrip «ouderlijk gezag» ook hier werd aangepast overeenkomstig de terzake door de diensten verdeelde nota.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) acht het inderdaad belangrijk dezelfde terminologie te hanteren.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) merkt op dat in het ontworpen artikel 18, 2°, het volgende is bepaald: «Indien (...) de betrokkene of de personen die ten aanzien van de minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen, op de oproeping niet verschijnen en deze personen dit niet kunnen rechtvaardigen, kunnen zij door de jeugdrechtbank worden veroordeeld tot een geldboete van 1 tot 150 euro.». In het 3° wordt evenwel gepreciseerd: «De personen (...) die, op een tweede uitnodiging om te verschijnen, ten overstaan van de jeugdrechtbank wettige redenen tot verschoning voorleggen, kunnen (...) ontheffing van de geldboete verkrijgen.». Hij had graag meer uitleg over die tweede verschijning. Vindt die automatisch plaats? Er zou immers een onderlinge ongelijkheid tussen sommige mensen kunnen ontstaan naargelang zij al dan niet een tweede maal mogen verschijnen.

De minister van Justitie onderstreept dat de rechter in geen geval verplicht is de ouders uit te nodigen een tweede maal te verschijnen wanneer hij ze een geldboete oplegt. Er bestaan twee verschillende gevallen. In het eerste geval krijgen de ouders een geldboete op-

pour une audience à nouveau avec les parents. Lors de cette audience, si les parents ou assimilés présentent des excuses, le magistrat peut lever l'amende. Dans le second cas, le juge attend la phase définitive lors de laquelle le tribunal invite à nouveau les parents, qui peuvent là aussi s'excuser.

M. Melchior Wathelet (cdH) se demande alors si un parent qui aurait une excuse pour ne pas venir à cette deuxième comparution et qui aurait la première fois fait l'objet d'une amende, pourrait présenter ses excuses *a posteriori*.

La ministre répond par l'affirmative.

Art. 19

Mme Valérie Déom (PS) et consorts déposent un amendement n° 24 (DOC 51 1467/004) afin d'apporter un certain nombre de modifications à l'article 52 en projet. L'intervenante se réfère à la justification de l'amendement.

MM. Tony Van Parys et Servais Verherstraeten (CD&V) déposent un amendement n° 48 (DOC 51 1467/006), afin de s'assurer que la présomption d'innocence est respectée.

La ministre ne voit aucun problème à ce que les amendements n° 24 et 48 soient pris en compte.

M. Claude Marinower (VLD) reste dubitatif quant à la possibilité d'imposer au jeune une prestation de maximum 15 heures en tant que mesure d'investigation, vis-à-vis du respect de la présomption d'innocence. Il se réfère à ce sujet à l'article 40, alinéa 2 c de la Convention internationale des droits de l'enfant de 1989, ainsi qu'à la Convention européenne des droits de l'homme. Il se demande par ailleurs s'il est possible, dans un délai aussi court, de pouvoir tirer des conclusions de ces prestations, d'autant plus que l'accompagnement se fait par un membre du personnel du lieu où la prestation est effectuée et non pas par un consultant d'un service de suivi.

Il pense également qu'une prestation d'intérêt général peut avoir lieu relativement rapidement après les faits, pour autant que le jugement sur le fond se déroule suffisamment rapidement.

gelegd, maar wil de magistraat een nieuwe terechtzitting met de ouders. Indien de ouders of de met de ouders gelijkgestelde personen tijdens die zitting hun verontschuldigen aanbieden, kan de magistraat de geldboete kwijtschelden. In het tweede geval wacht de rechter tot de behandeling ten gronde van de zaak waarbij de rechtbank de ouders opnieuw uitnodigt en die zich ook bij die gelegenheid kunnen verontschuldigen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt zich vervolgens af of een ouder die in eerste instantie een geldboete opgelegd heeft gekregen en in voorkomend geval een geldige reden heeft om niet op een tweede verschijning op te dagen, *a posteriori* zijn verontschuldigen zou kunnen aanbieden.

De minister antwoordt daarop bevestigend.

Art. 19

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 24 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt een aantal wijzigingen aan te brengen in het ontworpen artikel 52. De indienster verwijst naar de verantwoording van het amendement.

De heren Tony Van Parys (CD&V) en Servais Verherstraeten (CD&V) dienen amendement nr. 48 (DOC 51 1467/006) in, dat ertoe strekt zich ervan te vergewissen dat het vermoeden van onschuld in acht wordt genomen.

De minister van Justitie heeft er geen enkel probleem mee dat de amendementen nrs. 24 en 48 in aanmerking worden genomen.

Met betrekking tot de inachtneming van het vermoeden van onschuld blijft *de heer Claude Marinower (VLD)* twijfels hebben of het wel mogelijk is de jongere maximum 15 uur te doen presteren, bij wijze van onderzoeksmaatregel. Hij verwijst in dat verband naar artikel 40, tweede lid, c, van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 1989, alsmede naar het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden. Voorts vraagt hij zich af of het binnen een dusdanig kort tijdsbestek mogelijk is uit die prestaties conclusies te trekken, temeer omdat de begeleiding wordt verricht door een personeelslid van de plaats waar de prestatie wordt geleverd, en niet door een consultant van een met *follow-up* belaste dienst.

Hij is ook de mening toegedaan dat een dienstverlening vrij snel na de feiten mag plaatsvinden, op voorwaarde dat de bodemprocedure voldoende snel wordt afgerond.

M. Tony Van Parys (CD&V) soutient le raisonnement de M. Marinower. Ces prestations sont en effet difficilement conciliables avec la présomption d'innocence. Il dépose dès lors un amendement n° 97 (DOC 51 1467/010) afin de supprimer à l'article 19, 1°, le 2ième alinéa.

Par ailleurs, à la lecture de l'amendement n° 24, 1), il semblerait qu'en plus de ces 15 heures de prestations, également 150 heures de prestations d'intérêt général pourraient être prévues. Il est absolument nécessaire qu'un sous-amendement soit déposé afin d'écarter la possibilité prévue à l'article 37 §2bis d'imposer ces 150 heures de prestations.

M. Alfons Borginon (VLD) pense qu'il serait en effet nécessaire d'exclure l'application des points b) et c) de l'article 37 § 2bis.

La ministre pense que ce serait une solution, à savoir: conserver la référence au § 2bis tout en excluant les points b) et c), étant donné qu'une prestation de 15 heures est déjà prévue.

Suite à ce qui a été dit, *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* déposent un amendement n° 101 (DOC 51 1467/010).

M. Borginon fait toutefois remarquer qu'il est question à l'article 37 § 2bis d'une prestation éducative et d'intérêt général, alors que l'article 19 vise une prestation d'intérêt général. Du fait que la prestation est ciblée sur l'aspect pédagogique, probablement qu'elle ne s'oppose pas à la présomption d'innocence.

M. Van Parys pense que le plus correct est de supprimer l'article 19, alinéa 3 et de faire référence à l'article 46bis actuel de la loi de 1965, afin d'avoir une prestation d'intérêt général qui a pu être imposée lors du jugement au fond dans un délai suffisamment bref pour servir de réaction au comportement incriminé.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) dépose un amendement n° 41 (DOC 51 1467/005) afin de supprimer la prestation d'intérêt général qui ne peut dépasser 15 heures dans les mesures provisoires. Une telle prestation ne doit intervenir qu'après jugement.

La ministre est convaincue que la possibilité d'imposer une telle prestation représente un outil formidable. Il ne faut certainement pas la supprimer. Au contraire, il serait même peut-être plus efficace de prévoir un délai plus long.

De heer Tony Van Parys (CD&V) onderschrijft de redering van de heer Marinower. Die prestaties zijn inderdaad moeilijk te verzoenen met het vermoeden van onschuld. Hij dient dan ook amendement nr. 97 (DOC 51 1467/010) in, teneinde in artikel 19, 1°, het tweede lid te schrappen.

Voorts blijkt uit de lezing van amendement nr. 24, 1) dat, naast die 15 uren prestaties, nog in 150 uren dienstverlening zou kunnen worden voorzien. Het is absoluut noodzakelijk een subamendement in te dienen teneinde de mogelijkheid te schrappen waarin het ontworpen artikel 37, § 2bis, voorziet om die 150 prestatie-uren op te leggen.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) meent dat het inderdaad noodzakelijk zou zijn de toepassing van de punten b) en c) van artikel 37, § 2bis, uit te sluiten.

De minister van Justitie reikt een oplossing aan, met name: de handhaving van de referentie naar § 2bis, en tegelijkertijd de uitsluiting van de punten b) en c), aangezien reeds in een prestatie van 15 uur werd voorzien.

In aansluiting van wat gezegd werd, dient *mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* amendement nr. 101 (DOC 51 1467/010) in.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) merkt evenwel op dat in het ontworpen artikel 37, § 2, sprake is van een prestatie van opvoedkundige aard én een van algemeen nut, terwijl artikel 19 alleen een prestatie van algemeen nut beoogt. Aangezien de prestatie op het pedagogische aspect is toegespitst, lijkt het logisch dat zij niet onbestaanbaar is met het vermoeden van onschuld.

De heer Tony Van Parys (CD&V) meent dat de meest aangewezen weg erin bestaat artikel 19, derde lid, op te heffen en te verwijzen naar het vigerende artikel 46bis van de wet van 1965, teneinde een prestatie van algemeen nut te kunnen verkrijgen die tijdens de procedure ten gronde binnen een voldoende korte tijd kan worden opgelegd, zodat het kan dienen als een reactie op het strafbaar gedrag.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) dient amendement nr. 41 (DOC 51 1467/005) in, teneinde de prestatie van algemeen nut die niet langer dan 15 uur mag belopen in de voorlopige maatregelen, weg te laten. Een soortgelijke prestatie mag slechts na een vonnis plaatsvinden.

De minister van Justitie is ervan overtuigd dat de mogelijkheid een soortgelijke prestatie op te leggen, een uitstekend middel is. Men mag die zeker niet schrappen, wel integendeel: het ware wellicht meer efficiënt in een langere termijn te voorzien.

M. Marinower n'est pas opposé à la possibilité d'imposer une telle mesure d'investigation, voire d'allonger les délais, mais il craint toutefois quelle ne soit pas en conformité avec les dispositions internationales en la matière.

Mme Karine Lalieux (PS) et consorts déposent un amendement n° 102 (DOC 51 1467/010) afin que la prestation ne puisse dépasser 30 heures et non 15 heures, comme c'est prévu dans le projet de loi.

Mme Gerkens souligne l'importance de faire une distinction entre ces mesures d'investigation et les autres mesures. Comment s'assurer que la distinction soit bien claire.

M. Borginon se demande quels cas sont concrètement visés par ces 15 heures de prestation.

M. Jean-Claude Maene (PS) considère que cette mesure d'investigation permettra d'apporter une réponse rapide et adéquate à des faits commis, par exemple, par des primo-délinquants. Le parquet pourra imposer à l'auteur des faits ces prestations, quitte à classer ultérieurement le dossier sans suite.

M. Marinower rappelle toutefois que la logique du classement sans suite implique qu'aucune mesure ne soit prise. Or, ici c'est le cas.

La ministre précise qu'il ne s'agit pas d'une mesure en tant que telle, mais bien d'une investigation.

M. Maene ne comprend pas bien pourquoi certains membres sont opposés à la possibilité d'imposer une prestation de 15 heures, alors que dans certains cas un placement en IPPJ est envisageable et ne semble pas poser de problèmes.

M. Melchior Wathelet (cdH) attire quand-même l'attention sur le fait que les cas de placements visent à protéger la société ou l'auteur et non pas pour punir préalablement.

Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) propose, afin de respecter la présomption d'innocence, que l'on change les mots «d'intérêt général» par le mot «éducative».

M. Tony Van Parys (CD&V) signale que l'arrêt de la Cour de cassation du 4 mars 1997 précise que l'inter-

De heer Claude Marinower (VLD) is niet gekant tegen de mogelijkheid een soortgelijke onderzoeksmaatregel op te leggen, of zelfs de termijnen te verlengen. Toch vreest hij dat zulks niet spoort met de internationale bepalingen terzake.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement 102 (DOC 51 1467/010) in, dat ertoe strekt te bepalen dat de prestatie 30 uur niet mag overschrijden, in plaats van 15 uur, zoals bepaald bij het wetsontwerp.

Mevrouw Muriel Gerkens (Ecolo) onderstreept het belang een onderscheid te maken tussen deze onderzoeksmaatregelen en de andere. Hoe zich ervan te vergewissen dat het onderscheid zeer duidelijk is?

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) vraagt zich af welke gevallen concreet beoogd worden door die 15 uur prestatie.

De heer Jean-Claude Maene (PS) stelt dat deze onderzoeksmethode een snel en passend antwoord mogelijk maakt op feiten die bijvoorbeeld door primodelinquenten worden gepleegd. Het parket kan de dader van de feiten die prestaties opleggen, waarbij nog altijd de mogelijkheid openblijft het dossier achteraf te seponeren.

De heer Claude Marinower (VLD) wijst er evenwel op dat de logica van de seponering impliceert dat geen enkele maatregel wordt genomen. Hier is dat echter wel het geval.

De minister van Justitie preciseert dat het niet om een maatregel als zodanig gaat, maar wel degelijk om een onderzoek.

De heer Jean-Claude Maene (PS) begrijpt niet goed waarom bepaalde leden tegen de mogelijkheid zijn om een prestatie van 15 uur op te leggen, terwijl in sommige gevallen opsluiting in een opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling mogelijk is, en blijkbaar geen probleem doet rijzen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vestigt toch de aandacht op het feit dat de gevallen van plaatsing ertoe strekken de maatschappij of de dader te beschermen, en niet om vooraf te straffen.

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) stelt voor om, ten einde het vermoeden van onschuld in acht te nemen, de woorden «van algemeen nut» te vervangen door de woorden «van opvoedkundige aard».

De heer Tony Van Parys (CD&V) wijst erop dat het arrest van het Hof Van Cassatie van 4 maart 1997 preci-

vention du gouvernement qui est de nature à sanctionner s'oppose à une éventuelle prestation de travail au cours de la procédure provisoire.

Mme Annelies Storms (sp.a-spirit) et consorts déposent un amendement n° 98 (DOC 51 1467/010) afin de remplacer à l'article 19, 2° les mots «30 jours» par «3 jours ouvrables».

Art.19bis

M. Tony Van Parys (CD&V) présente l'amendement n°49, visant à insérer un nouvel article 19bis, libellé comme suit: «À l'article 52bis de la même loi, supprimer le membre de phrase «en dehors des cas visés à l'article 52quater, alinéa 4».

L'intervenant explique que cet amendement consiste en une correction technique à l'amendement n° 50 (sur l'article 21).

Art. 20

M. Melchior Wathelet (cdH) présente l'amendement n° 7 (DOC 51 1467/004).

Cet amendement prévoit que le mineur pourra être assisté par un avocat lors de toute comparution devant le tribunal de la jeunesse et que l'ordonnance sera également envoyée à l'avocat.

Art. 21

M. Tony Van Parys (CD&V) dépose l'amendement n° 50, qui substitue à l'article 21 la disposition suivante:

«Art.21. — Remplacer l'article 52quater, alinéas 1er à 5, par les dispositions suivantes:

«En ce qui concerne les personnes visées à l'article 36, 4°, le tribunal de la jeunesse décide, cinq jours après avoir rendu son ordonnance initiale, et ensuite chaque mois, soit le retrait, soit la modification, soit le maintien de la mesure visée à l'article 37, § 2, 3°, sans que ce dernier puisse excéder le délai total de deux mois. L'ordonnance de maintien comprend en même temps l'invitation à l'examen de l'affaire dans le délai suivant. L'intéressé, son conseil et le ministère public sont à chaque fois entendus; les parents ou les personnes qui ont la garde de l'intéressé sont à chaque fois dûment convoqués».».

seert dat het optreden van de regering, die van aard is om te bestraffen, strijdig is met een eventuele prestatie van arbeid tijdens de voorlopige procedure.

Mevrouw Annelies Storms (sp.a-spirit) c.s. dient amendement 98 (DOC 51 1467) in, tot vervanging, in artikel 19, 2°, van de woorden «30 dagen» door de woorden «3 werkdagen».

Art. 19bis

De heer Tony Van Parys (CD&V) dient amendement nr. 49 (DOC 51 1467/006) in, tot invoeging van een artikel 19bis (*nieuw*), luidende: «In artikel 52bis van dezelfde wet wordt het zinsdeel «buiten de gevallen bedoeld in artikel 52quater, vierde lid», weggelaten.».

De indiener legt uit dat dit amendement een technische verbetering aanbrengt in amendement nr. 50 (DOC 1467/006), dat is ingediend op artikel 21.

Art. 20

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient amendement nr. 7 (DOC 51 1467/004) in.

Dit amendement bepaalt dat de minderjarige kan worden bijgestaan door een advocaat bij elke verschijning voor de jeugdrechtbank, en dat een afschrift van de beschikking tevens naar de advocaat zal worden gestuurd.

Art. 21

De heer Tony Van Parys (CD&V) dient amendement nr. 50 (DOC 51 1467/006) in, dat artikel 21 vervangt als volgt:

«Art. 21. — Artikel 52quater, eerste tot vijfde lid, wordt vervangen als volgt:

«Voor wat betreft de personen bedoeld in artikel 36, 4°, doet de jeugdrechtbank vijf dagen na haar aanvankelijke beschikking en daarna maandelijks, uitspraak over hetzij de intrekking, hetzij de wijziging, hetzij de handhaving van de maatregel bedoeld in artikel 37, § 2, 9°, zonder dat de handhaving de totale termijn van twee maanden mag overschrijden. De beschikking van handhaving houdt meteen de uitnodiging in tot de verdere behandeling van de zaak binnen de volgende termijn. De betrokkene en zijn raadsman alsmede het openbaar ministerie worden telkens gehoord; de ouders of de personen die de betrokkene onder hun bewaring hebben, worden hiertoe telkens behoorlijk opgeroepen.».

L'intervenant explique que dès lors que le projet n'intègre pas la loi du 1er mars relative au placement provisoire de mineurs ayant commis un fait qualifié infraction, mais la laisse subsister parallèlement à la loi réformée du 8 avril 1965, il confirme l'inégalité qui existe actuellement, sur le plan des garanties juridiques, entre les mineurs qui sont placés dans l'institution fédérale d'Everberg et les mineurs qui sont renvoyés dans une institution communautaire fermée.

Le présent amendement vise à mettre fin à cette double politique en appliquant à tout placement provisoire dans une institution communautaire fermée les délais de contrôle judiciaire qui s'appliquent en matière de détention préventive et qui ont été introduits par l'article 5 de la loi Everberg aux mineurs du centre du même nom.

Cette assimilation poursuit un double objectif: d'abord, elle supprime la discrimination inadmissible entre les jeunes placés dans le centre fédéral d'Everberg et les mineurs placés dans les institutions communautaires fermées. Ensuite, la pratique de la loi du 1er mars 2002 montre que le contrôle judiciaire exercé après cinq jours, puis de nouveau après un mois, est davantage qu'une simple règle de procédure. En 2003, près de 37% des jeunes ont quitté le Centre d'Everberg dans les cinq jours et ils étaient plus de 38% à l'avoir quitté dans un délai de 6 à 35 jours (*in Evaluatierapport Jeugdcentrum «De Grubbe»* à Everberg, s.l., juin 2004, 15- 16).

Dans le même temps, on a constaté qu'au total, moins de la moitié de ces jeunes sont transférés, à l'issue de leur placement à Everberg, à une institution communautaire (en 2003).

Ces réévaluations s'avèrent donc constituer un moyen important d'éviter une durée de placement trop longue et un ratio de placement trop élevé.

Ces chiffres montrent donc que l'instauration de ces contrôles judiciaires permettrait d'améliorer le «renvoi» de mineurs dans les institutions communautaires, ce qui serait de nature à accroître la capacité au sein de ces institutions.

Mme Valérie Déom (PS) signale qu'un amendement a été déposé à l'article 23 (amendement n° 55, voir *infra*), qui permet de demander tous les mois, par requête motivée, la révision de la mesure de placement. Cet amendement rencontre donc en partie les préoccupations de M. Van Parys.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, ajoute que la loi sur Everberg a été prévue de manière transitoire, et met en place un système *sui generis*. Ce sys-

De indiener licht toe dat het wetsontwerp de wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, niet integreert, maar naast de hervormde wet van 8 april 1965 laat bestaan. Zulks houdt de bevestiging in van de ongelijke situatie die thans bestaat op het stuk van de rechtswaarborgen tussen minderjarigen die in de federale instelling van Everberg geplaatst worden en minderjarigen die worden doorverwezen naar een gesloten gemeenschapsinstelling.

Dit amendement beoogt een einde te stellen aan dat tweesporenbeleid, door de termijnen van rechterlijke controle die gelden voor de voorlopige hechtenis, en die bij artikel 5 van de zogenaamde Everbergwet werden ingesteld voor de minderjarigen in het Centrum van Everberg, tevens te doen gelden voor elke voorlopige plaatsing in een gesloten gemeenschapsinstelling.

Die gelijkschakeling dient een dubbel doel. Eerst en vooral wordt aldus de ontoelaatbare discriminatie weggevoerd tussen jongeren die geplaatst worden in het federaal Centrum van Everberg en de minderjarigen die worden verwezen naar de gesloten gemeenschapsinstellingen. Voorts blijkt uit de ervaring met de toepassing van de wet van 1 maart 2002 dat de rechterlijke controle na vijf dagen, en vervolgens na een maand, meer is dan een loutere procedureregule. In 2003 verliet bijna 37 % van de jongeren het Centrum van Everberg binnen vijf dagen, en nog eens meer dan 38 % na 6 tot 35 dagen (*in «Evaluatierapport Jeugdcentrum «De Grubbe»* te Everberg», s.l., juni 2004, blz. 15-16).

Tegelijk werd vastgesteld dat in totaal minder dan de helft van de jongeren na hun plaatsing in Everberg doorstroomt naar een gemeenschapsinstelling (cijfers van 2003).

Die heroverwegingen blijken dus een belangrijk middel om een al te lange plaatsingsduur en een te hoge plaatsingsratio te voorkomen.

Die cijfers tonen derhalve aan dat het instellen van die rechterlijke controles de doorstroming van minderjarigen naar de gemeenschapsinstellingen zou kunnen bevorderen, waardoor de capaciteit van die instellingen zou toenemen.

Mevrouw Valérie Déom (PS) stipt aan dat op artikel 23 een amendement is ingediend (amendement nr. 55 (DOC 51 1467/006, zie *infra*)), waarin wordt voorgesteld de maandelijkse herziening van de plaatsingsmaatregel mogelijk te maken, en wel aan de hand van een met redenen omkleed verzoekschrift. Dat amendement komt derhalve gedeeltelijk tegemoet aan de zorgpunten van de heer Van Parys.

De minister van Justitie voegt eraan toe dat de «Everbergwet» werd ingesteld als overgangsmaatregel, en een regeling *sui generis* instelt. Die regeling vormt dus

tème ne constitue donc pas la référence pour les placements. Il faut certes qu'une révision régulière de la mesure décidée par le juge soit prévue. Par contre, prévoir que cette révision aura lieu après 5 jours, comme c'est le cas à Everberg, est exagéré, et risque de s'avérer impossible à organiser sur le terrain.

De plus, lors d'un placement, tout un travail psychologique, éducatif et réparateur est effectué avec le jeune. Prévoir une révision dans un délai de seulement 5 jours risque de compromettre ces efforts.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) estime que le système prévu par la «loi Everberg» est tout simplement repris de la loi sur la détention préventive. Il n'est donc pas totalement «*sui generis*».

Il faut par ailleurs souligner que, à Everberg, des mesures éducatives sont aussi prévues. Du personnel relevant des communautés y travaille d'ailleurs.

La discrimination qui est faite entre les jeunes placés à Everberg et les autres doit être justifiée. Ce n'est pas le cas, car, dans la pratique, on constate que c'est très souvent en raison d'un manque de place dans un centre fermé de communauté qu'un jeune est envoyé à Everberg. Il est donc à craindre que la Cour d'arbitrage annule les dispositions de la loi à l'examen.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que c'est précisément pour trouver une solution à ce problème que, dans le cadre de la nouvelle loi, une concertation sera engagée avec les communautés afin d'arriver à conclure un accord de coopération permettant d'éviter de recourir à un centre tel que celui qui existe à Everberg.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) rappelle que l'une des particularités d'Everberg réside dans le fait que le personnel est obligé, pendant le court séjour du jeune, de déterminer vers quelle institution celui-ci devra être orienté. Lors d'un placement par contre, un projet éducatif est mis en place avec le jeune. La durée ne peut donc pas être la même.

M. Tony Van Parys (CD&V) répète qu'il est de toute première importance que le mineur puisse bénéficier de toutes les garanties juridiques, quelle que soit sa situation. Il ne peut se concevoir que le degré de protection soit plus ou moins élevé selon qu'il y a ou pas des places disponibles dans les centres fermés communautaires. Car la situation est actuellement celle-là: s'il n'y a pas de place libre dans une institution fermée, le mi-

neun referentiepunt voor de plaatsing. Hoewel zeker moet worden voorzien in de mogelijkheid tot geregelde herziening van de door de rechter opgelegde maatregel, is een herziening om de vijf dagen, zoals dat het geval is voor Everberg, wellicht van het goede te veel. De kans bestaat dat zulks in het veld nauwelijks kan worden georganiseerd.

Bij een plaatsing wordt bovendien een ruim opgevat psychologisch, opvoedkundig en herstelgericht project met de minderjarige opgestart. Gesteld dat zou worden voorzien in de mogelijke herziening binnen een termijn van slechts vijf dagen, dan zou zulks die inspanningen in het gedrang brengen.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) meent dat de bij de «Everbergwet» ingestelde regeling gewoon is overgenomen van de wet betreffende de voorlopige hechtenis. De regeling is derhalve slechts gedeeltelijk *sui generis*.

Tevens moet worden beklemtoond dat ook in Everberg is voorzien in opvoedkundige begeleiding. Het centrum heeft trouwens personeel in dienst, dat ressorteert onder de gemeenschappen.

Het verschil in behandeling tussen de jongeren die in Everberg worden geplaatst en de anderen, moet gerechtvaardigd zijn. Zulks is niet het geval, aangezien in de praktijk wordt vastgesteld dat een jongere heel vaak louter uit plaatsgebrek naar Everberg wordt gestuurd in plaats van naar een gesloten gemeenschapsinstelling. Het valt dus te vrezen dat het Arbitragehof de ter bespreking voorliggende wetsbepalingen zal vernietigen.

De minister van Justitie geeft aan dat, in het kader van de nieuwe wet, overleg zal worden gepleegd met de gemeenschappen, precies om een oplossing voor dat knelpunt te vinden. Het ligt in de bedoeling een samenwerkingsovereenkomst te sluiten, teneinde te voorkomen dat men een beroep moet doen op een centrum als dat van Everberg.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) herinnert eraan dat Everberg speciaal is, en wel in die zin dat het personeel de verplichting heeft om, in de korte periode dat de jongere er verblijft, te bepalen naar welke instelling hij of zij moet worden gestuurd. Bij een plaatsing daarentegen wordt met de jongere een opvoedkundig project opgestart. De duur mag derhalve niet identiek zijn.

De heer Tony Van Parys (CD&V) herhaalt dat het van het allergrootste belang is dat de minderjarige alle rechtswaarborgen geniet, in welke situatie hij ook verkeert. Het is ontoelaatbaar dat de beschermingsgraad zou variëren naar gelang van het aantal beschikbare plaatsen in de gesloten gemeenschapsinstellingen. Thans is dat evenwel het geval: als er geen plaats is in een gesloten gemeenschapsinstelling, kan de minderjarige bin-

neur pourra comparaître devant le juge endéans les 5 jours et, le cas échéant, d'être libéré. S'il a, par contre la «malchance» d'être envoyé dans un centre fermé, il devra attendre un mois avant que cette occasion se présente. Cette discrimination est tout à fait arbitraire, puisque des mineurs ayant commis des faits similaires sont traités de façon différente.

Quant au caractère réalisable ou pas de la comparution dans les cinq jours, il faut rappeler que tous les adultes placés en détention préventive peuvent en bénéficier. On ne voit donc pas pourquoi ce système ne pourrait être également appliqué aux mineurs.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) ajoute qu'un autre avantage de la brièveté du délai de cinq jours est que, si de nouveaux éléments apparaissent dans l'enquête, la mesure provisoire peut être rapidement modifiée.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond qu'il y a une différence fondamentale entre la loi sur la détention préventive et la loi sur la protection de la jeunesse: dans la première, on se situe dans le cadre de l'instruction, dans le second, il s'agit d'une mesure provisoire.

M. Alfons Borginon (VLD), président, précise que la détention préventive n'est possible que si le crime ou le délit est d'une certaine gravité, alors que dans la loi sur la protection de la jeunesse, ce n'est pas le cas. Il faut donc éviter que des jeunes ayant commis des actes semblables soient traités de façon différente.

M. Bart Laeremans (Vlaams belang) demande si le personnel des institutions de placement fermé peut donner son avis sur la décision de mettre fin à cette mesure.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, renvoie à l'article 60 de la loi de 1965, qui prévoit que «le tribunal de la jeunesse peut, en tout temps, soit d'office, soit à la demande du ministère public, (ou à la demande des instances compétentes visées à l'article 37, § 2, 4°) rapporter ou modifier les mesures prises tant à l'égard des père, mère ou personne qui ont la garde du mineur qu'à l'égard du mineur lui-même, et agir dans les limites de la présente loi au mieux des intérêts du mineur».

nen vijf dagen voor de rechter verschijnen, en eventueel in vrijheid worden gesteld. Heeft hij daarentegen «het ongeluk» dat hij naar een gesloten instelling wordt gestuurd, dan moet hij een maand wachten vooraleer die verschijning zich voordoet. Die discriminatie is volstrekt arbitrair, aangezien minderjarigen die vergelijkbare feiten hebben gepleegd, op een verschillende manier worden behandeld.

Wat de vraag betreft of de verschijning binnen vijf dagen al dan niet een haalbare kaart is, moet er op worden gewezen dat die regel van toepassing is voor alle meerderjarigen die zich in voorlopige hechtenis bevinden. Er is derhalve geen enkele reden om die regeling niet tevens op minderjarigen toe te passen.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) voegt er aan toe dat de regeling inzake de verschijning binnen de korte termijn van vijf dagen nog een ander voordeel heeft: gesteld dat in het onderzoek nieuwe elementen opduiken, dan kan de voorlopige maatregel snel worden gewijzigd.

De minister van Justitie antwoordt dat er een fundamenteel verschil is tussen de wet betreffende de voorlopige hechtenis en de wet betreffende de jeugdbescherming: de eerste wet heeft betrekking op het onderzoek, terwijl de tweede een voorlopige maatregel instelt.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) preciseert dat men iemand alleen in voorlopige hechtenis kan nemen als de misdaad of het misdrijf een bepaalde zwaartegraad vertoont, terwijl dat in het geval van de wet betreffende de jeugdbescherming niet het geval is. Men moet derhalve voorkomen dat jongeren die soortgelijke feiten hebben gepleegd, op een verschillende manier worden behandeld.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) vraagt of het personeel van de gesloten instellingen inspraak heeft in de beslissing om de maatregel te beëindigen.

De minister van Justitie verwijst naar artikel 60 van de wet van 1965, dat het volgende bepaalt: «De jeugdrechtbank kan te allen tijde, ambtshalve, op vordering van het openbaar ministerie (of op verzoek van de bevoegde instanties zoals bedoeld in artikel 37, § 2, 4°), de maatregelen genomen zowel ten aanzien van de vader, moeder of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben als ten aanzien van de minderjarige zelf, intrekken of wijzigen, en binnen de perken van deze wet optreden in het belang van de minderjarige.».

M. Jean-Claude Maene (PS) confirme qu'il s'agit là d'une pratique quotidienne.

M. Tony Van Parys (CD&V) relève qu'une autre différence existe entre les mineurs qui sont placés à Everberg et ceux qui sont envoyés en IPPJ: à Everberg, la limitation à la liberté du mineur de communiquer avec des personnes nommément désignées autre que son avocat est limitée à trois jours, alors que dans la loi sur la protection de la jeunesse, ce délai peut atteindre 30 jours.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que, dans le cadre des consultations préparatoires à la rédaction du projet, aucun acteur concerné n'a demandé que cette disposition, déjà actuellement applicable, soit modifiée.

M. Tony Van Parys (CD&V) demande pourquoi la durée du placement provisoire du mineur n'entraîne pas une diminution équivalente de la durée de la mesure décidée au fond. L'intervenant ajoute que cette disposition a été prévue dans la proposition de loi DOC 51 0288/001 jointe au projet.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond qu'il s'agit d'un mécanisme propre au droit applicable aux adultes, mais qui n'a pas sa place dans la protection de la jeunesse: la mesure provisoire décidée pour le jeune n'est pas comparable à la détention préventive. Il s'agit dans un cas d'une véritable détention, dans l'autre d'une mesure décidée dans le cadre d'un projet pédagogique, même si le juge en tiendra compte dans sa décision finale.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) rétorque que le projet prévoit bien une déduction de la durée de la mesure provisoire, mais seulement dans le cas du dessaisissement. Le projet prévoit donc une mesure discriminatoire, qui s'applique à certains mineurs, et pas à d'autres.

La Cour d'Arbitrage risque donc d'annuler également cette disposition.

Art. 21bis

L'amendement n° 25 (DOC 51 1467/004) est déposé par *Mme Lalieux et consorts*. Il vise à insérer un nouvel article 52quinquies dans la loi de 1965, rédigé comme suit: «durant une procédure visant l'application d'une des mesures visées au titre II, chapitre III, le juge de la

De heer Jean-Claude Maene (PS) bevestigt dat zulks een gangbare praktijk is.

De heer Tony Van Parys (CD&V) merkt op dat er nog een verschil in behandeling is tussen de minderjarigen die in Everberg worden geplaatst en degenen die naar een gesloten gemeenschapsinstelling worden gestuurd. In Everberg is de periode waarin de minderjarige alleen contact mag hebben met bij naam aangewezen personen (naast zijn advocaat), beperkt tot drie dagen, terwijl de wet betreffende de jeugdbescherming bepaalt dat die termijn dertig dagen kan bedragen.

De minister van Justitie antwoordt dat, in het raam van het overleg ter voorbereiding van het opstellen van dit wetsontwerp, geen enkele betrokkene heeft gevraagd die thans vigerende bepaling te wijzigen.

De heer Tony Van Parys (CD&V) vraagt waarom de duur van de voorlopige plaatsing van de minderjarige geen gelijke vermindering met zich brengt van de duur van de maatregel die over de zaak zelf wordt beslist. De spreker voegt eraan toe dat die bepaling opgenomen is in het wetsvoorstel DOC 51 0288/001, dat bij het wetsontwerp is gevoegd.

De minister van Justitie antwoordt dat het een mechanisme betreft dat eigen is aan het recht dat van toepassing op de volwassenen, maar dat het niet past in de jeugdbescherming: de voor de jongere besliste voorlopige maatregel is niet vergelijkbaar met het voorarrest. Het gaat in het ene geval om een echte hechtenis en in het andere om een maatregel die wordt opgelegd in het kader van een opvoedend project, ook al zal de rechter daarmee rekening houden in zijn eindbeslissing.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) repliceert dat het wetsontwerp wel voorziet in een aftrek van de duur van de voorlopige maatregel, maar alleen in geval van uithandengeving. Het wetsontwerp bevat dus een discriminerende maatregel die geldt voor sommige minderjarigen en niet voor anderen.

Het Arbitragehof dreigt dus ook die bepaling te vernietigen.

Art. 21bis

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 25 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt in de wet van 1965 een nieuw artikel 52quinquies in te voegen, dat luidt: «Gedurende een rechtspleging strekkende tot de toepassing van een der maatregelen bedoeld in titel

jeunesse ou le tribunal de la jeunesse peut proposer une médiation en vertu des modalités prévues à l'article 37bis.»

L'intervenante explique que l'amendement vise à introduire la médiation au stade provisoire de la procédure afin de la rendre possible à chaque stade de la procédure.

Art.22

Mme Lalieux (PS) et consorts présentent l'amendement n° 26 (DOC 51 1467/004).

Mme Lalieux explique que la première partie de l'amendement énonce qu'avant de procéder à un dessaisissement, il convient de constater que la personnalité du mineur et de son environnement familial, social et culturel ne permettent pas d'envisager un quelconque développement positif par l'application d'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation. La nature, la fréquence et la gravité des faits reprochés au jeune sont également prises en considération pour la mesure. Il est également vérifié si, le cas échéant, le degré d'immaturation du mineur, notamment en raison d'une débilité mentale, ne peut avoir pour effet que la personne ne soit pas apte à subir une procédure pénale ou à séjourner dans des institutions pour adultes.

En outre, le Roi est habilité à fixer des normes visant à harmoniser les critères de décision appliqués lors de l'examen médico-psychologique.

Le Roi pourrait aussi imposer des enquêtes multidisciplinaires dans des cas spécifiques.

Il est également tenu compte de l'avis du Conseil supérieur de la Justice selon lequel un délai de 15 jours n'est pas réaliste. Le délai est porté à 30 jours.

Le point 4 de l'amendement prévoit que le jeune devienne justiciable de la juridiction ordinaire pour les poursuites relatives aux faits commis après le jour de la citation de dessaisissement, à compter du jour où la décision est devenue définitive.

Enfin, un cinquième point prévoit qu'en cas de dessaisissement, le tribunal, ou le cas échéant, la Cour d'appel, transmette au ministère public l'intégralité du dossier, en ce compris les pièces relatives à la personnalité et au milieu du jeune. Il s'agit, ici, de permettre à la juridiction de droit commun, qui sera amenée à connaître des faits pour lesquels le jeune a été des-

II, hoofdstuk III, kan de jeugdrechter of de jeugdrechtbank een bemiddeling voorstellen krachtens de modaliteiten voorzien in artikel 37bis .».

De indienster geeft aan dat dit amendement ertoe strekt de bemiddeling op te nemen in het voorlopige stadium van de procedure, teneinde bemiddeling mogelijk te maken in elk stadium van de procedure.

Art. 22

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 26 (DOC 51 1467/004) in.

De indienster legt uit dat het eerste deel van het amendement bepaalt dat, alvorens wordt overgegaan tot een uithandengeving, vastgesteld moet worden dat de persoonlijkheid van de minderjarige en zijn familiale, sociale en culturele omgeving van die aard zijn dat er geen enkele positieve ontwikkeling kan worden verwacht naar aanleiding van een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding. De aard, de frequentie, en de ernst van de feiten die de jongere ten laste worden gelegd worden terzake eveneens in aanmerking genomen. Ook wordt nagegaan of de graad van immaturiteit van de minderjarige, onder andere wegens zwakzinnigheid, eventueel niet tot gevolg kan hebben dat een persoon ongeschikt is om een strafprocedure te ondergaan of om in instellingen voor volwassenen te verblijven.

Daarnaast wordt de Koning ertoe gemachtigd om normen te bepalen, teneinde de beslissingscriteria die worden gehanteerd tijdens het medisch-psychologisch onderzoek, te harmoniseren.

De Koning zou in bepaalde gevallen ook multidisciplinair onderzoeken kunnen opleggen.

Er wordt tevens rekening gehouden met het advies van de Hoge Raad voor de Justitie, die stelt dat een termijn van 15 dagen niet realistisch is. De termijn wordt verlengd tot 30 dagen.

Punt 4) van het amendement bepaalt dat de jongere definitief onderworpen wordt aan de rechtsmacht van de gewone rechter voor elke vervolging ingesteld naar aanleiding van een feit dat hij heeft gepleegd na de dag van de dagvaarding tot uithandengeving, vanaf de dag waarop die beslissing definitief is geworden.

Tot slot voorziet een vijfde punt erin dat, in geval van uithandengeving, de rechtbank of, in voorkomend geval, het hof van beroep, het integrale dossier overdraagt aan het openbaar ministerie, inclusief de stukken die betrekking hebben op de persoonlijkheid en de leefomgeving van de jongere. Beoogd wordt om de rechtsmacht van gemeen recht de mogelijkheid te bieden ken-

saisi, d'être davantage informée sur la personnalité du mineur ainsi que sur son milieu de vie.

Des modifications sont également introduites dans le Code d'instruction criminelle pour réserver au jeune concerné l'accès des pièces relatives à sa vie privée.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) présente les amendements n° 42 (DOC 51 1467/004) et 95 (DOC 51 1467/008).

L'amendement n° 42 supprime l'article 57bis, § 2, 2°, proposé.

L'intervenante estime en effet que le point 2° est défini de manière trop large et augmente de manière considérable le nombre de cas où le tribunal de la jeunesse peut se dessaisir sans faire procéder à l'étude sociale et à l'examen médico-psychologique prévu à l'article 50, al.2.

L'amendement n°95 prévoit que, pour qu'un dessaisissement puisse être possible, le mineur doit avoir déjà fait l'objet d'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, déclare comprendre les motivations de cet amendement, mais demande de prendre également en compte les situations où le mineur, bien que n'ayant jamais commis d'infractions auparavant, a commis des actes d'une extrême gravité (comme par exemple, des actes de terrorisme).

M. Tony Van Parys (CD&V) rappelle ses griefs à l'égard du maintien de la possibilité de dessaisissement dans la loi: le dessaisissement a pour conséquence que le juge d'instruction ou le tribunal saisi du dossier ne peut se prononcer que sur les faits qui lui sont communiqués. Le fait que l'amendement n° 26 prévoit que l'intégralité du dossier, en ce compris les pièces relatives à la personnalité et au milieu du jeune, soient également transmis ne change rien: le tribunal ou le juge d'instruction n'est saisi que sur les faits, et rien d'autre. Si, par exemple un jeune a commis, avant ses 16 ans, de graves délits accompagnés de violence et qu'il commet, après ses 16 ans, un vol, raison pour laquelle il est dessaisi, seul ce vol sera pris en compte. L'infraction ne sera donc par conséquent pas considérée comme une récidive, et le tribunal ne pourra juger les faits comme ils le mériteraient. Certes, plusieurs amendements ont par ailleurs pour objet de raccourcir les délais entre la

nis te nemen van de feiten die aanleiding gaven tot de uithandengeving van de jongere en die rechtsmacht meer informatie te verstrekken over de persoonlijkheid van de minderjarige en over zijn leefomgeving.

Er worden eveneens wijzigingen ingevoerd in het Wetboek van strafvordering, opdat alleen de betrokken jongere de toegang zou krijgen tot de stukken inzake diens privé-leven.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) dient de amendementen nrs. 42 (DOC 51 1467/005) en 95 (DOC 51 1467/008) in.

Met amendement nr. 42 wordt beoogd het ontworpen artikel 57bis, § 2, 2°, weg te laten.

De indienst is immers van oordeel dat het punt 2° te ruim is opgevat en dat het fors het aantal gevallen verhoogt waarin de jeugdrechtbank de zaak uit handen kan geven, zonder dat werd overgegaan tot het maatschappelijk onderzoek en het in artikel 50, tweede lid, bedoelde medisch-psychologisch onderzoek.

Amendement nr. 95 strekt ertoe een uithandengeving slechts mogelijk te maken als de betrokkene reeds een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding kreeg opgelegd.

De minister van Justitie begrijpt de beweegredenen van dit amendement, maar ze vraagt dat ook rekening wordt gehouden met de situaties waarin de minderjarige, hoewel hij voorheen nooit misdrijven had gepleegd, uiterst ernstige daden heeft gesteld (zoals bijvoorbeeld daden van terrorisme).

De heer Tony Van Parys (CD&V) herinnert aan zijn bezwaren ten aanzien van de handhaving in de wet van de mogelijkheid van uithandengeving: de uithandengeving heeft tot gevolg dat de onderzoeksrechter of de rechtbank waarbij het dossier aanhangig is gemaakt, zich alleen over de hem ter kennis gebrachte feiten mag uitspreken. Dat amendement nr. 26 bepaalt dat het volledige dossier, met inbegrip van de stukken in verband met de persoonlijkheid en de entourage van de jongere, eveneens worden overgezonden, verandert niets: alleen de feiten worden ter kennis gebracht van de rechtbank of de onderzoeksrechter, en niets anders. Als een jongere van minder dan 16 jaar bijvoorbeeld ernstige misdrijven pleegt die gepaard gaan met geweld en hij nadat hij 16 is geworden een diefstal pleegt, en hij om die reden uit handen wordt gegeven, zal alleen met die diefstal rekening worden gehouden. Het misdrijf zal derhalve niet als een recidive worden be-

commission de l'infraction et le traitement du dossier par le juge d'instruction et le tribunal correctionnel, mais ces amendements n'apportent aucune solution au fond du problème. Ces longs délais sont en effet une conséquence de l'obligation de rédiger un rapport médico-psychologique et une étude sociale. Il est par ailleurs prévu que les rédacteurs du rapport seront rémunérés à hauteur de 500 euros. Il est illusoire de penser que l'on trouvera suffisamment d'experts prêts à travailler pour une rémunération aussi faible.

Le dessaisissement mène aussi dans une large mesure à l'impunité ou, du moins, à une réponse inadéquate à la délinquance.

L'étude de la VUB sur le dessaisissement montre que seuls 16,5% des jeunes pour lesquels le tribunal de la jeunesse s'est dessaisi écopent d'une peine de prison. Il apparaît aussi dans cette enquête que 54% des jeunes ayant fait l'objet d'un dessaisissement ont été bénéficié d'une mesure de probation, d'un sursis ou d'une suspension du prononcé (*uit dit onderzoek blijkt eveneens dat 54% van de uit handen gegeven jongeren probatie, opschorting of uitstel krijgen*).

Or, les acteurs concernés le disent tous: la suspension du prononcé ou le sursis n'ont absolument aucun effet sur les jeunes qui en bénéficient.

Quant à la probation, elle a sans doute plus d'effet, mais on peut légitimement s'interroger sur l'efficacité de cette mesure à l'égard de jeunes pour lesquels toutes les mesures protectionnelles de garde, de préservation ou d'éducation que le tribunal de la jeunesse a à sa disposition se sont révélées inefficaces.

Cette situation est d'autant plus inquiétante que les assistants de justice, en raison de leurs faibles effectifs et de la charge de travail dont ils sont accablés, sont rarement en mesure d'assurer le suivi de la probation.

Le tribunal de la jeunesse va donc se dessaisir de dossiers concernant les jeunes délinquants des plus difficiles, pour lesquels toutes les mesures éducatives ont échoué. Ce sont par conséquent ces derniers qui seront, dans la plupart des cas, relâchés par le tribunal correctionnel. Cette disposition est donc contre productive et, en ce sens, éminemment critiquable.

Quand bien même le tribunal correctionnel saisi du dossier condamnerait le mineur à une peine de prison effective, cette décision ne serait pas non plus satisfaisante, puisqu'elle fait fi de la spécificité de l'âge de la personne concernée, et que ni les assistants de justice,

schouwd en de rechtbank zal de feiten niet kunnen beoordelen zoals dat zou moeten gebeuren. Verschillende amendementen strekken er anderzijds toe de termijnen tussen het plegen van het misdrijf en de behandeling van het dossier door de onderzoeksrechter en de correctionele rechtbank in te korten, maar die amendementen reiken geen oplossing aan voor de grond van het probleem. Die lange termijnen zijn immers een gevolg van de verplichting een medisch-psychologisch verslag en een maatschappelijk onderzoek op te stellen. Voorts wordt bepaald dat degenen die het verslag opstellen 500 euro zullen krijgen. Het is illusoir te denken dat men voldoende deskundigen zal vinden die bereid zijn om voor een zo lage bezoldiging te werken.

De uithandengeving leidt ook in ruime mate tot straffeloosheid of op zijn minst tot een onaangepast antwoord op de delinquentie.

Uit het onderzoek van VUB over de uithandengeving blijkt dat slechts aan 16,5 % van de jongeren wier dossier de jeugdrechtbanken uit handen hebben gegeven een gevangenisstraf wordt opgelegd. Uit dat onderzoek komt ook naar voren dat 54 % van de uit handen gegeven jongeren probatie, opschorting van uitspraak of uitstel krijgen.

De betrokken actoren zijn het er echter over eens : de opschorting van de uitspraak of het uitstel hebben absoluut geen invloed op de betrokken jongeren.

Probatie is waarschijnlijk doeltreffender, maar men mag zich terecht vragen stellen over de doeltreffendheid van die maatregel ten aanzien van jongeren voor wie alle beschermende maatregelen van bewaring, behoeding of opvoeding waarover de jeugdrechtbank beschikt, ondoeltreffend zijn gebleken.

Die situatie is des te meer verontrustend daar de justitieassistenten, omdat ze zo weinig talrijk en overbelast zijn, zelden kunnen zorgen voor de voortgangsbewaking van de probatie.

De jeugdrechtbank zal dus de dossiers uit handen geven die betrekking hebben op de moeilijkste jeugd-delinquenten, voor wie alle educatieve maatregelen mislukt zijn. In de meeste gevallen zal de correctionele rechtbank dus die moeilijkste jongeren vrijlaten. Die maatregel is dus contraproductief en daarom uiterst discutabel.

Zelfs indien de correctionele rechtbank waarbij het dossier aanhangig is gemaakt de jongere zou veroordelen tot een effectieve gevangenisstraf, zou die beslissing geen voldoening schenken aangezien ze geen rekening houdt met de leeftijd van de betrokkene, en

ni les services opérant en milieu carcéral n'ont suivi de formation qui les rendrait à même de s'occuper de mineurs.

Il serait donc chimérique et irresponsable de croire que le dessaisissement permettrait de prendre des mesures adéquates à l'égard des mineurs les plus difficiles.

Comme l'a si justement écrit M. Christian Maes dans l'un de documents qu'il a remis aux membres de la commission («sensoren»), «le dessaisissement est un autre effet pervers du système, car s'il existe, c'est en fait en raison de l'insuffisance, comprenez l'inadéquation, des possibilités d'accueil dans le système de la protection de la jeunesse».

Et M. Maes ajoute: «quel est le résultat final du dessaisissement ? On veut sanctionner plus fermement mais on ne le fait pas, le dessaisissement n'atteint donc pas son objectif : en Belgique, 54,5 % des cas de dessaisissement débouchent sur un sursis ou à un sursis probatoire (...) Le dessaisissement signifie qu'il n'est plus possible d'éduquer. Néanmoins, on veut, à l'avenir, donner une dimension éducative à l'exécution des peines dans une institution séparée des adultes.»

Enfin, il faut rappeler que le dessaisissement est en flagrante contradiction avec la Convention relative aux droits de l'enfant. L'avis du commissaire aux droits de l'enfant de la communauté flamande de juin 2005 le souligne: les mineurs ne peuvent être jugés par des tribunaux pour adultes. L'avocat général Maes mérite ici aussi d'être cité: «le dessaisissement est contraire aux articles 40 et 37 de la Convention internationale relative aux droits de l'enfant; tant la Belgique que les Pays-Bas ont déjà été plusieurs fois rappelés à l'ordre à ce sujet par le Comité des Nations unies pour les droits de l'enfant de Genève»; «Tout le monde semble oublier que la Belgique a déjà été mise en demeure à deux reprises, sur la base de la Convention internationale relative aux droits de l'enfant, de supprimer le dessaisissement en ce qui concerne les jeunes. Pareille mesure revient à abandonner les jeunes.»

C'est donc bien cela que signifie le dessaisissement: abandonner ces jeunes, renoncer à tout espoir de les rééduquer et de leur donner un avenir. Il n'appartient à personne de prendre une telle responsabilité. Les plus élémentaires impératifs de la morale et de l'éthique s'y opposent.

noch de justitieassistenten noch de personeelsleden van de gevangenisdiensten een opleiding hebben gevolgd die ze in staat zou stellen zich bezig te houden met minderjarigen.

Het zou dus utopisch en onverantwoord zijn te denken dat de uithandengeving de mogelijkheid zou bieden adequate maatregelen te nemen ten aanzien van de moeilijkste jongeren.

Zoals de heer Christian Maes het heel terecht heeft geschreven in een van de documenten die hij aan de commissieleden heeft overhandigd («sensoren»), «*de uithandengeving is een andere perversiteit van het systeem, want het dankt eigenlijk zijn bestaan aan onvoldoende, lees: inadequate opvangmogelijkheden binnen het systeem van de jeugdbescherming*».

En de heer Maes voegt daar het volgende aan toe: «*wat is het uiteindelijke resultaat van de uithandengeving? Men beoogt strenger optreden (straf), maar dit gebeurt niet, dus schiet de uithandengeving haar doel voorbij: in België mondt de uithandengeving in 54,5% van de gevallen uit op uitstel of probatie-uitstel (...) Uithandengeving betekent: opvoeden is niet meer mogelijk. Toch wil men in de toekomst aan de strafuitvoering in een van volwassenen gescheiden instelling een opvoedkundige dimensie geven.*»

Tot slot moet eraan worden herinnerd dat uithandengeving flagrant in tegenspraak is met het Verdrag betreffende de rechten van het kind. In het advies van de Vlaamse Kinderrechtencommissaris van juni 2005 wordt beklemtoond dat minderjarigen niet door rechtbanken voor volwassenen mogen worden berecht. Ook de mening van advocaat-generaal Maes is het vermelden waard: «*uithandengeving is in strijd met de artikelen 40 en 37 van het Internationaal verdrag van de rechten van het kind en zowel België als Nederland werden hiervoor reeds herhaaldelijk op de vingers getikt door het VN-Comité voor de Rechten van het Kind te Genève*»; «*Iedereen lijkt te vergeten dat België op rond van het Internationaal verdrag voor de rechten van het kind al twee keer is aangemand de zogenaamde uithandengeving van jongeren te schrappen. Zo een maatregel komt neer op jongeren opgeven*».

Dát is dus de ware betekenis van de uithandengeving: de betrokken jongeren aan hun lot overlaten, alle hoop laten varen hen herop te voeden en een toekomst te geven. Een dergelijke houding mag niemand aannemen, want ze staat haaks op de meest elementaire ethische en morele imperatieven.

Il s'impose en conclusion d'abolir le dessaisissement, comme l'a d'ailleurs préconisé la première étude de la VUB, et de laisser au tribunal de la jeunesse la possibilité de prononcer de véritables peines, des sanctions qui seraient exécutées dans des institutions à ce destinées.

L'intervenant termine en regrettant que les membres de la commission n'aient pu disposer lors des discussions du second rapport établi par la VUB, à la demande du ministre de la Justice, sur le dessaisissement.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond, sur ce dernier point, que ce rapport devrait être finalisé aux alentours de septembre 2005.

Mme Karine Lalieux (PS) rappelle que si le dessaisissement n'est pas exempt de critiques, il doit cependant être maintenu, car il est évident que certains jeunes n'ont pas leur place dans les IPPJ.

Certaines dispositions du texte répondent du reste, au moins en partie, aux critiques formulées à l'encontre de cette procédure.

Ainsi, il faut rappeler que le dossier suit le mineur. Le juge connaîtra donc l'intégralité des faits délictueux qu'aura pu commettre le mineur.

Il est également vrai que l'emprisonnement de mineurs de plus de 16 ans avec des adultes ne constitue certainement pas une solution idéale. C'est la raison pour laquelle le projet prévoit de créer des centres fédéraux fermés dans lesquels seront transférés les mineurs «dessaisés». Ces centres seront dotés d'un personnel *ad hoc* spécialement formé.

Le texte prévoit également que les juges qui auront à connaître des dossiers de ces mineurs devront avoir suivi une formation particulière.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) déclare qu'il n'est pas défavorable au principe consistant à condamner des mineurs à des peines d'emprisonnement, mais fait part de ses doutes quant à la possibilité d'y arriver par la procédure de dessaisissement. Ainsi, il est courant que de mineurs qui ont commis des faits graves sont, suite au dessaisissement, purement et simplement relâchés.

Il y a également une grande différence entre le Nord et le Sud du pays: la plupart des dessaisissements sont prononcés par des juridictions francophones.

Bijgevolg kunnen we niet anders dan de uithandengeving af te schaffen, zoals overigens werd bepleit in de eerste VUB-studie. De jeugdrechtbank moet de mogelijkheid krijgen échte straffen uit te spreken - straffen waarvan de uitvoering zou geschieden in speciaal daartoe bestemde instellingen.

Tot slot vindt de spreker het jammer dat de commissieleden tijdens de besprekingen niet hebben kunnen beschikken over het tweede, op verzoek van de minister van Justitie opgestelde VUB-rapport over de uithandengeving.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, reageert op die laatste opmerking door erop te wijzen dat het rapport in kwestie pas tegen september 2005 klaar zou moeten zijn.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) herhaalt dat de uithandengeving weliswaar vatbaar is voor kritiek, maar desniettemin in stand moet worden gehouden omdat bepaalde jongeren nu eenmaal niet thuishoren in een gemeenschapsinstelling.

Overigens beantwoorden een aantal in de tekst opgenomen bepalingen - op zijn minst ten dele - aan de kritiek die op die procedure werd geformuleerd.

Zo zij erop gewezen dat het hele dossier telkens met de minderjarige meegaat, zodat de rechter kennis kan nemen van alle strafbare feiten die de minderjarige heeft gepleegd.

Voorts klopt het dat het opsluiten van minderjarigen van ouder dan 16 samen met volwassenen hoegenaamd niet de ideale oplossing vormt. Om die reden behelst het wetsontwerp de oprichting van gesloten federale centra, waarnaar de uit handen gegeven jongeren zullen worden overgebracht. Die centra zullen worden bestaft met speciaal opgeleid *ad hoc*-personeel.

Tevens bepaalt de ontworpen tekst dat de rechters die de dossiers van die minderjarige te behandelen zullen krijgen, een specifieke opleiding moeten hebben gevolgd.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) is niet gewonnen voor het beginsel dat minderjarigen tot gevangenisstraffen kunnen worden veroordeeld, maar heeft tegelijkertijd twijfels bij de mogelijkheid om via de uithandengeving hetzelfde effect te bereiken. Zo gebeurt het vaak dat minderjarige daders van ernstige feiten als gevolg van de uithandengeving gewoon weer worden vrijgelaten.

Ook bestaat er een groot verschil tussen het Noorden en het Zuiden van het land: de meeste beslissingen tot uithandengeving komen van Franstalige rechtbanken

Il serait préférable de laisser au juge de la jeunesse la possibilité de prononcer de véritables sanctions à l'égard de mineurs et de lui permettre de les condamner à des peines d'enfermement qui seraient effectuées dans des centres relevant de la compétence des communautés.

D'autres questions peuvent être posées à l'égard de ce centre fédéral:

- Où sera-t-il situé? Est-il prévu de transformer des bâtiments d déjà existants?
- Combien de m² seront-ils nécessaires?
- Quelle sera la part de ce centre qui sera consacré aux majeurs non récidivistes?
- Quel sera le prix de ce centre? Quand sera-t-il opérationnel?
- Ne faut-il pas craindre que les mesures de dessaisissement seront prises en fonction des places vacantes dans ce centre plutôt qu'en prenant en compte les faits et le parcours du mineur?

Il est aussi prévu que le dossier du mineur sera transmis au parquet et à la juridiction correctionnelle. Qu'en est-il actuellement? Rien n'est-il, dans l'état actuel de la situation, transmis au juge qui aura à connaître du dossier?

Mme Hilde Claes (sp.a-spirit) souligne qu'il est extrêmement importante que le dessaisissement touche le moins de mineurs possible, et se réjouit que telle est bien la philosophie du projet.

Pour ce qui est des garanties juridiques, l'intervenante attire l'attention sur les nombreux amendements, qui ont précisément pour but de renforcer la protection du mineur:

- une nouvelle chambre sera créée, composée de trois juges, dont un au moins devra disposer d'une connaissance spécialisée en matière de droits des mineurs;
- transmission du dossier: le juge ne pourra pas se prononcer sur le caractère récidiviste ou non des faits commis, mais il aura connaissance de tout le passé du mineur et pourra donc en tenir compte dans la détermination de la peine;
- application de l'article 216^{quater} du Code d'instruction criminelle: un jugement devra intervenir dans les deux mois suivant le dessaisissement. Le mineur sera donc rapidement jugé;
- un mineur ne pourra plus être envoyé en prison, mais dans une institution spéciale pour mineurs.

Het verdient de voorkeur de jeugdrechter de mogelijkheid te bieden echte straffen tegen de minderjarige uit te spreken, bijvoorbeeld gevangenisstraffen die dan zouden worden uitgezeten in centra die onder de bevoegdheid van de gemeenschappen ressorteren.

Er rijzen nog andere vragen met betrekking tot dat federale centrum:

- Waar zal dat gevestigd zijn? Is men van plan reeds bestaande gebouwen om te vormen?
- Hoeveel vierkante meter zal daarvoor nodig zijn?
- In hoeverre zal dat centrum ook worden gebruikt voor meerderjarigen die zich niet aan recidive schuldig hebben gemaakt?
- Hoeveel zal dat centrum kosten? Wanneer wordt het operationeel?
- Dreigen de maatregelen tot uithandengeving niet te worden genomen afhankelijk van de in dat centrum beschikbare plaatsen, en dus niet op basis van de feiten die de minderjarige heeft gepleegd en zijn voorgeschiedenis?

Voorts wordt bepaald dat het dossier van de minderjarige zal worden overgezonden aan het parket en aan de correctionele rechtbank. Hoe gebeurt een en ander vandaag? Wordt de geadiëerde rechter in de huidige stand van zaken dan helemaal niet van het dossier in kennis gesteld?

Volgens *mevrouw Hilde Claes (sp.a)* is het van uiterst groot belang dat er ten aanzien van de minderjarigen zo weinig mogelijk maatregelen tot uithandengeving worden genomen. Ze vindt het positief dat het wetsontwerp die stelling als uitgangspunt heeft.

Wat de juridische waarborgen betreft, vestigt de spreker de aandacht op de talrijke amendementen die precies tot doel hebben de minderjarige meer bescherming te bieden:

- er wordt een nieuwe kamer ingesteld, bestaande uit drie rechters van wie er ten minste één gespecialiseerd moet zijn in de rechten van minderjarigen;
- overdracht van het dossier: de rechter mag zich niet uitspreken over de vraag of de gepleegde feiten al dan niet als recidive kunnen worden aangemerkt, maar zal wel kennis kunnen nemen van de volledige voorgeschiedenis van de jongere en daar bijgevolg rekening mee houden bij de straftoemeting;
- toepassing van artikel 216^{quater} van het Wetboek van strafvordering: binnen twee maanden na de uithandengeving moet er een rechterlijke beslissing vallen. De minderjarige zal dus snel worden berecht;
- een minderjarige zal niet meer naar de gevangenis kunnen worden gestuurd, maar naar een speciale instelling voor minderjarigen.

L'intervenante pose enfin une question relative à l'amendement n° 26. Celui-ci prévoit, en son point 1, qu'avant de procéder à un dessaisissement, il convient de constater que la personnalité du mineur et de son environnement familial, social et culturel ne permettent pas d'envisager un quelconque développement positif par l'application d'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation. Cet amendement implique-t-il que le tribunal de la jeunesse ait du, préalablement, décider d'une mesure à l'égard du mineur avant qu'il puisse se dessaisir?

Comment pourra-t-il savoir si cette mesure a eu ou non un effet positif sur le mineur?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que l'examen médico-psychologique devra permettre d'estimer si le jeune a ou non déjà une mentalité d'adulte. Le juge devra donc s'appuyer sur cette étude pour prendre sa décision, en même temps que la gravité des faits (dans la mesure où

L'examen médico-psychologique a pour but d'évaluer la situation en fonction de la personnalité de la personne concernée et de son entourage, ainsi que du degré de maturité de la personne concernée. La nature, la fréquence et la gravité des faits qui lui sont reprochés, sont prises en considération dans la mesure où elles sont pertinentes pour l'évaluation personnalité.

Tot slot heeft de spreekster een vraag in verband met amendement nr. 26. In punt 1 daarvan staat dat, alvorens wordt overgegaan tot een uithandengeving, eerst moet worden vastgesteld dat de persoonlijkheid van de minderjarige, alsook zijn familiale, sociale en culturele omgeving, van die aard zijn dat er geen enkele positieve ontwikkeling kan worden verwacht naar aanleiding van een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding. Impliceert dit amendement dat de jeugdrechtbank eerst een maatregel ten aanzien van een minderjarige heeft moeten uitproberen, vooraleer hij hem uit handen kan geven?

Hoe kan hij nagaan of die maatregel al dan niet een positief effect heeft gehad op de minderjarige?

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, antwoordt dat het medisch-psychologisch onderzoek moet kunnen uitwijzen of de jongere al dan niet reeds de mentaliteit van een volwassene heeft. Derhalve zal de rechter zich voor zijn beslissing moeten baseren op dat onderzoek, alsook op de ernst van de feiten.

Het medisch-psychologisch onderzoek is erop gericht de situatie te evalueren in functie van de persoonlijkheid van de betrokkene en van zijn omgeving en van de graad van maturiteit van de betrokkene. De aard, frequentie en ernst van de feiten die de betrokkene ten laste worden gelegd, worden in overweging genomen.

Selon M. Servais Verherstraeten (CD&V), la discussion fait clairement ressortir qu'il n'y a pas d'unanimité sur la portée de l'amendement n° 26.

La gravité des faits est-elle un motif de dessaisissement ou non? Celui-ci est-il exclu lorsque aucune mesure préalable n'a été prise à l'égard de ce mineur?

Le membre cite l'exemple suivant: à la suite d'une demande de dessaisissement, le jeune est placé au centre fédéral. Le juge de la jeunesse décide de ne pas se dessaisir du jeune, qui doit dès lors retourner dans une institution fermée. Il ne faut pas oublier ici que les délais sont à chaque fois très courts. Compte tenu du nombre de places limité dans les institutions publiques de protection de la jeunesse, le risque est réel que cette place soit déjà occupée par un autre jeune. Ne serait-il dès lors pas préférable d'attendre la décision de dessaisissement ou non du juge avant de placer le jeune au centre fédéral? Il souligne que beaucoup de juges de la jeunesse prennent leurs décisions en fonction du nombre de places disponibles.

M. Fons Borginon (VLD), président de la commission de la Justice, estime que, dans l'attente de la décision du juge de la jeunesse, on pourrait peut-être inscrire dans la loi la possibilité, et non l'obligation, de transférer le jeune au centre fédéral.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, précise que la gravité des faits qui sont imputés au jeune est prise en compte dans la mesure où elle éclaire la personnalité du jeune.

Le projet de loi à l'examen n'empêche pas le dessaisissement lorsqu'aucune mesure de garde, de préservation ou d'éducation n'a été prise à l'égard du jeune. L'amendement n° 26 ne change rien à l'affaire.

En ce qui concerne la question de M. Verherstraeten, l'expérience montre qu'il faut généralement 2, voire exceptionnellement 6 mois au juge de la jeunesse pour prendre une décision. Si le juge de la jeunesse prend une décision de non-dessaisissement, le jeune doit être ramené dans une section fermée d'une institution publique de protection de la jeunesse. Lorsqu'aucune place n'y est disponible, le centre fédéral d'Everberg doit apporter la solution. Toutefois, un placement à Everberg n'est possible que si les conditions portant sur la gravité des faits commis sont remplies. Dans la majorité des cas, ce sera toutefois une solution pour ainsi dire prétoirienne qui sera retenue: une place est libérée et un jeune répondant aux conditions est hébergé à Everberg. Le problème soulevé par M. Verherstraeten n'existe donc

Uit deze bespreking, blijkt volgens de heer Servais Verherstraeten (CD&V) duidelijk dat er geen eensgezindheid bestaat over de draagwijdte van het amendement nr. 26.

Maakt de ernst van de feiten een reden uit voor de al dan niet uithandengeving? Is deze uitgesloten wanneer er geen voorafgaandelijke maatregelen ten aanzien van deze minderjarige hebben plaatsgevonden?

Het lid geeft de commissieleden het volgende voorbeeld: Naar aanleiding van een vordering tot uithandengeving wordt de jongere geplaatst in het federaal centrum. Er komt een beslissing van de jeugdrechter dat de jongere niet uithanden wordt gegeven. Op dat ogenblik dient de jongere opnieuw naar een gesloten instelling te gaan. Men mag hier niet vergeten dat het telkens om korte tijdsperiodes gaat. De kans is evenwel, gelet op het beperkt aantal plaatsen in de gemeenschapsinstellingen, reëel dat deze plaats terug bezet is. Ware het dan ook niet beter de beslissing van de rechter tot de al dan niet uithandengeving af te wachten alvorens de jongere te plaatsen in dat federaal centrum? Hij wijst erop dat veel jeugdmagistraten beslissingen nemen in functie van het aantal beschikbare plaatsen.

De heer Fons Borginon (VLD), voorzitter van de commissie voor de Justitie, oppert dat, in afwachting van de beslissing van de jeugdrechter, in de wet misschien de mogelijkheid doch niet de verplichting tot de overbrenging naar het federaal centrum kan worden ingeschreven.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, verduidelijkt dat de ernst van de feiten die de jongere ten laste worden gelegd in aanmerking worden genomen in zoverre zij de persoonlijkheid van de jongere verhelderen.

Het wetsontwerp belet geen uithandengeving wanneer er nog geen maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding ten aanzien van de jongere werd getroffen. Het amendement nr. 26 verandert hieraan niets.

Wat de vraag van de heer Verherstraeten betreft. In de praktijk duurt het meestal 2, uitzonderlijk 6, maanden vooraleer de jeugdrechter een beslissing neemt. Als de jeugdrechter beslist tot de niet uithandengeving dan dient de jongere te worden teruggebracht naar een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling. Wanneer hier geen plaats beschikbaar is, moet de federale instelling van Everberg soelaas brengen. Het is evenwel zo dat een plaatsing in Everberg slechts mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden inzake de ernst van de gepleegde feiten. In de meeste gevallen zal dit echter als het ware op praetoriaanse manier worden opgelost: een plaats wordt vrijgemaakt en een jongere die voldoet aan de voorwaarden wordt in Everberg ondergebracht. Het door de heer Verherstraeten

qu'en théorie.

M. Alain Courtois (MR) attire l'attention des membres sur le caractère exceptionnel du dessaisissement. Il convient en fait de tout mettre en œuvre pour éviter un dessaisissement. Il n'y a qu'en dernier ressort que le dessaisissement peut offrir une issue. Toutefois, lorsque les faits mis à charge du jeune sont à ce point grave, il se peut que le dessaisissement *ab initio* soit la seule possibilité.

En ce qui concerne l'amendement n° 26, 3), *M. Tony Van Parys (CD&V)* constate que les délais sont allongés au lieu d'être raccourcis. En effet, le projet déposé prévoyait que, dans les 15 jours suivant la réception du dossier, les personnes visées à l'article 46 de la loi relative à la protection de la jeunesse, doivent être citées en vue de la plus prochaine audience utile. L'amendement en question porte ce délai de 15 à 30 jours. Pourquoi?

M. Fons Borginon (VLD), président de la commission de la Justice, souligne que cet amendement vise à répondre à une observation formulée comme suit par le Conseil supérieur de la justice dans son avis:

«*Le C.S.J. estime que s'il paraît intéressant sur le plan de la célérité des procédures, de réduire les délais, il demeure que le délai de 15 jours (dès réception du dossier de procédure du juge de la jeunesse) donné au parquet pour lancer une éventuelle citation en dessaisissement semble irréaliste.*». (DOC 51 1467/002, p. 12, 5e tiret).

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, ajoute que les juges de la jeunesse ont également soulevé ce problème.

M. Tony Van Parys (CD&V), par contre, a appris que le délai de 15 jours ne pose aucun problème aux parquets.

En marge de cette discussion, l'intervenant fait remarquer, en ce qui concerne les experts, que le ministre doit prendre les mesures nécessaires afin qu'ils soient payés à temps pour le travail fourni.

Mmes Hilde Claes et Annelies Storms (sp.a-spirit) présentent l'amendement n° 103 (DOC 51 1467/009). Cet amendement tend à préciser qu'afin de pouvoir évaluer correctement l'impact d'une mesure sur la personnalité d'un jeune, il s'indique que le jeune ait déjà précédemment fait l'objet d'une mesure qui lui avait été infligée pour avoir commis un fait qualifié infraction.

opgeworpen probleem bestaat dus eigenlijk maar theoretisch.

De heer Alain Courtois (MR) vestigt de aandacht van de leden op het uitzonderlijke karakter van de uithandengeving. Het komt er eigenlijk op neer dat alles in het werk moet worden gesteld om een uithandengeving te vermijden. Alleen in laatste instantie kan de uithandengeving uitkomst bieden. Wanneer evenwel de feiten die de jongere ten laste worden gelegd dermate ernstig zijn, kan de uithandengeving *ab initio* de enige mogelijkheid zijn.

Met betrekking tot het amendement nr. 26, 3), stelt *de heer Tony Van Parys (CD&V)* vast dat de termijnen verlengd in plaats van verkort worden. Immers, in het ingediende ontwerp was bepaald dat binnen de 15 dagen na de ontvangst van het dossier, de in artikel 46 van de Jeugdbeschermingswet bedoelde personen met het oog op de eerste dienstige rechtszitting gedagvaard moeten worden. Het amendement in kwestie trekt deze termijn op van 15 dagen naar 30 dagen. Waarom?

Voorzitter Alfons Borginon (VLD), stipt aan dat hiermee tegemoet wordt gekomen aan een bemerking van de Hoge Raad voor de Justitie die in zijn advies hierover het volgende heeft gesteld:

«*Hoewel het interessant lijkt, vanuit het oogpunt van een snel procedureverloop, om de termijnen in te korten, is de H.R.J. van oordeel dat de termijn van 15 dagen (vanaf de mededeling van het proceduredossier door de jeugdrechter) waarover het parket beschikt om een eventuele dagvaarding tot uithandengeving op te stellen, niet realistisch lijkt.*» (DOC 51 1467/002, p.12, 5^e gedachtestreep)

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, voegt hieraan toe dat ook de jeugdrechters dit probleem hebben opgeworpen.

De heer Tony Van Parys (CD&V) heeft daarentegen vernomen dat de termijn van 15 dagen de parketten geen problemen stelt.

In de rand van deze discussie merkt de spreker inzake de experten op dat de minister de nodige maatregelen dient te nemen opdat zij tijdig betaald worden voor het geleverde werk.

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) dient samen met *mevrouw Annelies Storms (sp.a-spirit)* het amendement nr. 103 in (DOC 51 1467/010). Dit amendement strekt ertoe te verduidelijken dat om het effect van een maatregel op de persoonlijkheid van een jongere behoorlijk te kunnen evalueren, het aangewezen is dat de jongere eerder reeds het voorwerp is geweest van een maat-

Art. 23

L'article 23 tend à modifier l'article 60 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

Mme Karine Lalieux (PS) et consorts présentent les amendements n°s 27 (DOC 51 1467/004) et 55 (DOC 51 1467/006).

L'amendement n° 27 prévoit une exception pour les cas prévus à l'article 37*bis*, § 2, dernier alinéa, et § 3, dernier alinéa, de la loi relative à la protection de la jeunesse, permettant au mineur et à ses parents ou tuteur d'introduire une demande en révision à l'expiration d'un délai d'un an à compter du jour où la décision sur la base de laquelle la mesure a été ordonnée est devenue définitive. L'article 60, alinéa 2, est adapté en ce sens.

En outre, la révision des mesures visées à l'article 37, § 2, est étendue, sauf pour la réprimande, les mesures restauratrices et le placement dans une institution publique de protection de la jeunesse (cette dernière mesure devant être revue chaque semestre). L'article 60, alinéa 3, est adapté en ce sens.

L'amendement n° 55 tend à permettre au jeune placé en section fermée d'une Institution publique de protection de la jeunesse, et/ou à ses représentants légaux, de demander au juge de procéder à la révision de la mesure de placement de manière régulière. L'amendement tend à faire application de l'article 37 de la Convention internationale des droits de l'enfant. Il sera ainsi possible pour le jeune concerné de faire réexaminer la mesure par le juge tous les mois.

Art. 23*bis*

Mme Karine Lalieux (PS) et consorts présentent l'amendement n° 28 tendant à insérer un article 23*bis* (DOC 51 1467/004) qui vise à modifier l'article 61 de la loi relative à la protection de la jeunesse.

La possibilité, prévue à l'article 61, alinéa 4 proposé, de renoncer à la solidarité ou de remettre la totalité de la dette, vise à faire aboutir une médiation ou une concertation restauratrice en groupe entre la victime et le jeune, s'il y a plusieurs auteurs, même si le jeune n'est pas en mesure de ou n'est pas disposé à réparer (entièrement) le dommage. La notion de «solidarité» concerne la solidarité entre auteurs d'un même fait, dans le sens du droit civil.

Art. 23

gel die hem werd opgelegd wegens het plegen van een als misdrijf omschreven feit.

Artikel 23 strekt tot wijziging van artikel 60 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) en consorten dienen de amendementen nrs. 27 (DOC 51 1467/004) en 55 (DOC 51 1467/006) in.

Het amendement nr. 27 voorziet in een uitzondering ten aanzien van de gevallen bepaald in artikel 37*bis*, § 2, laatste lid en § 3, laatste lid, van de Jeugdbeschermingswet voor de minderjarige en zijn ouders of voogd om een herzieningsvordering in te stellen nadat één jaar is verstreken sedert de dag waarop de maatregel is bevolen, definitief is geworden. In die zin wordt artikel 60, lid 2, aangepast.

Voorts wordt de herziening van de maatregelen bedoeld in artikel 37, § 2 uitgebreid, met uitzondering van de ernstige vermaning, de herstelgerichte maatregelen en de plaatsing in een gemeenschapsinstelling (daar is de herzieningstermijn immers 6 maanden). In die zin wordt artikel 60, derde lid aangepast.

Het amendement nr. 55 heeft als doel om aan de jongere die in een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling geplaatst is en/of aan zijn wettelijke vertegenwoordigers, de mogelijkheid te geven regelmatig aan de rechter te vragen om over te gaan tot het herzien van de plaatsingsmaatregel. Dit amendement strekt ertoe om artikel 37 van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind toe te passen. Zo zal het voor de betrokken jongere mogelijk zijn om elke maand de maatregel opnieuw te laten onderzoeken door de rechter.

Art. 23*bis*

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dienen amendement nr. 28 in tot invoeging van een nieuw artikel 23*bis*. (DOC 51 1467/004) Dit amendement strekt tot wijziging van artikel 61 van de Jeugdbeschermingswet.

De in het voorgestelde artikel 61, 4^e lid voorziene mogelijkheid om afstand te doen van de hoofdelijkheid of om de schuld in zijn geheel kwijt te schelden, is erop gericht een bemiddeling of herstelgericht groepsoverleg tussen het slachtoffer en de jongere te doen slagen, in geval van samenloop van daders, ook al is de jongere niet in de mogelijkheid of niet bereid om de (volledige) schade te vergoeden. Met het begrip «hoofdelijkheid» wordt de hoofdelijkheid in burgerrechtelijke zin tussen de verschillende daders van een zelfde feit bedoeld.

L'article 61, alinéa 5, proposé, fixe le principe selon lequel la renonciation à la solidarité au profit de l'auteur, visée à l'alinéa 4, implique aussi directement le fait que les parents, dans le cadre de leur responsabilité qualitative, ne pourront être tenus responsables que pour la partie proportionnelle du dommage pour laquelle le jeune reste responsable.

L'article 61, alinéa 6, proposé, vise à éviter des erreurs, en inscrivant le principe repris à l'article 1285 du Code civil, qui est de droit commun, à l'article 61 de la loi relative à la protection de la jeunesse, tout en obligeant la victime, dans son propre intérêt, à prendre une décision en la matière. Effectivement, ne rien dire lui coûterait, le cas échéant hors de sa propre volonté, toute possibilité de voir indemnisé son dommage. L'article 1285 du Code civil énonce qu'une remise au profit d'un des débiteurs (ici les auteurs) solidairement responsables, libère tous les autres codébiteurs, sauf si le créancier (ici la victime) a explicitement réservé ses droits à leur égard. L'alinéa 6 fixe en outre le principe selon lequel les parents du jeune, dans le cas d'une remise de dette au profit de ce jeune, ne peuvent plus être tenus responsables.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) présente ensuite le sous-amendement n° 43 tendant à reformuler les alinéas 1er et 2 proposés. (DOC 51 1467/005)

En effet, il ne peut être question d'obliger le mineur à collaborer à une mesure restauratrice qui requiert une adhésion de toutes les parties. La formulation proposée permet toutefois d'éviter cet écueil, tout en maintenant la possibilité d'une renonciation ou remise de dette.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, fait observer que ce sous-amendement limite la possibilité de renonciation ou de remise de dette au seul cas où toutes les victimes participent à la médiation.

Mme Muriel Gerken (Ecolo) répond tel n'est certainement pas l'objectif visé. Pour lever toute ambiguïté, elle présente le sous-amendement n° 96 (DOC 51 1467/009), libellé comme suit:

«*Cette renonciation ou remise de dette ne peut se faire que dans le cadre d'une mesure réparatrice à laquelle le ou les auteurs concerné(s) a/ont collaboré.*»

M. Fons Borginon (VLD), président de la commission de la Justice, relève l'utilisation du terme «solidarité». On pourrait considérer que, pour ce type de condamnation, l'expression «*in solidum*» est plus appropriée. Cet article utilise pourtant à raison le mot «solidarité», dans la mesure où l'article 61 lui-même prévoit déjà une forme

In het voorgestelde artikel 61, 5e lid wordt het principe vastgelegd, dat de uit het vierde lid genoemde afstand van hoofdelijkheid ten voordele van de dader, ook rechtstreeks volgt dat de ouders, in het kader van hun kwalitatieve aansprakelijkheid, slechts kunnen worden aangesproken voor het proportionele deel van de schade waarvoor de jongere aansprakelijk blijft.

Het voorgestelde artikel 61, 6^e lid is erop gericht om vergissingen te vermijden, door het beginsel vervat in artikel 1285 B.W. dat gemeenrechtelijk van toepassing is, in te schrijven in artikel 61 van de Jeugdbeschermingswet en het slachtoffer, voor zijn eigen bestwil, te verplichten om stelling in te nemen. Stilzwijgen kost hem immers, mogelijk buiten zijn wil, elke mogelijkheid om schadevergoeding te bekomen. Artikel 1285 B.W. bepaalt dat kwijtschelding ten voordele van één van de hoofdelijke schuldenaars (in dit geval de daders), al de medeschuldenaars bevrijdt, tenzij de schuldeisers (in dit geval het slachtoffer) zich uitdrukkelijk zijn rechten tegen hen heeft voorbehouden.

Voorts wordt het principe vastgelegd dat in geval van kwijtschelding ten voordele van de jongere, ook diens ouders niet langer kunnen worden aangesproken.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) dient hierop het subamendement nr. 43 in dat het voorgestelde eerste lid en tweede lid herformuleert. (DOC 51 1467/005)

Immers, het is uitgesloten dat de minderjarige zou worden verplicht om mee te werken aan een herstelgerichte maatregel die de instemming van alle partijen vergt. De voorgestelde formulering kan dit pijnpunt evenwel voorkomen, zonder dat de mogelijkheid tot verzaking of schuldkwijtschelding wordt opgegeven.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, merkt op dat dit subamendement de mogelijkheid tot verzaking of schuldkwijtschelding aldus beperkt tot het enkele geval waarbij alle slachtoffers deelnemen aan de bemiddeling.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo) antwoordt dat dit geenszins de bedoeling is. Ter verduidelijking dient zij daarom subamendement nr. 96 (DOC 51 1467/009). Het luidt als volgt:

«*Die verzaking of schuldkwijtschelding kan alleen gebeuren in het raam van een herstelgerichte maatregel waaraan de betrokken mededader(s) heeft (hebben) meegewerkt.*».

Voorzitter Alfons Borginon (VLD), stipt aan dat hier de term «hoofdelijkheid» gebruikt wordt. Men zou kunnen opperen dat voor dit type van veroordeling het begrip «*in solidum*» gebruikt dient te worden. In dit artikel wordt evenwel terecht hoofdelijkheid gebruikt omdat artikel 61 zelf al in een vorm van wettelijke hoofdelijkheid

de solidarité légale. La solidarité à laquelle il est renoncé en l'espèce, est celle qui est visée à l'article 61, alinéa 3, de la loi relative à la protection de la jeunesse.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) constate que la victime peut renoncer à la solidarité ou remettre la totalité de la dette. L'auteur au profit duquel la victime renonce à la solidarité doit collaborer à une mesure restauratrice. Dans quelle mesure ces deux dispositions sont-elles liées? Dans l'hypothèse où, finalement, l'auteur ne coopère pas à une mesure restauratrice, la renonciation reste-t-elle valable?

Imaginons que la victime omette de mentionner que cette renonciation ne vaut qu'à l'égard de la personne qui s'est engagée à collaborer à une mesure restauratrice. La remise de dette s'applique-t-elle alors aussi aux autres auteurs? L'intervenant considère que cette procédure comporte trop de risques.

Mme Karine Lalieux (PS) répond à la première question que la renonciation n'est plus valable dans pareil cas.

La représentante de la ministre précise que, pour qu'une médiation réussisse, il faut qu'il y ait une possibilité de renoncer à une dette sans qu'il y ait nécessairement d'indemnisation matérielle complète. Il importe que la mesure de renonciation indique sans ambiguïté au profit de qui la renonciation a lieu. La représentante renvoie à cet égard à l'article 1285 du Code civil, qui prévoit qu'en cas de renonciation à une dette, cette renonciation s'applique à tous les débiteurs, sauf dérogation.

En effet, cette pratique n'est pas sans risque, bien que l'intervenante souligne qu'en l'espèce, la renonciation intervient dans le cadre de la médiation. Semblable médiation est encadrée par un service de médiation qui est parfaitement au fait de ces modalités et qui en informera toutes les parties concernées.

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) souhaite savoir quelle est la sanction prévue lorsque l'auteur ne collabore pas à la mesure restauratrice. La renonciation est-elle alors annulée à l'égard de l'auteur? La victime peut-elle revenir sur la renonciation?

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, répond que si la victime ne collabore pas à la mesure restauratrice, le juge peut toujours retirer cette mesure au profit d'une autre, dans le cadre des dispositions en matière de révision telles que reprises à l'article 60 de la loi du 8 avril 1965. Dans pareil cas, cela met également un terme à la médiation et, par voie de conséquence, à la renonciation faite par la victime.

voorziet. De hoofdelijkheid waarvan hier afstand wordt gedaan, is de hoofdelijkheid als bedoeld in artikel 61, derde lid van de Jeugdbeschermingswet.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) stelt vast dat het slachtoffer afstand kan doen van de hoofdelijkheid of de schuld in haar geheel kan kwijtschelden. De dader ten voordele van wie het slachtoffer afstand doet, moet meewerken aan een herstelgerichte maatregel. In welke mate is er een verband tussen beide? Stel dat de dader uiteindelijk niet meewerkt aan een herstelgerichte maatregel. Geldt die verzaking dan nog?

Stel dat het slachtoffer vergeet te vermelden dat die afstand enkel geldt ten aanzien van diegene die zich verbonden heeft tot de herstelmaatregel. Geldt die kwijtschelding dan ook ten aanzien van de overige daders? De spreker is van oordeel dat hieraan te grote risico's verbonden zijn.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) antwoordt op de eerste vraag dat de verzaking dan niet meer geldt.

De vertegenwoordigster van de minister verduidelijkt dat er om een bemiddeling te doen slagen een mogelijkheid moet zijn tot afstand van schuld zonder dat er noodzakelijk een gehele materiële vergoeding gebeurt. Het is belangrijk dat de maatregel van afstand heel duidelijk aangeeft ten aanzien van wie de afstand gebeurt. Zij verwijst hier naar artikel 1285 van het Burgerlijk Wetboek dat bepaalt dat als er afstand wordt gedaan van een bepaalde schuld, die afstand geldt ten aanzien van alle schuldenaars tenzij ervan afgeweken wordt.

Deze handelswijze is inderdaad niet zonder risico doch de spreekster benadrukt dat, *in casu*, de afstand gebeurt in het kader van de bemiddeling. Zo'n bemiddeling wordt begeleid door een bemiddelingsdienst die weldegelijk van deze regeling op de hoogte is en alle betrokken partijen hierover zal inlichtingen.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) wenst te vernemen welke de sanctie is wanneer de dader niet meewerkt aan de herstelgerichte maatregel. Verdwijnt dan de afstand ten aanzien van de dader? Kan het slachtoffer terugkomen op de afstand?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, antwoordt dat als het slachtoffer niet meewerkt aan de herstelgerichte maatregel de rechter altijd die maatregel kan intrekken en een andere maatregel nemen met toepassing van de herzieningsbepaling in artikel 60 van de wet van 8 april 1965. In dergelijk geval komt ook een einde aan de bemiddeling, dus ook aan de door het slachtoffer gedane verza-

M. Bart Laeremans (Vlaams Belang) estime que le texte ne le précise pas de manière tout à fait explicite.

M. Melchior Wathelet (cdH) a l'impression que cet article formalise les discussions qui doivent se tenir durant la médiation. Ici, on suggère en quelque sorte de manière officielle ce que la victime doit faire ou dire alors qu'elle ne s'attend peut-être pas du tout à des mesures restauratrices dans le chef du jeune. Si, en outre, le jeune, ne collabore pas à la mesure restauratrice, la victime se trouve pratiquement empêchée de renoncer quand même à sa créance.

Il est logique que l'on inscrive dans la loi les conséquences que peut avoir un accord entre la victime et l'auteur pour les autres auteurs et victimes. Cependant, l'on va trop loin en obligeant l'auteur qui parvient à un accord avec la victime à exécuter des mesures restauratrices.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, précise que la victime peut renoncer à tout moment.

Dans les autres alinéas de l'amendement n° 28, on définit davantage la situation de ceux qui sont légalement responsables des jeunes.

M. Fons Borginon (VLD), président de la commission de la Justice, fait observer qu'un accord entre un auteur et une victime ne peut jamais régler la relation entre les divers auteurs. Il est dès lors judicieux de légiférer en la matière.

Concernant la question de *M. Melchior Wathelet (cdH)*, quant à savoir s'il est utile d'introduire dans la loi une exception à la solidarité, la ministre communique que si aucune disposition particulière n'est prévue dans la loi, ce sont alors les règles du code civil relatives à cette matière qui trouveront à s'appliquer. Du fait qu'il est envisagé de limiter le bénéfice de la dérogation au principe de la solidarité au seul auteur qui participe à la médiation, une disposition spécifique doit être insérée dans la loi, spécifiant que la dérogation au principe de la solidarité ne vaut qu'à l'égard de cet auteur participant à la médiation.

Art. 24

L'amendement n°8 (DOC 51 1467/004) de *Mr. Melchior Wathelet (cdH)* vise à modifier l'article 24 du projet en ce sens que l'avocat du mineur puisse également recevoir gratuitement une copie de la décision, en plus

De heer Bart Laeremans (Vlaams Belang) is van oordeel dat de tekst dit niet als danig stelt.

De heer Melchior Wathelet (cdH) heeft de indruk dat in dit artikel, de gesprekken die tijdens de bemiddeling moeten plaatsvinden, geformaliseerd worden. Er wordt hier als het ware op een officiële manier voorgezegd wat het slachtoffer moet doen en zeggen terwijl deze laatste misschien helemaal niet verwacht dat de jongere herstelgerichte maatregelen verricht. Als de jongere daarenboven niet meewerkt aan de herstelgerichte maatregel wordt het slachtoffer bijna belet om toch afstand te doen van zijn schuldvordering.

Het is logisch dat in de wet wordt ingeschreven welke gevolgen een akkoord tussen het slachtoffer en een dader kan hebben voor de andere daders en slachtoffers. Het gaat daarentegen te ver om de dader die erin slaagt een akkoord te bereiken met het slachtoffer te verplichten tot het verrichten van herstelgerichte maatregelen.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, verduidelijkt dat het slachtoffer altijd afstand kan doen.

In de overige leden van amendement nr. 28 wordt voorts gepreciseerd wat de situatie is van diegenen die wettelijk aansprakelijk zijn voor de jongeren.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD), merkt op dat een akkoord tussen een dader en een slachtoffer nooit de verhouding kan regelen tussen de verschillende daders onderling. Het is dan ook aangewezen om dit in een wet te regelen.

In antwoord op de vraag van *de heer Melchior Wathelet (cdH)* of het wel nuttig is in de wet een uitzondering op de hoofdelijkheid op te nemen, stelt *de minister* dat de regels terzake van het Burgerlijk Wetboek worden toegepast wanneer de wet in geen enkele bijzondere bepaling voorziet. Aangezien wordt overwogen de afwijking van het hoofdelijkheidsbeginsel louter te beperken tot de dader die deelneemt aan de bemiddeling, moet een specifieke bepaling in de wet worden ingevoegd, waarin wordt gespecificeerd dat de afwijking van het hoofdelijkheidsbeginsel alleen geldt ten aanzien van de dader die deelneemt aan de bemiddeling.

Art. 24

Amendement nr. 8 (DOC 51 1467/004) van *de heer Melchior Wathelet (cdH)* strekt ertoe dit artikel in die zin te wijzigen dat ook de advocaat van de minderjarige, net als de in dezelfde bepaling bedoelde personen, een

des personnes énumérées dans cette disposition du projet.

L'auteur précise que cette disposition a pour but de mieux informer l'avocat du mineur. Il est conscient que l'amendement n°13 (DOC 51 1467/004) va dans le même sens mais estime néanmoins que cet amendement n°13 pose problème car l'envoi de la décision à l'avocat a lieu «*sauf en cas d'envoi au mineur lui-même et sous réserve d'autres dispositions légales*». Si l'on suit la logique de cet amendement, l'orateur estime qu'il faudrait alors prévoir un ordre de priorité, à savoir l'envoi en priorité à l'avocat, moyennant quelques exceptions; il faut éviter que l'avocat pense qu'il recevra la copie de la décision alors qu'en réalité il ne la reçoit pas. Il insiste sur l'importance de la sécurité juridique dans ce domaine et estime que, moyennant réécriture de l'amendement n°13, son amendement n°8 ne sera plus nécessaire.

La ministre estime qu'il s'agit avant tout d'un problème de coût budgétaire; elle demandera une étude pour savoir s'il est envisageable, d'un point de vue budgétaire, d'envoyer la décision à la fois au mineur et à son avocat. Elle reconnaît que si c'est possible du point de vue budgétaire, ce serait alors effectivement la meilleure solution.

Mr. Bart Laeremans (Vlaams Belang) s'étonne du fait que la ministre considère comme un problème budgétaire éventuel le fait d'envoyer une copie de la décision à l'avocat du mineur et non pas seulement au mineur lui-même; comment mener une réforme du droit de la jeunesse si de si petites choses peuvent poser des problèmes budgétaires?

Art. 25

L'amendement n° 29 de Mme Karine Lalieux (DOC 51 1467/004) vise à étendre la notion «personnes qui exercent l'autorité parentale» aux adoptants et au tuteur. En outre l'amendement vise à supprimer la possibilité de sanctionner les parents qui n'accomplissent pas une médiation proposée par le parquet.

La sanction pour le refus de suivre un stage parental visé à l'article 29*bis* est maintenue.

gratis afschrift van de beslissing ontvangt.

De indiener preciseert dat het in de bedoeling ligt de advocaat van de minderjarige beter te informeren. Hij is zich ervan bewust dat amendement nr. 13 (DOC 51 1467/004) in dezelfde lijn ligt, maar dat dit laatste een probleem doet rijzen, omdat een afschrift aan de advocaat zou worden bezorgd «behalve in geval van toezending ervan aan de minderjarige zelf en onverminderd andersluidende wettelijke bepalingen.». Als men de logica van amendement nr. 13 volgt, meent de spreker dat zou moeten worden voorzien in een prioritaire rangorde; het afschrift wordt bij voorrang naar de advocaat gestuurd, behalve in een aantal uitzonderingsgevallen. Men moet voorkomen dat de advocaat in de overtuiging verkeert dat hij het afschrift van de beslissing zal ontvangen, terwijl zulks in werkelijkheid niet het geval is. Hij beklemtoont het belang van de rechtszekerheid op dat gebied en meent dat het door hem ingediende amendement nr. 8 niet langer vereist zal zijn als amendement nr. 13 wordt herschreven.

De minister meent dat het in de eerste plaats om een budgettair knelpunt gaat. Zij zal laten nagaan of het uit budgettair oogpunt doenbaar is een afschrift van de beslissing zowel naar de minderjarige als naar de advocaat te sturen. Zij erkent dat zo een en ander budgettair kan, het inderdaad de beste oplossing zou zijn.

De heer Bart Laeremans (VB) is verwonderd over het feit dat de minister denkt dat zich eventueel een budgettair probleem kan voordoen als een afschrift van de beslissing niet alleen aan de minderjarige, maar ook aan diens advocaat wordt gestuurd. Hoe kan men de jeugdbescherming hervormen als soortgelijke onbenulligheden budgettaire problemen kunnen doen rijzen?

Art. 25

Amendement nr. 29 (DOC 51 1467/004), dat is ingediend door *mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s.*, strekt ertoe het begrip «de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen» uit te breiden tot de adoptanten en de voogd. Tevens beoogt het amendement de mogelijkheid te schrappen om de ouders te bestraffen wanneer ze een door het parket voorgestelde bemiddeling niet uitvoeren.

De sanctie die kan worden opgelegd bij een weigering van het volgen van een ouderstage, zoals bedoeld bij artikel 29*bis*, blijft behouden.

Le sous-amendement n°87 (DOC 51 1467/008) du gouvernement vise à supprimer la référence à l'article 45ter.

Les amendements n°44 (DOC 51 1467/005) de *Mme Muriel Gerken (ECOLO)* et 46 (DOC 51 1467/006) de *Mr. Tony Van Parys (CD&V) et consorts* visent à supprimer cette disposition.

Mr. Tony Van Parys (CD&V), coauteur de l'amendement n°46 explicite que cet amendement découle de la vision de son groupe vis-à-vis du stage parental. D'un point de vue humain, le membre estime qu'il n'est pas envisageable d'imposer ce type d'obligations et de condamner des personnes étrangères à l'infraction commise. Cette demande de suppression a également été formulée à l'égard d'autres dispositions similaires du projet.

Art. 26

Aucun amendement n'a été déposé et personne n'a formulé de remarques.

Art. 26bis

L'amendement n°30 (DOC 51 1467/004) de *Mme Karine Lalieux (PS)* et consorts remplace l'article 100bis de la loi sur la protection de la jeunesse afin de préciser les règles d'entrée en vigueur des nouvelles dispositions de la loi relative à la protection de la jeunesse, vis-à-vis des affaires en cours. Pour ces affaires, les délais prévus par ces nouvelles dispositions valent à compter du lendemain de l'entrée en vigueur de la loi relative à la protection de la jeunesse.

L'auteur de l'amendement précise que le dit amendement modifie les dispositions transitoires de la loi relative à la protection de la jeunesse, qui ne sont plus d'actualité.

Mr. Alfons Borginon (VLD), président de la commission objecte que cet amendement devrait préciser que les dits délais devraient courir non pas à compter de l'entrée en vigueur de la loi précitée (loi originelle relative à la protection de la jeunesse, déjà en vigueur) mais à compter de la présente loi (projet en discussion portant modification de la loi originelle).

Subamendement nr. 87 (DOC 51 1467/008) van *de regering* strekt ertoe de verwijzing naar artikel 45ter te schrappen.

De amendementen nrs. 44 (DOC 51 1467/005) van *mevrouw Muriel Gerken (Ecolo)* en 46 (DOC 51 1467/006) van *de heren Tony Van Parys (CD&V) en Servais Verherstraeten (CD&V)* strekken ertoe die bepaling weg te laten.

De heer Tony Van Parys (CD&V), mede-indiener van amendement nr. 46, licht toe dat dit amendement een uitvloeisel is van het standpunt van zijn fractie ten aanzien van de ouderstage. Uit menselijk oogpunt meent het lid dat men personen die niets te maken hebben met het gepleegde misdrijf, dat soort van verplichtingen niet mag opleggen en ze niet mag veroordelen. Tevens werd dat verzoek tot weglating ook ingediend ten aanzien van soortgelijke bepalingen van het wetsontwerp.

Art. 26

Op dit artikel werden geen amendementen ingediend. Er werden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 26bis

Amendement nr. 30 (DOC 51 1467/004) van *mevrouw Karine Lalieux (PS)* c.s. strekt tot vervanging van artikel 100bis van de wet betreffende de jeugdbescherming, teneinde te preciseren wanneer de nieuwe wetsbepalingen betreffende de jeugdbescherming in werking zullen treden ten aanzien van de hangende zaken. Voor die zaken worden de in de nieuwe bepalingen vermelde termijnen berekend vanaf de dag die volgt op de inwerkingtreding van voormelde wet.

De indienster preciseert dat dit amendement de overgangsbepalingen van de wet betreffende de jeugdbescherming wijzigt, aangezien die niet langer actueel zijn.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) werpt op dat dit amendement zou moeten preciseren dat de betrokken termijnen niet ingaan op de datum van inwerkingtreding van de voormelde wet (waarbij de oorspronkelijke, vigerende wet betreffende de jeugdbescherming wordt bedoeld), maar wel vanaf de datum van inwerkingtreding van de toekomstige wet (gegrond op het ter bespreking voorliggende wetsontwerp tot wijziging van de oorspronkelijke wet).

M. Maene dépose alors un sous-amendement n° 100 qui vise à rencontrer l'observation faite par le président.

À la demande Mr. Tony Van Parys (CD&V), la ministre précise que, dès l'entrée en vigueur de la loi, l'ensemble des dispositions s'appliquent y compris aux procédures en cours, à l'exception des procédures visés par l'amendement en ce qui concerne les délais qui commencent à courir le lendemain de la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 27, 28, 28bis et 28ter

L'amendement n°11 (DOC 51 1467/004) de Mme Karine Lalieux (PS) et consorts introduit deux nouveaux articles 27 et 28. L'article 27 initial du projet devient l'article 28bis; l'article 28 initial devient l'article 28ter.

L'article 27 nouveau modifie l'article 30 du code d'instruction criminelle et vise à empêcher que, en cas de dessaisissement, les pièces du dossier relatives à la personnalité et au milieu de vie de la personne poursuivie soient transmises à d'autres personnes poursuivies et à la partie civile.

L'article 28 (nouveau) modifie l'article 216quater du code d'instruction criminelle afin que, en cas de dessaisissement, la saisine du tribunal par voie de procès-verbal soit privilégiée, pour obtenir la fixation et le jugement dans un délai plus rapide.

Mme Lalieux (PS) précise que le délai maximum prévu par l'article 216quater du code d'instruction criminelle reste bien fixé à 2 mois mais que l'on va tenter, dans la mesure du possible, de réduire ce délai.

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne qu'aucune sanction n'est prévue en cas de non-respect de ce délai de 2 mois prévu par l'article 216quater du code d'instruction criminelle et qu'il arrive donc fréquemment que ce délai ne soit pas respecté. Il rappelle à cet égard que les problèmes de délais anormalement longs se posent surtout au niveau des délais de traitement de l'affaire, beaucoup plus qu'au niveau du prononcé du jugement. Cet amendement ne va donc en rien résoudre ce problème; en particulier en ce qui concerne les délais dans les-

De heer Jean-Claude Maene (PS) c.s. dient daarop, als subamendement op amendement nr. 30 (DOC 51 1467/004), amendement nr. 100 (DOC 51 1467/009) in, dat ertoe strekt tegemoet te komen aan de opmerking van de voorzitter.

In antwoord op de vraag van de heer Tony Van Parys (CD&V) preciseert de minister dat alle wetbepalingen ook op de hangende zaken van toepassing zullen zijn zodra de wet in werking treedt. Uitzonderingen daarop zijn de bij dit amendement bedoelde procedures, waarvoor de termijnen worden berekend vanaf de dag die volgt op de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

Art. 27, 28, 28bis en 28ter

Mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. dient amendement nr. 11 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt twee nieuwe artikelen in te voegen, met name de artikelen 27 en 28. Het oorspronkelijke artikel 27 zou artikel 28bis worden, het oorspronkelijke artikel 28 wordt dan artikel 28ter.

Artikel 27 (nieuw) wijzigt artikel 30 van het Wetboek van strafvordering en strekt ertoe te voorkomen dat de stukken van het dossier die verband houden met de persoonlijkheid en de leefomgeving van de vervolgte persoon, bij uithandengeving zouden worden meegeëeeld aan andere vervolgte personen en aan de burgerlijke partij.

Artikel 28 (nieuw) wijzigt artikel 216quater van het Wetboek van Strafvordering opdat de aanhangigmaking van de rechtbank bij uithandengeving bij voorkeur aan de hand van een proces-verbaal zou gebeuren, teneinde zo snel mogelijk de rechtsdag te kunnen bepalen en tot een uitspraak te komen.

De indienster preciseert dat de bij artikel 216quater van het Wetboek van strafvordering ingestelde termijn van twee maanden wel degelijk behouden blijft, maar dat men in de mate van het mogelijke zal pogen die termijn in te perken.

De heer Tony Van Parys (CD&V) beklemtoont dat in geen enkele sanctie is voorzien voor de gevallen waarin de bij artikel 216quater van het Wetboek van strafvordering ingestelde termijn van twee maanden niet in acht wordt genomen. Derhalve komt het vaak voor dat die termijn wordt geschonden. Hij herinnert er in dat verband aan dat het probleem van de abnormaal lange termijnen vooral rijst bij de behandeling van de zaak, en veel minder bij de uitspraak van het vonnis. Dit amendement zal het probleem dus geenszins oplossen, vooral

quels les experts doivent remettre leurs rapports, du fait que l'on trouve trop peu d'experts et que les indemnités pour ces experts sont beaucoup trop basses (à l'heure actuelle à peine 200 euros).

M. Melchior Wathelet (cdH) se demande s'il est bien souhaitable de traiter de ce problème via une modification du Code d'instruction criminelle puisque certaines dispositions de cette procédure de transfert de dossier se trouvent au sein de la loi relative à la protection de la jeunesse. Ne serait-il pas souhaitable de traiter de l'ensemble de ce problème dans une seule loi?

M. Alfons Borginon (VLD), président de la commission répond au membre que le système envisagé par l'amendement est parfaitement logique puisqu'un dessaisissement fait aboutir le dossier devant le juge classique. Il est dès lors normal que ce soit alors le code d'instruction criminelle qui soit d'application. L'inclusion d'une règle dans telle ou telle loi est fonction de la personne à qui l'on s'adresse (greffe du Tribunal de la jeunesse ou du tribunal auquel l'affaire aboutit, suite au dessaisissement).

Art. 29

Aucun amendement n'a été déposé et aucune remarque n'a été formulée.

Art. 30

Aucun amendement n'a été déposé.

M. Tony Van Parys (CD&V) souligne que, dans la proposition de loi (DOC 51 0288/001) qu'il a introduite, la durée d'une mesure provisoire de placement est toujours déduite de la peine privative de liberté prononcée ultérieurement. Le projet du gouvernement en discussion limite par contre une telle imputation aux seuls cas de dessaisissements. Le membre estime que le projet en discussion devrait également prévoir ce principe de l'imputation s'appliquant en toutes situations.

Art. 31

Aucun amendement n'a été déposé.

M. Tony Van Parys (CD&V) met en avant la remarque posée par le Conseil d'État dans son avis 37.536 (DOC 51 1467/001, pages 81 et s.).

niet op het stuk van de termijnen waarbinnen de deskundigen hun rapport moet indienen, want men vindt te weinig deskundigen en hun vergoedingen zijn veel te laag (thans nauwelijks 200 euro).

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt of het wel wenselijk is dat probleem te behandelen via een wijziging van het Wetboek van strafvordering aangezien sommige bepalingen van die procedure van overdracht van dossiers in de wet inzake de jeugdbescherming zijn opgenomen. Zou het niet wenselijk zijn dat hele vraagstuk in één wet te behandelen?

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) antwoordt het lid dat de door het amendement overwogen regeling perfect logisch is aangezien het dossier als gevolg van een uithandengeving bij de gewone rechter terecht komt. Het is dan ook normaal dat het Wetboek van strafvordering van toepassing is. De inlassing van een regel in deze of gene wet hangt af van de persoon tot wie men zich richt (griffie van de jeugdrechtbank of van de rechtbank waarbij de zaak terecht komt, als gevolg van de uithandengeving).

Art. 29

Er werd geen enkel amendement ingediend en geen enkele opmerking gemaakt.

Art .30

Er werd geen enkel amendement ingediend.

De heer Tony Van Parys (CD&V) attendeert erop dat in zijn wetsvoorstel (DOC 51 0288/001) de duur van een voorlopige plaatsingsmaatregel steeds wordt afgetrokken van de naderhand uitgesproken vrijheidsstraf; in het ter bespreking voorliggende wetsontwerp van de regering geldt die toerekening daarentegen alleen in de gevallen van uithandengeving. Volgens het lid zou het voorliggende wetsontwerp eveneens moeten bepalen dat die toerekening in alle situaties van toepassing is.

Art .31

Er werd geen enkel amendement ingediend.

De heer Tony Van Parys (CD&V) wijst op de opmerking die de Raad van State heeft gemaakt in zijn advies nr. 37.536 (DOC 51 1467/001, blz. 81 en volgende).

Selon le membre, le Conseil d'État est d'avis qu'il n'appartient pas à l'autorité fédérale de charger des organes relevant de son autorité, de coordonner des mesures portant exécution de mesures appartenant à la compétence exclusive Communautés. Il estime donc qu'il existe un problème d'empiètement de compétences.

Il cite également le point 4.2 de l'avis du Conseil Supérieur de la Justice concernant les magistrats de liaison (DOC 51 1467/002, page 19), aux termes duquel:

«4.2. *Création de la fonction de magistrat de liaison (article 144quinquies du Code judiciaire inséré par l'article 34 de l'avant-projet). L'avant-projet de loi prévoit l'instauration de la fonction de magistrat de liaison en matière de jeunesse. Ce magistrat est notamment chargé de coordonner l'exécution des décisions judiciaires. Le C.S.J. se demande si le projet de loi ne pallie pas en réalité aux lacunes des Régions et Communautés à cet égard. Ces magistrats de liaison n'auraient aucune raison d'être si le juge de la jeunesse disposait d'un nombre suffisant de services compétents des Régions et Communautés.*»

Seul le juge de la jeunesse est habilité à prendre une décision à l'égard du jeune, il paraît inadéquat qu'un autre magistrat vienne modaliser cette décision et supporte la responsabilité des carences des Régions et Communautés.

L'intervenant estime d'une part que le Conseil Supérieur de la Justice est d'avis qu'il appartiendrait aux Communautés d'assurer elles-mêmes ce service dévolu, par le projet en discussion, aux magistrats de liaison et d'autre part qu'il est inadéquat de charger un organe autre que le juge de la jeunesse de cette tâche de coordination. Le membre en conclut donc qu'il est inadéquat de faire assurer une telle tâche de liaison par un magistrat de liaison fédéral.

M. Melchior Wathelet (cdH), bien qu'il comprenne que ces magistrats de liaison vont pouvoir décharger les juges de la jeunesse du travail fastidieux de recherche de places en institutions, faisant ainsi diminuer la pression que doivent subir ces juges de la jeunesse, craint néanmoins que ces magistrats de liaison n'aient pas une connaissance suffisante des dossiers pour pouvoir déterminer l'ordre de priorité le plus adéquat lorsque le nombre de places disponibles en institutions s'avérerait insuffisant. Il insiste sur le fait que ces magistrats de liaison ne permettront pas de créer des places supplémentaires en institutions et seront ainsi confrontés au même problème de manque de place. Le membre re-

Volgens het lid is de Raad van State van oordeel dat het niet de federale overheid toekomt instanties die onder haar bevoegdheid vallen ermee te belasten maatregelen te coördineren die de tenuitvoerlegging inhouden van maatregelen die tot de exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen behoren. Er is volgens hem dus een echt probleem van bevoegdheidsaanmatiging.

Hij haalt tevens het punt 4.2 van het advies van de Hoge Raad voor de Justitie aan in verband met de verbindingsmagistraten (DOC 51 1467/002, blz. 19), dat luidt als volgt:

«4.2. *Creëtie van de functie van verbindingsmagistraat (artikel 144quinquies van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd door artikel 34 van het voorontwerp). Het voorontwerp van wet bepaalt de inrichting van de functie van verbindingsmagistraat in jeugdzaken.*

Die verbindingsmagistraat zal onder meer instaan voor de coördinatie van de tenuitvoerlegging van de rechterlijke beslissingen. De H.R.J. vraagt zich af of het wetsontwerp eigenlijk niet de lacunes van de gewesten en gemeenschappen in deze materie dicht. Mocht de jeugdrechter voldoende bevoegde diensten van de gemeenschappen en gewesten tot beschikking hebben, dan zouden die verbindingsmagistraten geen bestaansreden hebben.

Enkel de jeugdrechter is gemachtigd om een beslissing jegens de jongere te nemen, het lijkt ongepast dat een andere magistraat nadien, bij de tenuitvoerlegging, die beslissingen zou wijzigen en de verantwoordelijkheid draagt voor de tekortkomingen van de gewesten en gemeenschappen.»

De spreker is van mening dat eensdeels de Hoge Raad voor de Justitie van oordeel is dat de gemeenschappen zelf zouden moeten zorgen voor die dienst waarmee, krachtens het wetsontwerp, de verbindingsmagistraten worden belast, en dat het anderdeels niet past een ander orgaan dan de jeugdrechter met die coördinatietaak te belasten. Het lid leidt daaruit af dat het niet past een federaal verbindingsmagistraat te belasten met een dergelijke verbindingstaak.

De heer Melchior Wathelet (cdH) begrijpt weliswaar dat die verbindingsmagistraten de jeugdrechters zullen kunnen ontlasten van de vervelende taak van het zoeken naar plaatsen in instellingen, waardoor de druk op die jeugdrechters zal verminderen. Toch vreest hij dat die verbindingsmagistraten geen toereikende kennis hebben van de dossiers om de meest geschikte volgorde van prioriteiten te bepalen als blijkt dat er onvoldoende plaatsen zijn in de instellingen. Hij legt er de nadruk op dat die verbindingsmagistraten niet de mogelijkheid zullen hebben bijkomende plaatsen te creëren in instellingen en dat ze zodoende zullen te kampen hebben met hetzelfde probleem van gebrek aan plaat-

prend également la remarque émise par M. Tony Van Parys (CD&V) suite à l'avis émis par le Conseil Supérieur de la Justice, selon lequel « *Seul le juge de la jeunesse est habilité à prendre une décision à l'égard du jeune* ».

M. Alain Courtois (MR) approuve cette disposition du projet visant à introduire les magistrats de liaison car il est vital pour les juges de la jeunesse de ne plus devoir passer tout leur temps au téléphone pour décrocher une place en institution pour les jeunes dont ils traitent le dossier.

M. Melchior Wathelet (cdH) craint que cette mesure n'aboutisse à une déresponsabilisation des juges de la jeunesse, sans résoudre la problématique du manque de place en institutions et des mesures alternatives possibles à l'égard des jeunes.

M. Van Parys a bien sûr raison quand il dit que ce n'est pas la tâche des juges de la jeunesse de s'occuper de trouver une place en institution mais c'est précisément pour cela que la Conseil Supérieur de la Justice a estimé, dans son avis, que les Communautés et Régions devraient prendre en charge cette tâche. Le membre émet donc une double objection: d'une part ce mécanisme met à charge du juge de liaison la tâche de trouver une place, ce qui ne fait que déplacer le problème au lieu de le résoudre et d'autre part un magistrat fédéral intervient alors qu'il faudrait que ce soit une instance des Communautés et Régions, conformément aux avis du Conseil Supérieur de la justice et du Conseil d'État.

M. Alfons Borginon (VLD), président de la commission est d'avis qu'il existe une nécessité d'une instance assurant le pont entre d'une part les services de l'État fédéral et d'autre part ceux des Communautés et Régions. Il n'est pas possible de trouver une institution qui puisse être à la fois des deux côtés du pont. Il serait bien sûr idéal que les Communautés et Régions puissent assurer un service consistant à donner l'aperçu des places disponibles dans leurs institutions et de pouvoir en référer aux magistrats concernés. Puisque ce n'est pas le cas, la présence des magistrats de liaison est pleinement utile.

Il serait néanmoins souhaitable que les Communautés et Régions mettent sur pied une instance de centralisation, connaissant la situation en ce qui concerne les places disponibles, afin d'assurer le contact avec les magistrats concernés.

La ministre estime qu'une telle instance centralisatrice, qui existerait au niveau des Communautés et Ré-

sen. Het lid sluit zich aan bij de opmerking die de heer Van Parys heeft gemaakt als gevolg van het advies van de Hoge Raad voor de Justitie, namelijk dat «enkel de jeugdrechter is gemachtigd om een beslissing jegens de jongere te nemen».

De heer Alain Courtois (MR) stemt in met die bepaling van het wetsontwerp die ertoe strekt de verbindingsmagistraten in te stellen, want het is voor de jeugdrechters van groot belang dat ze niet al hun tijd aan de telefoon moeten doorbrengen om voor de jongeren wier dossier ze behandelen een plaats te vinden in een instelling.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vreest dat die maatregel leidt tot een verantwoordelijkheidsverlies bij de jeugdrechters, zonder dat hij het vraagstuk van het gebrek aan plaatsen in de instellingen en van de mogelijke alternatieve maatregelen ten aanzien van de jongeren oplost.

De heer Van Parys heeft uiteraard gelijk als hij stelt dat het vinden van een plaats in een instelling geen taak is voor de jeugdrechters, maar het is precies om die reden dat de Hoge Raad voor de Justitie in zijn advies heeft aangegeven dat de gemeenschappen en de gewesten die taak op zich zouden moeten nemen. Het lid heeft dus twee bezwaren: enerzijds belast dat mechanisme de verbindingsrechter met het vinden van een plaats, wat alleen maar het probleem verschuift in plaats van het op te lossen, en anderzijds treedt een federaal magistraat op terwijl het een instantie van de gemeenschappen en de gewesten zou moeten zijn, overeenkomstig de adviezen van de Raad van State en van de Hoge Raad voor de Justitie.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) is van mening dat er nood is aan een instantie die zorgt voor een «brug» tussen de diensten van de federale Staat en die van de gemeenschappen en de gewesten. Het is onmogelijk een instelling te vinden die tegelijkertijd aan beide kanten van de «brug» kan staan. Het zou uiteraard ideaal zijn, mochten de gemeenschappen en de gewesten kunnen zorgen voor een dienst die een overzicht geeft van de in hun instellingen beschikbare plaatsen en de betrokken magistraten daarvan in kennis te stellen. Aangezien zulks niet het geval is, is een verbindingsmagistraat volkomen nuttig.

Toch zou het wenselijk zijn dat de gemeenschappen en de gewesten een centraliserende instantie oprichten, die de situatie inzake beschikbare plaatsen kent, teneinde het contact met de betrokken magistraten te waarborgen.

Volgens *de minister* zal een dergelijke centraliserende instantie, die op het niveau van de gemeenschappen

gions, ne suffirait pas à résoudre le problème. Il existe sur le terrain une situation de surchauffe et le Conseil Supérieur de la Justice a relevé cette problématique du manque de places disponibles. Ce problème existe tant au niveau fédéral (prisons pour adultes) qu'au niveau des Communautés et Régions (institutions de protection de la jeunesse pour mineurs); les juges de la jeunesse doivent donc, à l'heure actuelle, faire du lobbying; l'énorme stress que cela génère dans leur chef les amène alors parfois à prendre des décisions étonnantes, comme celle consistant à ordonner le placement d'un jeune, au domicile même de la ministre ou au ministère de la justice. Une telle situation anormale doit cesser.

La ministre estime, à l'encontre des affirmations de M. Tony Van Parys (CD&V), que le projet à l'examen rencontre bien les objections émises par le Conseil d'État. En effet, le point 3° concernant les mineurs en danger a été éliminé (voir article 32, 3° du projet soumis à l'avis du Conseil d'État, Doc 51 1467/001, page 76). Elle souligne que le magistrat de liaison a une tâche de facilitateur pour les ordres de priorité, c'est-à-dire; on attend d'eux qu'ils servent d'interface et favorisent le dialogue entre les magistrats afin de mieux déterminer les ordres de priorité, sans quoi tous les magistrats peuvent estimer que leur dossier est le plus prioritaire et demander chacun la première priorité, provoquant ainsi un «struggle for life» entre magistrats. Il s'agira donc d'une tâche lourde, stressante et difficile; il leur faudra avoir la connaissance des besoins et des possibilités existantes. La ministre défend donc pleinement cette disposition.

M. Alain Courtois (MR) établit un parallèle avec un tribunal d'application des peines, pour lequel tout le monde reconnaît la nécessité de la présence d'un magistrat. Du fait de la surchauffe dans le secteur des juges de la jeunesse, la présence d'un magistrat est également requise.

La ministre précise que ces magistrats de liaison seront des magistrats supplémentaires, hors cadre, et que les budgets nécessaires ont été prévus à cet effet. Le nombre de magistrats de la jeunesse actifs ne risque donc pas de diminuer suite à l'application de cette disposition.

M. Melchior Wathelet (cdH) rappelle sa remarque précédente, concernant le fait que ces magistrats de référence connaîtront moins bien le dossier du jeune, ayant donc plus de difficultés à déterminer le bon ordre

en de gewesten zou bestaan, niet volstaan om het probleem op te lossen. Er is in het veld een situatie van oververhitting en de Hoge Raad voor de Justitie heeft dat vraagstuk van het gebrek aan beschikbare plaatsen voor het voetlicht gebracht. Dat probleem bestaat zowel op federaal niveau (gevangenissen voor volwassenen) als op dat van de gemeenschappen en de gewesten (instellingen voor de bescherming van minderjarigen); de jeugdrechters moeten thans dus lobbyen; de grote stress die dat bij hen veroorzaakt, zet hen er soms toe aan verrassende beslissingen te nemen, zoals die welke erin bestaat de plaatsing van een jongere te bevelen in de woning zelf van de minister, of in het ministerie van Justitie. Die abnormale situatie moet ophouden.

In tegenstelling tot wat de heer Van Parys beweert, is de minister van oordeel dat het voorliggende wetsontwerp wel degelijk inspeelt op de bezwaren van de Raad van State. Het punt 3°, in verband met de minderjarigen in gevaar, werd immers geschrapt (zie artikel 32, 3°, van het voorontwerp van wet dat voor advies aan de Raad van State werd voorgelegd, DOC 51 1467/001, blz. 76). Ze wijst erop dat de verbindingsmagistraat de volgorden van prioriteiten moet vergemakkelijken, dat wil zeggen dat van die magistraten wordt verwacht dat ze dienen als tussenpersoon en dat ze de dialoog tussen de magistraten bevorderen teneinde de volgorden van prioriteiten beter te bepalen, zoniet kunnen alle magistraten ervan uitgaan dat hun dossier het meest prioritaire is en kunnen ze allemaal de eerste prioriteit vragen, wat een «struggle for life» tussen magistraten veroorzaakt. Het zal dus om een zware, stresserende en moeilijke taak gaan; ze zullen kennis moeten hebben van de behoeften en de bestaande mogelijkheden. De minister verdedigt dus ten volle die bepaling.

De heer Alain Courtois (MR) trekt een parallel met een strafuitvoeringsrechtbank, waarover iedereen het eens is dat de aanwezigheid van een magistraat vereist is. Door de oververhitting in de sector van de jeugdrechters is de aanwezigheid van een magistraat eveneens vereist.

De minister stipt aan dat de verbindingsmagistraten bijkomende magistraten zullen zijn, buiten formatie, en dat is voorzien in de daartoe vereiste budgetten. Het aantal actieve jeugdmagistraten dreigt dus niet te dalen als gevolg van de toepassing van die bepaling.

De heer Melchior Wathelet (cdH) herinnert aan zijn vorige opmerking in verband met het feit dat die referentiemagistraten het dossier van de jongere minder goed zullen kennen en dat ze dus meer moeite zul-

de priorité, même s'ils auront une connaissance plus large de la problématique des places disponibles.

La ministre répond que, dans la situation actuelle, les magistrats considèrent quasiment tous leurs dossiers comme étant la première priorité.

M. Tony Van Parys (CD&V) rappelle son opinion selon laquelle l'institution des magistrats de liaison constitue un empiètement de compétences sur celles des Communautés et Régions et se réfère une nouvelle fois aux avis précités du Conseil d'État et du Conseil Supérieur de la Justice.

La ministre réaffirme de son côté qu'il n'y a pas d'empiètement de compétence car le projet initial a été adapté en tenant compte des remarques du Conseil d'État. Une fonction de facilitateur de dialogue ne confisque en rien des compétences aux Communautés et Régions.

M. Jean-Claude Maene (PS) précise que le magistrat de liaison a une fonction à double face: d'une part il assure la liaison avec toute une série d'institutions et d'autre part, il assure également la liaison avec les autres magistrats. Ce magistrat pourra ainsi donner une réponse au problème des pratiques divergentes entre différents arrondissements; dans certains arrondissements, on recourt ainsi au placement à titre de sanction, sans que cela soit, selon le membre, approprié. Il réfute ainsi la thèse de *M. Tony Van Parys (CD&V)*, selon laquelle la fonction du magistrat de liaison se limiterait au contact avec les institutions de placement des Communautés et Régions, oubliant par la même une autre fonction de ce magistrat, jugée essentielle par le membre, consistant à assurer une unité des pratiques entre les différents arrondissements judiciaires.

À la demande de *Mr. Melchior Wathelet (cdH)*, *la ministre* précise que le juge de la jeunesse sera tenu au courant des décisions prises par le magistrat de liaison à propos des dossiers dont il a eu la charge.

M. Tony Van Parys (CD&V) insiste sur l'énoncé de l'article 144quinquies, alinéa 2, 1°, introduit par le projet duquel il ressort, selon le membre, un empiètement de compétences au détriment des Communautés et Régions.

La ministre répond que, dans le cadre du dialogue entre un juge de la jeunesse et une institution de placement, la juridiction de la jeunesse effectue une sorte de

len hebben om de goede volgorde van prioriteiten te bepalen, ook al zullen ze een ruimere kennis hebben van het vraagstuk van de beschikbare plaatsen.

De minister antwoordt dat in de huidige situatie de magistraten ervan uitgaan dat nagenoeg al hun dossiers van de hoogste prioriteit zijn.

De heer Tony Van Parys (CD&V) herinnert aan zijn standpunt dat de instelling van de verbindingsmagistraten een bevoegdheidsaanmatiging is ten nadele van de gemeenschappen en de gewesten. Hij verwijst nogmaals naar de voormelde adviezen van de Raad van State en van de Hoge Raad voor de Justitie.

De minister stelt opnieuw dat er geen bevoegdheidsaanmatiging is want het oorspronkelijke voorontwerp van wet werd aangepast rekening houdend met de opmerkingen van de Raad van State.

Een functie die erin bestaat de dialoog te vergemakkelijken doet in geen geval afbreuk aan de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten.

De heer Jean-Claude Maene (PS) preciseert dat de verbindingsmagistraat een tweezijdige functie heeft: hij zorgt voor de verbinding met enerzijds een hele reeks van instellingen en anderzijds de andere magistraten. Die magistraat zal aldus een antwoord kunnen aanreiken voor het probleem van de uiteenlopende praktijken tussen de verschillende arrondissementen; in sommige arrondissementen wordt de plaatsing gebruikt als een sanctie, zonder dat zulks volgens het lid adequaat is. Zo weerlegt hij de stelling van de heer Van Parys dat de functie van de verbindingsmagistraat zich zou beperken tot het contact met de plaatsingsinstellingen van de gemeenschappen en de gewesten, waarbij hij een andere functie van die magistraat uit het oog verliest, die het lid essentieel acht en die erin bestaat te zorgen voor eenheid in de praktijken tussen de verschillende gerechtelijke arrondissementen.

Op een vraag van *de heer Melchior Wathelet (cdH)* geeft *de minister* aan dat de jeugdrechter op de hoogte zal worden gehouden van de beslissingen van de verbindingsmagistraat in verband met de dossiers die hij heeft behandeld.

De heer Tony Van Parys (CD&V) legt de nadruk op het ontworpen artikel 144quinquies, tweede lid, 1°, waaruit volgens hem een bevoegdheidsaanmatiging blijkt ten nadele van de gemeenschappen en de gewesten.

De minister antwoordt dat in het kader van de dialoog tussen een jeugdrechter en een plaatsingsinstelling de jeugdrechtbank een soort van gelobby uitoefent,

lobbying, suggérant sur base des données dont elle dispose, sans aucunement imposer quoi que ce soit, un ordre de placement. Le magistrat de liaison ne pourra pas faire plus, avec comme conséquence qu'aucune compétence n'est confisquée par le fédéral au détriment des Communautés. En aucun cas le magistrat de liaison ne décidera à la place des Communautés.

M. Tony Van Parys (CD&V) est d'avis que le but premier de cette disposition est de remédier aux carences des Communautés dans ce domaine.

La ministre estime que les Communautés et Régions remplissent correctement leurs obligations, puisqu'elles fournissent bien l'information requise quant au nombre de places disponibles. Il s'agit de l'exercice de compétences différentes, nécessitant un dialogue entre l'État fédéral et les Communautés.

Art. 32

Aucun amendement n'a été déposé.

Art. 32bis (nouveau)

L'amendement n°31 (DOC 51 1467/004) de *Mme Karine Lalieux (PS) et consorts* est retiré.

L'amendement n°60 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* modifie le code judiciaire afin qu'un des trois juges qui composent les chambres compétentes à l'égard des mineurs, pour lesquelles le juge de la jeunesse peut se dessaisir, ait une connaissance spécifique en droit de la jeunesse.

Mme Karine Lalieux (PS) précise que cet amendement vise à prévoir une obligation de formation vis-à-vis des juges concernés.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) estime qu'il serait préférable que, en cas de dessaisissement, des juges du tribunal de la jeunesse viennent siéger au sein de la juridiction ordinaire à qui l'affaire est renvoyée. Il estime donc que le système envisagé par le projet provoque du gaspillage.

La ministre confirme que la juridiction ordinaire à qui l'affaire sera renvoyée, suite au dessaisissement, ne comprendra pas de juges du tribunal de la jeunesse.

waardoor ze op grond van de gegevens waarover ze beschikt een plaatsingsbevel suggereert, zonder wat dan ook op te leggen. De verbindingsmagistraat zal niet meer kunnen doen, met als gevolg dat de federale overheid geen enkel bevoegdheid inpalmt ten koste van de gemeenschappen. De verbindingsmagistraat zal in geen geval beslissen in de plaats van de gemeenschappen.

Volgens *de heer Tony Van Parys (CD&V)* bestaat het hoofddoel van die bepaling erin de tekortkomingen van de gemeenschappen terzake te verhelpen.

De minister vindt dat de gemeenschappen en de gewesten hun verplichtingen correct nakomen aangezien ze wel degelijk de vereiste informatie over het aantal beschikbare plaatsen verstrekken. Het betreft de uitoefening van onderscheiden bevoegdheden, die een dialoog vereist tussen de federale Staat en de gemeenschappen.

Art. 32

Er wordt geen enkel amendement ingediend.

Art. 32bis (nieuw)

Amendement nr. 31 (DOC 51 1467/004) van *mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s.* wordt ingetrokken.

Amendement nr. 60 (DOC 51 1467/007) van *mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* strekt ertoe het Gerechtelijk Wetboek te wijzigen, teneinde erin te voorzien dat één van de drie rechters uit wie de kamers zijn samengesteld en die bevoegd zijn voor minderjarigen van wie de jeugdrechter de zaak uit handen kan geven, een specifieke kennis dient te hebben van het jeugdrecht.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) preciseert dat er met dit amendement een verplichte vorming moet komen voor de betrokken rechters.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) acht het verkieslijk dat rechters bij de jeugdrechtbank in geval van uithandengeving zitting komen nemen in het gewone rechtscollege waarnaar de zaak wordt verwezen. Volgens hem leidt de overwogen regeling dus tot verspilling.

De minister bevestigt dat het gewone rechtscollege waarnaar de zaak na de uithandengeving wordt verwezen, geen rechters bij de jeugdrechtbank zal omvatten.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) demande alors à la ministre comment ce système sera organisé, combien cela va coûter et en fonction de quels critères objectifs il sera décidé si oui ou non la condition de formation requise sera remplie.

La ministre communique qu'un amendement est déposé par la majorité afin que le Conseil Supérieur de la Justice organise cette formation.

Art. 32ter (nouveau)

L'amendement n°61 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* prévoit une formation obligatoire pour les magistrats désignés par le président du tribunal de première instance en cas d'empêchement d'un juge du tribunal de la jeunesse.

Mme Karine Lalieux (PS) précise que cette disposition introduit également une obligation de formation. Cette disposition a été introduite suite à une demande du Conseil Supérieur de la Justice.

Art. 32quater (nouveau)

L'amendement n°62 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* complète l'article 92, § 1er, du code judiciaire afin que les affaires aboutissant devant le juge ordinaire, suite à un dessaisissement, soient traitées par des chambres à 3 juges.

M. Servais Verherstraeten (CD&V), suite aux éclaircissements donnés par la ministre concernant l'article 32bis (nouveau), se demande s'il ne serait pas souhaitable de préciser que, les juges de la jeunesse qui ont siégés au sein de la juridiction de la jeunesse qui a prononcé la décision de dessaisissement, ne peuvent faire partie de la chambre à 3 juges du tribunal à qui l'affaire est renvoyée.

M. Alfons Borginon (VLD), président de la commission répond que l'article 92, § 1er, du code judiciaire n'est pas l'endroit approprié pour mentionner ce genre de précision.

La ministre déclare qu'en cas de dessaisissement, on passe à la juridiction des adultes; ce sera donc nécessairement un juge du tribunal correctionnel qui pren-

Vervolgens vraagt *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* aan de minister hoe die regeling zal worden georganiseerd, hoeveel ze zal kosten en volgens welke objectieve criteria zal worden besloten of al dan niet aan de vereiste opleiding is voldaan.

De minister deelt mee dat de meerderheid een amendement indient dat ertoe strekt die opleiding door de Hoge Raad voor de Justitie te laten organiseren.

Art. 32ter (nieuw)

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 61 (DOC 51 1467/007) in, dat een verplichte opleiding in uitzicht stelt voor magistraten die door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg worden aangewezen in geval van verhindering van een rechter bij de jeugdrechtbank.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) preciseert dat die bepaling tevens de verplichting oplegt een opleiding te volgen. Die bepaling werd ingevoegd op verzoek van de Hoge Raad voor de Justitie.

Art. 32quater (nieuw)

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 62 (DOC 51 1467/007) in, dat strekt tot aanvulling van artikel 92, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek. Het is de bedoeling er daarmee voor te zorgen dat zaken die ingevolge de uithandengeving uiteindelijk voor de gewone rechter worden gebracht, worden behandeld door kamers met drie rechters.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) vraagt zich na de toelichtingen van de minister over artikel 32bis (nieuw) af of het niet wenselijk ware te preciseren dat de rechters, die zitting hebben gehad in de jeugdrechtbank die de beslissing tot uithandengeving heeft uitgesproken, geen deel mogen uitmaken van de kamer met drie rechters bij de rechtbank waarnaar de zaak wordt verwezen.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) antwoordt daarop dat artikel 92, § 1, niet de geëigende plaats is om een dergelijke nadere bepaling in op te nemen.

De minister geeft aan dat de zaak in geval van uithandengeving voor een rechtcollege voor volwassenen komt. Het dossier zal dus noodzakelijkerwijze door

dra le dossier; il faudra simplement veiller à ce qu'au sein de la chambre concernée de ce tribunal correctionnel il y a au moins un des juges qui soit formé à la problématique du droit de la jeunesse.

M. Alain Courtois (MR) s'interroge sur l'attitude qu'il y aurait lieu d'adopter de la part des juges concernés si un magistrat de la jeunesse, ayant siégé au sein du tribunal de la jeunesse ayant prononcé le dessaisissement, exercerait par la suite la fonction de juge auprès de la chambre du tribunal correctionnel à qui l'affaire est renvoyée.

M. Alfons Borginon (VLD), président de la commission estime que cette situation pourrait surtout se présenter dans certains petits tribunaux.

M. Claude Marinower (VLD) estime qu'en pareil cas, les règles normales d'incompatibilités devraient pouvoir s'appliquer. Ainsi, par exemple, en période de vacances, il faudrait faire appel à un magistrat suppléant. En application de ces règles d'incompatibilités, le juge de la jeunesse qui a siégé au sein de la chambre de la jeunesse ayant prononcé le dessaisissement ne pourrait plus siéger au sein de la chambre correctionnelle à qui l'affaire est renvoyée.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) propose d'inclure une telle règle dans les dispositions du code judiciaire relatives aux incompatibilités.

M. Alfons Borginon (VLD), président de la commission estime qu'il ne s'agit pas d'un problème légal puisque les règles d'incompatibilités existent déjà en ce sens. Le véritable problème se situe au plan pratique, pour les petits tribunaux.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) donne alors lecture de l'article 292 du code judiciaire, relatif au cumul des fonctions, aux termes duquel:

«*Le cumul des fonctions judiciaires est interdit, sauf dans les cas prévus par la loi.*

Est nulle la décision rendue par un juge qui a précédemment connu de la cause dans l'exercice d'une autre fonction judiciaire.»

Il demande à la ministre si l'on peut considérer cette disposition du code judiciaire comme applicable à la problématique en discussion.

de correctionnelle rechtbank moeten worden overgenomen; er dient dan eenvoudigweg voor te worden gezorgd dat binnen de betrokken kamer van die correctionnelle rechtbank ten minste één van de rechters een opleiding in de materie van het jeugdrecht heeft genoten.

De heer Alain Courtois (MR) vraagt zich af welke houding de betrokken rechters zouden moeten aannemen, indien een jeugdmagistraat die zitting heeft gehad in de jeugdrechtbank die de uithandengeving heeft uitgesproken, vervolgens zou optreden als rechter in de kamer van de correctionnelle rechtbank waarnaar de zaak wordt verwezen.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) antwoordt daarop dat die situatie zich vooral zou kunnen voordoen bij sommige kleine rechtbanken.

De heer Claude Marinower (VLD) vindt dat in een dergelijk geval de normale onverenigbaarheidsregels toepasselijk zouden moeten kunnen zijn. Tijdens een vakantieperiode bijvoorbeeld zou een beroep moeten worden gedaan op een plaatsvervangend magistraat. Met toepassing van die onverenigbaarheidsregels zou de jeugdrechter die zitting heeft gehad in de kamer van de jeugdrechtbank die de uithandengeving heeft uitgesproken niet langer zitting kunnen nemen in de correctionnelle kamer waarnaar de zaak wordt verwezen.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) stelt voor een dergelijke regel op te nemen in de in het Gerechtelijk Wetboek vervatte bepalingen wat de onverenigbaarheden betreft.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) acht dit geen knelpunt op het stuk van de wetgeving, aangezien reeds onverenigbaarheidsregels in die zin bestaan. De echte moeilijkheid rijst bij de praktische toepassing ervan bij de kleinschalige rechtbanken.

Vervolgens leest *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* artikel 292 van het Gerechtelijk Wetboek over de cumulatie van rechterlijke ambten voor, dat als volgt luidt:

«*Cumulatie van rechterlijke ambten is verboden, uitgenomen de gevallen die de wet bepaalt.*

Nietig is het vonnis, gewezen door een rechter die vroeger bij het uitoefenen van een ander rechterlijk ambt kennis genomen heeft van de zaak.»

Hij vraagt de minister of er vanuit mag worden gegaan dat die bepaling uit het Gerechtelijk Wetboek van toepassing is op het ter bespreking voorliggende vraagstuk.

La ministre répond que, dans le cas d'un juge qui a siégé au sein du tribunal de la jeunesse qui a prononcé le dessaisissement, celui-ci ne peut alors plus siéger au sein du tribunal correctionnel à qui cette affaire est renvoyée. Ces deux fonctions sont en effet à considérer comme étant deux «*fonctions judiciaires*» au sens de l'article 292 du code judiciaire.

Art. 33

L'amendement n°63 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* transpose au niveau des cours d'appels les obligations de formation que le projet établit également au niveau des juridictions de premier degré.

Mme Karine Lalieux (PS) précise que cette disposition s'inscrit dans la logique des articles précédents, cette fois ci au niveau du degré d'appel.

Mme Hilde Claes (spa-spirit) demande si l'on peut déduire de cette disposition que les chambres spéciales auprès des cours d'appel soient exclusivement compétentes et qu'elles ne puissent donc renvoyer une affaire impliquant un mineur vers les assises.

La ministre répond à cette question de manière négative. On a choisi de maintenir la possibilité de la Cour d'assises pour un mineur d'âge dessaisi. En raison de sa composition concrète (jury d'assises), on ne peut pas imposer une exigence de formation à ce niveau. La ministre fait référence à l'arrêt Bulger du 16 décembre 1999 par lequel la Cour européenne des Droits de l'Homme a estimé que le jugement des mineurs d'âge peut être confié à une juridiction pénale, éventuellement composée d'un jury d'assises.

Art. 34

L'amendement n°64 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* concernant le magistrat de liaison, apporte des modifications techniques et détermine le lieu où les magistrats de liaison exercent leurs fonctions.

M. Alfons Borginon (VLD), président de la commission pose deux questions à la ministre, en ce qui concerne:

– les magistrats de liaison néerlandophones, exerçant leurs fonctions vis-à-vis d'institutions dépendant à

De minister antwoordt daarop dat een rechter die zitting heeft gehad in de jeugdrechtbank die de uithandengeving heeft uitgesproken, niet langer zitting kan nemen in de correctionele rechtbank waarnaar de zaak wordt verwezen. Die twee ambten moeten inderdaad worden beschouwd als twee «*rechterlijke ambten*» in de zin van artikel 292 van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 33

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 63 (DOC 51 1467/007) in, dat ertoe strekt de opleidingsverplichtingen die het wetsontwerp tevens in uitzicht stelt voor de gerechten van eerste aanleg, te extrapoleren naar de hoven van beroep.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) licht toe dat die bepaling in de lijn ligt van de strekking van de vorige artikelen, *in casu* dan op het vlak van hoger beroep.

Mevrouw Hilde Claes (sp.a-spirit) vraagt of uit die bepaling kan worden afgeleid dat de bijzondere kamers bij de hoven van beroep als enige bevoegd zijn, en dat ze derhalve een zaak waarbij een minderjarige betrokken is, niet naar het assisenhof kunnen verwijzen.

De minister bevestigt die deductie» vervangen door: De minister beantwoordt deze vraag negatief. Er is voor geopteerd om de mogelijke voorleiding van een uithandengegeven minderjarige voor het Hof van Assisen te handhaven. Gezien zijn concrete samenstelling (assisenjury), kan geen gelijkaardige opleidingsvereiste worden opgelegd op dat niveau. De Minister herinnert aan het arrest Bulger van 16 december 1999 waarbij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft geoordeeld dat de berechting van minderjarigen mag worden toevertrouwd aan een strafgerecht, eventueel samengesteld met een assisenjury.

Art. 34

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient met betrekking tot de verbindingsmagistraat amendement nr. 64 (DOC 51 1467/007) in, dat ertoe strekt technische wijzigingen aan te brengen en de plaats te bepalen waar de verbindingsmagistraten in jeugdzaken hun ambt uitoefenen.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) stelt de minister twee vragen over:

– de Nederlandstalige verbindingsmagistraten die hun ambt uitoefenen ten aanzien van instellingen die tege-

la fois de la Communauté flamande et de la Commission communautaire commune de la Région de Bruxelles-Capitale et

– les magistrats de liaison francophones, exerçant leurs fonctions vis-à-vis d'institutions dépendant à la fois de la Communauté française et de la Commission communautaire commune.

1. Y a-t-il au sein de la Commission communautaire commune des institutions qui pourraient se voir concernées par les contacts avec les magistrats de liaison francophones ou néerlandophones?

2. Lorsque la Commission communautaire néerlandophone (*VGC-Vlaamse Gemeenschapscommissie*) agit, elle n'agit pas en tant qu'institution autonome mais en tant qu'organe subordonné de la Communauté flamande. En va-t-il de même pour la Commission communautaire francophone (Cocof)?

La ministre répond que la Cocof pourrait se voir attribuer, en théorie, des compétences dans ce domaine mais que, jusqu'à présent, il n'a pas été fait usage de cette possibilité. Si de telles compétences étaient attribuées à la Cocof, elle agirait alors par décret.

Art. 34bis (nouveau)

L'amendement n°65 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* rend applicable certaines dispositions concernant les nominations des magistrats, applicables aux magistrats de liaison en matière de jeunesse. Il s'agit en l'occurrence de la suspension des délais de désignation du 15 juillet au 15 août, prévue par l'article 58bis du code judiciaire.

Mme Karine Lalieux (PS) précise qu'il s'agit de calquer le statut des magistrats de liaison sur celui des autres magistrats.

Art. 35

L'amendement n°32 (DOC 51 1467/004) de *Mme Karine Lalieux (PS) et consorts* est retiré.

L'amendement n°66 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* apporte une série d'adaptations à l'article 259sexies du code judiciaire, concernant la désignation des titulaires de mandats, afin de donner suite à l'avis du Conseil Supérieur de la Justice estimant nécessaire que les juges de la jeunesse suivent une formation spécialisée, organisée dans le cadre de la formation continue des magistrats.

lijkertijd van de Vlaamse Gemeenschap en van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest afhangen, alsmede over

– de Franstalige verbindingsmagistraten die hun ambt uitoefenen ten aanzien van instellingen die tegelijkertijd van de Franse Gemeenschap en van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie afhangen.

1. Zijn er binnen de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie instellingen die mogelijkerwijs belang hebben bij de contacten met de Nederlandstalige of Franstalige verbindingsmagistraten?

2. Wanneer de Nederlandstalige gemeenschapscommissie (*VGC-Vlaamse Gemeenschapscommissie*) optreedt, treedt zij niet als autonome instelling op, maar als een instantie die afhangt van de Vlaamse Gemeenschap. Geldt hetzelfde voor de Franstalige gemeenschapscommissie (Cocof)?

De minister antwoordt daarop dat de Cocof in theorie bevoegdheden terzake toebedeeld zou kunnen krijgen, maar dat tot dusver nog geen gebruik is gemaakt van die mogelijkheid. Mocht de Cocof dergelijke bevoegdheden krijgen, dan zou ze bij decreet optreden.

Art. 34bis (nieuw)

Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. dient amendement nr. 65 (DOC 51 1467/007) in, dat ertoe strekt sommige bepalingen betreffende de benoeming van magistraten toepasselijk te maken op de verbindingsmagistraten in jeugdzaken. Het gaat er inzonderheid om de aanstellingstermijn waarin artikel 58bis van het Gerechtelijk Wetboek voorziet te schorsen van 15 juli tot 15 augustus.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) preciseert dat het de bedoeling is het statuut van de verbindingsmagistraten op dat van de andere magistraten af te stemmen.

Art. 35

Amendement nr. 32 (DOC 51 1467/004) van *mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s.* wordt ingetrokken.

Amendement nr. 66 (DOC 51 1467/007) van *Mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* strekt ertoe een aantal wijzigingen aan te brengen in artikel 259sexies van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de aanwijzing van de titularissen van mandaten. Meer in het bijzonder is het de bedoeling gevolg te geven aan de opmerkingen van de Hoge Raad voor de Justitie, die het noodzakelijk acht dat de jeugdrechters een gespecialiseerde opleiding volgen in het kader van de permanente vorming van de magistraten.

Mme Karine Lalieux (PS) précise que le premier point concerne la formation des juges, organisée par le Conseil Supérieur de la Justice; les autres points visent les magistrats de liaison, afin de leur appliquer les règles déjà applicables aux autres magistrats.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) estime que, puisque les dispositions à l'examen prévoient des formations, il faudrait alors seulement faire entrer la loi en vigueur une fois que ces formations pourront réellement être organisées et dispensées.

La ministre confirme qu'il sera tenu compte de cela pour fixer l'entrée en vigueur de la loi.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) se demande s'il ne faudrait pas étendre cette obligation de formation à tous les magistrats auprès des parquets puisque ceux-ci peuvent avoir à trancher des affaires concernant des mineurs suite à une décision de renvoi et peuvent même être amenés à décider d'un renvoi devant la Cour d'assises.

M. Alfons Borginon (VLD), président de la commission objecte qu'il existe certaines fonctions de magistrats de parquet à ce point spécifiques qu'une telle formation n'est pas nécessaire en ce qui les concerne; par exemple les Substituts en matière fiscale.

Art. 35bis (nouveau)

L'amendement n°67 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* modifie l'article 259septies du code judiciaire, afin que le mandat de magistrat de liaison en matière de jeunesse puisse être exercé hors juridiction.

Art. 35ter (nouveau)

L'amendement n°68 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* modifie l'article 259undecies du code judiciaire afin d'attribuer l'évaluation des magistrats de liaison en matière de jeunesse au Collège des procureurs généraux.

Art. 35quater (nouveau)

L'amendement n°69 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* modifie l'article 287, ali-

Mevrouw Karine Lalieux (PS) preciseert dat het eerste punt betrekking heeft op de door de Hoge Raad voor de Justitie georganiseerde opleiding van de rechters. De andere punten zijn van belang voor de verbindingsmagistraten en hebben tot doel ervoor te zorgen dat de regels die nu al voor de andere magistraten gelden, óók op hen van toepassing worden.

Aangezien de ter bespreking voorliggende bepalingen in opleidingen voorzien, zou de wet volgens *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* pas in werking mogen treden wanneer die opleidingen ook daadwerkelijk kunnen worden georganiseerd en verstrekt.

De minister antwoordt dat daarmee rekening zal worden gehouden bij de vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) vraagt zich af of die opleidingsplicht niet zou moeten worden uitgebreid tot alle parketmagistraten, aangezien ze allemaal te maken kunnen krijgen met een zaak waarin, als gevolg van een verwijzingsbeslissing, jongeren betrokken zijn die zij misschien zelfs naar het hof van assisen moeten doorverwijzen.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) werpt tegen dat sommige parketmagistraten dermate specifieke functies vervullen dat een dergelijke opleiding voor hen niet nodig is. Hij denkt daarbij aan de substituten in fiscale aangelegenheden.

Art. 35bis (nieuw)

Amendement nr. 67 (DOC 51 1467/007) van mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. behelst een wijziging van artikel 259septies van het Gerechtelijk Wetboek. Via die wijziging zou het mandaat van verbindingsmagistraat in jeugdzaken ook buiten het rechtsgebied kunnen worden uitgeoefend.

Art. 35ter (nieuw)

Amendement nr. 68 (DOC 51 1467/007) van mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. behelst een wijziging van artikel 259undecies van het Gerechtelijk Wetboek. Het is de bedoeling de evaluatie van de verbindingsmagistraten in jeugdzaken toe te wijzen aan het College van procureurs-generaal.

Art. 35quater (nieuw)

Amendement nr. 69 (DOC 51 1467/007) van mevrouw Valérie Déom (PS) c.s. behelst een wijziging van artikel

néa 1er du code judiciaire afin de rendre applicable aux magistrats de liaison en matière de jeunesse, les délais prévus par cette disposition pour les candidatures aux nominations.

Art. 35quinquies (nouveau)

L'amendement n°70 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* introduit un article 315bis dans le code judiciaire, afin de permettre aux magistrats de liaison en matière de jeunesse de conserver leur place sur la liste de rang dans leur corps d'origine.

Art. 36

L'amendement n°71 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* modifie l'article 355bis du code judiciaire afin d'aligner les conditions pécuniaires des magistrats de liaison en matière de jeunesse sur celles des magistrats d'assistance.

Mme Karine Lalieux (PS) précise que cet alignement est justifié par des similitudes de fonctions.

Art. 36bis (nouveau)

L'amendement n°72 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* modifie l'article 410 du code judiciaire afin de calquer le statut disciplinaire du magistrat de liaison en matière de jeunesse sur celui des magistrats d'assistance.

Art. 36ter (nouveau)

L'amendement n°73 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* modifie l'article 415 du code judiciaire afin de calquer le statut disciplinaire du magistrat de liaison en matière de jeunesse sur celui des magistrats d'assistance.

Art. 36quater (nouveau)

L'amendement n°74 (DOC 51 1467/007) de *Mme Valérie Déom (PS) et consorts* complète l'article 43bis de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en

287, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek. Die wijziging strekt ertoe de bij deze bepaling bedoelde termijnen voor de kandidaatstellingen voor een benoeming, óók toe te passen op de verbindingsmagistraten in jeugdzaken.

Art. 35quinquies (nieuw)

Amendement nr. 70 (DOC 51 1467/007) van *mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* strekt tot invoeging van een artikel 315bis in het Gerechtelijk Wetboek. Op grond van die bepaling zouden de verbindingsmagistraten in jeugdzaken hun plaats op de ranglijst in hun oorspronkelijke korps behouden.

Art. 36

Amendement nr. 71 (DOC 51 1467/007) van *mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* behelst een wijziging van artikel 355bis van het Gerechtelijk Wetboek. Die wijziging strekt ertoe de loonvoorwaarden van de verbindingsmagistraten in jeugdzaken af te stemmen op die van de bijstandsmagistraten.

Volgens *mevrouw Karine Lalieux (PS)* is die gelijkstelling ingegeven doordat de beide functies gelijkenissen vertonen.

Art. 36bis (nieuw)

Amendement nr. 72 (DOC 51 1467/007) van *mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* behelst een wijziging van artikel 410 van het Gerechtelijk Wetboek. Met die wijziging wordt een gelijkstelling beoogd van het tuchtrechtelijk statuut van de verbindingsmagistraten met dat van de bijstandsmagistraten.

Art. 36ter (nieuw)

Amendement nr. 73 (DOC 51 1467/007) van *mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* behelst een wijziging van artikel 415 van het Gerechtelijk Wetboek. Ook met die wijziging wordt een gelijkstelling beoogd van het tuchtrechtelijk statuut van de verbindingsmagistraten met dat van de bijstandsmagistraten.

Art. 36quater (nieuw)

Amendement nr. 74 (DOC 51 1467/007) van *mevrouw Valérie Déom (PS) c.s.* behelst een aanvulling van artikel 43bis van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik

matière judiciaire afin de déterminer les obligations linguistiques des magistrats de liaison en matière de jeunesse et le mode de répartition des dossiers pour les instances relevant de la Commission Communautaire Commune de la Région de Bruxelles-capitale.

À la demande de Mr. Alfons Borginon (VLD), président de la commission, la ministre précise que les magistrats de liaison en matière de jeunesse, francophones ne doivent pas connaître l'allemand.

Art. 37

L'amendement n°33 (DOC 51 1467/004) de Mme Karine Lalieux (PS) et consorts modifie l'article 37 du projet, afin de tenir compte de l'insertion de l'article 37, § 2, 12° dans la loi relative à la protection de la jeunesse.

Mme Karine Lalieux (PS) communique que cette disposition concerne la protection des personnes malades mentales. Il est précisé que la loi sur la protection de la jeunesse peut être appliquée par voie de mesures provisoires et qu'il ne doit pas toujours s'agir de décisions en audience publique.

Art. 38 et 39

Aucun amendement n'a été déposé.

Art. 40

L'amendement n° 34 (DOC 51 1467/004) de Mme Karine Lalieux (PS) et consorts modifie l'article 40 du projet, traitant des procédures d'appel dans le domaine de la protection de la personne des malades mentaux. Le Tribunal de première instance est compétent pour l'appel des décisions rendues par le juge de paix, tandis que la Cour d'appel est compétente pour l'appel des décisions rendues par le Tribunal de la jeunesse.

Art. 41 à 45

Aucun amendement n'a été déposé.

der talen in gerechtszaken. Via die aanvulling zou worden vastgesteld aan welke taalverplichtingen worden de verbindingsmagistraten in jeugdzaken moeten voldoen, alsook de wijze waarop de dossiers moeten worden verdeeld onder de instanties die ressorteren onder de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In haar antwoord op een vraag van voorzitter Alfons Borginon (VLD) preciseert de minister dat de Franstalige verbindingsmagistraten in jeugdzaken geen Duits moeten kennen.

Art. 37

Amendement nr. 33 (DOC 51 1467/004) van mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. behelst een wijziging van dit artikel, met de bedoeling rekening te houden met de invoeging van dit artikel 37, § 2, 12°, in de jeugdbeschermingswet.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) licht toe dat die bepaling betrekking heeft op de bescherming van de geesteszieken. Er wordt gepreciseerd dat de jeugdbeschermingswet via voorlopige maatregelen kan worden toegepast en dat het niet altijd moet gaan om uitspraken in openbare zitting.

Art. 38 en 39

Op deze artikelen werden geen amendementen ingediend.

Art. 40

Amendement nr. 34 (DOC 51 1467/004) van mevrouw Karine Lalieux (PS) c.s. behelst een wijziging van dit artikel, betreffende de beroepsprocedures in het kader van de bescherming van de geesteszieken. De rechtbank van eerste aanleg is bevoegd voor het hoger beroep dat wordt ingesteld tegen beslissingen van de vrederechter, terwijl het hof van beroep de hogere voorzieningen behandelt die werden ingesteld tegen beslissingen van de jeugdrechter.

Art. 41 tot 45

Op deze artikelen werden geen amendementen ingediend.

Art. 45bis (nouveau)

L'amendement n°52 de *M. Tony Van Parys (CD&V) et consorts* supprime la dernière phrase de l'article 5 de la loi du 1er mars 2002 relative au placement provisoire de mineurs ayant commis un fait qualifié infraction.

Les membres de la commission conviennent qu'une discussion a déjà eu lieu à ce sujet.

Art. 46

Aucun amendement n'a été déposé.

Art. 47

Mr. Alfons Borginon (VLD), président de la commission interroge *la ministre* afin de savoir quand aura lieu la réorganisation de l'ordre et du numérotage de la loi relative à la protection de la jeunesse dont il est question dans cette disposition.

Il estime souhaitable que cette coordination puisse être disponible avant l'entrée en vigueur du projet en discussion.

La ministre répond que cela aura lieu le plus vite possible et que l'arrêté royal pourra contenir dans le rapport au Roi certaines définitions dont il a été question lors des discussions.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) insiste également pour que cette coordination ait lieu avant l'entrée en vigueur de la loi.

Le ministre répond que certaines dispositions entreront en vigueur plus vite que d'autres. Elle fera donc en sorte que la coordination soit réalisée avant l'entrée en vigueur de l'ensemble des dispositions du projet.

Art. 47bis

L'amendement n°9 de *Mr. Melchior Wathelet (cdH)(DOC 51 1467/004)* prévoit un accord de coopération entre l'État et les communautés, en vue de régler le financement des mesures prévues par la présente loi.

M. Melchior Wathelet (cdH) insiste sur l'importance d'une entrée en vigueur du projet tenant compte d'une concertation avec les Communautés.

Art. 45bis (nieuw)

Amendement nr. 52 (DOC 1467/006) van de heer Tony Van Parys (CD&V) c.s. strekt tot weglating van de laatste zin van artikel 5 van de wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

De commissieleden zijn het erover eens dat hieromtrent al een debat heeft plaatsgevonden.

Art. 46

Op dit artikel werden geen amendementen ingediend.

Art. 47

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) vraagt de minister wanneer de wet betreffende de jeugdbescherming zal worden herschikt en vernummerd, zoals in dit artikel wordt aangegeven. Volgens de spreker verdient het aanbeveling over die coördinatie te kunnen beschikken vóór het ter bespreking voorliggende wetsontwerp in werking treedt.

De minister antwoordt dat zulks zo snel mogelijk zal gebeuren. Voorts zullen bepaalde definities die tijdens de bespreking aan bod zijn gekomen, in het koninklijk besluit worden opgenomen, met name in het advies aan de Koning.

Ook *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* vraagt met aandrang dat die coördinatie vóór de inwerkingtreding van de wet wordt doorgevoerd.

De minister antwoordt dat sommige bepalingen sneller dan andere in werking zullen treden. Zij zal er derhalve op toezien dat die coördinatie er komt vóór de inwerkingtreding van alle bepalingen van dit wetsontwerp.

Art. 47bis

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient amendement nr. 9 (DOC 51 1467/004) in, dat ertoe strekt een samenwerkingsakkoord tussen de Staat en de gemeenschappen te sluiten, met het oog op de financiering van de maatregelen die bij dit wetsontwerp in uitzicht worden gesteld.

Volgens de indiener is het belangrijk dat bij de inwerkingtreding van dit wetsontwerp overleg met de gemeenschappen niet over het hoofd wordt gezien.

La ministre réaffirme l'importance qu'elle attache au dialogue avec les Communautés et Régions mais estime que l'entrée en vigueur d'une loi fédérale ne saurait dépendre de la volonté d'une autre entité de pouvoir.

Art. 48

L'amendement n°10 (DOC 51 1467/004) de *M. Melchior Wathelet (cdH)* est une suite logique de l'amendement précédent et subordonne l'entrée en vigueur à la conclusion d'un accord de coopération.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) estime que, puisque l'entrée en vigueur de la loi est déterminée par arrêté royal, le projet devrait alors déterminer une date limite pour cette entrée en vigueur. Il estime également que des mesures transitoires devraient être prévues et qu'une concertation avec les Communautés et Régions doit avoir lieu avant que l'arrêté royal, déterminant la date d'entrée en vigueur des dispositions de la loi, ne soit adopté.

La concertation aura-t-elle lieu une fois les mesures définitivement adoptées ou bien y aura-t-il place pour une réelle négociation?

La ministre répond que la concertation officielle telle qu'elle est prévue par les lois spéciales a déjà eu lieu. Dès le vote de la loi en commission, elle continuera la concertation déjà amorcée. Ainsi, par exemple, en ce qui concerne le stage parental, il serait peut-être possible de prévoir un mécanisme par lequel le stage parental soit organisé par les Communautés, moyennant un financement par le fédéral.

En ce qui concerne la date d'entrée en vigueur, l'amendement n° 107 (DOC 51 1467/011) est déposé, visant d'une part à préciser que le Roi détermine la date d'entrée en vigueur des dispositions de la présente loi, car certaines dispositions pourraient entrer en vigueur plus vite que d'autres et d'autre part une date d'entrée en vigueur limite fixée au 1er janvier 2009 (tenant compte du délai nécessaire pour la mise en place du centre fédéral fermé).

De minister onderstreept nogmaals dat zij een dialoog met de gewesten en de gemeenschappen heel belangrijk acht. Toch mag de inwerkingtreding van een federale wet volgens haar niet afhangen van wat een andere overheid wil.

Art. 48

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient amendement nr. 10 (DOC 51 1467/004) in, dat in het verlengde ligt van het vorige amendement en ertoe strekt de inwerkingtreding pas te laten doorgaan nadat een samenwerkingsakkoord gesloten is.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) vindt dat aangezien de inwerkingtreding van de wet bij koninklijk besluit wordt bepaald, in het wetsontwerp moet worden voorzien in een uiterste datum voor die inwerkingtreding. Volgens hem moet ook worden voorzien in overgangsmatregelen en moet met de gewesten en gemeenschappen worden overlegd vóór het koninklijk besluit, dat de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van de in uitzicht gestelde wet regelt, wordt aangenomen.

Zal dat overleg overigens doorgaan nadat de maatregelen definitief zijn vastgelegd, of wordt ruimte gelaten voor écht overleg?

De minister antwoordt dat het officiële overleg, zoals dat is voorgeschreven bij de bijzondere wetten, al achter de rug is. Zodra over dit wetsontwerp in de commissie is gestemd, zal zij het al aangevatte overleg voortzetten. Zo zou bijvoorbeeld in verband met de ouderstage kunnen worden voorzien in een regeling waarbij die stage door de gemeenschappen wordt georganiseerd, maar met financiële steun van de federale overheid.

Wat de datum van inwerkingtreding betreft, wordt amendement nr. 107 (DOC 51 1467/011) ingediend dat ertoe strekt twee zaken te preciseren: de Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van deze wet (want sommige bepalingen zullen wellicht eerder dan andere in werking treden), en een uiterste datum van inwerkingtreding (te weten 1 januari 2009) wordt vastgesteld.

Deze datum is bepaald met een ruime marge, rekening houdend met de oprichtingsdatum voor het gesloten Federaal Centrum

X. — VOTES

Article 1er

L'article 1er est adopté par 12 voix et 3 abstentions.

Art. 1bis

L'amendement n°12, insérant un nouvel article 1bis dans le projet, est adopté par 10 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'amendement n° 36 est rejeté par 12 voix et 3 abstentions

Art. 2

L'article 2 est adopté par 10 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 2bis

L'amendement n°13, insérant un nouvel article 2bis dans le projet, est adopté par 13 voix contre 1 et 1 abstention.

Art. 3

L'amendement n°14 a été retiré.

Les amendements n°37 et 47 sont rejetés par 11 voix contre 3 et une abstention.

L'amendement n°58 est adopté par 12 voix contre une et 2 abstentions.

L'article, ainsi amendé, est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention.

Art. 4

L'article 4 apporte un certain nombre de modifications à l'article 37 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

La commission décide de procéder aux votes paragraphe par paragraphe, et alinéa par alinéa, et de scinder les amendements portant sur différents paragraphes ou différents alinéas.

X. — STEMMINGEN

Artikel 1

Artikel 1 wordt aangenomen met 12 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 1bis

Amendement nr. 12, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 1bis (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 10 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 36 wordt verworpen met 12 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 2

Artikel 2 wordt aangenomen met 10 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 2bis

Amendement nr. 13, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 2bis (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 13 stemmen tegen 1 en 1 onthouding.

Art. 3

Amendement nr. 14 werd ingetrokken. De amendementen nrs. 37 en 47 worden verworpen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 58 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 3 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Art. 4

Artikel 4 brengt een aantal wijzigingen aan in artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

De commissie beslist per paragraaf en per lid te stemmen, en de amendementen die betrekking hebben op meerdere paragrafen of leden, te splitsen.

– Art. 37, §1er

Le paragraphe 1er est adopté par 11 voix contre une et 2 abstentions.

– Art. 37, § 2

– alinéa 1er:

L'amendement n°45 a été retiré.

Le point 1 de l'amendement n°15 est adopté par 13 voix contre 2.

L'amendement n°53 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

L'amendement n°43 devient en conséquence sans objet.

L'amendement n°57 est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

Les points 2 et 3 de l'amendement n°15 sont adoptés par 14 voix et 2 abstentions.

Le point 1 de l'amendement n°81 est adopté par 13 voix contre 2 et une abstention.

Le point 1 de l'amendement n°35 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'alinéa 1er est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– nouvel alinéa entre les alinéas 1 et 2:

Le point 2 de l'amendement n°35, insérant un nouvel alinéa entre les alinéas 1 et 2, est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

– alinéa 2:

Le point 2 de l'amendement n°81 est adopté par 14 voix contre 2 et une abstention.

Le point 3 de l'amendement n°35 est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'alinéa 2, ainsi amendé, est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

– alinéa 3:

L'alinéa 3 est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

– nouveaux alinéas:

Le point 4 de l'amendement n° 35, qui ajoute 3 alinéas au paragraphe 2 de l'article 37 de la loi de 1965, est adopté par 13 voix contre 2 et 2 abstentions.

– Art. 37, § 1

Paragraaf 1 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

– Art. 37, § 2

– eerste lid

Amendement nr. 45 werd ingetrokken.

Amendement nr. 15, punt 1, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 53 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

Amendement nr. 43 vervalt bijgevolg.

Amendement nr. 57 wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

De punten 2 en 3 van amendement nr. 15 worden aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 81, punt 1, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 35, punt 1, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde eerste lid wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– nieuw lid tussen het eerste en het tweede lid

Amendement nr. 35, punt 2, dat ertoe strekt tussen het eerste en het tweede lid een nieuw lid in te voegen, wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

– tweede lid

Amendement nr. 81, punt 2, wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 35, punt 3, wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde tweede lid wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– derde lid

Het derde lid wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– nieuwe leden

Amendement nr. 35, punt 4, dat ertoe strekt drie nieuwe leden toe te voegen aan § 2 van artikel 37 van de wet van 1965, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Le paragraphe 2 de l'article 37 est adopté par 12 voix contre 4 et une abstention.

– Art. 37, § 2*bis*

– alinéa 1er:

Le point 3 de l'amendement n°81 est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'alinéa, ainsi amendé, est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

– alinéa 2

Le point 5 de l'amendement n°35 est adopté par 13 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'amendement n°104 est adopté à l'unanimité.

L'alinéa 2, ainsi amendé, est adopté par 12 voix contre 4 et une abstention.

– Art. 37, § 2*ter*

– alinéa 1er:

Les points 4 et 5 de l'amendement n°15 sont adoptés par 15 voix contre 2.

L'alinéa 1er, ainsi amendé, est adopté par 14 voix contre 2 et une abstention

– alinéa 2:

L'alinéa 2 est adopté par 14 voix contre 2 et une abstention.

– alinéa 3:

L'alinéa 3 est adopté par 14 voix contre 2 et une abstention.

– Nouvel alinéa:

L'amendement n°4, insérant un nouvel alinéa dans le paragraphe 2*ter*, est rejeté par 12 voix contre 3 et 2 abstentions.

Le paragraphe 2*ter* de l'article 37, ainsi amendé, est adopté par 14 voix contre 2 et une abstention.

Art. 37, § 2*quater*

– alinéa 1er:

L'amendement n°76 a été retiré.

Le point 6 de l'amendement n°35 est adopté par 13 voix contre 4.

Paragraaf 2 wordt aangenomen met 12 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

– Art. 37, § 2*bis*

– eerste lid

Amendement nr. 81, punt 3, wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde eerste lid wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– tweede lid

Amendement nr. 35, punt 5, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 104 wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde tweede lid wordt aangenomen met 12 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

– Art. 37, § 2*ter*

– eerste lid

De punten 4 en 5 van amendement nr. 15 worden aangenomen met 15 tegen 2 stemmen.

Het aldus geamendeerde eerste lid wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

– tweede lid

Het tweede lid wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

– derde lid

Het derde lid wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

– Nieuw lid

Amendement nr. 4, dat ertoe strekt in § 2*ter* een nieuw lid in te voegen, wordt verworpen met 12 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

De aldus geamendeerde § 2*ter* wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Art. 37, § 2*quater*

– eerste lid

Amendement nr. 76 werd ingetrokken.

Amendement nr. 35, punt 6, wordt aangenomen met 13 tegen 4 stemmen.

L'amendement n°88 est rejeté par 14 voix contre 4.

Le point 7 de l'amendement n°35 est adopté par 13 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'amendement n°56 est adopté par 15 voix et 2 abstentions.

Le point 8 de l'amendement n°35 est adopté par 14 voix et 3 abstentions.

L'amendement n°80 est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'alinéa 1er, ainsi amendé, est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

– alinéa 2

L'amendement n°59 a été retiré.

L'amendement n°79 est adopté par 13 voix contre 4.

L'amendement n°89 est rejeté par 12 voix et 5 abstentions.

Le point 9 de l'amendement n°35 est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'amendement n°79 est adopté par 13 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'amendement n°89 est rejeté par 14 voix et 3 abstentions.

Le point 10 de l'amendement n°35 est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le point 11 de l'amendement n°80 est adopté par 13 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'alinéa 2, tel qu'amendé, est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions

– alinéa 3

L'amendement n°91 a été retiré.

Le point 4 de l'amendement n°81 est adopté par 14 voix contre 2 et une abstention

L'alinéa 3, tel qu'amendé, est adopté par 12 voix contre 2 et trois abstentions.

Le paragraphe 2 quater, tel qu'amendé, est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

– Art.37, § 2^{quinq}ues

– alinéa 1er:

L'alinéa 1er est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention

– alinéa 2:

Amendement nr. 88 wordt verworpen met 14 tegen 4 stemmen.

Amendement nr. 35, punt 7, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 56 wordt aangenomen met 15 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 35, punt 8, wordt aangenomen met 14 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 80 wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde eerste lid wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– tweede lid

Amendement nr. 59 werd ingetrokken.

Amendement nr. 79 wordt aangenomen met 13 tegen 4 stemmen.

Amendement nr. 89 wordt verworpen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

Amendement nr. 35, punt 9, wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 79 wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 89 wordt verworpen met 14 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 35, punt 10, wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 80, punt 11, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde tweede lid wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– derde lid

Amendement nr. 91 werd ingetrokken. Amendement nr. 81, punt 4, wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde derde lid wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

De aldus geamendeerde § 2^{quater} wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– Art. 37, § 2^{quinq}ues

– eerste lid

Het eerste lid wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

– tweede lid

Le point 12 de l'amendement n°35 est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention.

L'alinéa 2, ainsi amendé, est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention.

Le paragraphe 2*quinqüies*, tel que modifié, est adopté 11 voix contre 3 et une abstention.

– Art. 37, § 3

Le point 13 de l'amendement n°35 est retiré.

Le point 1 de l'amendement n°75 est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Le point 6 de l'amendement n°15 est adopté par 13 voix contre 2.

Les points 1 et 2 de l'amendement n°1 est rejeté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Les points 1 et 2 de l'amendement n°39 est rejeté par 13 voix et 2 abstentions.

Le point 2 de l'amendement n°75 est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Le point 14 de l'amendement n°35 est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention.

Le paragraphe 3 est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention.

L'ensemble de l'article 4, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention

Art. 4*bis*

L'amendement n°16, insérant un nouvel article 4*bis* dans le projet, est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

Art. 5

L'article 5 insère un nouvel l'article 37*bis* dans la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

La commission décide de procéder aux votes paragraphe par paragraphe, et alinéa par alinéa, et de scinder les amendements portant sur différents paragraphes ou différents alinéas.

– Art.37*bis*, § 1er

L'amendement n°54 et le point 1 de l'amendement n°17 sont adoptés par 12 voix et 4 abstentions.

Le paragraphe 1er de l'article 37*bis* est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Amendement nr. 35, punt 12, wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde tweede lid wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

De aldus gewijzigde § 2*quinqüies* wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

– Art. 37, § 3

Amendement nr. 35, punt 13, wordt ingetrokken.

Amendement nr. 75, punt 1, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 15, punt 6, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen.

De punten 1 en 2 van amendement nr. 1 worden verworpen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

De punten 1 en 2 van amendement nr. 39 worden verworpen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 75, punt 2, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 35, punt 14, wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

De aldus geamendeerde § 3 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Het gehele, aldus geamendeerde artikel 4 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Art. 4*bis* (nieuw)

Amendement nr. 16, tot invoeging van een nieuw artikel 4*bis* in het wetsontwerp, wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 5

Artikel 5 strekt tot invoeging van een nieuw artikel 37*bis* in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

De commissie beslist om paragraaf per paragraaf en lid per lid over dit artikel te stemmen. Tevens beslist ze de amendementen op te splitsen afhankelijk van de verschillende paragrafen en leden waarover wordt gestemd.

– Art. 37*bis*, § 1

Amendement nr. 54 en amendement nr. 17, punt 1, worden aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

De aldus geamendeerde § 1 van artikel 37*bis* wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– Art. 37bis, § 2

– alinéa 1er:

L'amendement n°54 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

Le point 1 de l'amendement n°17 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

L'alinéa 1er est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– alinéa 2:

Le point 1 de l'amendement n°82 est adopté par 12 voix contre 2 et 2 abstentions.

Le point 1 de l'amendement n°83 est adopté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

Les points 2 et 3 de l'amendement n°17 sont adoptés par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le point 4 de l'amendement n°17 est adopté par 12 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'amendement n°77 est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

L'alinéa 2 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– alinéa 3:

Le point 1 de l'amendement n°84 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le point 1 de l'amendement n°40 est rejeté par 13 voix et 3 abstentions.

Le point 5 de l'amendement n°17 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'amendement n°3 est rejeté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

– alinéas 4 à 8:

Aucun amendement n'ayant été déposé sur ces alinéas, il ne font pas l'objet d'un vote séparé.

Le paragraphe 2 de l'article 37bis, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– Art.37bis, § 3

– alinéa 1er

L'amendement n°2 est rejeté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions

– Art. 37bis, § 2

– eerste lid

Amendement nr. 54 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

Amendement nr. 17, punt 1, wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde eerste lid wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– tweede lid

Amendement nr. 82, punt 1, wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 83, punt 1, wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

De punten 2 en 3 van amendement nr. 17 worden aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 17, punt 4, wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 77 wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde tweede lid wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– derde lid

Amendement nr. 84, punt 1, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 40, punt 1, wordt verworpen met 13 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 17, punt 5, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 3 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

– vierde tot achtste lid:

Op deze leden werden geen amendementen ingediend. Er wordt niet apart over gestemd.

De aldus geamendeerde § 2 van artikel 37bis wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– Art. 37bis, § 3

– eerste lid

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Le point 2 de l'amendement n°82 est adopté par 13 voix et 3 abstentions

L'alinéa 1er est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– alinéa 2

Le point 2 de l'amendement n°83 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Les points 7 à 9 de l'amendement n°17 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'alinéa 2 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– alinéa 2bis

Le sous-amendement n°17, point 10, est adopté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

Le point 2 de l'amendement n°17 est rejeté par 13 voix et 3 abstentions.

Le point 10 de l'amendement n°17, insérant un nouvel alinéa 2bis, est adopté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

– alinéas 3 à 5 et 7 à 8

Aucun amendement n'ayant été déposé sur ces alinéas, il ne font pas l'objet d'un vote séparé.

– alinéa 6

Les point 6 et 11 de l'amendement n°17 sont adoptés par 14 voix contre 2.

L'alinéa 6 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le paragraphe 3 de l'article 37bis est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'article 5, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 6

L'article 6 est adopté par 11 voix contre 4 et une abstention.

Art. 7

L'article 7 est adopté par 13 voix contre 2 et une abstention.

Amendement nr. 82, punt 2, wordt aangenomen met 13 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde eerste lid wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– tweede lid

Amendement nr. 83, punt 2, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

De punten 7 tot 9 van amendement nr. 17 worden aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde tweede lid wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– tweede lid bis

Amendement nr. 17, punt 10, wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr 17, punt 2, wordt verworpen met 13 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 17, punt 10, tot invoeging van een nieuw tweede lid bis, wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

– derde tot vijfde lid, zevende tot achtste lid

Op deze leden werden geen amendementen ingediend. Er wordt niet apart over gestemd.

– zesde lid

De punten 6 en 11 van amendement nr. 17 worden aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Het zesde lid wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

De aldus geamendeerde § 3 van artikel 37bis wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 5 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 6

Artikel 6 wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

Art. 7

Artikel 7 wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Art. 8

L'amendement n°18 est adopté par 13 voix contre 2 et une abstentions.

L'article 8, tel qu'amendé, est adopté par 13 voix contre 2 et une abstention.

Art. 8bis

L'amendement n°19, insérant un nouvel article 8bis dans le projet, est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

Art. 9

L'article 9 est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

Art.10

L'amendement n°51 est rejeté par 11 voix contre 4 et une abstention.

L'amendement n°105 est adopté par 12 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'amendement n°85 est adopté par 14 voix contre 2.

L'amendement n°90 est rejeté par 13 voix contre 2 et une abstention.

L'article 10, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 4 et une abstention.

Art.11

L'amendement n°20 est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

L'article, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

Art.12

L'article 12 insère un nouvel article 45^{quater} dans la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

La commission décide de procéder aux votes paragraphe par paragraphe, et alinéa par alinéa, et de scinder les amendements portant sur différents paragraphes ou différents alinéas.

Art. 8

Amendement nr. 18 wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 8 wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Art 8bis (nieuw)

Amendement nr. 19, tot invoeging van een nieuw artikel 8bis in het wetsontwerp, wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 9

Artikel 9 wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 10

Amendement nr. 51 wordt verworpen met 11 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 105 wordt verworpen met 12 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 85 wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 90 wordt verworpen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 10 wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

Art. 11

Amendement nr. 20 wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 11 wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 12

Artikel 12 strekt tot invoeging van een artikel 45^{quater} (nieuw) in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

De commissie beslist om paragraaf per paragraaf en lid per lid over dit artikel te stemmen. Tevens beslist ze de amendementen op te splitsen afhankelijk van de verschillende paragrafen en leden waarover wordt gestemd.

– Art. 45*quater*, § 1er

– alinéa 1er:

Aucun amendement n'ayant été déposé sur cet alinéa, il ne fait pas l'objet d'un vote séparé.

– alinéa 2:

Le point 1 de l'amendement n°21 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le point 2 de l'amendement n°21 est adopté par 12 voix et 3 abstentions.

L'amendement n°106 est adopté par 14 voix et 1 abstention.

L'alinéa 2, tel qu'amendé, est adopté par 12 voix et 3 abstentions.

– alinéa 3:

Le point 3 de l'amendement n°21 est adopté par 13 voix et 2 abstentions.

L'alinéa 3, tel qu'amendé, est rejeté par 13 voix et 2 abstentions.

– alinéa 4:

L'amendement n°94 est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

L'alinéa, tel qu'amendé, est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

– alinéa 5

L'amendement n°99 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le point 4 de l'amendement n°21 est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

Les amendements n°92 et 93 sont adoptés par 14 voix contre 2.

L'amendement n°5 est rejeté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

– alinéas 6 et 7

Aucun amendement n'ayant été déposé sur ces alinéas, il ne font pas l'objet d'un vote séparé.

Le paragraphe 1er de l'article 45*quater* est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– art.45*quater*, § 2

Le paragraphe 2 de l'article 45*quater* est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– Art. 45*quater*, § 1

– eerste lid

Aangezien op dit lid geen amendementen werden ingediend, wordt er niet afzonderlijk over gestemd.

– tweede lid

Amendement nr. 21, punt 1, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 21, punt 2, wordt aangenomen met 12 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 106 wordt aangenomen met 14 stemmen en 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde tweede lid wordt aangenomen met 12 stemmen en 3 onthoudingen.

– derde lid

Amendement nr. 21, punt 3, wordt aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde derde lid wordt aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

– vierde lid

Amendement nr. 94 wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde vierde lid wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

– vijfde lid

Amendement nr. 99 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 21, punt 4, wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

De amendementen nrs. 92 en 93 worden aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

– zesde en zevende lid

Aangezien op deze leden geen amendementen werden ingediend, wordt er niet afzonderlijk over gestemd.

Artikel 45*quater*, § 1, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– art. 45*quater*, § 2

Artikel 45*quater*, § 2, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– art.45*quater*, § 3

Le point 5 de l'amendement n°21 est adopté par 13 voix contre 2 et une abstention.

Le paragraphe 3 de l'article 45*quater* est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– Art.45*quater*, § 4

Le point 6 de l'amendement n°21 est adopté par 13 voix contre 2 et une abstention.

Le paragraphe 4 de l'article 45*quater*, § 4, est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art.13

L'article 13 est adopté par 14 voix contre 2.

Art.14

L'amendement n°86 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'amendement n°6 est rejeté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

Art. 15

L'article est adopté par 13 voix contre 2 et une abstention.

Art. 16

L'article est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

Art. 16*bis*

L'amendement n°22, insérant un nouvel article 16*bis* dans le projet, est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

Art. 17

L'article est adopté par 11 voix contre 4 et une abstention.

– art. 45*quater*, § 3

Amendement nr. 21, punt 5, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Artikel 45*quater*, § 3, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– Art. 45*quater*, § 4

Amendement nr. 21, punt 6, wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Artikel 45*quater*, § 4, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 13

Artikel 13 wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Art. 14

Amendement nr. 86 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 6 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 14 wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 15

Artikel 15 wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Art. 16

Artikel 16 wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 16*bis*

Amendement nr. 22, tot invoeging van een artikel 16*bis* (*nieuw*) in het wetsontwerp, wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 17

Artikel 17 wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

Art. 18

L'amendement n°23 est adopté par 14 voix et 12 abstentions.

L'article, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

Art. 19

L'amendement n°48 est adopté à l'unanimité.

L'amendement n°101 est adopté par 12 voix contre 2.

Les points 1 à 4 de l'amendement n°24 sont adoptés par 9 voix contre 4 et une abstention.

L'amendement n°102 est adopté par 7 voix contre 4 et 4 abstentions.

L'amendement n°97 est rejeté par 10 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'amendement n°41 est rejeté par 13 voix contre 3.

Le point 5 de l'amendement n°24 est adopté par 14 voix contre 2.

L'amendement n°98 est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

L'article 19, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 19bis

L'amendement n°49, visant à insérer un nouvel article 19bis dans le projet, est rejeté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 20

L'amendement n°7 a été retiré.

L'article est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

Art. 21

L'amendement n°50 est rejeté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'article, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 21bis

L'amendement n°25, insérant un nouvel article 21bis dans le projet, est adopté par 14 voix contre 2.

Art. 18

Amendement nr. 23 wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 18 wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 19

Amendement nr. 48 wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 101 wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen.

De punten 1 tot 4 van amendement nr. 24 worden aangenomen met 9 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 102 wordt aangenomen met 7 tegen 4 stemmen en 4 onthoudingen.

Amendement nr. 97 wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 41 wordt verworpen met 13 tegen 3 stemmen.

Amendement nr. 24, punt 5, wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 98 wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 19 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 19bis

Amendement nr. 49, tot invoeging van een artikel 19bis (*nieuw*) in het wetsontwerp, wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 20

Amendement nr. 7 wordt ingetrokken.

Artikel 20 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 21

Amendement nr. 50 wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 21 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 21bis

Amendement nr. 25, tot invoeging van een artikel 21bis (*nieuw*) in het wetsontwerp, wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Art. 22

L'article 22 insère un nouvel article 57bis dans la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

La commission décide de procéder aux votes paragraphe par paragraphe, et de scinder les amendements portant sur différents paragraphes.

– Art.57bis, § 1er

Le point 1 de l'amendement n°26 est adopté par 11 voix contre 4 et une abstention.

L'amendement n°95 est rejeté par 15 voix et une abstention.

L'amendement n°103 est rejeté par 14 voix contre 2.

Le paragraphe 1er de l'article 57bis est adopté par 9 voix contre 4 et 3 abstentions.

– Art.57bis, § 2

Le point 2 de l'amendement n°26 est adopté par 11 voix contre 4 et une abstention.

L'amendement n°42 est rejeté par 15 voix et une abstention.

Le paragraphe 2 de l'article 57bis est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

– Art.57bis, § 3

Le point 3 de l'amendement n°26 est adopté par 12 voix contre 4.

– Art.57bis, § 5

Le point 4 de l'amendement n°26 est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le paragraphe 5 de l'article 57bis, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 4 et une abstention.

– Art.57bis, § 6

Le point 5 de l'amendement n°26, insérant un nouveau § 6, est adopté par 14 voix contre 2.

Art.22

Artikel 22 strekt tot invoeging van een artikel 57bis (*nieuw*) in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

De commissie beslist over elke paragraaf afzonderlijk te stemmen en de amendementen die betrekking hebben op verscheidene paragrafen, te splitsen.

– Art.57bis, § 1

Amendement nr. 26, punt 1, wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 95 wordt verworpen met 15 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 103 wordt verworpen met 14 tegen 2 stemmen

De aldus geamendeerde § 1 van artikel 57bis wordt aangenomen met 9 tegen 4 stemmen en 3 onthoudingen.

– Art. 57bis, § 2

Amendement nr. 26, punt 2, wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 42 wordt verworpen met 15 stemmen en 1 onthouding.

De aldus geamendeerde § 2 van artikel 57bis wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

– Art. 57bis, § 3

Amendement nr. 26, punt 3, wordt aangenomen met 12 tegen 4 stemmen.

De aldus geamendeerde § 3 van artikel 57bis wordt

– Art. 57bis, § 5

Amendement nr. 26, punt 4, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

De aldus geamendeerde § 5 van artikel 57bis wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen en 1 onthouding.

– Art. 57bis, § 6

Amendement nr. 26, punt 5, dat ertoe strekt een nieuwe § 6 in te voegen, wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Art. 23

L'amendement n°27 est adopté par 14 voix contre 2.

L'amendement n°55 est rejeté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'article, tel qu'amendé, est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 23bis

L'amendement n°28, insérant un nouvel article 23bis dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Les amendements n°43 et 96 sont rejetés par 13 voix contre une et 2 abstentions.

Art. 24

L'amendement n°8 est rejeté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article est adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 25

L'amendement n°29 a été retiré.

L'amendement n°87 est adopté par 13 voix contre 2 et 2 abstentions.

Les amendements n°44 et 46 sont rejetés par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'article, tel qu'amendé, est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 26

L'article est adopté par 14 voix et 2 abstentions.

Art. 26bis

L'amendement n°30, insérant un nouvel article 26bis dans le projet, est adopté par 14 voix contre 2 et 3 abstentions.

Le sous-amendement n°100 est adopté par 14 voix contre 2 et 3 abstentions.

Art. 23

Amendement nr. 27 wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 55 wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 23 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 23bis

Amendement nr. 28, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 23bis (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

De amendementen nrs. 43 en 96 worden verworpen met 13 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

Art. 24

Amendement nr. 8 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 24 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 25

Amendement nr. 29 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 87 wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

De amendementen nrs. 44 en 46 worden verworpen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 25 wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 26

Het artikel wordt aangenomen met 14 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 26bis

Amendement nr. 30, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 26bis (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Subamendement nr. 100 wordt aangenomen met 14 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 27 à 28ter

L'amendement n°11, qui modifie les articles 27 et 28 du projet et qui y insère les articles 28bis et 28ter est adopté par 11 voix contre 3 et 2 abstentions.

Les articles 27 et 28, ainsi amendés, sont adoptés par 11 voix et 4 abstentions.

Art. 29 à 31

Ces articles sont successivement adoptés par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 32

L'article est adopté par 11 voix et 4 abstentions.

Art. 32bis

L'amendement n°31, visant à insérer un nouvel article 32bis dans le projet, est retiré.

Il est remplacé par l'amendement n°60, qui est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 32ter

L'amendement n°61, insérant un nouvel article 32ter dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 32quater

L'amendement n°62, insérant un nouvel article 32quater dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 33

L'amendement n°63 est adopté par 11 voix contre 4.

L'article est adopté par 11 voix contre 4.

Art. 27 tot 28ter

Amendement nr. 11, dat ertoe strekt de artikelen 27 en 28 van het wetsontwerp te wijzigen en de artikelen 28bis en 28ter in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

De aldus geamendeerde artikelen 27 en 28 worden aangenomen met 11 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 29 tot 31

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 32

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 32bis

Amendement nr. 31, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 32bis (*nieuw*) in te voegen, wordt ingetrokken.

Het wordt vervangen door amendement nr. 60, dat wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 32ter

Amendement nr. 61, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 32ter (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 32quater

Amendement nr. 62, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 32quater (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 33

Amendement nr. 63 wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

Het aldus geamendeerde artikel 33 wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

Art. 34

L'amendement n°64 est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'article est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 34bis

L'amendement n°65, insérant un nouvel article 34bis dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 35

L'amendement n°32 a été retiré.

L'amendement n°66 est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'article est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 35bis

L'amendement n°67, insérant un nouvel article 35bis dans le projet, est adopté par 11 voix et 4 abstentions.

Art. 35ter

L'amendement n°68, insérant un nouvel article 35ter dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 35quater

L'amendement n°69, insérant un nouvel article 35quater dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 35quinquies

L'amendement n°70, insérant un nouvel article 35quinquies dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 34

Amendement nr. 64 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 34 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 34bis

Amendement nr. 65, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 34bis (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 35

Amendement nr. 32 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 66 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 35 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 35bis

Amendement nr. 67, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 35bis (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 35ter

Amendement nr. 68, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 35ter (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 35quater

Amendement nr. 69, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 35quater (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 35quinquies (*nieuw*)

Amendement nr. 70, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 35quinquies (*nieuw*) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 36

L'amendement n°71 est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'article est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 36bis

L'amendement n°72, insérant un nouvel article 36bis dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 36ter

L'amendement n°73, insérant un nouvel article 36ter dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 36quater

L'amendement n°74, insérant un nouvel article 36quater dans le projet, est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 37

L'amendement n°33 est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'article, tel qu'amendé, est adopté par 13 voix contre 2.

Art. 38-39

Ces articles sont successivement adoptés par 13 voix et 2 abstentions.

Art. 40

L'amendement n°34 est adopté par 13 voix et 2 abstentions.

L'article est adopté par 13 voix et 2 abstentions.

Art. 36

Amendement nr. 71 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 36 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 36bis (nieuw)

Amendement nr. 72, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 36bis (nieuw) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 36ter (nieuw)

Amendement nr. 73, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 36ter (nieuw) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 36quater (nieuw)

Amendement nr. 74, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 36quater (nieuw) in te voegen, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 37

Amendement nr. 33 wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 37 wordt aangenomen met 13 tegen 2 stemmen.

Art. 38 en 39

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 40

Amendement nr. 34 wordt aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 40 wordt aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 41 à 44

Ces articles sont successivement adoptés par 13 voix et 2 abstentions.

Art. 45

L'article est adopté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 45bis

L'amendement n°52, visant à insérer un nouvel article 45bis dans le projet, est rejeté par 11 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 46

L'article est adopté par 11 voix et 4 abstentions.

Art. 47

L'article est adopté par 12 voix et 5 abstentions.

Art. 47bis

L'amendement n°9, visant à insérer un nouvel article 47bis dans le projet, est rejeté par 12 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 48

L'amendement n°10 est rejeté par 12 voix contre 5.

L'amendement n°107 est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions

L'article est adopté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

*
* *

La commission, après les avoir examinées, marque son accord avec la majorité des remarques formulées par le service juridique de la Chambre.

Art. 41 tot 44

Deze artikelen worden achtereenvolgens aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 45

Dit artikel wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 45bis (nieuw)

Amendement nr. 52, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 45bis (nieuw) in te voegen, wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 46

Dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 47

Dit artikel wordt aangenomen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 47bis (nieuw)

Amendement nr. 9, dat ertoe strekt in het wetsontwerp een artikel 47bis (nieuw) in te voegen, wordt verworpen met 12 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 48

Amendement nr. 10 wordt verworpen met 12 tegen 5 stemmen.

Amendement nr. 107 wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 48 wordt aangenomen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

*
* *

Na de door de juridische dienst van de Kamer geformuleerde opmerkingen te hebben onderzocht, stemt de commissie met de meeste daarvan in.

Le projet a été scindé en deux textes, l'un contenant des dispositions réglant une matière visée à l'article 77 de la Constitution et l'autre des dispositions réglant une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

L'ensemble du projet modifiant la législation relative à la protection de la jeunesse et à la prise en charge des mineurs ayant commis un fait qualifié infraction est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

L'ensemble du projet modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, l'article 606 du Code d'instruction criminelle et les articles 12 et 30 du Code pénal est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

Les propositions de loi jointes deviennent par conséquent sans objet.

Le rapporteur,

Hilde CLAES

Le président,

Alfons BORGINON

Het wetsontwerp wordt opgesplitst in twee teksten, de ene met bepalingen die een aangelegenheid regelen als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet, en de andere met bepalingen die een aangelegenheid regelen als bedoeld in artikel 78 van die Grondwet.

Het gehele wetsontwerp tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, wordt aangenomen met 10 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Het gehele wetsontwerp tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, van artikel 606 van het Wetboek van strafvordering en van de artikelen 12 en 30 van het Strafwetboek, wordt aangenomen met 10 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Bijgevolg vervallen de toegevoegde wetsvoorstellen.

De rapporteur,

Hilde CLAES

De voorzitter,

Alfons BORGINON